

STUDIUM

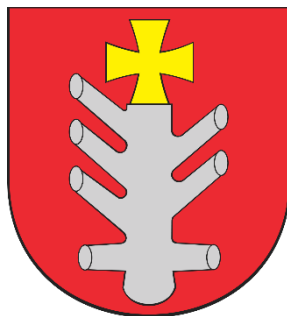
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY OSTRÓW LUBELSKI

CZEŚĆ I. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Ostrów Lubelski, 2020-2023 r.

Sporządził:

Burmistrz Ostrowa Lubelskiego

Opracowanie:

Zespół autorski:

Główny projektant:

mgr inż. Hanna Czajkowska

(członek Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie, nr 385)

oraz

inż. Katarzyna Bazyłko

mgr Piotr Czajkowski

inż. Magdalena Glica

inż. Patrycja Kryśkiewicz

inż. Karolina Kubajek

mgr inż. Mateusz Olender

SPIS TREŚCI

PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA	9
WPROWADZENIE	10
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	11
1.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI – STAN PRAWNY	11
1.1.1. Dokumenty planistyczne w gminie a aktualny stan prawny.....	11
1.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ostrów Lubelski	12
1.1.3. Obowiązujące plany miejscowe	13
1.1.4. Wszczęte procedury sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	19
1.1.5. Wydane decyzje.....	19
1.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW	22
1.2.1. Układ osadniczy.....	25
1.2.2. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa	25
1.2.3. Tereny usługowo – produkcyjne	26
1.2.4. Tereny inwestycji celu publicznego	27
1.2.5. Tereny zieleni i wody	28
1.2.6. Infrastruktura techniczna.....	28
1.2.7. Tereny specjalne i zamknięte	29
1.2.8. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.....	29
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	30
2.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY	30
2.1.1. Warunki klimatyczne.....	32
2.1.2. Budowa geologiczna.....	32
2.1.3. Warunki geologiczno-inżynierskie	34
2.1.4. Rzeźba terenu.....	34
2.1.5. Surowce naturalne.....	35
2.1.6. Warunki glebowe	36
2.1.7. Hydrologia.....	39
2.1.8. Flora.....	41
2.1.9. Fauna.....	42
2.1.10. Powiązania przyrodnicze.....	43
2.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - ZAGROŻENIA	44
2.2.1. Zagrożenia i stan powietrza atmosferycznego	44
2.2.2. Klimat akustyczny	46
2.2.3. Pola elektromagnetyczne	46
2.2.4. Zagrożenia i stan gleb	47
2.2.5. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi.....	47
2.2.6. Zagrożenia i stan wód.....	47
2.2.7. Zagrożenia fauny i flory.....	49
2.2.8. Zagrożenia i stan lasów	50
2.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	50
2.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	52
2.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	55
3. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ŹŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	55

3.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN.....	55
3.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH	56
3.3. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	59
4. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	59
5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	60
5.1. OBSZARY OSUWISK.....	60
5.2. OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO	60
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	61
6.1. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	61
6.1.1. Rys historyczny – Ostrów Lubelski	61
6.1.2. Architektura.....	63
6.1.3. Obiekty wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	64
6.1.4. Obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków	64
6.1.5. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	65
6.1.6. Archeologia	67
6.2. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	69
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH.....	69
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	69
8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	69
8.2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	75
8.2.1. Aktywność zawodowa	75
8.2.2. Podmioty gospodarcze.....	77
8.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	81
8.3.1. Oświata i kultura	81
8.3.2. Ochrona zdrowia	83
8.3.3. Opieka Społeczna	83
8.3.4. Sport i rekreacja	84
8.3.5. Warunki mieszkaniowe	85
9. UWARUNKOWANA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	87
9.1. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ I STANU BEZPIECZEŃSTWA	87
9.2. JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNE ZA ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA.....	87
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY OSTRÓW LUBELSKI	87
10.1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO I POWIATOWEGO	87
10.1.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	87
10.1.2. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	91
10.1.3 Program Rozwoju Powiatu Lubartowskiego na lata 2015-2022.....	94
10.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO	95
10.2.1. Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Lubelski na lata 2015-2025.....	95
10.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM.....	96
10.3.1. Wnioski instytucji uzgadniających i opiniujących	97
10.3.2. Wnioski mieszkańców i właścicieli nieruchomości zainteresowanych zmianą przeznaczenia na obszarze gminy	99
10.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EKONOMICZNO-ŚRODOWISKOWO-SPOŁECZNEJ GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	100

10.4.1. Analizy społeczne, w tym prognoza demograficzna.....	100
10.4.2. Analiza budżetu gminy, w tym analiza możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej i społecznej	101
10.4.3. Waloryzacja środowiska przyrodniczego	104
10.4.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	106
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	122
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBYNYCH.....	124
12.1 OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY	124
12.1.1. Parki krajobrazowe	124
12.1.2. Obszary Natura 2000.....	125
12.1.3. Użytki ekologiczne	126
12.1.4. Pomniki przyrody.....	127
12.1.5. Obiekty i tereny proponowane do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody	128
12.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	129
12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW	129
12.3.1. Obiekty i obszary prawnej ochrony konserwatorskiej	129
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI.....	130
13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z FUNKCJONOWANIA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO.....	130
13.1.1. Układ drogowy	130
13.1.2. Komunikacja kolejowa.....	132
13.1.3. Komunikacja publiczna autobusowa	132
13.1.4. Transport ładunków.....	132
13.1.5. Ruch pieszy i rowerowy	132
13.1.6. Parkowanie pojazdów.....	132
13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCZĄCYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIM	133
13.3. OCENA FUNKCJONOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY	135
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	136
14.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	136
14.1.1. Zaopatrzenie w wodę	136
14.1.2. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków.....	138
14.2. GOSPODARKA ODPADAMI.....	140
14.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	142
14.4. ZAOPATRZENIE W GAZ.....	144
14.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	145
14.6. TELEKOMUNIKACJA	145

SPIS TABEL:

TABELA 1 WYKAZ PLANÓW MIEJSCOWYCH OBOWIĄZUJĄCYCH NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	14
TABELA 2 UOGÓLNIONE ZESTAWIENIE PRZEZNACZEŃ WYSTĘPUJĄCYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH	17
TABELA 3 WYKAZ UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ RADĘ MIASTA I GMINY OSTRÓW LUBELSKI W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA PLANU MIEJSCOWEGO	19
TABELA 4. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON WEDŁUG SEKCJI PKD2007 W 2018 R.	26
TABELA 5 WYBRANE ELEMENTY MORFOMETRII JEZIOR NA OBSZARZE MIASTA I GMINY OSTRÓW LUBELSKI	40

TABELA 6 WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA LUDZI W 2017R.	45
TABELA 7 WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ ORAZ KLASA ŁĄCZNA DLA STREFY, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN W 2017R.	45
TABELA 8 UDZIAŁ WYBRANYCH TYPÓW UŻYTKÓW ROLNYCH W POWIERZCHNI EWIDENCYJNEJ GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	50
TABELA 9 LESISTOŚĆ GMINY OSTRÓW LUBELSKI NA PRZESTRZENI 2012-2017 R.	52
TABELA 10 POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I ZALESIENIA WRAZ Z FORMĄ WŁADANIA NA OBSZARZE GMINY OSTRÓW LUBELSKI...	54
TABELA 11 WYKAZ ZŁÓŻ NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	55
TABELA 12 PROPOZYCJE NAKAZÓW ZAKAZÓW I OGRANICZEŃ W PROPONOWANYCH PODOBSZARACH OCHRONNYCH A I B PROJEKTOWANEGO ZBIORNIKA OCHRONNEGO GZWP NR 407 NIECKA LUBELSKA (CHEŁM – ZAMOŚĆ).....	57
TABELA 13 WYKAZ OBSZARÓW GÓRNICZYCH (OG) NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	59
TABELA 14 WYKAZ TERENÓW GÓRNICZYCH (TG) NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI	60
TABELA 15 OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEGO REJESTRU ZABYTKÓW.....	64
TABELA 16 OBIEKTY UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	64
TABELA 17 OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	65
TABELA 18 WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH UJĘTYCH W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI	67
TABELA 19 JEDNOSTKI NOWO ZAREJESTROWANE I WYKREŚLONE Z REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2012-2017	78
TABELA 20 ZMIANA ILOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI W LATACH 2011-2016.....	79
TABELA 21 WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI W LATACH 2012-2017	85
TABELA 22 CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ OKREŚLONE W SRWL 2014-2020	91
TABELA 23 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ GMINA OSTRÓW LUBELSKI	93
TABELA 24 CELE STRATEGICZNE WYZNACZONE W PROGRAMIE ROZWOJU POWIATU LUBARTOWSKIEGO NA LATA 2015-2022	95
TABELA 25 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE STRATEGII ROZWOJU GMINY OSTRÓW LUBELSKI NA LATA 2015-2025	96
TABELA 26 WYKAZ WNIOSKÓW INSTYTUCJI UZGADNIAJĄCYCH I OPINIUJĄCYCH ZŁOŻONYCH DO STUDIUM	97
TABELA 27 PROGNOZOWANA LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI DO 2050 R.....	101
TABELA 28 DOCHODY I WYDATKI GMINY OSTRÓW LUBELSKI W LATACH 2007-2017	102
TABELA 29 ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ – OBLICZENIA	107
TABELA 30 ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ USŁUGOWĄ I PRODUKCYJNĄ	109
TABELA 31 PROGNOZOWANE ZAPOTRZEBOWANIE NA TERENY NOWEJ ZABUDOWY W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI	109
TABELA 32 OSZACOWANIE CHŁONNOŚCI POŁOŻONYCH NA OBSZARZE GMINY OSTRÓW LUBELSKI OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – BEZ PLANÓW MIEJSCOWYCH.....	111
TABELA 33 MAKSYMALNY WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI ZABUDOWY DLA POSZCZEGÓLNYCH PRZEZNACZEŃ	112
TABELA 34 OSZACOWANIE CHŁONNOŚCI POŁOŻONYCH NA OBSZARZE GMINY OSTRÓW LUBELSKI OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ DLA KTÓRYCH OBOWIĄZUJĄ PLANY MIEJSCOWE....	113
TABELA 35 OSZACOWANIE CAŁKOWITEJ CHŁONNOŚCI POŁOŻONYCH NA OBSZARZE GMINY OSTRÓW LUBELSKI OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	114
TABELA 36 OSZACOWANIE CHŁONNOŚCI POŁOŻONYCH W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI OBSZARÓW POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	115
TABELA 37 OSZACOWANIE CHŁONNOŚCI POŁOŻONYCH NA OBSZARZE GMINY OSTRÓW LUBELSKI OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ INNYCH OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ	116
TABELA 38 BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ – PODSUMOWANIE	117
TABELA 39 PROGNOZA DOCHODÓW, WYDATKÓW I WYNIKÓW BUDŻETU DLA GMINY OSTRÓW LUBELSKI NA LATA 2017-2045 (W ZŁOTYCH).....	118
TABELA 40 STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW MIASTA OSTRÓW LUBELSKI STAN NA DZIEŃ 30 STYCZNIA 2019 R.	122
TABELA 41 STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW OBSZARU WIEJSKIEGO STAN NA DZIEŃ 30 STYCZNIA 2019 R.	123
TABELA 42 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI	127
TABELA 43 WYKAZ OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW POŁOŻONYCH NA OBSZARZE GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	129
TABELA 44 DROGI POWIATOWE W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI.....	130
TABELA 45 GENERALNY POMIAR RUCHU 2015R.	132
TABELA 46 ODPADY ZEBRANE SELEKTYWNE W CIĄGU ROKU 2017	142
TABELA 47. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA POD ZARZĄDEM PGE	143

SPIS WYKRESÓW:

WYKRES 1 LICZBA OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI W LATACH 1996 – 2022	13
WYKRES 2 STRUKTURA PRZEZNACZENIA TERENÓW W OBOWIĄZUJĄCYCH PLANACH MIEJSCOWYCH [UDZIAŁ %]	17
WYKRES 3 STRUKTURA TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W PLANACH MIEJSCOWYCH [UDZIAŁ %]	17
WYKRES 4 DYNAMIKA WYDAWANYCH DECYZJI W LATACH 2012 - 2022	20
WYKRES 5 DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY W PODZIALE NA PRZEDMIOT DECYZJI	20
WYKRES 6 DZIAŁKI EWIDENCYJNE OBJĘTE DECYZJAMI O WARUNKACH ZABUDOWY DOTYCZĄCYMI BUDOWY (UDZIAŁ %)	21
WYKRES 7 DZIAŁKI EWIDENCYJNE OBJĘTE DECYZJAMI O WARUNKACH ZABUDOWY W ROZBICIU NA OBRĘBY GEODEZYJNE	22
WYKRES 8 STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	37
WYKRES 9 STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	37
WYKRES 10 GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE WEDŁUG POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH	51
WYKRES 11 POWIERZCHNIA ZASIEWÓW WEDŁUG RODZAJU ROŚLIN.....	51
WYKRES 12 WŁASNOŚĆ LASÓW W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI.....	53
WYKRES 13 ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2007-2020	70
WYKRES 14 STRUKTURA WIEKU WEDŁUG PŁCI MIESZKAŃCÓW W 2020 R.....	71
WYKRES 15 ZMIANY UDZIAŁU LICZBY LUDNOŚCI WEDŁUG GRUP EKONOMICZNYCH W LATACH 2012-2020	72
WYKRES 16 ZMIANA WSKAŹNIKÓW OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W LATACH 2012-2020	73
WYKRES 17 WARTOŚĆ PRZYROSTU NATURALNEGO NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2010-2020 R.	73
WYKRES 18 POZIOM SALDA MIGRACJI NA 1000 MIESZKAŃCÓW W LATACH 2010-2020	74
WYKRES 19 ZMIANY W LICZBIE ZAMELDOWAŃ I WYMELDOWAŃ DLA GMINY Z UWZGLĘDNIENIEM KIERUNKÓW MIGRACJI W LATACH 2012-2020.....	75
WYKRES 20 ZMIANA LICZBY OSÓB PRACUJĄCYCH NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2010-2020.....	76
WYKRES 21 ZMIANA UDZIAŁU BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W LATACH 2010-2020	76
WYKRES 22 ZMIANA LICZBY BEZROBOTNYCH Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ W LATACH 2010-2021.....	77
WYKRES 23 ZMIANA LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WPISANYCH DO REJESTRU REGON NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2010-2020	78
WYKRES 24 STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W SEKTORZE PRYWATNYM W 2020 R.	79
WYKRES 25 STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD W 2020R.	80
WYKRES 26 STRUKTURA UDZIAŁU POSZCZEGÓLNYCH PRZEDSIĘBIORSTW WG SEKCJACH PKD W 2020 R.	81
WYKRES 27 ZMIANA LICZBY DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA 1 TYS. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT W LATACH 2010-2020.....	82
WYKRES 28 ZMIANY W ILOŚCI OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2012-2020	84
WYKRES 29 ZMIANA LICZBY BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W LATACH 2012-2020	85
WYKRES 30 BUDYNKI MIESZKALNE PODŁĄCZONE DO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - W % OGÓŁU BUDYNKÓW MIESZKALNYCH	86
WYKRES 31 UDZIAŁ PROCENTOWY WNIOSKOWANYCH FUNKCJI	99
WYKRES 32 LICZBA DZIAŁEK OBJĘTYCH WNIOSKAMI NA TERENIE MIASTA I GMINY OSTRÓW LUBELSKI W ROZBICIU NA POSZCZEGÓLNE OBRĘBY GEODEZYJNE	100
WYKRES 33 DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU GMINY OSTRÓW LUBELSKI W LATACH 2007-2020 (W MLN ZŁOTYCH).....	102
WYKRES 34 UDZIAŁ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH INWESTYCYJNYCH W WYDATKACH BUDŻETU GMINY OSTRÓW LUBELSKI OGÓŁEM W LATACH 2007-2020 (W %)	103
WYKRES 35 UDZIAŁ WYDATKÓW (%) NA DROGI PUBLICZNE GMINNE W WYDATKACH BUDŻETU OGÓŁEM W LATACH 2008 -2020..	104
WYKRES 36 PROGNOZA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH INWESTYCYJNYCH NA TLE DOCHODÓW OGÓŁEM W LATACH 2020-2050 (W MLN ZŁOTYCH)	120
WYKRES 37 PROGNOZA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH INWESTYCYJNYCH NA TLE WYNIKU BUDŻETU OGÓŁEM W LATACH 2020-2050 (W MLN ZŁOTYCH)	120
WYKRES 38 DŁUGOŚĆ DRÓG GMINNYCH W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH.....	131
WYKRES 39 DŁUGOŚĆ DRÓG GMINNYCH ZE WZGLĘDU NA RODZAJ NAWIERZCHNI	131
WYKRES 40 WODOCIĄGI- ZMIANY DŁUGOŚCI CZYNNIEJ SIECI ROZDZIELCZEJ NA OBSZARZE GMINY OSTRÓW LUBELSKI W LATACH 2010-2020	137
WYKRES 41 LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ NA PRZESTRZENI LAT 2010-2020.....	137
WYKRES 42 ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA.....	138
WYKRES 43 LICZBA LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI.....	138
WYKRES 44 ILOŚĆ ŚCIEKÓW OCZYSZCZONYCH W LATACH 2010 - 2020	139
WYKRES 45 KORZYSTAJĄCY Z INSTALACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI.....	139

WYKRES 46 ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE.....	140
WYKRES 47 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU	141
WYKRES 48 ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU	142
WYKRES 49 ODBIORCY ENERGII ELEKTRYCZNEJ NA NISKIM NAPIĘCIU	143

SPIS RYSUNKÓW:

RYSUNEK 1 POŁOŻENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI NA TLE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO I POWIATU LUBARTOWSKIEGO	10
RYSUNEK 2 JEDNOSTKI PODZIAŁU FIZYCZNO-GEOGRAFICZNEGO WG KONDRACKIEGO NA TERENIE GMINY.....	31
RYSUNEK 3 BUDOWA GEOLOGICZNA GMINY OSTRÓW LUBELSKI	33
RYSUNEK 4 LOKALIZACJA LUBELSKIEGO ZAGĘBIA WĘGLOWEGO	33
RYSUNEK 5 SCHEMATY PRZEDSTAWIAJĄCE LOKALIZACJĘ ZŁÓŻ, OBSZARÓW I TERENÓW GÓRNICZYCH NA TERENIE GMINY OSTRÓW LUBELSKI (REJONY WSI): 1 - KOLECHOWICE, 2 – ROZKOPACZEW, 3 – GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	36
RYSUNEK 6 ROZMIESZCZENIE GLEB CHRONIONYCH NA TERENIE GMINY	38
RYSUNEK 7 KOMPLEKSY PRZYDATNOŚCI ROLNICZEJ	39
RYSUNEK 8 OTOCZENIE GMINY NA TLE OBSZARÓW NATURA 2000 I PROJEKTU KORYTARZY EKOLOGICZNYCH	44
RYSUNEK 9 PROPONOWANY OBSZAR OCHRONNY GZWP NR 407 NIECKA LUBELSKA (CHEŁM – ZAMOŚĆ) NA TLE GMINY OSTRÓW LUBELSKI.....	56
RYSUNEK 10 GŁÓWNE CELE STRATEGICZNE OKREŚLONE W SRWL 2014- 2020.....	91
RYSUNEK 11 WALORYZACJA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	105
RYSUNEK 12 ROZMIESZCZENIE SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI	144

Podstawę formalno – prawną opracowania stanowi Uchwała Nr XLIV/245/18 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 27 września 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ostrów Lubelski”.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 977, z późn. zm.), celem niniejszego opracowania jest określenie polityki przestrzennej obszaru gminy Ostrów Lubelski, w tym lokalnych zasad zagospodarowania. Tak zdefiniowany cel, jako podstawową funkcję studium, wskazuje określenie polityki jego rozwoju przestrzennego. W świetle art. 9 ust. 2 ww. ustawy studium jest także narzędziem koordynowania planowania przestrzennego na szczeblu lokalnym i strategicznych zamierzeń gminy z planowaniem krajowym i regionalnym. Jest to druga funkcja studium (koordynacyjna). Rangę studium określa art. 9 ust. 4 i 5 ww. ustawy, w myśl, których studium, pomimo, iż nie jest aktem prawa miejscowego, ma moc wiążącą dla opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązująca zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ostrów Lubelski przyjęta została uchwałą Nr XIX/123/12 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 14 września 2012 r. Obowiązujący dokument w zakresie polityki przestrzennej gminy został sporządzony jako zmiana studium przyjętego w 2000 r. (przyjętego Uchwałą Nr XXI/116/2000 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 19 grudnia 2000 r.) Wobec powyższego, przystępując do opracowania nowego dokumentu studium uznano, że nie może on dotyczyć poszczególnych ustaleń. Muszą one równocześnie uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę studium określoną w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium w części tekstowej i graficznej (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. opublikowane w Dz. U z 2004 r. nr 118, poz. 1233).

W konsekwencji opracowano jednolity tekst i rysunek Studium, stanowiący w rzeczywistości nowe opracowanie.

Zakres koniecznych zmian uwzględnia m.in.:

- ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych po 1 grudnia 1995 r.;
- wnioski instytucji i ludności zgłoszone do zmiany studium;
- wnioski burmistrza dotyczące nowych zamierzeń inwestycyjnych.

WPROWADZENIE

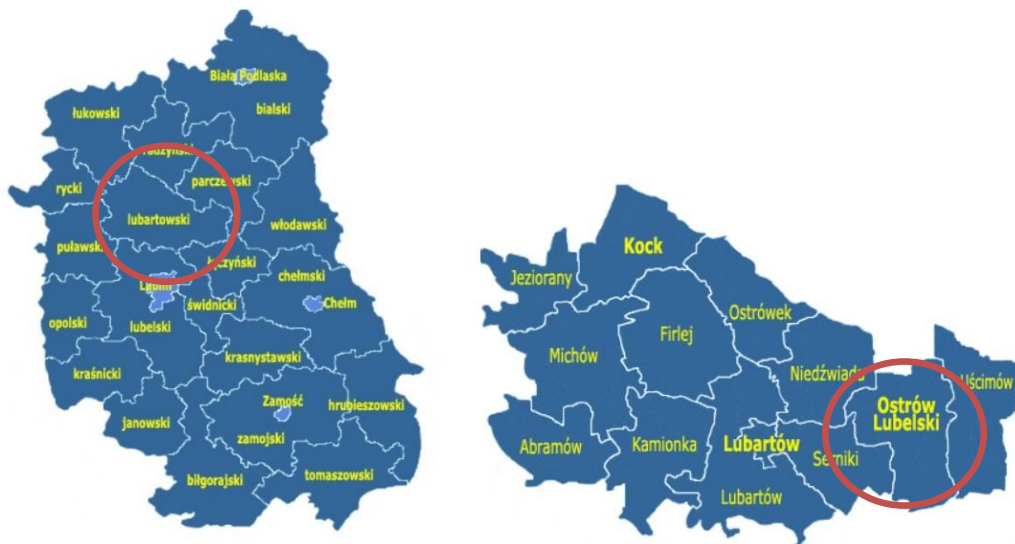
Gmina Ostrów Lubelski położona jest w północno-centralnej części województwa lubelskiego oraz we wschodniej części powiatu lubartowskiego. Administracyjnie graniczy z następującymi gminami:

- od północy z Gminą Miejsko-Wiejską Parczew (powiat parczewski),
- od wschodu z Gminą Uścimów,
- od południa z Gminą Spiczyn (powiat łęczyński) i Gminą Ludwin (powiat łęczyński),
- od zachodu z Gminą Serniki i Gminą Niedźwiada.

Siedziba gminy znajduje się w Ostrowie Lubelskim, przy ul. Partyzantów 1.

Głównymi arteriami komunikacyjnymi przebiegającymi przez teren gminy są drogi wojewódzkie nr 821 oraz nr 813. Ponadto ok. 12 kilometrów od zachodniej granicy przebiega droga krajowa nr 19 oraz ok. 9 km na południe droga krajowa nr 82.

Gmina graniczy bezpośrednio z gminą miejsko-wiejską Parczew (gdzie znajduje się najbliższe połączenie kolejowe), ma dobre połączenie z Lubartowem (ośrodkiem powiatowym), a także z pozostałymi ośrodkami gmin sąsiadujących. Również dojazd do ośrodka wojewódzkiego, oddalonego o ok. 30 km jest korzystny ze względu na dobre połączenia drogowe.

Rysunek 1 Położenie gminy Ostrów Lubelski na tle województwa lubelskiego i powiatu lubartowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.gminy.pl/>

Gmina Ostrów Lubelski jest gminą miejsko-wiejską o powierzchni 12 158 ha i o liczbie ludności wynoszącej 5 226 osoby (BDL GUS, stan na 31.12.2020). Gęstość zaludnienia wynosi 43 osoby/km². Gmina w swych granicach administracyjnych obejmuje 15 sołectw: Jamy, Wólka Stara Kijańska, Ostrów Lubelski (Śródmieście, Zamoście), Ostrów Lubelski – Partyzantów, Ostrów Lubelski – Kościuszki, Bójki, Kolechowice Folwark, Kolechowice I, Kolechowice II, Kolechowice Kolonia, Rudka Kijańska, Rozkopaczew I, Rozkopaczew II, Kaznów, Kaznów Kolonia.

Ze względu na dogodne warunki klimatyczno-glebowe oraz średni stopień pokrycia lasami, wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo. Z istniejącą tradycją gospodarki rolnej w tym rejonie związany jest drobny przemysł przetwórczy, przede wszystkim związany z obsługą rolnictwa oraz przetwórstwem rolno-spożywczym. Drugą wiodącą funkcją jest mała oraz średnia przedsiębiorczość.

Ok. 71% powierzchni gminy stanowią użytki rolne. Lasy zajmują 21% obszaru gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują niewielki procent powierzchni – ok. 3,4%.

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

1.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE OSTRÓW LUBELSKI – STAN PRAWNY

Zadaniem własnym gminy, wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym jest m.in. prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią i zapewnienie ładu przestrzennego. Zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów oraz określania zasad ich zagospodarowania i zabudowy określone są w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W celu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, w tym określenia lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Burmistrz Ostrowa Lubelskiego sporządza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zwane dalej „studium”. Dokument ten, zgodnie z Art. 9 pkt. 5 wspomnianej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest aktem prawa miejscowego, tylko opracowaniem kierunkowym, stanowiącym wyraz polityki przestrzennej władz samorządowych gminy. Zgodnie z art. 14 pkt. 8 tejże ustawy, aktami prawa miejscowego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy ich sporządzaniu (art. 9 pkt. 4). Powyższe sprawia, że jest ono prawem wewnętrznym gminy wiążącym władze oraz podporządkowane jej organy i jednostki, w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej na terenie gminy dla realizacji określonych celów.

1.1.1. Dokumenty planistyczne w gminie a aktualny stan prawny

Polityka przestrzenna gminy Ostrów Lubelski jest obecnie realizowana poprzez dokument „Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ostrów Lubelski”, które zostało przyjęte 14 września 2012 r. przez Radę Miejską w Ostrowie Lubelskim¹.

Do dnia 31 grudnia 2003 roku obszar gminy Ostrów Lubelski posiadała 100% pokrycie swojej powierzchni planami zagospodarowania przestrzennego. Obowiązywał wówczas Miejskowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrów Lubelski, zatwierdzony uchwałą Nr VI/27/85 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Ostrowie Lubelskim z dnia 28 marca 1985 r., oraz Miejskowy plan ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrów Lubelski zatwierdzony uchwałą Nr XIV/76/91 Rady Gminy i Miasta Ostrów Lubelski z dnia 29 listopada 1991 r. Zgodnie z art. 87 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym straciły one ważność.

Aktualnie obowiązującym prawem miejscowym są plany miejscowe i zmiany planów uchwalone po 1 stycznia 1995 r. niezależnie od tego, jaki zakres i stopień szczegółowości ustaleń został w nich określony. Obowiązujące plany miejscowe są obecnie bezpośrednią podstawą do sporządzania dokumentacji budowlanych i ubiegania się o decyzje o pozwoleniu na budowę, wydawaną bezpośrednio przez Starostę Powiatu, który z dniem 1 stycznia 2004 r. stracił prawo upoważnienia burmistrzów do wydawania takich decyzji w swoim imieniu.

Na obszarze gminy Ostrów Lubelski funkcjonuje 18 planów miejscowych, bądź jego zmian, w tym:

- 5 sporządzony na podstawie ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym²;

¹ Uchwała Nr XIX/123/12 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 14 września 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ostrów Lubelski.

² Na podstawie art. 26 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.).

- 13 sporządzonych na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Z powyższego wynika, że 27,78% planów zostało sporządzonych na podstawie tzw. „starej” ustawy tj. ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.), zaś 72,22% odpowiada wymogom aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.). Obszary objęte planem miejscowym spełniającym nowe wymogi zajmują 5 982,20 ha, co stanowi 99,26% ogólnej powierzchni objętej planami i 49,19% ogólnej powierzchni gminy. Pokrycie obowiązującymi planami (stan na 28 lutego 2022 r.) w gminie wynosi około 49,55% powierzchni gminy.

W przypadku braku planu miejscowego ustawodawca, zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 977, z późn. zm.), przewidział alternatywny tryb lokalizacji. Na obszarach, gdzie nie ma planu zagospodarowania terenu, dla lokalizacji inwestycji celu publicznego i dla zmiany zagospodarowania terenu polegającej na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, obowiązują dwie niezależne procedury uzyskiwania decyzji:

- ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (określone w art. 50 ustawy),
- warunkach zabudowy (określone w art. 59 ustawy).

Decyzje te wydaje Burmistrz dopiero wtedy, kiedy jest znany potencjalny inwestor i konkretnie zdefiniowane zamierzenia inwestycyjne. W tym trybie samorząd gminy zachowuje możliwość prowadzenia bieżącej polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią, chociaż musi zachować dosyć rozbudowany tryb wydawania decyzji (szczególnie decyzji o warunkach zabudowy). Problemem mającym często już swoje odzwierciedlenie w przestrzeni jest brak regulacji w aktualnym prawodawstwie odnośnie zachowania zgodności wydawanej decyzji ze studium. Od dnia 6 sierpnia 2009 r. problem jest rozwiązany poprzez orzeczenie NSA³ w sprawie zachowania zgodności wydawanych decyzji ze studium, jednak skutki wydawanych wcześniej decyzji są widoczne w terenie. Z kolei w wielu sytuacjach przestrzennych wydanie decyzji o warunkach zabudowy nie jest prawnie możliwe i konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ostrów Lubelski

Obowiązująca obecnie zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ostrów Lubelski, zwana dalej studium, została przyjęta uchwałą Nr XIX/123/12 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 14 września 2012 r. Obowiązujący dokument w zakresie polityki przestrzennej gminy został sporządzony jako zmiana studium przyjętego w 2000 r.⁴

Dnia 27 września 2018 r. Rada Miejska w Ostrowie Lubelskim podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ostrów Lubelski” (Uchwała Nr XLIV/245/18 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 27 września 2018 r.).

Obowiązujący dokument składa się z następujących części:

- Część tekstowa: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ostrów Lubelski” (opracowanie jednolite) – załącznik nr 1;
- Część graficzna w skali 1: 10 000 „Plansza podstawowa” – załącznik nr 2;
- Zestaw map problemowych o następujących tytułach:
 - Zasoby środowiska kulturowego – skala 1 : 25 000,
 - Uwarunkowania przyrodnicze – skala 1 : 25 000,
 - Struktura przestrzenna – skala 1 : 25 000,
 - Infrastruktura techniczna – skala 1 : 25 000,

³ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego NSA II OSK 1250/08.

⁴ Uchwała Nr XXI/116/2000 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 19 grudnia 2000 r.

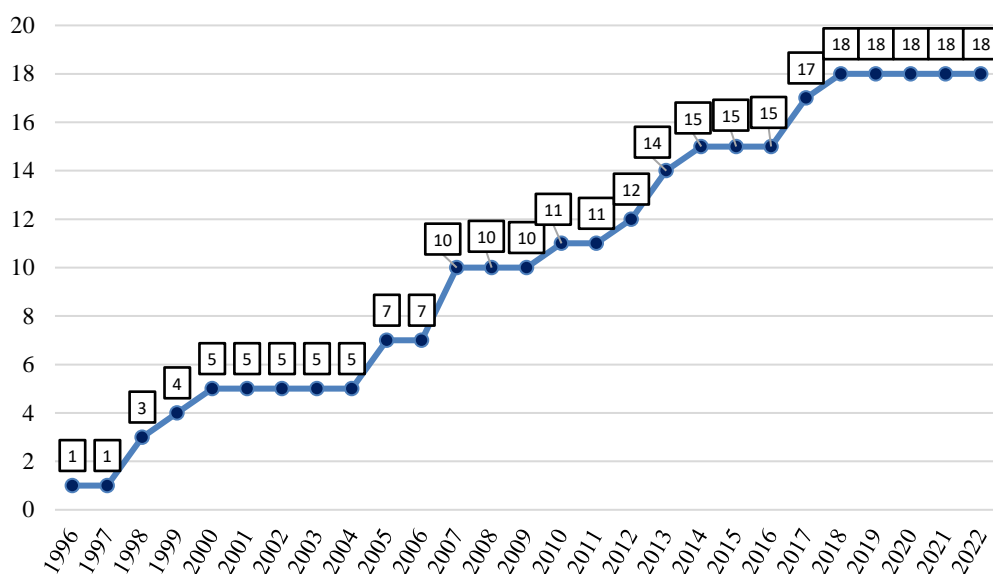
- Schemat funkcjonalny dróg,
- Schemat pokrycia gminy strefami funkcjonalno – przyrodniczymi – skala 1 : 25 000,
- Planska zmian Studium – skala 1 : 10 000.

Część I Studium – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – nie była aktualizowana podczas procedowania zmiany studium. Razem ze studiami wykonywanymi dla potrzeb opracowania z 2000 r. pozostaje jako materiał wejściowy do opracowania.

Na rysunku wskazano tereny: zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, zabudowy mieszkaniowo – rekreacyjnej, usług publicznych i komercyjnych, produkcyjno – usługowe, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, obsługi rolnictwa, zieleni urządzonej (parkowej), rekreacji i usług w zakresie ruchu turystycznego i wypoczynku, usług towarzyszących plaży, cmentarzy, infrastruktury technicznej, parkingów. Dokument wskazuje także tereny otwarte: lasy, dolesienia, wody powierzchniowe, stawy powstałe w miejscach wyrobisk torfu oraz tereny wyłączane spod zabudowy: upraw ogrodniczych, tereny łąkowe oraz rolne. Wskazano także następujące projektowane obiekty bądź obszary: zbiornik małej retencji, pomniki przyrody, rezerваты przyrody (fragment lasu koło wsi Żuraw, Brzostówka oraz Jezioro Mytycze i Jezioro Czarne) oraz użytek ekologiczny (położona w dolinie Tyśmienicy pomiędzy Kolechowicami o Uścimowem Nowym - zabagniona łąka o orientacyjnej powierzchni 26 ha).

1.1.3. Obowiązujące plany miejscowe

Poniżej zamieszczono wykres obrazujący ilość obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Ostrów Lubelski w latach 1996 – 2022.

Wykres 1 Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Ostrów Lubelski w latach 1996 – 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Ostrów Lubelski (listopad 2018 r.)

Powierzchnia gminy Ostrów Lubelski jest w ok. 49,55% pokryta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego. W jej granicach administracyjnych obowiązuje 18 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (zgodnie z Tabelą 1).

Tabela 1 Wykaz planów miejscowych obowiązujących na terenie gminy Ostrów Lubelski

Lp.	Nazwa planu	Data podjęcia uchwały przez Radę Miejską w Ostrowie Lubelskim	Pole powierzchni objętej planem miejscowym [ha]	Uwagi
		Numer uchwały		
1	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrów Lubelski	11.10.1996 r. XX/111/96	4,37	
2	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrów Lubelski	18.06.1998 XXXVII/194/98	2,49	
3	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrów Lubelski	18.06.1998 XXXVII/193/98	20,16	
4	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrów Lubelski	21.12.1999 XIII/74/99	10,46	
5	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrów Lubelski	28.12.2000 XXII/122/2000	7,16	
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrów Lubelski	10.11.2005 XXXII/151/05	3 263,30	
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrów Lubelski	10.11.2005 XXXII/152/05	985,81	
8	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Ostrów Lubelski	7.12.2007 XIV/84/07	12,76	
9	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Lubelski	7.12.2007 XIV/85/07	5,43	
10	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy lotniskowej nad J. Miejskim w Ostrowie Lubelskim	7.12.2007 XIV/86/07	9,78	
11	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrów Lubelski	19.03.2010 XXXVIII/199/10	-	zmiana tekstowa
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Lubelski dla obszaru we wsi Jamy grunty do zalesienia i wprowadzenia zakazu zabudowy	7.12.2012 XXII/138/12	32,62	
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Lubelski w zakresie lokalizacji ropociągu oraz jego strefy bezpieczeństwa	18.01.2013 XXIV/145/13	20,55	
14	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Ostrów Lubelski oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Ostrów Lubelski w rejonie ulic: Mickiewicza i Lubartowskiej	15.03.2013 XXV/148/13	44,34	
15	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrów Lubelski dla obszaru wsi: Bójki, Kolechowice, Kaznów	7.02.2014 XXXIV/214/14	18,79	UWAGA! Wyrok WSA w Lublinie z dnia 25 września 2015 r. sygn.. akt II SA/Lu 1012/14 stwierdzający nieważność

Lp.	Nazwa planu	Data podjęcia uchwały przez Radę Miejską w Ostrowie Lubelskim	Pole powierzchni objętej planem miejscowym [ha]	Uwagi
		Numer uchwały		
				uchwały w części.
16	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów wolnych od zabudowy miasta Ostrów Lubelski	14.02.2017 XXVII/150/17	1 574,84	
17	Zmiana uchwały Nr XXXII/152/05 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 10 listopada 2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrów Lubelski	30.03.2017 XXVIII/165/17	-	zmiana tekstowa
18	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów wolnych od zabudowy Gminy Ostrów Lubelski dla obszaru części miejscowości Kolechowice	15.02.2018 XXXVII/213/18	13,97	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Ostrów Lubelski (luty 2022)

Jak wynika z powyższych danych, na dzień przystąpienia do sporządzania studium, gmina Ostrów Lubelski posiada 18 obowiązujących planów miejscowych. Obejmują one zarówno tereny zabudowy i zainwestowania jak i tereny otwarte. Obręb geodezyjny Ostrów Lubelski – Miasto posiada plan miejscowy dla całości swojego obszaru. Ostrów Lubelski – Rolny posiada plan miejscowy dla ponad 88% swojej powierzchni, Bójki (67,71%), Kaznów Kolonia (65,93%), Kaznów (59,86%) oraz Jamy (59,05%). Najmniejszy odsetek obszarów objętych planem miejscowym znajduje się w obrębach Kolechowice (10,43% powierzchni), Rudka Kijańska (15,45% powierzchni), Kolechowice Folwark (15,82% powierzchni) oraz Kolechowice Kolonia (16,30% powierzchni).

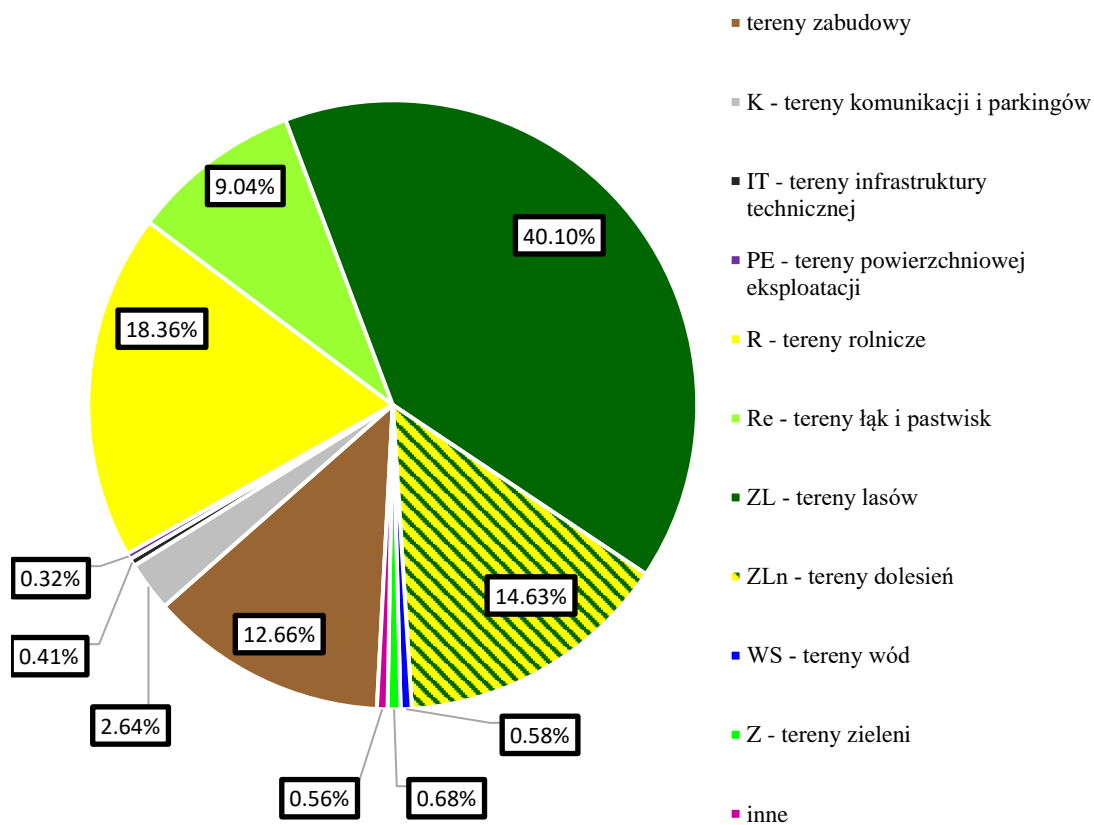
Od czasu uchwalenia pierwszego do ostatniego planu miejscowego minęło 26 lat. Tak długi okres czasu obarczony jest nie tylko naturalnym procesem doskonalenia warsztatu urbanistycznego, wzrostem kompetencji instytucji i organów biorących udział w procesie planowania przestrzennego (zwłaszcza przy legalizacji uchwał), czy wzrostem świadomości i partycypacji społecznej, ale przede wszystkim zmianami w polskim prawodawstwie. Pięć z obowiązujących planów sporządzanych było na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (wraz z aktem wykonawczym), pozostałe zaś na podstawie aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (wraz z aktem wykonawczym), w których ustawodawcy określili odmienny zakres ustaleń. Odmienna była także szczegółowość ustaleń wymagana aktami wykonawczymi do ww. ustaw.

Nie bez znaczenia są także zmiany dotyczące dyscypliny planistycznej gmin tj. zależności obu dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu lokalnym, pomiędzy którymi najpierw wymagana była jedynie spójność ustaleń, następnie zgodność. Aktualne zmiany legislacyjne ponownie przywróciły bardziej liberalne podejście wprowadzając tzw. stwierdzenie „nie naruszenia ustaleń studium”.

Zmieniały się także inne akty prawne powiązane z planowaniem i gospodarką przestrzenną. Wymienić tu należy przede wszystkim: Prawo budowlane, Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, Ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Ustawę o drogach publicznych, Ustawę o ochronie przyrody, Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, Ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Największy udział procentowy w powierzchni objętej planami miejscowymi mają tereny lasów (ok. 40,10%). Tereny rolnicze zajmują 18,36%, zaś tereny dolesień 14,63%. Tereny zabudowane stanowią 12,66% powierzchni, tereny łąk i pastwisk nieco ponad 9%, a tereny komunikacji i parkingów 2,64%. Wśród obszarów przeznaczonych pod zabudowę największy odsetek zajmują tereny zabudowy zagrodowej (ponad 56%). Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 12,67%, tereny zabudowy letniskowej – 9,84%, tereny aktywności gospodarczej – 5,24%, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy zagrodowej – 4,51 oraz tereny usług – 4,21%. Strukturę przeznaczenia

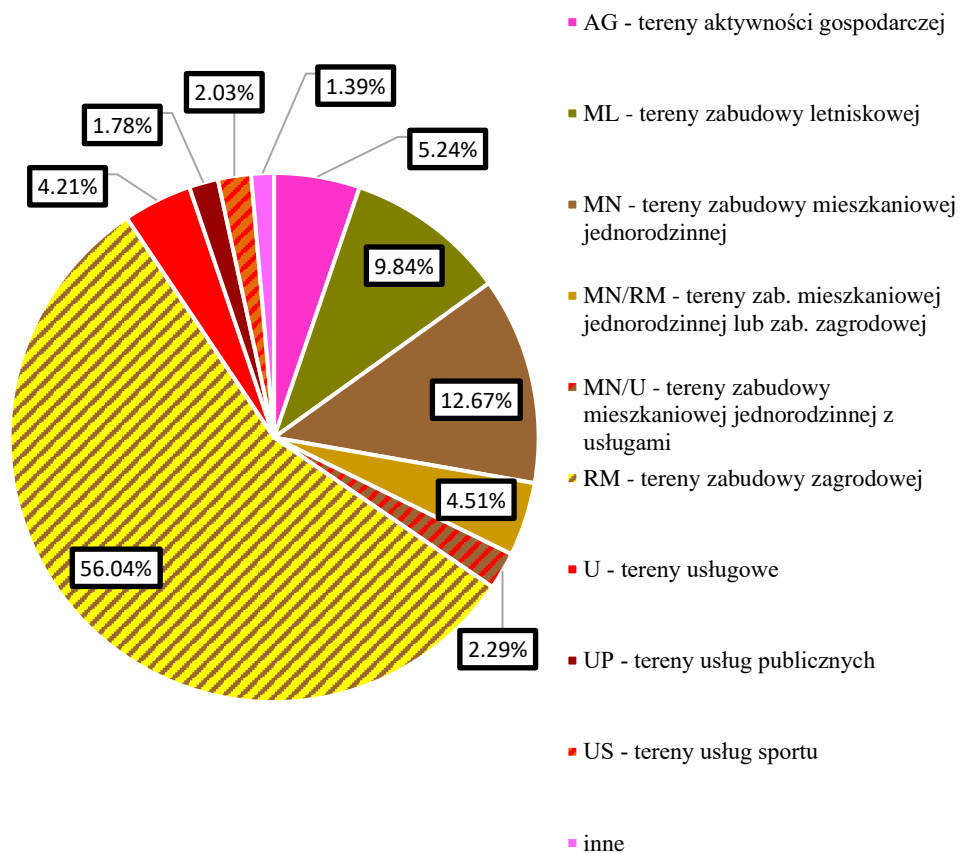
terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego prezentuje Wykres 2 i 3 oraz Tabela 2.

Inne – obszary objęte planem miejscowym nie posiadające przeznaczenia, WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych (0,25%) oraz zbiorników retencyjnych (0,33%), Z – tereny zieleni cmentarnej (0,11%), zieleni izolacyjnej (0,34%), zieleni parkowej (0,13%) oraz zieleni parkowej z usługami (0,11%)

Wykres 2 Struktura przeznaczenia terenów w obowiązujących planach miejscowych [udział %]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Ostrów Lubelski

Inne – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (0,42%), tereny obsługi rolnictwa (0,57%), tereny usług turystyki (0,35%) oraz tereny usług uciążliwych (0,05%).

Wykres 3 Struktura terenów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych [udział %]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Ostrów Lubelski

Tabela 2 Uogólnione zestawienie przeznaczeń występujących w planach miejscowych

Lp.	Uogólnione przeznaczenie podstawowe	Powierzchnia [ha]	Udział % w ogólnej powierzchni objętej planami miejscowymi
1	Tereny bez wskazanego przeznaczenia	33.81	0.56
2	AG – Tereny aktywności gospodarczej	39.27	0.65
3	IT - Tereny infrastruktury technicznej	24.71	0.41
4	KD – Tereny komunikacji	157.64	2.62
5	KS - Tereny parkingów	1.69	0.03
6	ML – Tereny zabudowy letniskowej	51.05	0.85
7	ML/RM – Tereny zabudowy letniskowej i/lub zabudowy zagrodowej	22.56	0.37

Lp.	Uogólnione przeznaczenie podstawowe	Powierzchnia [ha]	Udział % w ogólnej powierzchni objętej planami miejscowymi
8	ML/U – Tereny zabudowy lotniskowej i/lub zabudowy usługowej	1.51	0.03
9	MN - Tereny zabudowy jednorodzinnej	80.03	1.33
10	MN/ML – Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i/lub zabudowy lotniskowej	16.69	0.28
11	MN/RM – Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i/lub zabudowy zagrodowej	34.45	0.57
12	MN/U – Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami	16.64	0.28
13	MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	2.34	0.04
14	MW/MN – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i/lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	0.88	0.01
15	P – Tereny zabudowy produkcyjnej	0.74	0.01
16	PE – Tereny powierzchniowej eksploatacji	8.41	0.14
17	PE/IT – Tereny powierzchniowej eksploatacji z infrastrukturą techniczną	11.06	0.18
18	R – Tereny rolnicze	1106.60	18.36
19	Re – Tereny łąk i pastwisk	544.72	9.04
20	RM – Tereny zabudowy zagrodowej	427.68	7.10
21	RU – Tereny obsługi rolnictwa	4.37	0.07
22	U – Tereny zabudowy usługowej	32.16	0.53
23	UKs – Tereny zabudowy usług sakralnych	1.28	0.02
24	UM – Tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej	0.81	0.01
25	UP – Tereny zabudowy usług publicznych	12.06	0.20
26	UP/U – Tereny zabudowy usług publicznych wraz z zabudową usługową	0.22	0.00
27	US – Tereny usług sportu i rekreacji	15.48	0.26
28	UT – Tereny usług turystyki	2.65	0.04
29	U-UU – Tereny usług uciążliwych	0.35	0.01
30	Wr – Tereny zbiorników retencyjnych	20.16	0.33
31	WS – Tereny wód powierzchniowych śródlądowych	15.09	0.25
32	ZC – Tereny zieleni cmentarnej	6.54	0.11
33	ZI – Tereny zieleni izolacyjnej	20.48	0.34

Lp.	Uogólnione przeznaczenie podstawowe	Powierzchnia [ha]	Udział % w ogólnej powierzchni objętej planami miejscowymi
34	ZL – Tereny lasów	2416.68	40.10
35	ZL/ZLn – Tereny lasów i dolesień	80.14	1.33
36	ZLn – Tereny dolesień	801.68	13.30
37	ZP – Tereny zieleni parkowej	7.71	0.13
38	ZP/U – Tereny zieleni parkowej z usługami	6.51	0.11
RAZEM		6026.84	100.00

1.1.4. Wszczęte procedury sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Na dzień przystąpienia do sporządzania studium na obszarze gminy Ostrów Lubelski w opracowaniu pozostają dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 3 Wykaz uchwał podjętych przez Radę Miasta i Gminy Ostrów Lubelski w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego

Lp.	Nazwa planu miejscowego	Określenie granic opracowania planu	Data i numer uchwały	Powierzchnia [ha]
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów wolnych od zabudowy miasta Ostrów Lubelski	działka nr ewid. 3137 i 794 obręb Ostrów Lubelski – Rolny obszary objęte uchwałą Nr XXVII/150/17 z dnia 14 lutego 2017 r.	12 maja 2017 XXIX/170/17	1571 ha
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Ostrów Lubelski	działki lub część działek nr ewid. 38, 39, 40, 41 i 52	30 marca 2017 XXVIII/166/17 30 listopada 2017 XXXIV/198/17	8,7 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Ostrów Lubelski

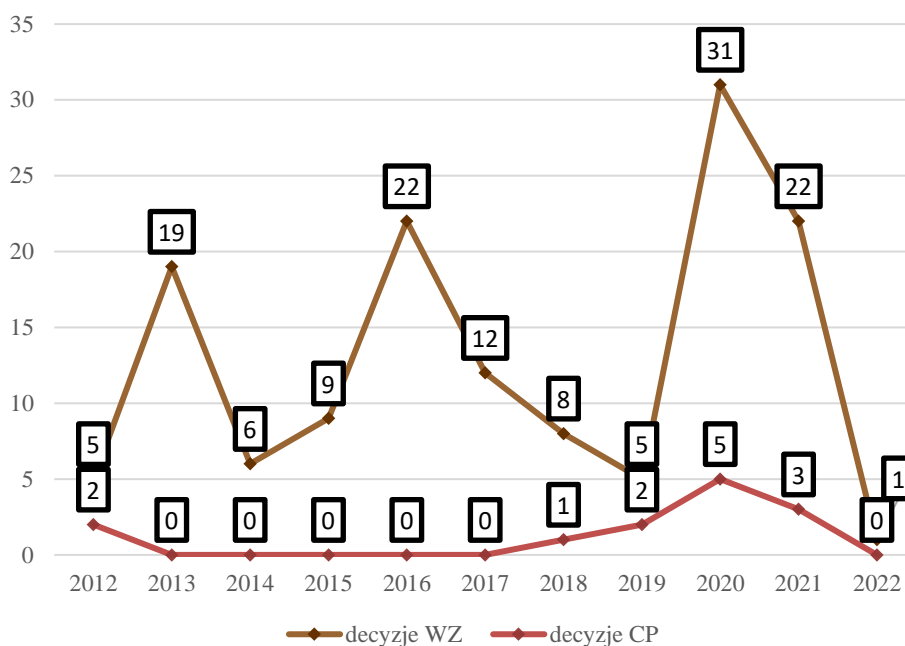
1.1.5. Wydane decyzje

Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu pokazują tendencję zmiany przeznaczenia terenów, dla których nie ma obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Analizie poddane zostały decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z lat 2012 - 2022⁵. Na obszarze gminy Ostrów Lubelski wydano 153 decyzji, w tym 91,5% (140 szt.) stanowiły decyzje o warunkach zabudowy.

Na załącznikach graficznych zobrazowano działki, dla których wydano decyzje o warunkach zabudowy (230 szt.) oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (3 działki – wyłącznie decyzje kubaturowe).

⁵ Wg stanu na 19 lutego 2022 r.

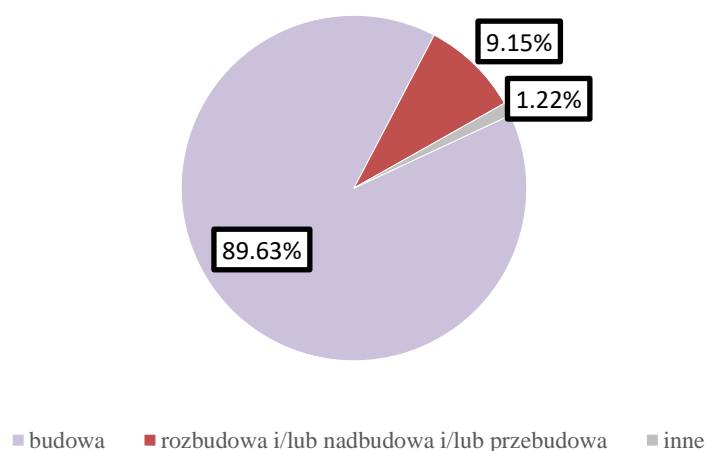
Wykres 4 Dynamika wydawanych decyzji w latach 2012 - 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Ostrów Lubelski

Spośród ogółu wydanych decyzji, najczęściej przypada na lata 2020 - 2021 oraz rok 2013 i 2016, co stanowi 67% wszystkich wydanych decyzji. W roku 2014 oraz w latach 2017 – 2019 zaobserwować można spadek liczby wydawanych decyzji w stosunku do lat poprzednich. Liczba wydanych decyzji w 2022 roku obejmuje dane za okres do 19 lutego 2022 r.

Decyzje o warunkach zabudowy

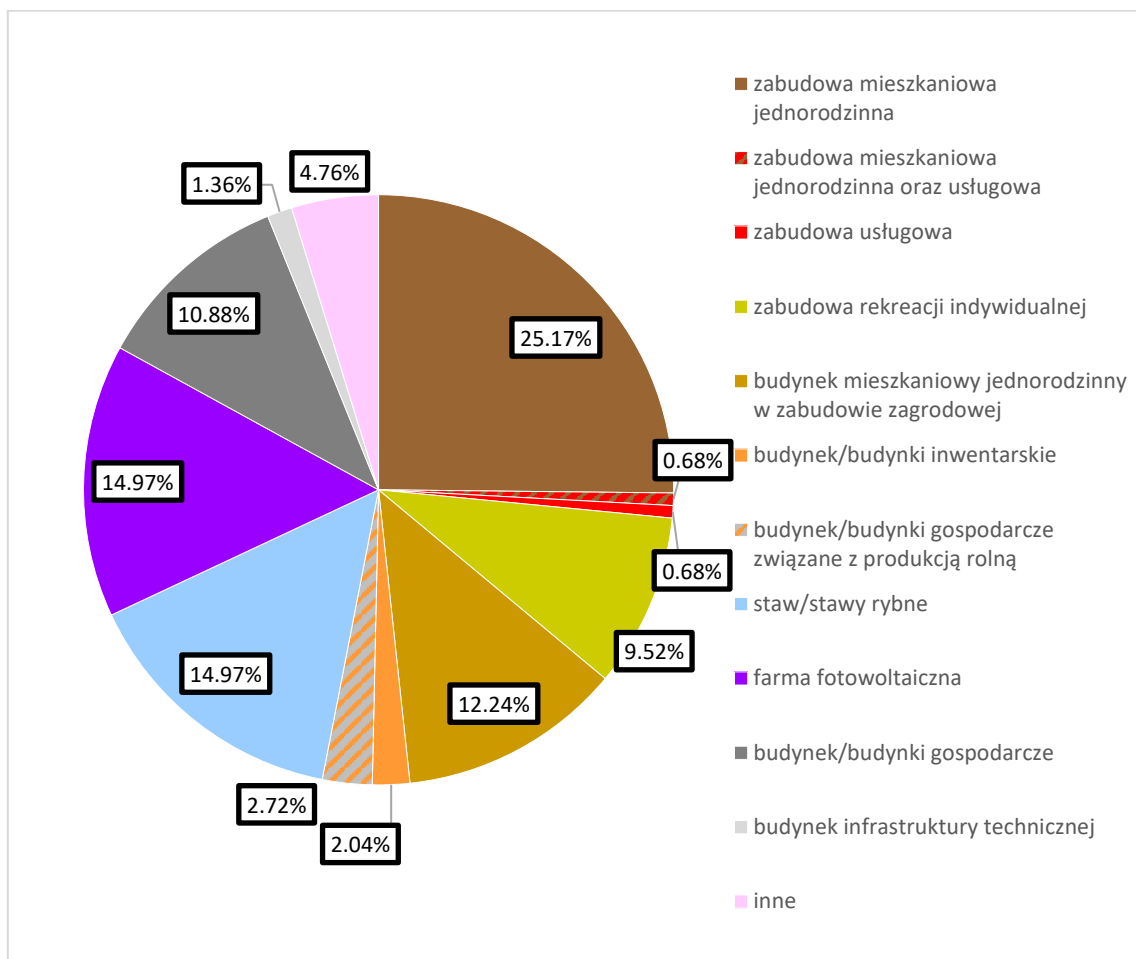
Spośród 230 działek ewidencyjnych, dla których wydano decyzje o warunkach zabudowy 89,63% stanowiły decyzje dotyczące budowy. Decyzje dotyczące rozbudowy i/lub nadbudowy i/lub przebudowy wydano dla 15 działek ewidencyjnych (9,15% wszystkich działek objętych decyzjami). Dla dwóch działek ewidencyjnych wydano decyzje polegającą na zalesieniu działki oraz utwardzeniu powierzchni gruntu.

Wykres 5 Decyzje o warunkach zabudowy w podziale na przedmiot decyzji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Ostrów Lubelski

Spośród wszystkich decyzji, których przedmiotem była budowa, przeważały decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (25,17%) oraz stawów rybnych i farm fotowoltaicznych (po 14,97%). Spora część działek objętych tym rodzajem decyzji dotyczyła budynków mieszkaniowych jednorodzinnych w zabudowie zagrodowej (12,24%), budynków gospodarczych (10,88%) oraz zabudowa rekreacji indywidualnej (9,52%). Do kategorii inne zaliczone zostały decyzje dotyczące budowy obiektów infrastruktury technicznej (takie jak przyłącza energetyczne, zbiorniki na gaz) oraz przydomowego ganku. Wśród decyzji wydanych w latach 2012-2022 trzy dotyczyły budynków inwentarskich (dwie z nich dla kurników – chów ściółkowy brojlerów 150 DJP oraz jedna dla obory – chów ściółkowy bydła 119,8 DJP).

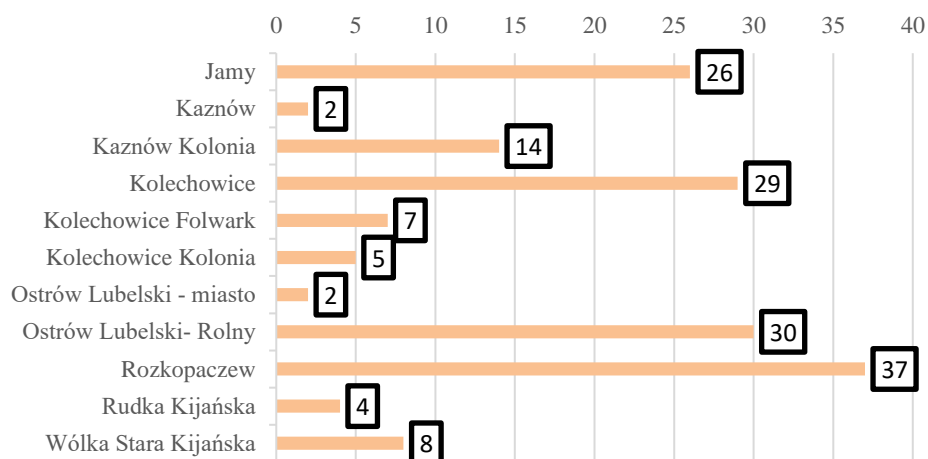

Wykres 6 Działki ewidencyjne objęte decyzjami o warunkach zabudowy dotyczącymi budowy (udział %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Ostrów Lubelski

Decyzje o warunkach zabudowy, których przedmiotem była rozbudowa i/lub nadbudowa i/lub przebudowa (łącznie wydane na 15 działek ewidencyjnych) dotyczyły w ponad 86% zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (13 działek) oraz budynków inwentarskich – 14% 2 działki ewidencyjne).

Analizując rozmieszczenie przestrzenne działek, dla których wydano decyzje o warunkach zabudowy należy zauważyć ich koncentrację w obrębach: Rozkopaczew, Ostrów Lubelski – Rolny, Kolechowice oraz Jany. Najmniejsza ilość działek objętych decyzjami znajduje się w obrębach Kaznów, Ostrów Lubelski - miasto oraz Rudka Kijańska. Dla obrębu Bójki nie została wydana żadna decyzja o warunkach zabudowy.

Wykres 7 Działki ewidencyjne objęte decyzjami o warunkach zabudowy w rozbiciu na obręby geodezyjne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Ostrów Lubelski

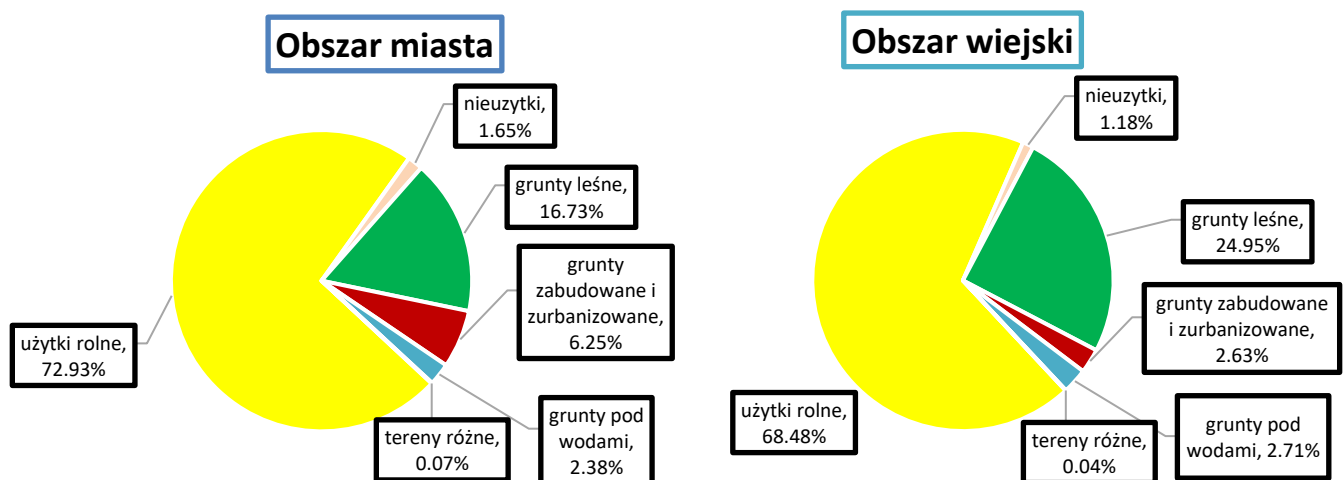
Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Analizie poddano decyzje celu publicznego wydane w latach 2012 – 2018 dotyczące inwestycji o charakterze kubaturowym. W analizowanym okresie wydano 13 decyzji, w tym 3 szt. decyzji kubaturowych dotyczących budowy wieży antenowej (2 szt.) oraz budowy stacji elektroenergetycznej 100/15 kV (1 szt.). Wszystkie decyzje dotyczyły budowy obiektów.

1.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

Znaczna część obszaru gminy Ostrów Lubelski została przekształcona w wyniku działalności człowieka. Na tereny zurbanizowane składają się przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i szeroko rozumianej zabudowy usługowej i przemysłowej, a także ciągi komunikacyjne oraz sieci infrastruktury technicznej. Jednak nadal blisko 85% obszaru gminy to tereny otwarte, wolne od zabudowy i przekształceń.

Gmina Ostrów Lubelski jest gminą typowo rolniczą. Strukturę użytkowania gruntów przedstawiono dla miasta i obszaru wiejskiego Gminy. Według danych z Urzędu Gminy (2019 r.), użytki rolne zajmują ok. 73% powierzchni miasta i ok. 69% powierzchni obszaru wiejskiego. Składają się na nie przede wszystkim grunty orne, łąki trwałe oraz pastwiska. Na obszarze miasta niecałe 17% stanowią grunty leśne, zaś na obszarze wiejskim lasy zajmują blisko 25%.

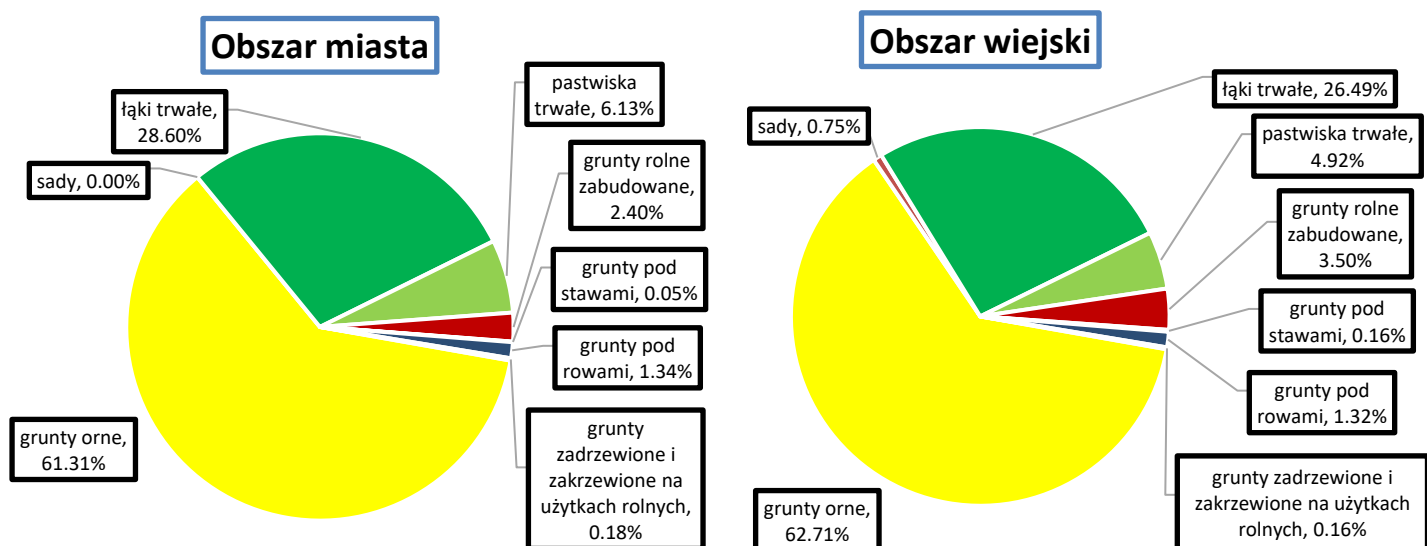
Wykres 8 Struktura użytkowania gruntów w Ostrowie Lubelskim (w podziale na obszar miasta i obszar wiejski)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków

Zarówno na obszarze wiejskim jak i miejskim największy odsetek zajmują użytki rolne – około 73% w mieście oraz około 69% na obszarze wiejskim.

W mieście wśród użytków rolnych największy obszar zajmują grunty orne – ponad 61%. Pozostałą część stanowią łąki trwałe (28,6%), pastwiska trwałe (6,13%), grunty rolne zabudowane (2,4%), grunty pod rowami (1,34%), grunty zadrzewione i zakrzewione (0,18%) oraz grunty pod stawami (0,05%).

Na obszarze wiejskim struktura użytków rolnych jest podobna do obszaru miejskiego. Grunty orne zajmują prawie 63% powierzchni wszystkich użytków rolnych. W dalszej kolejności: łąki trwałe zajmują 26,5%, pastwiska trwałe (4,92%), grunty rolne zabudowane (3,5%), grunty pod rowami (1,32%), sady (0,75%), grunty zadrzewione i zakrzewione (0,16%) oraz grunty pod stawami (0,16%).

Wykres 9 Struktura użytków rolnych w Ostrowie Lubelskim (w podziale na obszar miasta i obszar wiejski)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków

Szczegółowe dane odnośnie struktury użytkowania obszaru gminy i miasta Ostrów Lubelski przedstawia poniższa Tabela 4.

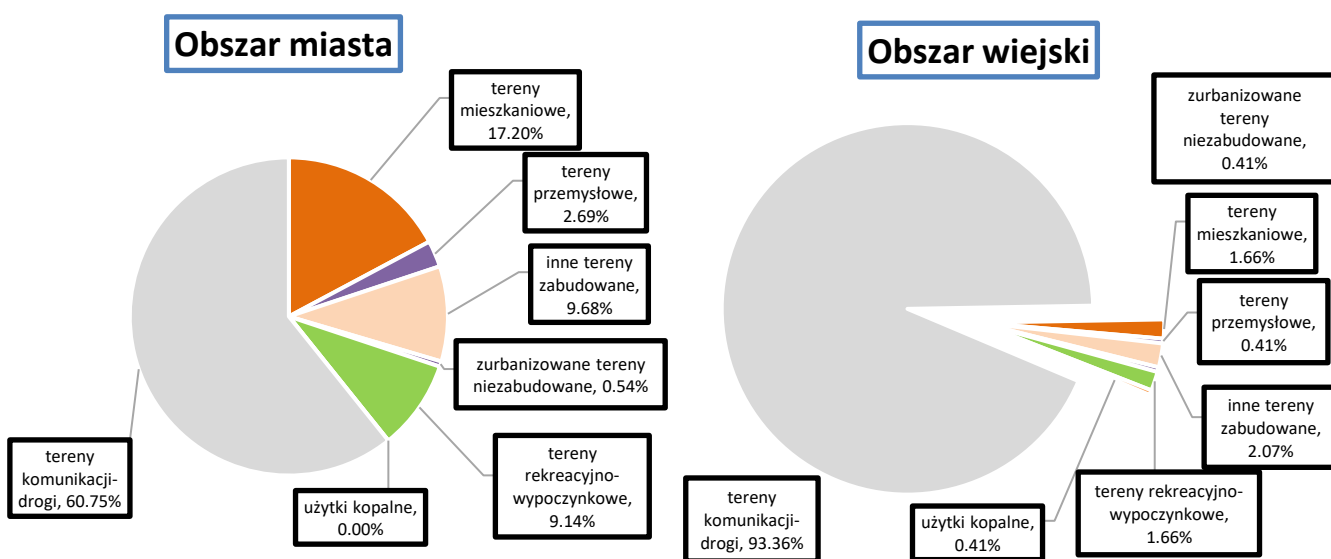
Tabela 4 Struktura użytkowania gruntów

Rodzaj użytkowania gruntu	Miasto - powierzchnia	Udział %	Obszar wiejski - powierzchnia	Udział %
użytki rolne razem	2171	72,93%	6286	68,48%
grunty orne	1331	44,71%	3942	42,95%
sady	0	0,00%	47	0,51%
łąki trwałe	621	20,86%	1665	18,14%
pastwiska trwałe	133	4,47%	309	3,37%
grunty rolne zabudowane	52	1,75%	220	2,40%
grunty pod rowami	29	0,97%	83	0,90%
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	4	0,13%	10	0,11%
grunty pod stawami	1	0,03%	10	0,11%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	498	16,73%	2290	24,95%
lasy	449	15,08%	2016	21,96%
grunty zadrzewione i zakrzewione	49	1,65%	274	2,99%
grunty pod wodami	71	2,38%	249	2,71%
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	9	0,30%	240	2,61%
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	62	2,08%	9	0,10%
grunty zabudowane i zurbanizowane	186	6,25%	241	2,63%
tereny mieszkaniowe	32	1,07%	4	0,04%
tereny przemysłowe	5	0,17%	1	0,01%
tereny inne zabudowane	18	0,60%	5	0,05%
niezabudowane	1	0,03%	1	0,01%
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	17	0,57%	4	0,04%
użytki kopalne	0	0,00%	1	0,01%
tereny komunikacyjne - drogi	113	3,80%	225	2,45%
tereny komunikacyjne - kolejowe	0	0,00%	0	0,00%
tereny komunikacyjne - inne	0	0,00%	0	0,00%
nieużytki	49	1,65%	108	1,18%

Rodzaj użytkowania gruntu	Miasto - powierzchnia	Udział %	Obszar wiejski - powierzchnia	Udział %
tereny różne	2	0,07%	4	0,04%
Powierzchnia ogółem	2977	100,00%	9179	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków

Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują odpowiednio 241 ha dla obszaru gminy oraz 186 ha dla obszaru miasta. Strukturę terenów związanych z zabudową przedstawiają poniższe diagramy.

Wykres 10. Struktura terenów zabudowanych i zurbanizowanych w Ostrowie Lubelskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków

1.2.1. Układ osadniczy

Aktualna sieć osadnicza kształtowała się przede wszystkim przez historyczne szlaki handlowe.

Do dnia dzisiejszego zachowały się walory historyczne. W strukturze gminy przeważają małe i średnie wsie wpisane w nizinny krajobraz, gdzie zachowany został historyczny układ zabudowy.

1.2.2. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

Dominującą funkcją wsi położonych w gminie Ostrów Lubelski jest rolnictwo. Ze względu na tę funkcję w gminie dominuje zabudowa zagrodowa, przy mniejszym udziale zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Ostatnie ogólnodostępne dane odnośnie stanu gospodarki mieszkaniowej na terenie gminy Ostrów Lubelski pochodzą z roku 2020.

W analizowanym okresie (lata 2013-2020) ilość mieszkań w gminie Ostrów Lubelski systematycznie rośnie. W 2020 r. zasoby mieszkaniowe wynosiły 2030 mieszkań (w tym na obszarze miasta 810 mieszkań). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2020 r. na obszarze wiejskim wynosiła 32,2 m²/1 osobę i w mieście 30,7 m²/1 osobę, z kolei przeciętna powierzchnia jednego

mieszkania to 79,1 m² na obszarze miejskim i 82,9 m² na obszarze wiejskim. Zaobserwować można również wzrost w średniej powierzchni użytkowej mieszkania (o 3,2 m² w okresie 2013-2020 w obszarze miejskim i o 1,8 m² w obszarze wiejskim) oraz w powierzchni użytkowej na 1 osobę (o 4,3 m² w okresie 2013-2020 w obszarze miejskim i o 2,8 m² w obszarze wiejskim).

Tabela 5 Zasoby mieszkaniowe w gminie Ostrów Lubelski w latach 2013-2020

	Zasoby mieszkaniowe	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość mieszkań [szt.]	miasto	768	775	777	783	787	794	799	810
	obszar wiejski	1175	1184	1186	1194	1200	1208	1213	1220
Ogólna powierzchnia użytkowa [m ²]	miasto	58321	59206	59444	60433	60841	61764	62491	64059
	obszar wiejski	95317	96597	96839	97819	98708	99742	100330	101110
Średnia pow. użytkowa 1 mieszkania [m ²]	miasto	75,9	76,4	76,5	77,2	77,3	77,8	78,2	79,1
	obszar wiejski	81,1	81,6	81,7	81,9	82,3	82,6	82,7	82,9
Pow. użytkowa na 1 osobę [m ² /los.]	miasto	26,4	27,0	27,7	28,4	29,0	29,5	29,6	30,7
	obszar wiejski	29,4	29,8	30,2	30,8	31,3	31,8	32,0	32,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL (Banku Danych Lokalnych GUS)

Według danych za 2016 rok w gminie Ostrów Lubelski znajdują się 23 mieszkania komunalne i 4 lokale socjalne.

1.2.3. Tereny usługowo – produkcyjne

Obiekty usług publicznych tj. administracji, oświaty, zdrowia, kultury, itp. zlokalizowane są przede wszystkim na obszarze miasta. W mieście zarejestrowanych jest również najwięcej podmiotów gospodarczych. Funkcje usług podstawowych, w tym komercyjnych rozwijają się także wzdłuż głównych ulic miejscowości gminnych.

Działalność gospodarcza na terenie gminy prowadzona jest przez 330 (dane na 2020 r.) zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na terenie miasta przez 177 podmiotów, na obszarze wiejskim 153 podmiotów), z czego 94% należy do sektora prywatnego, a pozostałe 6% do sektora publicznego.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD2007 w 2020 r.

Podmioty gospodarki narodowej	razem	razem [%]
Sekcja A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	4.57
Sekcja B górnictwo i wydobywanie	1	0.3
Sekcja C przetwórstwo przemysłowe	28	8.54
Sekcja D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0.61
Sekcja E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0.91
Sekcja F budownictwo	76	23.17

Sekcja G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	57	17.38
Sekcja H transport i gospodarka magazynowa	18	5.49
Sekcja I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	0.91
Sekcja J informacja i komunikacja	7	2.13
Sekcja K działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	0.91
Sekcja L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	1.83
Sekcja M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16	4.88
Sekcja N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11	3.35
Sekcja O administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12	4.88
Sekcja P edukacja	14	4.27
Sekcja Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14	4.27
Sekcja R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	2.44
Sekcja S pozostała działalność usługowa		
Sekcja T gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	34	2.44
Sekcja U organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0
Ogółem	330	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych

W strukturze przedsiębiorstw zdecydowanie przeważają małe firmy, zatrudniające do 9 osób. W większości są to przedsiębiorstwa osób fizycznych oraz małe spółki cywilne. W ostatnich latach obserwuje się wzrost podmiotów gospodarczych należących do sektora prywatnego.

W 2020 r. najwięcej podmiotów gospodarczych było zarejestrowanych w sekcji F (budownictwo) – ponad 23% wszystkich podmiotów oraz w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) i sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) – odpowiednio ok. 17,38% i 8,54%.

1.2.4. Tereny inwestycji celu publicznego

Na obszarze gminy Ostrów Lubelski znajdują się tereny inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. 2023 poz. 344, ze zm.), takie jak:

- tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców,
- pozostałe gminne tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców.

Wśród wiodących obszarów, na których realizowane są cele publiczne o znaczeniu lokalnym należy wymienić:

- tereny gminnych dróg publicznych, ciągów pieszo - jezdnych i ciągów pieszych,
- tereny obsługi technicznej,
- tereny urządzeń wodnych i melioracji,

- tereny usług publicznych,
- tereny cmentarzy i gminnej zieleni urządzonej,
- tereny ogólnodostępnych parkingów (miejsc postojowych dla samochodów) i/lub garaży,
- pozostałe gminne tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców.

Szczegółową charakterystykę terenów i obiektów celu publicznego zawarto w rozdziałach poniżej.

1.2.5. Tereny zieleni i wody

Gmina charakteryzuje się dość jednolitym krajobrazem rolniczym, który jest urozmaicony dolinami rzeki Tyśmienicy i Piskornicy, mniejszymi ciekami wodnymi oraz rowami melioracyjnymi oraz jeziorami Mytycze, Miejskim, Kleszczów oraz Czarnym Gościńskim, dużym kompleksem leśnym „Lasem Brzostówką”.

Na obszarze gminy znajdują się następujące obszarowe formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie i jego otulina,
- obszary specjalnej ochrony Natura 2000: Dolina Tyśmienicy, Ostoja Parczewska i Lasy Parczewskie,
- 4 użytki ekologiczne
- 9 pomników przyrody.

Dodatkowo gmina Ostrów Lubelski zawiera się w Transgranicznym Rezerwacie Biosfery „Polesie Zachodnie”.

W Ostrowie Lubelskim znajdują 2 cmentarze czynne :

- Cmentarz parafialny rzymskokatolicki w Ostrowie Lubelskim przy ulicy Lubartowskiej (droga wojewódzka nr 821),
- Cmentarz parafialny rzymskokatolicki w Rozkopaczewie,

Pozostałe, wymienione niżej są cmentarzami zamkniętymi, mianowicie:

- Cmentarz unicki następnie cmentarz prawosławny, obok terenu Zespołu Szkół w Ostrowie Lubelskim,
- Cmentarz żydowski w Ostrowie Lubelskim znajduje się przy obecnej ul. Batalionów Chłopskich, po jej zachodniej stronie na wysokości ul. Unickiej,
- Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Kaznów Kolonii,
- Cmentarz prawosławny w Kolechowicach,
- Cmentarz polskokatolicki w Rozkopaczewie.

Tereny lasów stanowią około 20% powierzchni gminy. Na tę powierzchnię składają się głównie lasy Skarbu Państwa.

Na terenie miasta struktura terenów zieleni publicznej jest dość uboga. Znajduje się tu jeden park, położony przy ulicy Partyzantów. Brak jest skwerów czy większych wkomponowanych zieleńców. Znajdują się jedynie niewielkie nasadzenia rozmieszczone nierównomiernie

Układ hydrograficzny gminy Ostrów Lubelski, w tym rzeki i jeziora, został scharakteryzowany w rozdziałach poniżej.

Teren gminy został objęty obszarowymi formami ochrony zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody, co ma głównie przyczynić się do zachowania wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

1.2.6. Infrastruktura techniczna

Przez gminę Ostrów Lubelski przebiegają dwie drogi wojewódzkie: nr 813 łącząca Międzyrzec Podlaski z Podzamczem i nr 821 łącząca Tarło z Ostrowem Lubelskim, zapewniające zewnętrzne

powiązania gminy. Ważnym elementem powiązań zewnętrznych i wewnętrznych stanowi ponadto 7 dróg powiatowych.

Na terenie gminy nie występuje komunikacja kolejowa.

Zaopatrywanie w wodę Ostrowa Lubelskiego następuje z miejskiego ujęcia wody i stacji wodociągowej zlokalizowanego we wschodniej części miasta. Na terenie gminy Ostrów Lubelski istnieją ponadto 4 wiejskie wodociągi grupowe zasilane z ujęć wód podziemnych w miejscowościach: Jamy, Kazanów, Kolechowice Kolonia i Rozkopaczew. Obecnie (stan na 2020 r.) 94,2% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej. Sieć cały czas się rozwija i jest rozbudowywana wraz z powstawaniem nowej zabudowy.

Sieć kanalizacji sanitarnej jest słabo rozwinięta. Istnieje w Ostrowie Lubelskim oraz w miejscowościach Bójki i Jamy. Do 2020 roku planowana jest budowa w Kolechowicach i Kolechowicach Folwark. Na terenie miasta Ostrów Lubelski funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Rozporządzeniem Nr 25 Wojewody Lubelskiego z dnia 19 lipca 2005 r. wyznaczona została aglomeracja Ostrów Lubelski obejmująca obszar miejscowości: Ostrów Lubelski, Jamy, Kolechowice Folwark, Kolechowice, Bójki. Pozostałe miejscowości gminy leżą poza obszarem aglomeracji.

Przez teren gminy przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV Lublin-Parczew. Na terenie gminy Ostrów Lubelski planowana jest budowa linii wysokiego napięcia 110kV pomiędzy GPZ „Lubartów Południe”- GPZ „Ostrów Lubelski” oraz GPZ „Zawieprzycze”- GPZ „Ostrów Lubelski”.

Istniejąca linia wysokiego napięcia 110 kV na odcinku od GPZ „Ostrów Lubelski” w kierunku stacji Lublin Systemowa planowana jest do przebudowy na linię dwutorową, której trasa przebiegać będzie po trasie istniejącej linii napowietrznej.

Gmina Ostrów Lubelski nie jest zgazyfikowana. Nie przebiegają przez nią także gazociągi wysokiego ciśnienia. Gazyfikację miasta i gminy Ostrów Lubelski przewiduje się z projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia, planowanej w rejonie wsi Kaznów.

Gmina nie posiada zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Obszar gminy i miasta zaopatrywany jest w ciepło głównie ze źródeł indywidualnych.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla województwa Lubelskiego Gmina Ostrów Lubelski jest zaliczona do regionu Centralno-Zachodniego dla którego wskazano następujące RIPOK MBP:

- 1) Zakład Zagospodarowania Odpadów KOM-EKO w Lublinie,
- 2) Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Bełżycach,
- 3) Zakład Zagospodarowania Odpadów, Lasy w Kraśniku,
- 4) Zakład Zagospodarowania odpadów w Wólce Rokickiej, Lubartów.

Najbliżej gminy Ostrów Lubelski położony jest Zakład Zagospodarowania Odpadów w Wólce Rokickiej, Lubartów.

1.2.7. Tereny specjalne i zamknięte

Na obszarze gminy Ostrów Lubelski nie występują tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa.

1.2.8. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy można wydzielić w przestrzeni kilka wyróżniających się funkcji, z wyraźną dominacją: funkcji rolniczej, przyrodniczej związanej z doliną Tyśmienicy i obniżeń terenu w południowej części gminy, mieszkaniowej oraz obsługi ludności w mieście Ostrów Lubelski oraz funkcji lotniskowej. Analiza aktualnego zagospodarowania w kontekście istniejących uwarunkowań przyrodniczych oraz kulturowych wskazuje względną jego zgodność.

Miasto Ostrów Lubelski pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka głównego, zapewniającego obsługę ludności gminy oraz tereny mieszkaniowe, obiekty sportu i rekreacji.

Sołectwa położone na północ od Ostrowa Lubelskiego (głównie Bójki i zabudowa na południowym brzegu Jeziora Miejskiego) mają z kolei charakter letniskowy i rekreacyjny, co związane jest z atrakcyjnością przyrodniczą tego obszaru, częściowo objętego ochroną przyrody.

Współczesny wygląd pozostałych miejscowości gminy wskazuje, że w przeszłości rolnictwo odgrywało tu ważną rolę. Stąd w krajobrazie gminy widoczne są liczne obiekty związane z zabudowa. Stopniowo funkcja ta ustępuje miejsca innym, szczególnie funkcjom mieszkaniowym, letniskowym i usługowym i jest to proces typowy dla wielu polskich miast i gmin.

Rolniczy charakter gminy najbardziej czytelny jest w południowej części gminy.

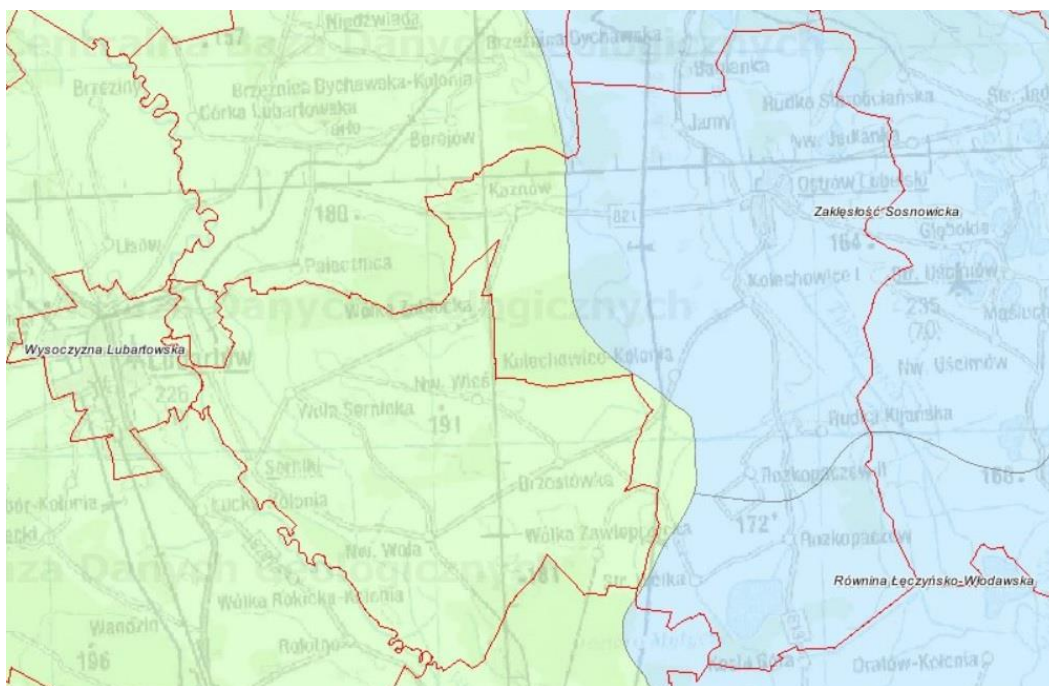
Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe predysponują północno-wschodnią oraz południową część gminy do rozwoju turystyki. Najciekawsza w rzeźbie terenu jest dolina Tyśmienicy oraz wyróżniające się w krajobrazie jeziora, zgrupowane w północnych rejonach gminy (Miejskie, Kleszczów i Czarne Gościńskie) oraz jezioro Mytycze w południowej części gminy stanowiące zbiornik retencyjny w systemie wodnym kanału Wieprz – Krzna. Na tym obszarze widoczne są też wysokie walory przyrodnicze i florystyczno-faunistyczne gminy, co dodatkowo uatrakcyjnia te części gminy.

Do widocznych zabytków w krajobrazie kulturowym gminy można zaliczyć układy urbanistyczne Ostrowa Lubelskiego oraz zabytki sakralne. Wszystkie są dobrze zachowane i predysponują do włączenia ich w strukturę przyszłej infrastruktury turystyczno-wypoczynkowej gminy (jako uzupełnienie atrakcji gminy).

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY

Według podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego gmina leży w granicach mezoregionu geograficznego Zakłęśłość Sosnowicka (845.14), Równina Łęczyńsko-Włodawska (845.16) oraz Wysoczyzna Lubartowska (318.98)

Rysunek 2 Jednostki podziału fizyczno-geograficznego wg Kondrackiego na terenie gminy

Źródło: <http://web3.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>

Wysoczyzna Lubartowska jest częścią Niziny Południowopodlaskiej o powierzchni 1 219 km². Graniczy od zachodu z Doliną Środkowej Wisły, od północy z Pradolina Wierpra, od wschodu z Równiną Parczewską, Zakłęsłością Sosnowicką i Równiną Łęczyńsko-Włodawską a od południa z Płaskowyżem Świdnickim, Płaskowyżem Nałęczowskim i Małopolskim Przełomem Wisły. Region ma charakter monotonnej równiny morenowej, zrównanej na wysokości 170 - 180 m n.p.m., przeważa użytkowanie rolnicze. Leży w całości w obrębie województwa lubelskiego, bierze swą nazwę od miasta Lubartów, głównego ośrodka miejskiego regionu.

Zakłęsłość Sosnowicka jest częścią Polesia Lubelskiego. Zajmuje środkową część Polesia Lubelskiego, położona jest pomiędzy dolinami Bugu (na wschodzie) a Tyśmienicy (na zachodzie); równinami Kodeńską i Parczewską (na północy) a Garbem Włodawskim (na południu). Posiada powierzchnię około 500 km², jest piaszczystym i podmokłym obniżeniem na wysokości 150 - 160 m n.p.m. W przeważającym stopniu teren pokrywają obszary łąkowe oraz lasy łąkowe, które są poprzecinane kanałami melioracyjnymi. Nazwa regionu pochodzi od wsi Sosnowica, która jednak leży w obrębie Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Główną miejscowością w Zakłęsłości Sosnowickiej jest Hanna.

Równina Łęczyńsko-Włodawska jest częścią południowo-zachodniego Polesia Zachodniego, między Garbem Włodawskim na północy a Pagórami Chełmskimi na południu oraz Wysoczyzną Lubartowską na zachodzie a doliną Bugu na wschodzie. Stanowi największy w Polsce zespół łąkowy. Płaska zatorfiona równina akumulacyjna z licznymi bagnami (m.in. Krowie Bagno, pow. 40 km²) i jeziorami krasowymi o łącznej pow. ponad 27 km² (największe Uściwierz, pow. 2,8 km²; najgłębsze Piaseczno, maks. głęb. 39 m); wzdłuż zachodnich granic Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej ciągnie się pas skał karbońskich z węglem kamiennym (Lubelskie Zagłębie Węglowe). Ta kraina jezior, bagien i lasów charakteryzowała się przyrodą zachowaną w niezmiennym stanie do lat 1970, kiedy podjęto próby melioracji i osuszania znacznej części terenów. Na Pojezierzu znajduje się utworzony w 1990 roku Poleski Park Narodowy.

2.1.1. Warunki klimatyczne

Gmina Ostrów Lubelski znajduje się we wschodniomałopolskiej strefie klimatycznej (według klasyfikacji W. Okołowicza i D. Martyn). Występuje tu stosunkowo mała liczba dni z pogodą umiarkowanie ciepłą, z dużym zachmurzeniem i opadem. Dni takich jest w roku mniej niż 30. Ogólnie biorąc liczba dni umiarkowanie ciepłych w tym regionie, w porównaniu z innymi, należy do najmniejszych. Jest ich w roku średnio tylko około 121. Mała liczba dni cechuje także pogodę umiarkowanie ciepłą z dużym zachmurzeniem (40 w roku). Stosunkowo liczniej natomiast zjawiają się dni z pogodą przymrozkową umiarkowanie zimną z opadem oraz niektóre typy pogód z grupy mroźnych (umiarkowanie mroźna z opadem oraz dość mroźna z opadem). Średnia temperatura (na podstawie danych IMGW dla wielolecia 1971-2000) notowana w lipcu wynosiła 17-18°C, a średnia temperatura w styczniu: od -2 do -3°C. Natomiast średnia roczna temperatura wynosiła 7-8°C. Strefa wschodniomałopolska charakteryzuje się także niewielką ilością opadów. Średnia roczna suma opadów mieści się w przedziale 500-600 mm z czego największe opady przypadają na miesiące letnie, z maksimum w czerwcu i lipcu – 70-80 mm na miesiąc (na podstawie danych IMGW dla wielolecia 1971-2000). Najniższe opady w wieloleciu 1971-2000 odnotowano w miesiącach styczeń-marzec, gdzie średnia suma opadów na miesiąc nie przekraczała 30 mm.

Decydującą rolę w kształtowaniu pogody na tym obszarze odgrywają przeważające adwekcyjne masy powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego. W ogólnej cyrkulacji stanowią one około 90% wszystkich mas powietrza napływających nad omawiany teren. Obszar Lubelszczyzny leży w strefie ścierania się wpływów klimatu morskiego i kontynentalnego z dominacją cyrkulacji polarno-morskiej (64% ogólnej frekwencji). Konsekwencją takiego położenia jest duża zmienność stanów pogody. Na zmienność warunków pogodowych największy wpływ mają fronty atmosferyczne. Średnio w roku przemieszczają się one 134 razy. Oznacza to, iż średnio co trzeci dzień jest dniem zmiany pogody pod wpływem przemieszczania się frontów. Cyrkulacja atmosferyczna (napływające masy powietrza) sterowana jest głównymi (w skali globalnej) układami barycznymi (niż islandzki, wyż syberyjski i wyż azorski). Warunkują one również kierunki i prędkość wiatrów. Pod względem anemologicznym istnieje wyraźna przewaga wiatrów z sektora zachodniego (SW, W i NW). Łącznie około 40% częstości. Najrzadziej notuje się wiatry z kierunku północnego i północno-wschodniego. Średnia prędkość wiatru wynosi 2,6 m/s.

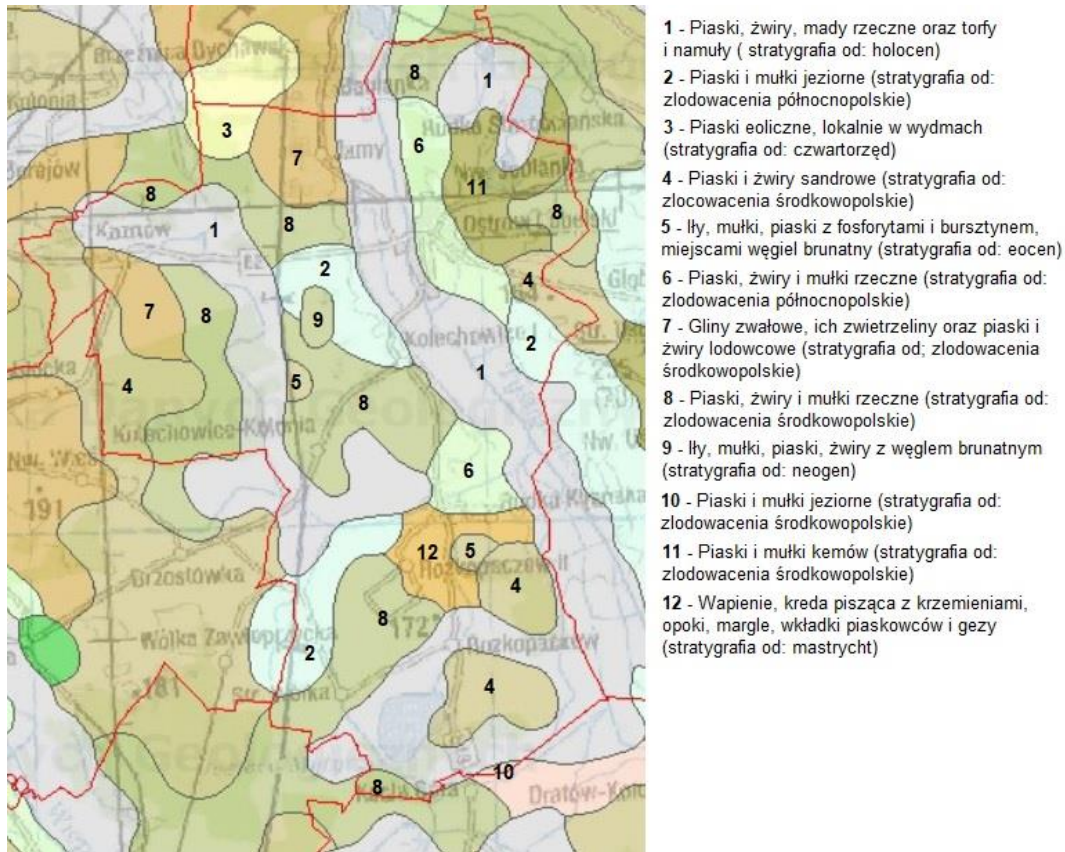
W warunkach Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, gdzie cechą charakterystyczną rzeźby jest jej płaskość, nie występuje istotne zróżnicowanie topoklimatu. Nie ma tu terenów zdecydowanie uprzywilejowanych (jak np. zbocza o ekspozycji południowej) i nie ma zdecydowanie niekorzystnych (jak np. głęboko wcięte dna dolin rzecznych czy suchych dolin). Istotny wpływ na klimat lokalny posiada natomiast pokrycie terenu (lasy, zadrzewienia, łąki, pola uprawne).

Cechami charakterystycznymi są tu: stosunkowo niski wskaźnik opadowy i podwyższona wilgotność powietrza. Pozostałe cechy klimatu nie odbiegają w sposób zasadniczy od charakterystyki klimatycznej dla regionów sąsiednich.

2.1.2. Budowa geologiczna

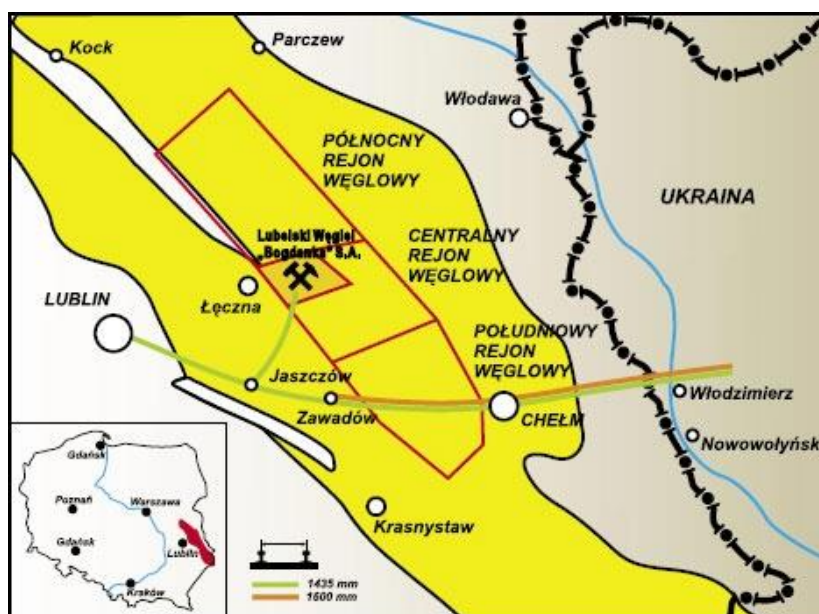
Miasto i gmina Ostrów Lubelski położone są na pograniczu dwóch dużych struktur geologicznych. Północno-wschodnie rejony gminy leżą na zachodnim skraju Płyty Wschodnio-europejskiej, natomiast południowo-zachodni fragment gminy należy do Rowu Lubelskiego. W budowie geologicznej obszaru zaznaczają się wszystkie formacje geologiczne od paleozoiku do kenozoiku. Struktura wglębna obszaru jest dobrze rozpoznana dzięki licznym wierceniom badawczym, jak i dokumentacyjnym zasobów węgla kamiennego. Na podstawie tych badań wyodrębniono granice Lubelskiego Zagłębia Węglowego, które podzielono na trzy rejony węglowe: północny, centralny i południowy. Obecnie wydobywanie węgla kamiennego odbywa się w Centralnym Rejonie Węglowym (CRW) w kopalni „Bogdanka”. Miała ona stanowić pierwszy zakład wydobywczy w ramach zagospodarowania złóż węgla kamiennego. Z uwagi na diametralną zmianę polityki energetycznej kraju zaniechano gigantycznych planów wydobywania węgla kamiennego na obszarze LZW. Obszar gminy leży częściowo w zasięgu Północnego Rejonu Węglowego i w obrębie udokumentowanych złóż „Kolechowice I” i „Kolechowice II”. Główną serią

produktywną LZW są warstwy lubelskie, wykształcone w postaci skał iłowcowo-mułowcowych z pokładami węgla oraz ławicami piaskowca. Głębokość występowania pokładów bilansowych węgla waha się w granicach od 700 do 1200 m. Udokumentowane złoża węgla kamiennego „Kolechowice I” i „Kolechowice II” podlegają ochronie prawnej jako zasoby eksploatacyjne.

Rysunek 3 Budowa geologiczna gminy Ostrów Lubelski

Źródło: <http://web3.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>

Rysunek 4 Lokalizacja Lubelskiego Zagłębia Węglowego

Najstarszymi utworami geologicznymi, nawierconymi na omawianym obszarze, są utwory dewonu, wykształcone w postaci piaskowców z wkładkami mułków, iłowce, dolomity i piaskowce przechodzące ku górze w dolomity z anhydrytami oraz wapienie i mułowce z udziałem piaskowców i wapienie margliste. Na utworach dewonu zalegają omówione wcześniej utwory karbońskie. Na ściętym erozyjnie karbonie zalegają mezozoiczne skały jury i kredy. Są to piaskowce, piaskowce wapniste, wapienie piaszczyste i wapienie margliste. Na obszarze gminy utwory górnokredowe mastrychtu występują pospolicie, głównie na głębokościach 30- 40 m (M. Harasimiuk 1983). Są one wykształcone w postaci kredy piaszczystej, kredy marglistej, margli kredowych niekiedy z wkładkami żwiru i margli opokowych. Miąższość kredowych utworów mastrychtu górnego ocenia się na 150 – 180 m. Zalegające w podłożu margle cechuje mała twardość i duża podatność na działanie czynników niszczących. Dlatego zarówno margle jak i kreda ulegają bardzo łatwo procesom krasowienia. Osady trzeciorzędowe (kenozoik) nie występują na całym obszarze gminy. Natomiast w rejonach Kolechowic i Rozkopaczewa występują na powierzchni, względnie pod przykryciem niewielkiej warstwy utworów czwartorzędowych. Są one wykształcone w postaci piasków i mułków glaukonitowych ze żwirami kwarcowymi. Ponadto w okolicach Kol. Kolechowice i Kaznowa odsłaniają się mioceńskie piaski, piaski ze żwirami oraz żwiry rzeczne. Ich miąższość wynosi 3 – 4 m. Dla potrzeb planowania przestrzennego, jak i działalności gospodarczej, największe znaczenie mają utwory najmłodsze, a więc czwartorzędowe. Rozpoczynają je utwory plejstocenu zlodowacenia południowopolskiego, reprezentowane przez osady lodowcowe – gliny zwałowe, wodnolodowcowe piaski i żwiry oraz rzecznorozlewiskowe piaski i mułki. Wśród osadów zlodowacenia środkowopolskiego przeważają utwory odnolodowcowe i wodnolodowcowo-rozlewiskowe oraz rzeczne. W północno-wschodniej części gminy występują mułki ilaste i ropy warstwowane, słabo wapniste. Nad nimi zalegają piaski od drobno do gruboziarnistych, piaski ze żwirami i żwiry (w pobliżu Rozkopaczewa). W odległości około 1,5 km w kierunku SW od Ostrowa Lubelskiego występują piaski gruboziarniste ze żwirami i głazikami. Tworzą one ostaniec erozyjno-denudacyjny nad otaczającą go równiną akumulacyjną. Na północ od Rozkopaczewa występują tarasy kemowe zbudowane z piasków drobno i średnioziarnistych, pylastych i pyłów piaszczystych. Podobne osady występują na wschód od Ostrowa Lubelskiego. Tworzą one płaskie wzgórza o charakterze stoliw, niekiedy tarasów otaczających Jezioro Miejskie. Są to również formy pseudokemowe. Utwory zlodowacenia północnopolskiego wykształcone w postaci piasków, mułków i ropy jeziorno-rozlewiskowych występują w okolicy Wólki Kijańskiej Starej oraz między Kolechowicami i Kaznowem. Osady tej serii otaczają stare, obecnie zatorfione misy jeziorne oraz tworzą przylegające do obszarów akumulacji rzeczno-peryglacjalno-rozlewiskowych. Powstały one po ostatecznym wytopieniu brył martwego lodu. Najmłodsze na obszarze gminy to utwory mineralno-organiczne holocenu, wykształcone w postaci piasków rzecznych, madów i mułków. Osady te, związane są głównie z akumulacją biogeniczną. Objęła ona zarówno obszary dolin rzecznych jak i liczne zagłębienia pochodzenia wytopiskowego. Wśród tych osadów przeważają torfy niskie, tworzące równiny torfowe w dolinie Tyśmienicy.

2.1.3. Warunki geologiczno-inżynierskie

2.1.4. Rzeźba terenu

Obszar gminy pod względem fizjograficznym, mimo zatartej granicy pomiędzy mezoregionami, jest wyraźnie dwudzielny. Część zachodnia gminy, leżąca na zachód od doliny Tyśmienicy, posiada jeszcze cechy słabo urzeźbionej wysoczyzny, natomiast część wschodnia jest typowo nizinna. Dolina rzeki Tyśmienicy o przebiegu zbliżonym do południkowego, stanowi oś morfologiczną terenu. Gmina Ostrów Lubelski, podobnie jak całe Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, jest obszarem o małym zróżnicowaniu rzeźby terenu. Generalnie obszar jest lekko nachylony ku północy. Średnie spadki terenu liczone są zaledwie w promilach. Najniżej położony jest teren w dnie doliny Tyśmienicy w obrębie wsi Bójki (rzędna 144,0 m n. p. m.). Tereny najwyższej wyniesione występują we wsi Kaznow (rzędna 180,9 m n.p.m.). Deniwelacje terenu wynoszą więc zaledwie 36,9 m. Najstarszym elementem rzeźby terenu są fragmenty trzeciorzędowych poziomów zrównań z silnie zredukowaną pokrywą osadów czwartorzędowych. Najbardziej charakterystyczne przykłady tego typu rzeźby występują w rejonie

Kolechowic. Do utworów pochodzenia wodno-lodowcowego należą równiny moreny dennej, zgrupowane w północnej i północno-zachodniej części gminy oraz równiny wodno-lodowcowe w zachodnich rejonach gminy (okolice Kaznowa). Specyficznymi formami rzeźby terenu są tu formy zbliżone do kemów i tarasy kemowe (wały i pagóry zbudowane z utworów piaszczysto-żwirowych). Zasadniczym elementem rzeźby terenu na obszarze gminy Ostrów Lubelski jest rozległa równina akumulacji rzeczno-peryglacjalnej, lekko nachylona w kierunku północnym. Dna dolin rzecznych Tyśmienicy i Piskornicy, pochodzenia rzeczno-glacjalnego, a zwłaszcza dno doliny Tyśmienicy, tworzą płaską równinę torfową akumulacji fitogenicznej. Wokół czterech jezior położonych na obszarze gminy powstały również dość rozległe równiny torfowe młodszych holocenijskich osadów organogenicznych. Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są formy pochodzenia eolicznego w postaci równin piasków przewianych i wydmy. Wyodrębniającymi się w krajobrazie formami rzeźby terenu są zwłaszcza jeziora, zgrupowane w północnych rejonach gminy (Miejskie, Kleszczów i Czarne Gościńskie). Natomiast w południowych rejonach gminy występuje jezioro Mytycze jako zbiornik retencyjny w systemie wodnym kanału Wieprz – Krzna. Liczne są również zagłębienia bezodpływowe o różnej genezie.

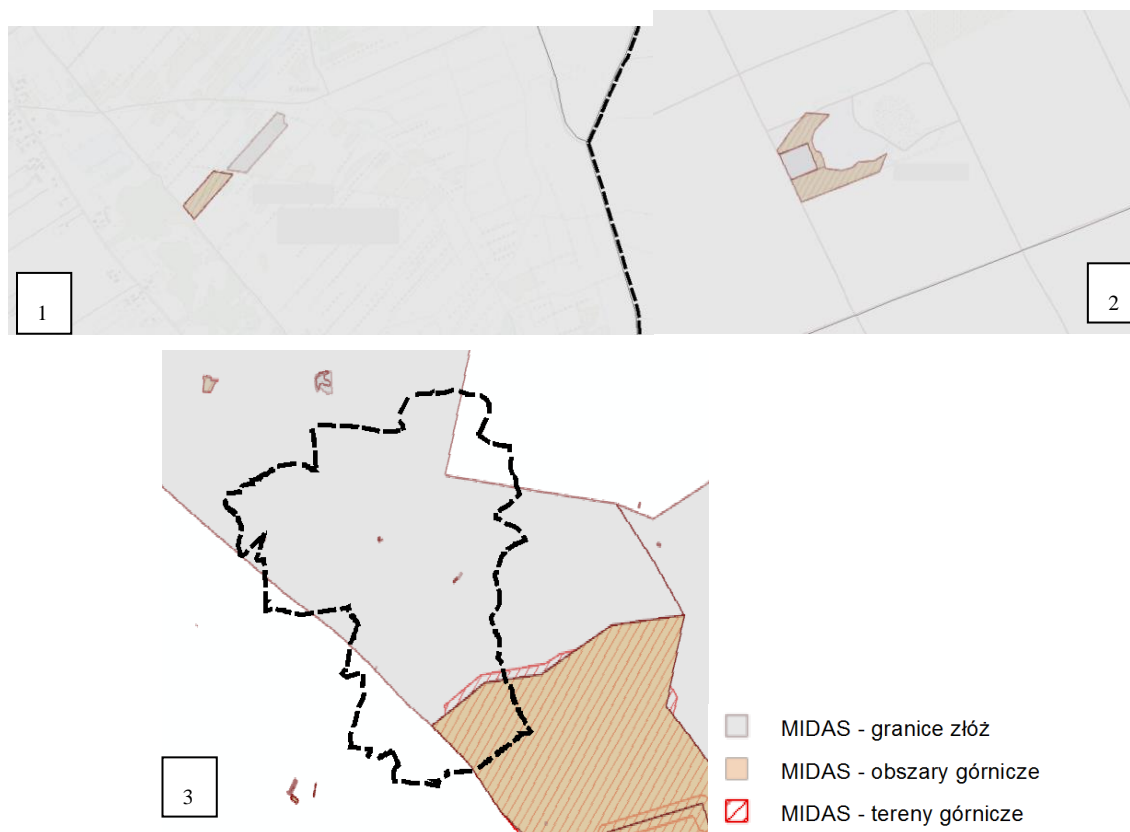
Wpływ człowieka na rzeźbę terenu dotyczy zarówno zmian liniowych, jak i powierzchniowych. Zmiany liniowe dotyczą utworzenia skarp lub nasypów przy budowie dróg oraz linii kolejowej. Zmiany powierzchniowe to przede wszystkim powierzchniowa eksploatacja surowców oraz wyrobiska poeksploatacyjne. W mniejszym stopniu lokalne zmiany rzeźby terenu związane z posadowieniem budynku. Do antropogenicznych form rzeźby terenu, wyodrębniających się w krajobrazie należą głównie groble w systemie wodnym KWK i mniej widoczne nasypy drogowe, piaskownie czy gliniarki.

2.1.5. Surowce naturalne

Z budową geologiczną ściśle związane jest występowanie surowców mineralnych. Miasto i gmina Ostrów Lubelski posiadają bazę surowcową o znaczeniu lokalnym (kruszywa naturalne i torfy) i znaczeniu ponadlokalnym, przemysłowym (węgiel kamienny).

Kopaliny występujące na terenie gminy to złoża piasków budowlanych oraz żwirów, torfu, a także węgla kamiennego. Udokumentowane złoża kruszyw naturalnych znajdują się w okolicach miejscowości Rozkopaczew i Kolechowice, gdzie dodatkowo udokumentowane zostały złoża torfu. Złoża węgla kamiennego swoim zasięgiem obejmują praktycznie całą gminę Ostrów Lubelski, jednak nie jest ono obecnie eksploatowane.

Szczegółowe dane nt. złóż zawiera rozdział 3.1. Udokumentowane złoża kopalin oraz rozdział 4. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Rysunek 5 Schematy przedstawiające lokalizację złóż, obszarów i terenów górniczych na terenie gminy Ostrów Lubelski (rejon wsi): 1 - Kolechowice, 2 – Ostrów Lubelski Rolny, 3 – gminy Ostrów Lubelski

Źródło: <http://geoportel.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=2>

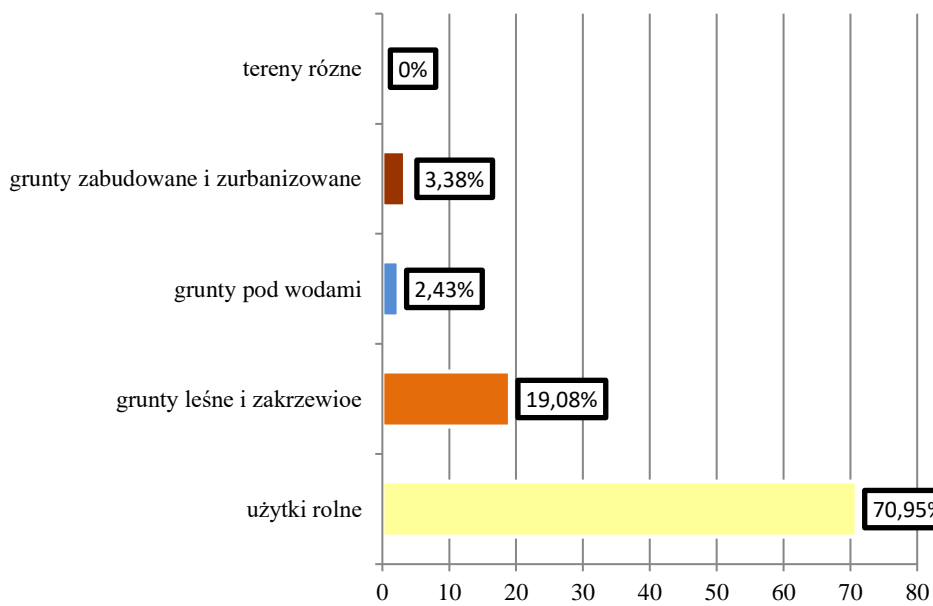
2.1.6. Warunki glebowe

Na obszarze gminy przeważają gleby płowe, wytworzone z utworów pyłowych, zalegających na piaskach luźnych lub pylastych. Występują one głównie w zachodnich rejonach gminy oraz na wschód i północny wschód od Ostrowa Lubelskiego. W północnej części gminy przeważają gleby brunatne wylugowane, wytworzone na podłożu piasków gliniastych lub ilastych. Czarne ziemie zdegradowane i wykształcone z utworów pyłowych wodnego pochodzenia zalegają na terenach niżej położonych, silnie uwilgotnionych (po obu stronach doliny Tyśmienicy, wokół jezior i w rejonie zagłębień bezodpływowych). Znaczne powierzchnie gminy zajmują gleby torfowe wykształcone przeważnie z torfów torfowisk niskich. Zgrupowane są głównie w dnie doliny Tyśmienicy.

Pod względem bonitacyjnym zdecydowanie przeważa klasa IVa i IVb, zajmując łącznie 64,6% użytków rolnych. Klasy IIIb i V mają zbliżony udział, odpowiednio po 13,9% i 19,9%. Klasy I i II na terenie gminy nie występują. Natomiast pozostałe gleby IIIa, VI i VIz zajmują powierzchnie marginalne, łącznie 6,4%.

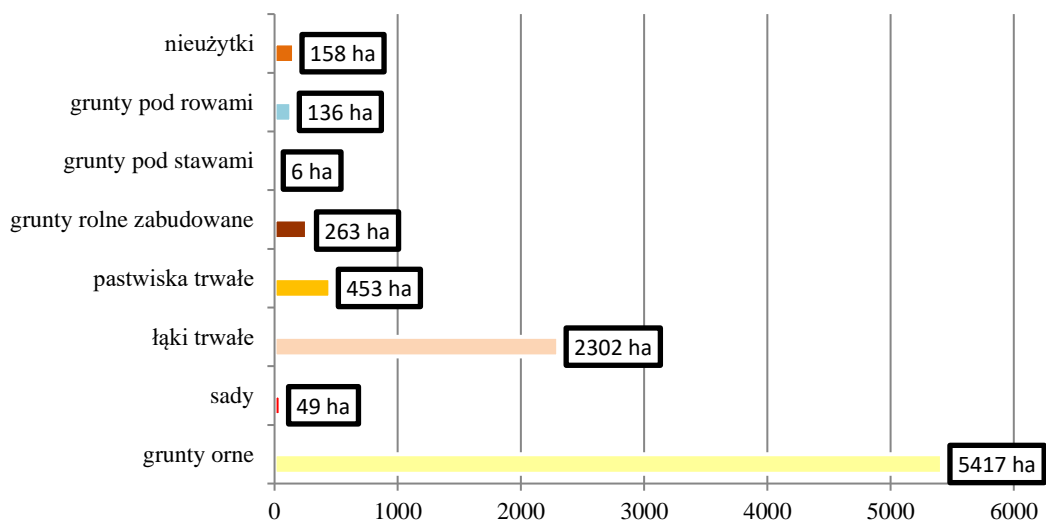
Dla zilustrowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej gleb warto przytoczyć waloryzację agroekologiczną gminy, opracowaną przez IUNG w Puławach. Ogólny syntetyczny wskaźnik jakości i przydatności rolniczej gleb wynosi dla gminy 63,3 punktu. Dla porównania gminy sąsiednie osiągnęły wartości: Uścimów – 57,7, Serniki – 66,7, Niedźwiada – 59,2, Parczew – 58,6.

Z uwagi na płaskość terenu, gleby na obszarze miasta i gminy nie są zagrożone erozją wodną powierzchniową. Według ocen szacunkowych jedynie 1,7% powierzchni jest zagrożona erozją słabą. Istotne zagrożenie stwarza erozja wietrzna, która szczególnie oddziałuje na gleby torfowe przesuszone (mursze). Natomiast około 70% powierzchni to gleby kwaśne i bardzo kwaśne. Gleby te wymagają intensywnego wapnowania dla poprawy ich produktywności.

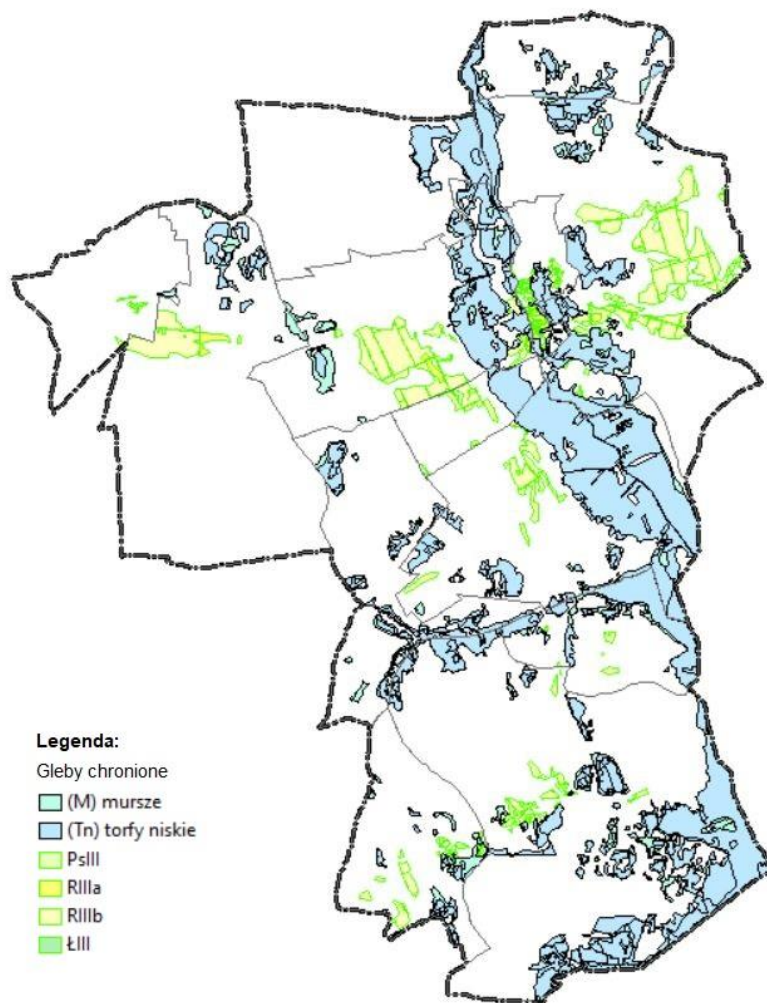
Wykres 8 Struktura zagospodarowania gruntów gminy Ostrów Lubelski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 9 Struktura użytków rolnych na terenie gminy Ostrów Lubelski

Źródło: Opracowanie własne na danych GUS

Rysunek 6 Rozmieszczenie gleb chronionych na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ewidencji Gruntów i Budynków z 2018 r.

Gleby gminy Ostrów Lubelski są zróżnicowane pod względem typów oraz przydatności rolniczej. W północnej części gminy (głównie na północnym-zachodzie) występują kompleksy przydatności rolniczej: pszenicy bardzo dobrej, żytni bardzo dobrej oraz zbożowo-pastewny mocny. Im bardziej na południe, tym przydatność rolnicza zmniejsza się, występują tam duże ilości kompleksów: żytnich dobrych i słabych. Wschodnią część gminy obejmuje duży kompleks leśny. Użytki zielone w tej gminie zlokalizowane są głównie na terenach będących buforami rzek Tyśmienicy i jej dopływu Piskornicy oraz na obrzeżach jezior i terenów podmokłych. W gminie zdecydowanie przeważają gleby dobre w niewielkim udzialem gleb słabych.

Rysunek 7 Kompleksy przydatności rolniczej

Źródło: Źródło: <https://gis.lubelskie.pl/>

2.1.7. Hydrologia

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe reprezentowane są na obszarze gminy Ostrów Lubelski przez rzeki oraz naturalne bezimienne ciek wodne (stałe i okresowe), bogatą sieć rowów melioracyjnych systemu wodnego KWK oraz jeziora, stawy i zbiorniki retencyjne.

Gmina i miasto Ostrów Lubelski leżą niemal w całości w zlewni rzeki Tyśmienicy i jej lewobrzeżnego dopływu Piskornicy. Tyśmienica, o przebiegu zbliżonym do południkowego, płynie przez obszar gminy korytem uregulowanym i stanowi główną oś hydrograficzną gminy. Jej rozległa dolina porozcinana została gęstą siecią kanałów melioracyjnych. Znajduje się ona w strefie oddziaływania Kanału Wieprz – Krzna, w którego strefie oddziaływania leży większa część gminy. Sztandarowa inwestycja lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych ubiegłego stulecia wywołuje wiele kontrowersyjnych ocen. Przeważa jednak pogląd, iż budowa kanału spowodowała ogromne nieodwracalne straty w środowisku przyrodniczym, których nie da się zrekomensować korzyściami osiąganymi w rolnictwie i hodowli.

Najbardziej interesującym elementem hydrograficznym omawianego obszaru są jednak jeziora. Grupują się one w północno-wschodnich rejonach gminy. Należą do nich Czarne Gościnnieckie, Kleszczów i Miejskie. Tylko jezioro Mytycze podpiętrzone, położone jest na południu gminy. Należy podkreślić, iż wschodnia część jeziora Kleszczów leży w gminie Uścimów. Są to jeziora małe i średnie, o płaskich misach i średnich głębokościach nie przekraczających 1,5 m. Mają kształt zbliżony do koła i słabo rozwiniętą linię brzegową.

Tabela 5 Wybrane elementy morfometrii jezior na obszarze miasta i gminy Ostrów Lubelski

Nazwa jeziora	Pow. (ha)	Linia brzegowa		Średnia głębokość (m)
		dł (m)	rozwój	
Czarne Gościnnieckie	11,6	1340	1,11	1,5
Kleszczów	53,9	3042	1,17	1,3
Miejskie	45,3	2943	1,23	1,3
Mytycze	202	-	-	0,5

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2017r.

Możliwość wykorzystania jezior dla rekreacji jest bardzo ograniczona z uwagi na dużą ich podatność na degradację, ograniczenia ochronne jak i małą dostępność linii brzegowej.

Ważnym elementem hydrograficznym na obszarze gminy są liczne stawy, torfianki oraz stale podmokłe wertwy i tereny z płytko zalegającym poziomem wód gruntowych.

Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym gmina Ostrów Lubelski położona jest w dwóch regionach: makroregionie mazowiecko-podlasko-mazurskim, regionie niecki mazowieckiej, podregionie południowym oraz makroregionie lubelsko-radomskim, regionie kredy lubelskiej, podregionie centralnym. (wg regionalizacji hydrogeologicznej Polski B. Paczyński).

Zasoby wód podziemnych na terenie Gminy Ostrów Lubelski nie są równomiernie rozłożone. Największe zasoby wodne znajdują się w północnej części Gminy, a najmniejsze we wschodniej części Gminy. Na terenie Gminy znajdują się odwierty, które są eksploatowane, a ich łączne udokumentowane zasoby wód podziemnych kategorii „B” wynoszą 288 m³/h. Zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez 5 ujęć wód podziemnych oraz 7 studni głębinowych, w tym jednej awaryjnej w Rozkopaczewie. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się indywidualne studnie. Wody występujące na terenie Gminy są dobrej jakości, mimo tego wymagają uzdatniania. Wody z płukania filtrów ujęcia wody z Kaznowie, oczyszczone w odstojniku, przed wprowadzeniem do rowu melioracyjnego wymagają kontroli poziomu żelaza (maksymalny poziom żelaza ogólnego – 10 mg Fe/l). Podobnie te w Rozkopaczewie, gdzie dodatkowo wymagany jest maksymalny poziom zawiesiny ogólnej 35 mg/l. Gmina leży w granicach JCWPd (jednolitych części wód podziemnych) nr 75 (większość obszaru gminy) oraz nr 90.

Na obszarze gminy występują dwa zasadnicze poziomy wodonośne: czwartorzędowy i kredowy, wykorzystywane gospodarczo. Wody podziemne czwartorzędowego piętra wodonośnego są hydraulicznie powiązane z wodami powierzchniowymi. Głębokość zalegania pierwszego poziomu wód gruntowych waha się w granicach od 0 do 2 m. Obejmuje on swym zasięgiem dna dolin Tyśmienicy i Piskornicy oraz obrzeża zbiorników wodnych, głównie jezior. Wody czwartorzędowe występują również w obrębie równin wodno-lodowcowych i równin akumulacji jeziorno-rozlewiskowej (leżących po wschodniej i zachodniej stronie doliny Tyśmienicy). Głębokość ich zalegania waha się w granicach od 2 do 10 m. Zwierciadło wód podziemnych wykazuje współkształtność z powierzchnią topograficzną

terenu. Amplituda wahań poziomu wód podziemnych waha się w granicach od 0,5 do 1,5 m w skali roku.

Przy znacznym zwodociągowaniu wsi, wody tego poziomu są rzadko czerpane dla potrzeb gospodarskich. Głównym zbiornikiem wody czerpanej dla potrzeb komunalnych i gospodarskich są skały kredowe. Głębokość nawierconego poziomu kredowego waha się od 6,5 m (studnia dla Szkoły Podstawowej w Rozkopaczewie) do 74,0 m w studni dla Rozlewni Wód również w Rozkopaczewie.

Cała gmina leży w granicach udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Niecka Lubelska (Chełm – Zamość) GZWP nr 407. Jest to zbiornik górnokredowy, porowo-szczelinowy o powierzchni 9 051 km², o zwierciadle wody swobodnym i swobodno-aporowym. Średnia głębokość ujęć to 60 – 120 metrów, średni współczynnik filtracji 0,108 -1,8 m/h, a średnia wydajność studni to >70 m³/h. Klasa jakości wody w granicach zbiornika to I, II, III, IV, V6. Moduł zasobów dyspozycyjnych (średni dla zbiornika) wynosi 127,4 m³/d*km². Zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą 1 099,6 tys. m³/d. Moduł zasobów odnawialnych (średni dla zbiornika) wynosi 245,8 m³/d/km², a zasoby odnawialne oscylują wokół 1931,1 tys. m³/d. Dodatkowo w związku z niską odpornością zbiornika wyznaczone zostały obszary ochronne o powierzchni 7 458 km². Więcej informacji o obszarach ochronnych GZWP 407 znajduje się w rozdziale 3.2. zasoby wód podziemnych.

2.1.8. Flora

Według podziału regionalizacji geobotanicznej Polski Matuszkiewicza (2008), gmina Ostrów Lubelski przynależy do:

- Prowincji Środkowoeuropejskiej,
- Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej,
- Działu Mazowiecko-Poleskiego,
 - Poddziału Mazowieckiego,
 - Krainy Południowomazowiecko-Podlaskiej,
 - Podkrainy Południowopodlaskiej,
 - Okręgu Równiny Lubartowskiej,
 - Podokręgu Niedźwiadzkiego
 - Okręgu Polesia Podlaskiego,
 - Podokręgu Sosnowickiego.
 - Poddziału Poleskiego,
 - Krainy Polesia Południowego,
 - Okręgu Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego,
 - Urszulińskiego.

Potencjalną roślinność naturalną stanowią:

- Higrofilne lasy liściaste – olsy środkowoeuropejskie Carici elongatae-Alnetum (=Ribeso nigri-Alnetum + Sphagno squarrosi-Alnetum) wzdłuż doliny Tyśmienicy oraz łągi nizinne – niżowe łągi jesionowo-olszowe Fraxino-Alnetum (=Circae-Alnetum) wzdłuż dolin rzecznych,
- Eutroficzne lasy liściaste – grądy subkontynentalne, odmiana środkowopolska, seria uboga Tilio-Carpinetum na południu gminy,
- Lasy szpilkowe – grupa borów sosnowych – kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe Pino-Quercetum (=Querco-Pinetum + Serratulo-Pinetum) na zachodzie gminy oraz suboceaniczne bory sosnowe Leucobryo-Pinetum punktowo.

Ze względu na duży udział użytków rolnych w powierzchni gminy, naturalne zbiorowiska zachowały się w średnim stopniu. Dominują przede wszystkim zbiorowiska nieleśne, z wyraźną

⁶ Wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143 z 2008 r., poz. 896)

dominacją zbiorowisk towarzyszących uprawom rolnym, a także zbiorowiska łąkowe związane z podmokłymi obszarami doliny Tyśmienicy.

Wśród lasów państwowych około połowa powierzchni to lasy gospodarcze, pozostała część to lasy ochronne. Największy kompleks lasów występuje w zachodnich rejonach gminy (na południe od Kol. Kaznów). Ponadto niewielkie kompleksy leśne występują w północnych rejonach gminy i na południe od jeziora Mytycze. W sumie lasy na terenie gminy stanowią 21% powierzchni. Dominującym typem siedliskowym w nadleśnictwie jest bór mieszany świeży (BMśw), występuje również las świeży (Lśw), las mieszany świeży (LMśw) oraz w mniejszej skali Bśw, OL, LW, LWm, BMw, LMb. Głównymi gatunkami pojawiającymi się na tym terenie są: sosna – jako gatunek dominujący, a także dąb, olsza, brzoza. Tworzą one wraz z gatunkami domieszkowymi drzewostany o różnym składzie w poszczególnych typach siedliskowych lasu.

Wewnątrz kompleksu Lasów Kaznowskich występują dwie enklawy lasów nasiennych. Charakterystycznymi dla gminy zbiorowiskami roślinnymi, zaliczanymi do grupy zbiorowisk leśnych, są zbiorowiska zaroślowo-krzewinkowe z zespołu łożowiskowego, spotykane w dolinie Tyśmienicy i na obrzeżach jezior oraz zbiorowiska brzozy niskiej, również najczęściej występującej w dolinie Tyśmienicy, pomiędzy Kolechowicami a Uścimowem Nowym.

Z rzadkich gatunków roślin, występujących w lasach, na uwagę zasługuje parzydło leśne (*Aruncus silvester*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), zachyłka trójkątna (*Phegopteris dryopteris*), kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*) i buk pospolity (*Fagus sylvatica*).

Dolina Tyśmienicy jest miejscem dominacji siedlisk łąkowych i pastwiskowych. Z uwagi na przeprowadzone melioracje szczegółowe są one jednak znacznie przekształcone. Zanikowi uległy zespoły o charakterze naturalnym. Ich występowanie ogranicza się tylko do małych płatów wykształconych w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki lub na obrzeżach rowów melioracyjnych.

Zbiorowiska roślin wodnych i nadwodnych, związane są z siedliskami wodnymi i nadwodnymi, torfowiskowymi. Rozpowszechnione są w okolicach jezior, doliny Tyśmienicy i Piskornicy, w zakolach rzecznych, w stawach i dołach potorfowych.

2.1.9. Fauna

Fauna (szczególnie bezkręgowce) wykazuje silne związki z szatą roślinną i warunkami mikroklimatycznymi. Obszar gminy charakteryzuje się dominacją terenów rolniczych z licznymi polami uprawnymi, sadami, łąkami i pastwiskami. Na tych terenach silnie zaznacza się oddziaływanie człowieka na środowisko, co niesie ze sobą dynamiczne zmiany warunków siedliskowych.

Gmina Ostrów Lubelski, pomimo zróżnicowanych warunków siedliskowych i mozaikowego charakteru ekosystemów jest stosunkowo uboga w faunę, zarówno pod względem gatunkowym jak i liczebności poszczególnych populacji. Głównymi czynnikami destrukcyjnymi dla naturalnie rozwijającego się świata zwierząt było sukcesywne wycinanie lasów i melioracje osuszające doliny rzeczne i torfowiska. Do zubożenia fauny może również przyczynić się narastający w ostatnich kilku latach ruch turystyczny i zagospodarowanie rekreacyjne terenów położonych pomiędzy jeziorami Miejskim i Kleszczów.

Faunę obszaru można podzielić generalnie na: gatunki związane z dolinami rzek i zbiornikami wodnymi, gatunki przestrzeni otwartych oraz gatunki leśne. Zarówno ekstensywna, jak i intensywna gospodarka rolna oraz rozdrobnienie gospodarstw rolnych powoduje, że utrzymują się tutaj dogodne warunki dla występowania zwierząt charakterystycznych dla terenów półotwartych i otwartych. Rzadziej spotykane są natomiast gatunki związane z lasem.

W dolinie Tyśmienicy oraz jeziorach Czarne Gościńskie, Kleszczów i Mytycze zachowało się względne bogactwo zwierząt. W wodach rzeki Tyśmienicy i Piskornicy, a także w dużych jeziorach, jak Kleszczów, Mytycze, Miejskie i Czarne Gościńskie żyją gatunki wodnego ptactwa - perkozy, kaczki, mewy. Spośród ryb najczęściej występują płoć, okoń, szczupak, kiełb, karp, lin, jelec, kleń, jaź, miętus, ciernik, cierniczek i ukleja.

Najcenniejszym obszarem siedliskowym dla fauny wodno-błotnej okazało się jezioro Mytycze. Stwierdzono tu występowanie następujących gatunków awifauny: bąk, gęś gęgawa, perkoz zausznik,

podgorzałka, płaskonos, wodnik i remiz. Cenny jest również zespół jezior Kleszczów i Miejskie, z otaczającymi łąkami i mokradłami. Zespół ten stanowi ostoję dla następujących zwierząt: bąk, błotniak stawowy, perkozy: dwuczuby i rdzawoszyi, bekas, kszuk i wodnik. Rozległy kompleks wilgotnych łąk, na południe od Ostrowa, jest miejscem bytowania ptaków wilgotnych łąk i bagien. Są to: rycyki, brodziec krwawodziobe, dziwonie, podróżniczki i pokłękwy, a także: kulik wielki, remiz i strumieniówka, a z drapieżnych: błotniak stawowy i pustułka.

Płazy i gady reprezentują: rzekotka drzewna, ropucha szara, jaszczurka żyworodna i zaskroniec. Ponadto na obszarze gminy, głównie nad jeziorami Czarnym Gościńskim i Kleszczów stwierdzono 17 gatunków owadów, a nad rzeką Bobrówką ostoję bobra.

Lasy i zadrzewienia stanowią 21% powierzchni gminy. Występują tutaj zwierzęta leśne takie, jak jelen, sarna, dzik, liczne ptaki.

Tereny otwarte (pola uprawne, łąki, pastwiska, nieużytki) zajmują większą część powierzchni gminy. Występują tutaj drobne gryzonie (myszy normiki), ssaki owadożerne (ryjówki, jeże, krety), drobna zwierzyna łowna (zające, bażanty, kuropatwy, przepiórki) oraz ptaki preferujące przestrzenie otwarte (skowronki, słowiki, wilgi, grzywacze). Łąki są terenem lęgowym dla czajek i bekasów.

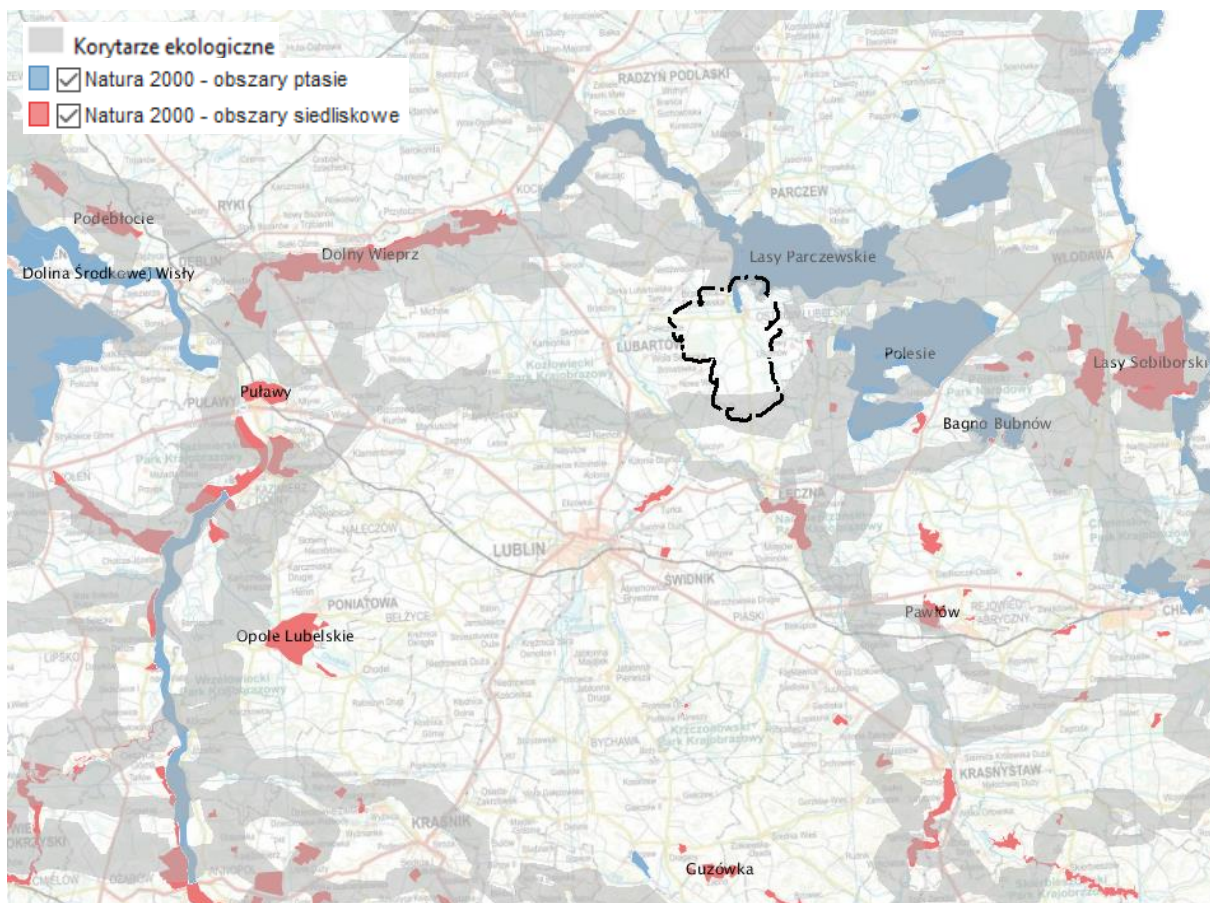
Wiele gatunków zwierząt związało się z siedliskami antropogenicznymi. W pobliżu ludzkich zabudowań często występują: wróble, gołębie, jerzyki, bociany białe, dudki, kopciuszki, pliszki, jaskółki, sowy, muchołówki, kuny domowe, nietoperze.

2.1.10. Powiązania przyrodnicze

Analiza zasobów przyrodniczych gminy oraz jej położenia wskazuje na występowanie w jej obrębie ważnych elementów regionalnego systemu powiązań przyrodniczych. Zaliczyć do nich należy przede wszystkim północną część gminy z zespołem jezior Kleszczów – Miejskie, przez którą przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym „Dolina Bugu-Lasy Parzewskie” a także południową część gminy z jeziorem Mytycze, która tworzą fragment korytarza o randze krajowej „Mazowsze-Polesie-południe”. Dodatkowo od wschodu gmina graniczy z korytarzem ekologicznym o znaczeniu krajowym, Polesie, co sprawia że jej obszar ma stały kontakt od południa północy i wschodu z ważnymi elementami przyrodniczymi rangi krajowej.

Na obszarze gminy znajdują się następujące obszarowe formy ochrony przyrody: Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie i jego otulina, obszary specjalnej ochrony Natura 2000: Dolina Tyśmienicy, Ostoja Parzewska i Lasy Parzewskie, 4 użytki ekologiczne i 9 pomników przyrody. Dodatkowo wschodnia część gminy należy do Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie”. W najbliższym sąsiedztwie znajdują się ponadto: Rezerwat Lasy Parzewskie (5 km), Nadwieprzański Park Krajobrazowy (7 km), Poleski Park Krajobrazowy (8 km), Poleski Park Narodowy (9 km), Obszar Natura 2000 Polesie (7 km) oraz liczne użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Otoczenie gminy na tle obszarów chronionych Natura 2000 oraz projektu korytarzy ekologicznych przedstawiono na schemacie poniżej.

Rysunek 8 Otoczenie gminy na tle obszarów Natura 2000 i projektu korytarzy ekologicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

2.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - ZAGROŻENIA

2.2.1. Zagrożenia i stan powietrza atmosferycznego

Głównym zagrożeniem dla stanu powietrza jest emisja antropogeniczna, na którą składa się emisja z działalności przemysłowej, sektora komunalno-bytowego oraz emisja komunikacyjna.

W przypadku gminy Ostrów Lubelski zanieczyszczenia trafiają do powietrza z trzech podstawowych źródeł: powierzchniowych (z terenów zabudowanych, na których emisja zanieczyszczeń spowodowana jest głównie indywidualnymi systemami grzewczymi oraz z terenów użytkowanych rolniczo), punktowych (pochodzących ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych oraz gospodarstw rolnych prowadzących uprawy lub zajmujących się hodowlą zwierząt), liniowych (transport i komunikacja).

Dla Strefy Lubelskiej, a tym samym dla gminy Ostrów Lubelski należącej do tej strefy, w kontekście ochrony zdrowia ludzi, w 2017r. zostały przekroczone poziomy stężenie: pyłu PM10 dla normy dobowej (klasa C), pyłu PM2,5 zarówno dla poziomu dopuszczalnego fazy II (klasa C1), benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM10 (klasa C) oraz ozonu dla poziomu celu długoterminowego (klasa D2)⁷.

⁷ Należy zwrócić uwagę, że stężenia tych zanieczyszczeń (zwłaszcza benzo(a)pirenu) ulegają rytmicznym zmianom w ciągu roku z uwagi na zwiększoną emisję w sezonie grzewczym przekroczenia wynikają z poziomów notowanych w okresie zimowym. Pomiary dla strefy lubelskiej wskazały na spadek poniżej ustalonych norm względem roku 2016, jednak w kolejnych latach mogą ponownie wystąpić przekroczenia w tych strefach. W związku z położeniem gminy Ostrów Lubelski w obrębie strefy lubelskiej, można spodziewać się na jej terenie zbliżonych stężeń zanieczyszczeń.

Tabela 6 Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w 2020r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
		dwutlenek siarki SO ₂	dwutlenek azotu NO ₂	tlenek węgla CO	benzen C ₆ H ₆	pył zawieszony PM10	PM _{2,5} (faza I)	PM _{2,5} (faza II)	ołów w pyłe PM10	arsen w pyłe PM10	kadm w pyłe PM10	nikiel w pyłe PM10	benzo(a)piren w pyłe PM10	O ₃ (poziom celu długoterminowego)
strefa lubelska	PL0602	A	A	A	A	A	A	C1	A	A	A	A	C	D2

klasa A - klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach poniżej poziomu dopuszczalnego bądź docelowego

klasa C - klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach substancji przekraczających poziomy dopuszczalne bądź poziomy docelowe

klasa D2 - klasa strefy dla ozonu o stężeniach przekraczających poziom celu długoterminowego

klasa C1 - klasa strefy dla pyłu zawieszony PM_{2,5} o stężeniach przekraczających poziom dopuszczalny dla fazy II

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim, WIOŚ, Lublin 2020

Klasyfikacja stref na podstawie kryteriów dotyczących ochrony roślin obejmuje w przypadku województwa lubelskiego tylko strefę lubelską, w obszarze której znajduje się również gmina Ostrów Lubelski. Obszary, na których dokonuje się oceny, muszą m.in. znajdować się ponad 20 km od Lublina oraz ponad 5 km od innych obszarów zabudowanych, głównych dróg i instalacji przemysłowych. Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony roślin, strefę lubelską oceniono pod względem dotrzymania wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu – NO_x, dwutlenku siarki – SO₂ oraz ozonu – O₃ (dla poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego). W 2017 roku strefie lubelskiej przypisano klasę A ze względu na wartości stężeń w powietrzu tlenków azotu i dwutlenku siarki. Sytuacja wyglądała już inaczej w przypadku ozonu. Klasa A została przyznana w przypadku poziomu docelowego, jednak w przypadku osiągnięcia poziomu celu długoterminowego została określona klasa D2. Warto podkreślić, że latach 2013-2017 nie doszło do żadnej zmiany w klasyfikacji ze względu na ochronę roślin. Wyniki klasyfikacji stref w województwie lubelskim ze względu na ochronę roślin przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7 Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa łączna dla strefy, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w 2020r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
		dwutlenek siarki SO ₂	tlenki azotu NO _x	Ozon O ₃ (poziom docelowy)	Ozon O ₃ (poziom celu długoterminowego)
strefa lubelska	PL0602	A	A	A	D2

klasa A – klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach poniżej poziomu dopuszczalnego bądź docelowego,

klasa D2 – klasa strefy dla ozonu o stężeniach przekraczających poziom celu długoterminowego

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim, WIOŚ, Lublin 2020

Na jakość powietrza w gminie Ostrów Lubelski największy wpływ mają małe lokalne kotłownie pracujące dla potrzeb centralnego ogrzewania, małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach

grzewczych i technologicznych oraz piece węglowe używane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Niestety źródła emisji nie posiadają praktycznie żadnych urządzeń ochrony powietrza. Głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel o różnej jakości i różnym stopniu zanieczyszczenia. Wyniki analiz i oszacowań WIOŚ w Lublinie wskazują, że podstawową przyczyną przekroczeń pyłów PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu na obszarze województwa jest emisja niska powierzchniowa (emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym). Znaczący udział ma także emisja liniowa (emisja związana z ruchem pojazdów i spalaniem paliw). Te dwa źródła zanieczyszczeń podaje się w Ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim za 2017 r., za mające największy wpływ na jakość powietrza. Analiza struktury antropogenicznej emisji z obszaru województwa lubelskiego w 2017 r. pokazuje, że zdecydowanie największy udział w całkowitej emisji pyłu zawieszonego PM10, metali ciężkich (AS, Cd, Ni, Pb) i B(a)P stanowi ogrzewanie indywidualne domów. Całkowita emisja PM10 pochodząca właśnie z tego źródła na obszarze województwa lubelskiego była w 2017r. znacznie większa niż całkowita masa PM10 wyemitowanego w tym czasie przez przemysł, czy przez komunikację.

2.2.2. Klimat akustyczny

Hałas jest jednym z rodzajów zanieczyszczeń, do którego zaliczane są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16000 Hz. W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. 2014 poz. 112), określone zostały dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie działania związane z hałasem koncentruje na pomiarach hałasu drogowego, lotniczego i przemysłowego, czyli takiego który jest uznawany za najbardziej uciążliwy.

Hałas komunikacyjny tj. pochodzący od środków transportu

Hałas drogowy staje się coraz bardziej oddziaływującym na zdrowie ludzi i środowisko. Wiąże się to m.in. ze wzrostem liczby środków transportu. W województwie lubelskim liczba środków transportu w 2016 r., w porównaniu do roku poprzedniego, zwiększyła się o blisko 5%.

Na terenie gminy Ostrów Lubelski przyczyną hałasu komunikacyjnego jest ruch drogowy, a głównymi jego źródłami są drogi wojewódzkie: nr 813 (łącząca Międzyrzec Podlaski i Łęczną) i nr 821 (łącząca Tarło i Ostrów Lubelski). Jednak w obszarze gminy brak jest punktów monitoringowych, w których wykonuje się pomiary hałasu.

Hałas przemysłowy tj. pochodzący z obiektów przemysłowych i usługowych

Na terenie gminy Ostrów Lubelski nie występują zakłady, które emitowałyby hałas o poziomie ponadnormatywnym. Wiąże się to z tym, że na terenie gminy dominującą formą produkcji jest produkcja rolna, w której poziomy są niższe niż w zakładach przemysłowych. W działalności pozarolniczej dominują drobne zakłady produkcyjne, naprawcze i usługowe emitujące hałas nie stanowiący zagrożenia dla środowiska i pobliskich mieszkańców. Ewentualne uciążliwości spowodowane działalnością takich zakładów mają charakter lokalny.

2.2.3. Pola elektromagnetyczne

Jedyny punkt pomiarowy zlokalizowany w gminie znajduje się w Ostrowie Lubelskim przy ul Sienkiewicza. Pomiary w tym punkcie wykonywane były ostatni raz w 2015 r. Analiza danych pomiarowych z tego punktu (ostatnie wykonywane były w 2015 r.), nie wykazała przekroczeń dopuszczalnej wartości składowej elektrycznej dla pola elektromagnetycznego wynoszącej 7V/m i określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 nr 192 poz. 1883). W punkcie w Ostrowie Lubelskim średnia natężeń pól elektromagnetycznych plasowała się na poziomie 0,11V/m, czyli znacznie poniżej wartości

dopuszczalnej. Na podstawie powyższych wyników badań można przyjąć, że dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych również na terenie gminy Ostrów Lubelski nie został przekroczony.

W obszarze gminy źródłem pól elektromagnetycznych są linie energetyczne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Przez teren gminy nie przebiegają linie elektromagnetyczne najwyższych napięć 220kV i 400kV. Znajdują się natomiast 5 stacji bazowych telefonii komórkowych. Trzy zlokalizowane są w Ostrowie Lubelskim, a dwie w miejscowości Rozkopaczew.

2.2.4. Zagrożenia i stan gleb

Na terenie województwa lubelskiego do badań w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych wytypowano 20 punktów pomiarowych. Jednak żaden z punktów nie został zlokalizowany na terenie gminy Ostrów Lubelski. Najbliższy punkt zlokalizowany jest w miejscowości Chlewiska w gminie Lubartów. Jednak dane pochodzące z tego punktu trudno uznać za reprezentatywne także dla gleb gminy Ostrów Lubelski ze względu na inną typologię gleb i odmienne kompleksy przydatności rolniczej.

Gleby są jednak stale narażone na degradację fizyczną i chemiczną, które są najczęstszymi przyczynami zanieczyszczeń. Do degradacji fizycznej dochodzi w skutek wzrostu urbanizacji (rozwój budownictwa i towarzyszącej mu infrastruktury). Erozja intensywnie wykorzystanych rolniczo gleb to najczęstsza przyczyna degradacji fizycznej w gminie Ostrów Lubelski. Degradacja chemiczna jest natomiast efektem intensywnego nawożenia mineralnego i organicznego oraz ruchu kołowego na drogach. Wśród czynników antropogenicznych wpływających na zawartość materii organicznej w glebie w największym stopniu wpływa sposób użytkowania terenu (rolniczy, łąkowy, leśny), intensyfikacja rolnictwa, rotacja roślin, obecność poplonów, a także poziom nawożenia organicznego.

2.2.5. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi

Ze względu na stosunkowo płaskie ukształtowanie powierzchni w obszarze gminy nie występuje tu zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi, jednak występują obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Ruchy masowe nasilają się wczesną wiosną i jesienią, ze względu na intensywniejsze opady o tej porze roku, a w związku z tym, większe uwilgocenie gruntu, rozmarzanie wierzchniej warstwy gruntu i znaczne różnice temperatur, podcięcie powierzchni lub jej nadmierne obciążenie. Tempo i natężenie ruchów masowych silniejsze jest na stromych zboczach, w miejscach gdzie występuje cieńsza pokrywa glebowa o małej spoistości oraz ubogiej szacie roślinnej.

Wszelkie pozostałe przekształcenia powierzchni ziemi mają związek z czynnikami antropogenicznymi. Głównym zagrożeniem jest możliwość występowania nielegalnej eksploatacji surowców – jest to zagrożenie teoretyczne (nie zinventaryzowano takich miejsc na obszarze gminy), jednak mogące mieć miejsce w przyszłości. Na terenie gminy Ostrów Lubelski występują surowce żwirowo-piaszczyste i pospółka pochodzenia wodnolodowcowego, pisaki i żwiry pochodzenia rzeczno, a także najbardziej popularne na tym terenie torfy. Zmiany środowiska przyrodniczego spowodowane eksploatacją złóż surowców nie sprowadzają się wyłącznie do przekształcenia rzeźby terenu czy zmiany stosunku wodnych, ale także wpływają na zmianę warunków glebowych, zanieczyszczeń powietrza, zmian w roślinności czy nawet zmian mikroklimatu. Eksploatacje surowców zaburzają także funkcjonowanie ekosystemów sąsiednich.

2.2.6. Zagrożenia i stan wód

Wody powierzchniowe

Na terenie gminy Ostrów Lubelski największy wpływ na jakość wód powierzchniowych ma przede wszystkim słabo rozwinięta gospodarka wodno-ściekowa, w tym w głównej mierze braki w sieci kanalizacyjnej, czy kanalizacji deszczowej na terenach z niskim poziomem wód gruntowych i w pobliżu wód powierzchniowych, a także zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego. Największe zagrożenie dla

stanu wód w obszarze gminy stanowią właśnie zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego. Przede wszystkim są to wszelkiego rodzaju związki chemiczne i substancje zawarte w nawozach, środkach ochrony roślin czy gnojowicy. Substancje te dostają się do wód powierzchniowych poprzez spływ powierzchniowy z terenów użytkowanych rolniczo.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)

Na terenie gminy Ostrów Lubelski występują obszary:

- jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych oznaczonym europejskim kodem **RW20002424819 – Tyśmienica od Brzostówki do Piwonii**, zaliczonej do regionu wodnego Środkowej Wisły, dorzecza Wisły, w zlewniach Wieprza; o gólny stan tej JCWP został określony jako zły, co jest wynikiem oceny stanu/potencjału ekologicznego na poziomie umiarkowanym, na co wpływ miał azot oraz makrofity. Stan chemiczny został oceniony natomiast jako dobry. Rozpatrywana jednolita część wód powierzchniowych jest jednak zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego i co najmniej dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych.
- jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych oznaczonym europejskim kodem **RW200023248129 – Tyśmienica od źródeł do Brzostówki**, zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły, dorzecza Wisły, zlewni Wieprza; ogólny stan tej JCWP został określony jako zły, co jest wynikiem oceny stanu/potencjału ekologicznego na poziomie poniżej dobrego (stan chemiczny został oceniony natomiast jako dobry). Rozpatrywana jednolita część wód powierzchniowych jest jednak zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego i co najmniej dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych.
- Jednolitej części wód powierzchniowych jeziornych oznaczonej krajowym kodem **LW30700 – Kleszczów** – w zlewni Wieprza, w dorzeczu Wisły, typ 7b; Dla tej JCWP nie odnotowano zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych.

Wody podziemne

Na terenie gminy Ostrów Lubelski w ostatnich 5 latach nie był zlokalizowany żaden punkt pomiarowy państwowego monitoringu wód podziemnych. W ramach monitoringu operacyjnego, w 2016 r. badane były wody podziemne w obrębie JCWPd 75, która swoim zasięgiem obejmuje prawie całą powierzchnię gminy (niewielkie fragmenty przy południowej granicy gminy znajdują się w obrębie JCWPd 90). W tamtym okresie najbliższej gminy Ostrów Lubelski zlokalizowane były punkty pomiarowe dla których uzyskano następujące wskazania:

- punkt nr 1125 (identyfikator UE: PL200075_008) – w Lubartowie (pow. lubartowski); użytkowanie terenu – zabudowa miejska luźna; klasa jakości w punkcie – II; Stan chemiczny w punkcie - DOBRY
- punkt nr 2065 (identyfikator UE: PL200075_007) – w Wólce Rokickiej (pow. lubartowski); użytkowanie terenu – zabudowa wiejska; klasa jakości w punkcie – III; Stan chemiczny w punkcie – DOBRY
- punkt nr 1574 (identyfikator UE: PL200075_007) – w Miłkowie (pow. parczewski); użytkowanie terenu – zabudowa wiejska; klasa jakości w punkcie – II; Stan chemiczny w punkcie - DOBRY
- punkt nr 2065 (identyfikator UE: PL200075_007) – w Parczewie (pow. parczewski); użytkowanie terenu – zabudowa miejska luźna; klasa jakości w punkcie – II; Stan chemiczny w punkcie - DOBRY
- punkt nr 2065 (identyfikator UE: PL200075_007) – w Siemieniu (pow. parczewski); użytkowanie terenu – zabudowa wiejska; klasa jakości w punkcie – II; Stan chemiczny w punkcie - DOBRY

Na podstawie powyższych wyników można wnioskować, że stan chemiczny wód podziemnych w obszarze gminy Ostrów Lubelski (obszar JCWPd 75) utrzymuje się na podobnym poziomie.

Zanieczyszczenie wód podziemnych związane jest przede wszystkim z niedostatecznym stopniem rozwoju kanalizacji sanitarnej (nie tylko na obszarze gminy), szczególnie w odniesieniu do obszarów, gdzie występowanie gruntów podatnych na infiltrację zanieczyszczeń umożliwia ich przedostawanie się do wód podziemnych. Warto jednak zaznaczyć, że wody podziemne ulegają przeobrażeniom antropogenicznym w stopniu niewielkim.

Ponadto czynnikiem wpływającym na pogorszenie stanu wód podziemnych jest eutrofizacja powierzchniowych warstw litosfery, związana z nadmiernym nawożeniem i intensyfikacją gospodarki rolnej, co ma bardzo duże znaczenie z punktu widzenia użytkowania gruntów na obszarze gminy. Powstające przy takim użytkowaniu szkodliwe związki przedostają się do wód gruntowych, a następnie zatrują źródła wody pitnej, co stwarza zagrożenie dla zdrowia ludzi korzystających z indywidualnych, niemonitorowanych ujęć wody.

Największym źródłem zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego są niewłaściwie składowane odchody zwierzęce, nawozy wykorzystywane w produkcji rolniczej, a także stosowane środki ochrony roślin. W pierwszym wypadku zagrożenia powstają w wyniku składowania obornika na nieszczelnych płytach obornikowych lub w przyzmachach na polach. Nieszczelności i źle wykonane składowanie odchodów zwierzęcych może prowadzić do przedostania się szkodliwych substancji do gleby, prowadząc nawet do jej miejscowego skażenia. Związki trafiające w takich przypadkach do gleby poprzez proces infiltracji, przesączania się wody z opadów atmosferycznych, mogą być przenoszone wraz z nią do wód podziemnych. Taki sam mechanizm przedostawania się szkodliwych substancji do wód podziemnych jest możliwy w przypadku nadmiernego nawożenia, bądź stosowania nieodpowiednich zabiegów agrotechnicznych. Największym zagrożeniem są objęte wody płytko zalegające. Dla gminy Ostrów Lubelski ma to duże znaczenie ze względu na wysoki procent gruntów użytkowanych rolniczo.

Zanieczyszczenia do wód podziemnych mogą pochodzić również z działalności przemysłowej. Użytkowe poziomy wodonośne występujące na terenie JCWPd nr 75 znajdują się w zasięgu oddziaływań zakładów przemysłowych skupionych w obrębie wyłącznie większych miejscowości, takich jak m.in.: Lubartów, Radzyń Podlaski czy Parczew. Takie zagrożenie nie występuje natomiast bezpośrednio w obszarze gminy Ostrów Lubelski.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

Na obszarze gminy Ostrów Lubelski znajdują się 2 jednolite części wód podziemnych:

- **PLGW200075**, zaliczanej do regionu wodnego Środkowej Wisły, zlewni Wieprz (II rzędu) i obejmującej prawie cały obszar gminy. Stan ilościowy tej JCWPd oceniono jako dobry. Tak samo jak w przypadku stanu chemicznego.
- **PLGW200090**, zaliczanej do regionu wodnego Środkowej Wisły, zlewni jest Wieprz (II rzędu), i zajmująca niewielki fragment gminy - obszar pod jeziorem Mytycze i do południowej granicy gminy). Stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych tej JCWPd oceniono jako dobry.

W przypadku obu JCWPd obejmujących zasięgiem teren gminy Ostrów Lubelski nie stwierdzono zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych.

2.2.7. Zagrożenia fauny i flory

Zbiorowiska roślinne narażone są na :

- wypieranie zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych przez zbiorowiska synantropijne;
- zanik gatunków rzadkich i chronionych;
- introdukcję – wprowadzanie nowych, obcych, konkurencyjnych gatunków.

Zwierzęta narażone są głównie pośrednio, poprzez zmiany warunków siedliskowych, takich jak:

- rozdrobnienie powierzchni lasów;
- likwidację powiązań lokalnych;
- wprowadzanie nowych obszarów zabudowanych;
- wprowadzanie liniowych barier migracyjnych;
- osuszanie terenów podmokłych oraz prace związane z ochroną przeciwpowodziową (zmniejszające populacje ptactwa wodnego i przywodnego).

Istotnym dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego jest zachowanie i ochrona istniejących lasów oraz, co równie istotne, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, stanowiących ostoję roślinności i schronienie dla zwierzyny na terenach o nieciągłej strukturze lasów.

2.2.8. Zagrożenia i stan lasów

Zagrożenie dla lasów stwarzają pożary, zaśmiecenie, szkodliwe owady i grzyby, zwierzęta oraz zagrożenia związane z sąsiedztwem przemysłu.

Zagrożenie biologiczne stanowią szkodliwe owady oraz patogeniczne grzyby. Na uszkodzenia narażone są w szczególności lasy z dominującym udziałem sosny zwyczajnej w strukturze gatunkowej. Podejmowane działania mają charakter prewencyjny i dotyczą prowadzenia monitoringu zagrożeń oraz, w razie stwierdzenia takich potrzeb, okresowych oprysków. Wśród grzybów patogenicznych największe zagrożenie stwarza huba zwyczajna i opieńka miodowa, atakujące ponownie głównie sosnę. Działania zapobiegawcze polegają na usuwaniu drzew zainfekowanych oraz szczepieniu konkurencyjną grzybnią. Do powstawania uszkodzeń mechanicznych drzewostanów przyczyniają się (oprócz człowieka) duże zwierzęta, jak sarna czy daniel. Nieco gorsza sytuacja występuje w przypadku lasów prywatnych, gdzie kształtowanie właściwej struktury pionowej drzewostanu oraz jego pielęgnacja często ograniczane są do niezbędnego minimum. Przewaga kompleksów o dużym rozdrobnieniu i niewielkich powierzchniach (głównie w lasach prywatnych) stwarza wiele problemów z zakresu gospodarki leśnej i ochrony przyrody.

Podatne na występowanie pożarów w okresach długotrwałej suszy są lasy borowe z dominującym udziałem sosny, gdzie odkłada się trudno rozkładająca się, sucha ściółka.

2.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

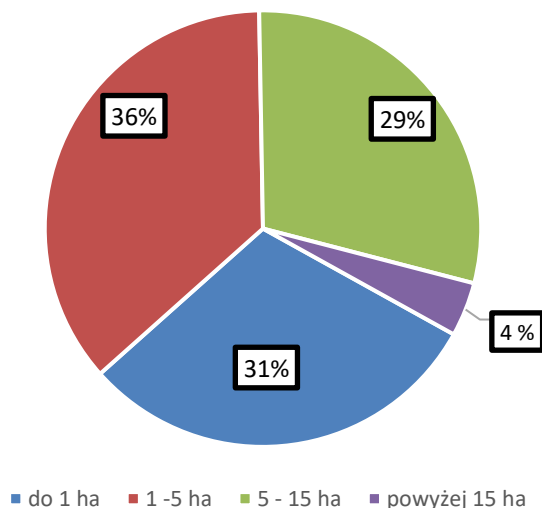
Użytki rolne na terenie gminy Ostrów Lubelski zajmują powierzchnię 8 602 ha, co stanowi nieco ponad 70% ogólnej powierzchni gminy. Około 55,13% wszystkich użytków rolnych stanowią grunty orne (4742 ha), które dominują w strukturze gminy. Drugim dominującym typem użytkowania są łąki trwale stanowiące ok. 23% użytków rolnych (2018 ha). Pastwiska trwale zajmują 3,85% powierzchni użytków rolnych (331 ha), natomiast grunty rolne zabudowane stanowią 3,2% powierzchni użytków rolnych (273 ha). Sady stanowią 1,88% (162 ha). Najmniej liczną grupę stanowią nieużytki (93 ha), grunty pod rowami (110 ha) oraz grunty pod stawami (24 ha).

Tabela 8 Udział wybranych typów użytków rolnych w powierzchni ewidencyjnej gminy Ostrów Lubelski

	Powierzchnia ewidencyjna	Użytki rolne łącznie		Grunty orne		Sady		Łąki		Pastwiska		Nieużytki		Pozostałe	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gmina Ostrów Lubelski	12 158	8 602	70,75	4 742	55,13	162	1,88	2 018	23,46	331	3,85	93	1,08	1 256	14,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, stan na 01.01.2022r.

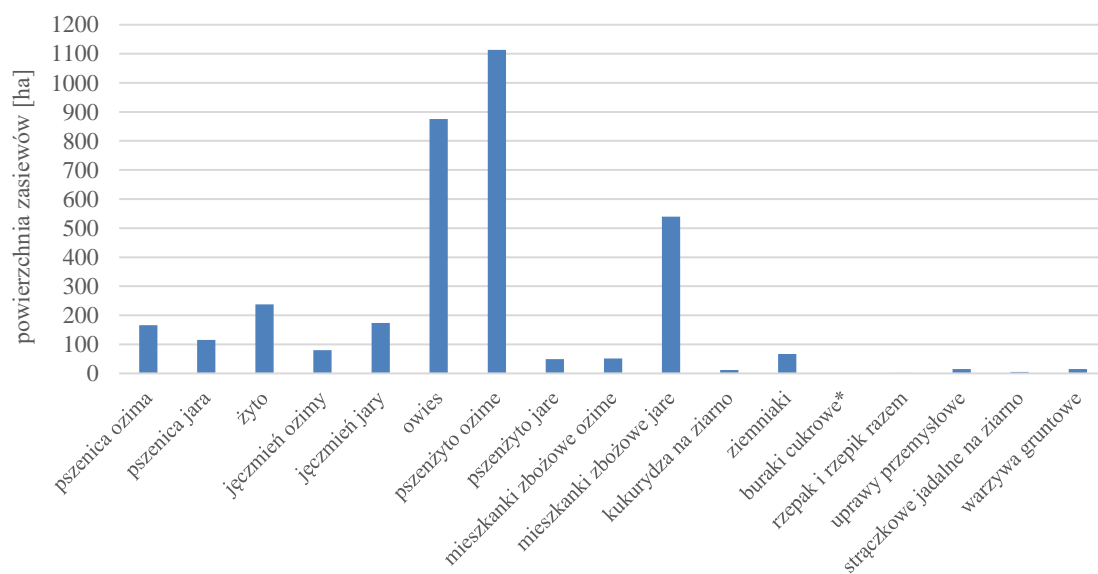
W strukturze własności dominują gospodarstwa indywidualne. Prawie 70 % z nich to gospodarstwa powyżej 1 ha. Struktura powierzchniowa gospodarstw jest stosunkowo rozdrobniona – ok. 36% gospodarstw ma do 5 ha powierzchni, niecałe 30% stanowią gospodarstwa od 5 ha do 15 ha. Największe powierzchniowo gospodarstwa, zajmujące powyżej 15 ha stanowią ok. 4% gospodarstw. Udział gospodarstw rolnych wg powierzchni użytków rolnych przedstawiono poniżej.

Wykres 10 Gospodarstwa indywidualne według powierzchni użytków rolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010, BDL GUS

W strukturze upraw najczęściej gospodarstwa uprawia zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, w dalszej kolejności ziemniaki oraz warzywa gruntowe, brak informacji o udziale upraw buraków cukrowych. Warunki glebowe wpływają na dobór roślin w strukturze upraw i ich rozmieszczenie na terenie gminy. W powierzchni upraw dominują: pszenżyto, ozime owies, mieszanki zbożowe jare zajmując kolejno: 29,05%, 22,85%, 14,09%, powierzchni wszystkich zasiewów. Łącznie pokrywają aż ok. 66% powierzchni wszystkich zasiewów. Są to uprawy roślin mało pracochłonnych. W sumie łączna powierzchnia wszystkich zasiewów (poza powierzchnią zasiewów buraków cukrowych) wynosi wg GUS 3831,69 ha, przy powierzchni gruntów ornych 5417 ha. Udział poszczególnych roślin w strukturze powierzchniowej zasiewów przedstawiono poniżej.

Wykres 11 Powierzchnia zasiewów według rodzaju roślin

*brak informacji o powierzchni zasiewów w Powszechnym Spisie Rolnym, informacje objęte tajemnicą statystyczną.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010, BDL GUS

W gminie prowadzi się również hodowlę zwierząt, jednak stanowi ona marginalną gałąź rolnictwa w porównaniu do pozostałych. Produkcja zwierząt jest wielokierunkowa. Do najczęściej hodowanych zalicza się drób – ponad 25 tys. sztuk (z czego drób kurzy stanowi ok. 40% całego drobiu), bydło – 2195 sztuk (ponad 28% stanowią krowy) i trzodę chlewną – 9168 sztuk (z ok. 2% udziałem loch).

Charakterystyczna dla gminy jest hodowla karpia w licznych stawach.

Struktura agrarna gminy jest słaba, charakteryzujące się dość dużym rozdrobieniem gospodarstw. Ponad 70% gospodarstw indywidualnych ma powierzchnię ponad 1 ha, a jedynie 4% ze wszystkich gospodarstw ma powierzchnię ponad 15 ha.

2.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy na terenie gminy położone są w obrębie IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej w mezoregionie przyrodniczo-leśnym: Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej oraz Wysoczyzny Siedleckiej (według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski, 2010).

Lasy na terenie gminy nie są rozmieszczone równomiernie. Wynika to z warunków glebowych i przydatności gleb do upraw rolniczych. Najkorzystniejsze gleby, występujące w północno-centralnej części gminy, są prawie w całości przeznaczone pod uprawy polowe i łąki. Na zachodzie gminy znajduje się jeden duży kompleks leśny „Las Brzostówka”. Struktura pozostałych lasów jest bardziej rozdrobniona, jednak na południu oraz północy można znaleźć średniej wielkości kompleksy leśne. Najwięcej rozdrobnionych obszarów leśnych znajduje się na północy i w centralnej części gminy.

Lesistość

Wskaźnik lesistości w gminie Ostrów Lubelski wynosi 22,6%. Wśród gmin powiatu lubartowskiego jest to jedna z najwyższych wartości. Lesistość wśród pozostałych gmin powiatu lubartowskiego wynosi: w gminie Uścimów (22%), Serniki (16,3%), Niedźwiada (16,7%), Lubartów - gmina wiejska (37,2%), Lubartów - gmina miejska (0,5%) Ostrówek (21,7%), Firlej (26,8%), Kamionka (14,9%), Abramów (9,5%) Michów (19,3%), Jeziorzany (11,9%), Kock (18,5%). Przy czym lesistość w powiecie lubartowskim wynosi 20,9%, zaś w województwie lubelskim 23,4%. Przez ostatnie 9 lat (2012-2020) lesistość gminy rosła.

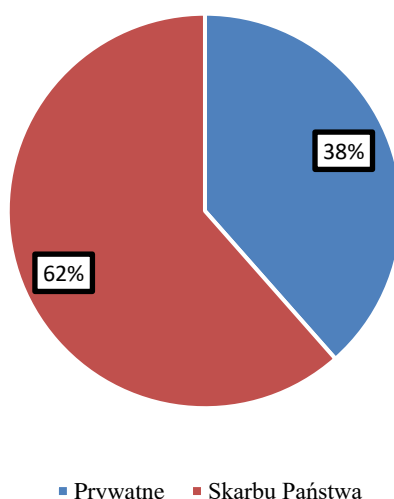
Tabela 9 Lesistość gminy Ostrów Lubelski na przestrzeni 2012-2020 r.

Lesistość (%)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Ostrów Lubelski	20,7	20,8	20,9	20,9	20,9	21,0	21,1	22,6	22,6

Źródło: GUS, BDL (stan na 31.12.2020 r.)

Struktura własności

Lasy w gminie Ostrów Lubelski stanowią głównie własność Skarbu Państwa - 1 695,37 ha, co stanowi 62% powierzchni wszystkich lasów. Większą część z nich stanowi Las Brzostówka na zachodzie gminy. Lasy prywatne zajmują powierzchnię 1051,03 ha. Cechą charakterystyczną lasów prywatnych jest mniejsza powierzchnia i większe rozdrobienie. Największe ich skupiska znajdują się w okolicach miejscowości: Ostrów Lubelski oraz Kaznów.

Wykres 12 Własność lasów w gminie Ostrów Lubelski

Źródło: GUS, BDL (stan na 31.12.2020 r.)

Struktura siedliskowa

Zgodnie z danymi pochodzącymi z zasobu Banku Danych o Lasach wśród lasów, na terenie gminy występują takie siedliska leśne jak: bór mieszany świeży – BMŚW (30,3% powierzchni terenów leśnych), las świeży – LŚW (22,8% powierzchni terenów leśnych) las mieszany świeży – LMŚW (20,5% powierzchni terenów leśnych), bór świeży – BŚW (10,6% powierzchni terenów leśnych), ols – OL (5,5% powierzchni terenów leśnych), las wilgotny – LW (4,3% powierzchni terenów leśnych), las mieszany wilgotny – LMW (3,5% powierzchni terenów leśnych), bór mieszany wilgotny – BMW (2,4% powierzchni terenów leśnych), las mieszany bagienny - LMB (0,4% powierzchni terenów leśnych).

Struktura gatunkowa

Głównymi gatunkami budującym drzewostany Nadleśnictwa Lubartów na terenie gminy Ostrów Lubelski są przede wszystkim sosna zwyczajna zajmująca ok 61,3% powierzchni leśnej oraz dąb szypułkowy i bezszypułkowy zajmujący ok. 23,0%. Do pozostałych gatunków budujących drzewostany należą: brzoza brodawkowata – 5,6%, olcha czarna – 8,9%. Jednostkowo występują również osika – 0,8%, świerk – 0,3%, grab – 1,0% oraz topola o jednostkowym udziale.

Gospodarka łowiecka

Istotnym i ważnym problemem gospodarki łowieckiej jest regulowanie populacji zwierzyny łownej w celu minimalizowania szkód w uprawach i młodnikach oraz na polach. W obwodach łowieckich na terenie gminy wśród gatunków zwierząt łownych zwierzyny grubej najliczniej występują: jelen, sarna, dzik. Wśród zwierzyny drobnej dominują: lisy i zające. Ptaki będące zwierzętami łownymi są reprezentowane przede wszystkim przez: bażanty i kuropatwy.

Tabela 10 Powierzchnia gruntów leśnych i zalesienia wraz z formą władania na obszarze gminy Ostrów Lubelski

	j. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
GRUNTY LEŚNE										
ogółem	ha	2 555,8	2 565,19	2 569,62	2 575,41	2 576,60	2 582,75	2 593,39	2 782,16	2 782,60
lesistość w %	%	20,7	20,8	20,9	20,9	20,9	21,0	21,1	22,6	22,6
grunty leśne publiczne ogółem	ha	1 708,8	1 717,53	1 714,39	1 714,35	1 715,54	1 713,24	1 714,61	1 726,16	1 727,60
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	1 691,2	1 699,93	1 696,79	1 696,75	1 697,94	1 695,64	1 697,01	1 708,56	1 710,00
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 681,2	1 691,41	1 691,46	1 691,42	1 692,61	1 692,31	1 692,85	1 703,40	1 705,49
grunty leśne prywatne	ha	847,0	847,66	855,23	861,06	861,06	869,51	878,78	1 056,00	1 055,00
LASY										
las ogółem	ha	2 521,2	2 530,60	2 535,03	2 542,35	2 543,54	2 549,86	2 560,50	2 748,89	2 746,37
las publiczne ogółem	ha	1 675,2	1 683,94	1 680,80	1 682,29	1 683,48	1 681,35	1 682,72	1 693,89	1 695,34
las publiczne Skarbu Państwa	ha	1 658,6	1 667,34	1 664,20	1 655,69	1 666,88	1 664,75	1 666,12	1 677,29	1 678,74
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 648,6	1 658,82	1 658,87	1 660,36	1 661,55	1 661,42	1 661,96	1 672,13	1 674,23
las publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	4,0	3,52	3,33	3,33	3,33	3,33	4,16	4,16	3,51
las publiczne gminne	ha	16,60	16,60	16,60	16,60	16,60	16,60	16,60	16,60	16,60
las prywatne ogółem	ha	846,0	846,66	854,23	860,06	860,06	868,51	877,51	1 055,00	1 051,03

Źródło: GUS, BDL (stan na 31.12.2020 r.)

Administracyjnie obszar gminy przynależy do Nadleśnictwa Lubartów (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie). Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę leśną w obrębie Lasów Państwowych. Zgodnie z prawem nadzór nad lasami prywatnymi sprawuje Starosta Powiatowy. Na mocy porozumienia pomiędzy Starostą a Nadleśnictwem nadzór ten przekazano Nadleśnictwu.

2.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Na terenie gminy występuje ochrona obszarowa zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody, a także ochrona gatunkowa (Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie i jego otulina, obszary specjalnej ochrony Natura 2000: Dolina Tyśmienicy, Ostoja Parczewska i Lasy Parczewskie, użytki ekologiczne) oraz obiektowa (pomniki przyrody). Gmina charakteryzuje się dość jednostajnym krajobrazem rolniczym, który jest urozmaicony dolinami rzeki Tyśmienicy i Piskornicy, rowami melioracyjnymi oraz jeziorami Mytycze, Miejskim, Kleszczów i Czarnym Gościńskim., Znajduje się tutaj również duży kompleks leśny „Las Brzostówka”.

3. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

3.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie gminy stwierdzono występowanie następujących kopalin: kruszywa naturalne, węgiel kamienny oraz złoża torfu. Wydobycie w obrębie złóż odbywa się zgodnie z przyznaną koncesją. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin (aktualnie na terenie gminy znajduje się 7 złóż) przedstawiono w tabeli poniżej.

Szczegółowe dane nt. złóż zawiera poniższa tabela (opracowana na podstawie bazy danych MIDAS Państwowego Instytutu Geologicznego).

Tabela 11 Wykaz złóż na terenie gminy Ostrów Lubelski

Lp.	Nr rejestru	Nazwa	Stan zagospodarowania	Kopaliny wg NKZ	Kopalina	Pow. złoża [ha]	Zasoby złoża [tys. ton]	Mięszość złoża (średnia) [m]	Kierunek rekultywacji
1	WK 410	Kolechowice Nowe	złoże rozpoznane wstępnie	Złoża węgla kamiennych energetycznych	węgiel kamienny	26 500	2 257 374	1,310	-
2	KN 7442	Krapówka-Kolechowice	złoże zagospodarowane	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	kruszywa naturalne	2,088	105,61	9,000	składowisko odpadów
3	TO 19253	Kolechowice VI	złoże zagospodarowane	Złoża torfy	torfy	1,45	17,90	2,200	rolniczo-wodny
4	TO 20084	Kolechowice VII	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża torfu	torfy	1,896	53,10	2,800	
5	KN 7706	Rozkopaczew I	złoże rozpoznane wstępnie	Złoża kruszyw naturalnych i materiałów pokrewnych	kruszywa naturalne	0,61	22	2,140	rolniczy
6	KN 11602	Krapówka-Kolechowice 2	eksploatacja złoża zaniechana	Złoża piasków budowlanych	kruszywa naturalne	0,41	26,54	7,600	leśny

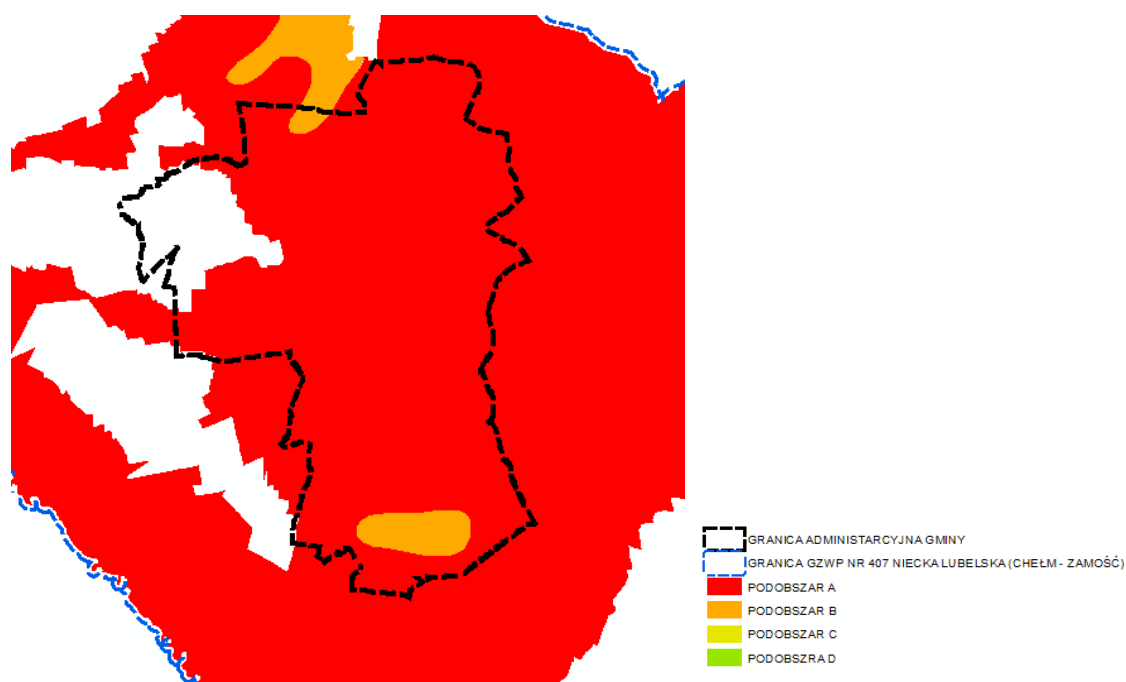
Lp.	Nr rejestru	Nazwa	Stan zagospodarowania	Kopaliny wg NKZ	Kopalina	Pow. złoża [ha]	Zasoby złoża [tys. ton]	Miąższość złoża (średnia) [m]	Kierunek rekultywacji
7	WK 412	Ostrów	kopalnia w budowie lub ekspl. próbna	Złóża węgla kamiennych energetycznych	węgiel kamienny	7 863,00	1 251 444	1,42	-

Źródło: baza danych Państwowego Instytutu Geologicznego MIDAS, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021r.

3.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Gmina Ostrów Lubelski położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 407 Niecka Lubelska (Chełm - Zamość). Jest to zbiornik porowo-szczelinowy, położony w utworach górnokredowych i zajmuje powierzchnię 9051 km².

W 2016 roku Minister Środowiska przyjął „Dodatek do dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia stref ochronnych GZWP nr 407 (Chełm–Zamość) w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka lubelska (Chełm–Zamość)”. Dokumentacja ta zwiera uszczegółowione granice GZWP nr 407 Niecka Lubelska (Chełm - Zamość) oraz granice proponowanego obszaru ochronnego ze względu na występowanie w jego obrębie terenów podatnych i bardzo podatnych na zanieczyszczenia. Proponowany obszar ochronny zajmuje ok. 7456 km² (co stanowi 82,4% powierzchni zbiornika) i podzielony został na 4 podobszary (A, B, C i D). Na obszarze gminy Ostrów Lubelski występuje podobszar A (tereny bardzo podatne na zanieczyszczenie) i B (tereny podatne na zanieczyszczenie).

Rysunek 9 Proponowany obszar ochronny GZWP nr 407 Niecka Lubelska (Chełm – Zamość) na tle gminy Ostrów Lubelski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez RZGW w Lublinie.

Podobszar A obejmuje tereny bardzo podatne na zanieczyszczenie, na których czas przepływu wody z powierzchni terenu do poziomu wodonośnego wynosi poniżej 5 lat. Obejmuje on tereny płytkiego występowania utworów zeszcelinowanych, gdzie zbiornik wód podziemnych jest praktycznie pozbawiony izolacji od powierzchni terenu. Z uwagi na bardzo krótki czas potencjalnej

migracji zanieczyszczeń, istnieje realne zagrożenie pogorszenia jakości wód podziemnych. Działania prowadzone w tych obszarach mogą bezpośrednio rzutować na zanieczyszczenie gruntów lub wód. Obszary bardzo podatne na zanieczyszczenie występują na przeważającej części zbiornika (5 501,1 km²), stanowiąc 60,8 % całkowitej jego powierzchni.

Podobszar B obejmuje tereny podatne na zanieczyszczenie, na których czas przepływu wody wynosi od 5 do 25 lat. Poziom zbiornikowy występuje pod słabo przepuszczalnymi osadami czwartorzędu, których miąższość jest stosunkowo niewielka i nie zapewnia wystarczającej izolacji zbiornika. Ze względu na czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń powyżej 5 lat możliwa jest realizacja części działań, które nie powinny być dopuszczone w obszarach A. Obszary podatne na zanieczyszczenie zajmują powierzchnię 1 764,0 km² i występują głównie w centralnej i południowej części zbiornika. Całkowita powierzchnia występowania tego typu obszarów stanowi 19,5 % powierzchni GZWP 407.

Dla wspomnianych wyżej proponowanych działań ochronnych nie wydano jednak stosownych Rozporządzeń, stąd też przywołane poniżej propozycje zakazów, nakazów i ograniczeń w użytkowaniu terenu sformułowane w dokumentacjach hydrogeologicznych dla ww. GZWP nie stanowią obowiązującego prawa. W niniejszym studium podaje się je jako informacyjne, mogące w przyszłości wejść w całości lub części w życie.

Tabela 12 Propozycje nakazów zakazów i ograniczeń w proponowanych podobszarach ochronnych A i B projektowanego zbiornika ochronnego **GZWP nr 407 Niecka Lubelska (Chelm – Zamość)**.

Lp.	Projektowane i rekomendowane wymogi ochrony		Podobszar ochronny	
			A	B
1	zakazy	Zakaz lokalizowania składowisk odpadów niebezpiecznych z wyjątkiem odpadów nie podlegających procesom chemicznym i ługowania (np. azbest.).	+	+
2		Zakaz lokalizowania nowych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wyjątkiem RIPOK	+	+*
3		Zakaz lokalizowania podziemnych składowisk dwutlenku węgla.	+	+
4		Zakaz lokalizowania podziemnych składowisk odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne i obojętne.	+	+
5		Zakaz składowania lub przechowywania odpadów promieniotwórczych.	+	+
6		Dla nowobudowanych i przebudowywanych autostrad, dróg ekspresowych i dróg krajowych zakaz stosowania infiltracyjnych systemów odprowadzania wód opadowych i roztopowych.	+	-
7		Zakaz stosowania w okresie roku dawki nawozu naturalnego zawierającego więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.	+	-
8		Zakaz wykorzystania komunalnych osadów ściekowych.	+	-***
9		Zakaz rolniczego wykorzystania ścieków.	+	-
10		Zakaz stosowania nawozów naturalnych organicznych w postaci płynnej.	+	-
11		Zakaz lokalizowania inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. nr 213, poz. 1397 z późniejszą zmianą), za wyjątkiem inwestycji, dla których opracowana ocena	+	+

		oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na wody podziemne, nie wykazała możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych zaliczonych do zbiornika lub ograniczenia ich zasobów.		
12		Zakaz wprowadzania ścieków do ziemi (w tym za pomocą urządzeń chłonnych – otworów, stawów, drenów) za wyjątkiem oczyszczonych ścieków ze stacji uzdatniania wody oraz oczyszczonych wód opadowych i roztopowych z zanieczyszczonych powierzchni szczelnych. Dopuszcza się także wprowadzanie ścieków z istniejących przydomowych oczyszczalni.	+	-
13		Zakaz wprowadzania do ziemi wód opadowych i roztopowych, ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne, pochodzące z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej: a) z terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, lotnisk, miast, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich lub powiatowych (klasy G) a także parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha - w ilości jaka powstaje z opadów o natężeniu co najmniej 15 l/s na 1 ha; b) z obiektów magazynowania i dystrybucji paliw w ilości, jaka powstaje z opadów o częstotliwości występowania 1 raz w roku i czasie trwania 15 minut, lecz w ilości nie mniejszej niż powstającą z opadów o natężeniu 77 l na sekundę na 1 ha.	+	-
14		Zakaz lokalizowania nowych przydomowych oczyszczalni ścieków, odprowadzających ścieki do ziemi w obszarach aglomeracji (w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji [29] oraz terenów objętych siecią kanalizacji zbiorczej	+	-
15		Zakaz budowy urządzeń służących do wykorzystania ciepła Ziemi, z wykorzystaniem instalacji pionowej w otworze wiertniczym, wykonanym bez zapewnienia izolacji użytkowego poziomu wodonośnego	-	+
16		Zakaz zbiorowego grzebania zwłok zwierząt.	+	-
17	nakazy	Nakaz wykonania RIPOK w sposób zapewniający pełne zabezpieczenie podłoża instalacji przed migracją zanieczyszczeń i prowadzenie monitoringu pierwszego i użytkowego poziomów wodonośnych.	+	+
18		Dla istniejących składowisk odpadów nakaz opracowania dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym składowaniem odpadów na powierzchni lub aktualizacja dokumentacji istniejącej oraz nakaz wykonania wielopunktowej sieci monitoringu środowiska i przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko istniejącego składowiska.	+	+
19		Nakaz wyposażenia stacji, magazynów i baz paliw płynnych w instalacje i urządzenia zabezpieczające przed przenikaniem produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych.	+	+
20		Nakaz stosowania urządzeń ochronnych wód podziemnych przy projektowaniu i wykonywaniu dróg.	+	+
21		Nakaz wykonania planów nawożenia przez podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 1 Ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu.	+	-
22		Nakaz przechowywania gnojówki i gnojowicy wyłącznie w szczelnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 4-miesięcznej produkcji tego nawozu.	+	-
23		Nakaz przechowywania przez wszystkie podmioty, nie tylko te o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu, nawozów naturalnych, innych niż gnojówka i gnojowica (zwłaszcza obornika), na nieprzepuszczalnych płytach, zabezpieczonych w taki sposób, aby wycieki nie przedostawały się do gruntu.	+	+**
24		Nakaz uzgadniania z właściwym dyrektorem RZGW miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i planów przestrzennego zagospodarowania	+	+

		województwa w zakresie zagospodarowania obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych.		
25		Nakaz uzgodnienia z właściwym dyrektorem RZGW lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz warunków zabudowy i zagospodarowania terenu w rozumieniu Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	+	+
26		W obszarach aglomeracji nakaz podłączenia do kanalizacji zbiorczej (jeśli istnieje możliwość techniczna) posesji wyposażonych w zbiorniki szczelne (szamba)	+	-
27	ograniczenia	Ograniczenie ilości stosowanych nawozów do dawek zalecanych w opracowanych przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach Materiałach Szkoleniowych nr 95 (2010 rok) „Zaleceniach nawozowych dla roślin uprawy polowej i trwałych użytków zielonych” (instrukcja nr 151 z 2008 r.) lub dawek zalecanych przez Okręgowe Stacje Chemiczno - Rolnicze.	+	-

* - dopuszcza się tylko RIPOK; ** - dla części podmiotów (prowadzących chów lub hodowlę drobiu – powyżej 40 000 stanowisk lub świń – powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior; ***- dopuszcza się stosowanie komunalnych osadów ściekowych zgodnie z obowiązującymi przepisami

Źródło: Mapa projektowanych obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka lubelska (Chelm – Zamość)

3.3. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na terenie gminy nie występują udokumentowane kompleksy składowania dwutlenku węgla.

4. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na terenie gminy aktualnie znajdują się 3 zarejestrowane obszary górnicze i 3 tereny górnicze, wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

Tabela 13 Wykaz obszarów górniczych (OG) na terenie gminy Ostrów Lubelski

Lp.	Nazwa obszaru górniczego (OG)	Nr w rejestrze	Status	Położenie	Złoże	Data wyznaczenia OG	Decyzja
1	Krapówka – Kolechowice 1	10-3/5/330	aktualny	Ostrów Lubelski, dz. 687, 689	Krapówka-Kolechowice	7-09-2006	RLŚ/7510/21/2005 RLŚ.6522.34.2011
2	Ludwin	1/1/152	aktualny	gminy: Ludwin, Łęczna, Ostrów Lubelski, Sosnowica, Uścimów, Puchaczów	Ostrów	17-11-2017	6/2017
3	Kolechowice VI	0-3/10/992	aktualny	Kolechowice, dz. 771, 772	Kolechowice VI	14-03-2019	RLŚ.6522.3.2019 RLŚ.6522.11.2019

Źródło: <http://midasinfo.pgi.gov.pl/>

Tabela 14 Wykaz terenów górniczych (TG) na terenie gminy Ostrów Lubelski

L.p.	Nazwa terenu górniczego (TG)	Nr w rejestrze	Status	Położenie	Złoże	Data wyznaczenia TG
1	Kolechowice VI	0-3/10/992	aktualny	Kolechowice, dz. 771, 772	Kolechowice VI	14-03-2019
2	Ludwin	1/1/152	aktualny	gminy: Ludwin, Łęczna, Ostrów Lubelski, Sosnowica, Uścimów, Puchaczów	Ostrów	17-11-2017
3	Krapówka – Kolechowice 1	10-3/5/330	aktualny	Ostrów Lubelski, dz. 688	Krapówka-Kolechowice	7-09-2006

Źródło: <http://midasinfo.pgi.gov.pl/>

5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

5.1. OBSZARY OSUWISK

Zgodnie z Rejestracją i inwentaryzacją naturalnych zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju (ze szczególnym uwzględnieniem osuwisk oraz innych zjawisk geodynamicznych)⁸, a także Systemem Osłony Przeciw Osuwiskowej⁹ na terenie gminy Ostrów Lubelski nie występują udokumentowane osuwiska. Natomiast w północnej i północno-wschodniej części gminy) obręby Jamy i Ostrów Lubelski – Rolny) oraz w części centralnej obrębu Kolechowice Folwark występują obszary predysponowane do występowania ruchów masowych (zgodnie z projektem SOPO - Systemem Osłony Przeciwosuwiskowej, prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny). Są to m.in. obszary na stokach form glacialnych i równin oraz tarasów sandrowych i rzecznych, a także zbocza dolin rzecznych.

Naturalne zagrożenia geologiczne w postaci ruchów masowych mogą występować w dolinach. Ruchy masowe nasilają się wczesną wiosną i jesienią, ze względu na intensywniejsze opady o tej porze roku i w związku z tym większe uwilgocenie gruntu, rozmarzanie wierzchniej warstwy gruntu i znaczne różnice temperatur, podcięcie powierzchni lub jej nadmierne obciążenie. Tempo i natężenie ruchów masowych silniejsze jest na stromych zboczach, w miejscach gdzie występuje cieńsza pokrywa glebowa o małej spoistości oraz ubogiej szacie roślinnej.

5.2. OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

Zgodnie z art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne, obszary szczególnego zagrożenia powodzią stanowią obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska (o których mowa w art. 224 ww. ustawy), stanowiące działki ewidencyjne oraz pas techniczny.

⁸ Projekt badawczy nr: 415/2002/Wn-12/FG-go-tx/D zrealizowany na zamówienie Ministerstwa Środowiska sfinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dostępny na stronie: <http://www.geozagrozenia.pgi.gov.pl/>.

⁹ Projekt o znaczeniu ogólnopaństwowym realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny.

Na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego istnieją ograniczenia, zakazy i nakazy wynikające z przepisów odrębnych, w szczególności z art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne, w brzmieniu: „zakazuje się ... 3) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią: a) gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, b) lokalizowania nowych cmentarzy;..”.

Ponadto, stosownie do art. 166 ust 10 ustawy Prawo wodne (stanu na 23 marca 2023 roku) planowana zabudowa lub planowane zagospodarowanie terenu położone na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią nie może: 1) naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza; 2) naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym; 3) stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków; 4) naruszać funkcjonowanie infrastruktury krytycznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym; 5) utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zakaz zmiany ukształtowania terenu, w szczególności poprzez podnoszenie rzędnych terenu.

Zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy - Prawo wodne zaktualizowane i nowe mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego zostały podane do publicznej wiadomości w dniu 22 października 2020 r. Mapy te stanowią oficjalne dokumenty planistyczne i stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym.

Zgodnie z nowymi mapami, na obszarze gminy i miasta Ostrów Lubelski znajdują się obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienie powodzi jest wysokie i wynosi 10%.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oznaczono na rysunku nr 1 i nr 2 Studium.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6.1. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

O charakterze gminy Ostrów Lubelski stanowią zarówno historyczne struktury przestrzenne miasta Ostrów Lubelski, które okala opisywana gmina, a także wchodzących w jej skład wsie, elementy rozplanowania dokumentujące historię rozwoju przestrzennego, jak i pojedyncze obiekty w postaci dominant urbanistycznych w skali poszczególnych miejscowości lub ich fragmentów. Dużą wartość kulturową i historyczną pełnią tereny zabytkowych cmentarzy i zieleni komponowanej.

Najcenniejszymi elementami historycznego krajobrazu kulturowego gminy Ostrów Lubelski są:

- Zespół kościoła parafialnego p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, zlokalizowany przy ul. Króla Zygmunta 1 w Ostrowie Lubelskim,
- Liczne kapliczki przydrożne,
- Zabytkowe cmentarze zlokalizowane na terenie całej gminy.

6.1.1. Rys historyczny – Ostrów Lubelski

Pierwsze wzmianki o wsi Ostrów pochodzą z 1441 roku. Ostrów to nazwa pochodząca od terenu lekko wyniesionego, wyspy, którą otaczają tereny bagniste, lesiste i wówczas mało zaludnione.

Potwierdza to relacja biskupa Zbigniewa Oleśnickiego, jeżdżącego tamtędy z Władysławem Jagiełłą na Litwę. Rok później, w 1442 roku powstała parafia.

Zmiany nastąpiły 25 stycznia 1548 roku, kiedy król Zygmunt Stary nadał wsi Ostrów prawa miejskie, w którym władzę w imieniu króla sprawował starosta parczewski. Miasto powstało na prawie magdeburskim i zajęło powierzchnię 77 łanów (ok. 1983 ha). W granicach miasta znalazły się grunty wsi Wola Kolechowska oraz pola wsi Jamy.

Miasto zaczęło się rozwijać, powołano radę sprawującą funkcje administracyjne i nadzoru nad poszczególnymi dziedzinami życia miejskiego. Istotny był przywilej nadany mieszczanom, który nadawał im prawo organizacji cotygodniowego targu w sobotę oraz pobierania cła na drodze z Lublina do Parczewa. W ramach obowiązków musieli corocznie oddawać część dochodów z ładu pola, założyć stawy w pobliżu miasta i naprawiać drogi i mosty.

Położenie miasta w Puszczy Parczewskiej miało pomóc w kolonizacji terenów, a także wpłynąć na rozwój gospodarki towarowo-pieniężnej. Stąd też w herbie miasta pojawił się „ostrzew”, używany w XVI wieku do karczowania lasów.

W latach osiemdziesiątych XVI wieku Ostrów należał do pięciu największych miast województwa lubelskiego i liczył ok. 1800 mieszkańców. Jednak wraz z osłabnięciem roli Lublina jako wymiany handlowej w Europie środkowo-wschodniej, słabło znaczenie Ostrowa. Wraz z początkiem XVII wieku miasto stało się ośrodkiem rynku lokalnego.

W czasie powstania Chmielnickiego i okresu „potopu” szwedzkiego miasto było grabione, a w roku 1657 spalone przez rotmistrza Moszkowskiego. Wojny przyczyniły się do ostatecznego upadku gospodarczego Ostrowa, zubożenia ludności wiejskiej i zmniejszenia liczby ludności do ok. 600 osób. Sytuacji ekonomicznej nie poprawiła nawet wygrana walka mieszkańców miasta ze starostą parczewskim Aleksandrem Daniłowiczem o przywileje propinacyjne w 1722 roku. Narastały coraz większe konflikty nie tylko ze starostwem, ale również z Żydami mieszkającymi w mieście, którzy opowiedzieli się po stronie starosty. Ostatecznie Ostrów utracił prawa propinacji w 1747 roku na rzecz dworskiego monopolu.

Ostrów w czasie rozbiorów często zmieniał przynależność administracyjną. Było to zależne od tego, do kogo należały tereny północnej Lubelszczyzny. W latach 80 i 90 XVIII wieku miasto znowu było jednym z najliczniejszych miast w województwie lubelskim. W samym mieście mieszkało ponad 2100 osób, zaś na terenie parafii ok. 6300 osób. Rozwój gospodarczy związany był z obecnością rzemieślników i handlu, ale także z układem przestrzennym Ostrowa. W pierwszym spisie ulic i placów w 1864 roku wykazano 17 nazw ulic, 27 studni prywatnych oraz 11 drewnianych mostów. Zaczęto również brukować ulice w centrum miasta. W związku z tym, iż głównym zajęciem ludności było rolnictwo, a nie przemysł czy rzemiosło, rząd rosyjski w 1884 roku przemianował Ostrów z miasta królewskiego na osadę wiejską.

Pierwsza wojna światowa przyniosła miastu doszczętne zniszczenie. Ostrów został spalony przez wycofujących się przed armią niemiecką Rosjan. W czasie okupacji niemieckiej 1914-18 Ostrów przemianowano na gminę wiejską z wójtem na czele. Zaraz po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku, mieszkańcy wystąpili do władz polskich o przywrócenie Ostrowowi praw miejskich. Stało się to 22 lipca 1919 roku. Wtedy także do miasta przyłączono wsie Jamy i Bójki. W 1920 roku na mocy działań wojennych Bolszewicy na krótko opanowali miasto i dokonali dużego spustoszenia.

Ostrów zmieniał nazwy kilka razy. Do 1937 roku funkcjonował jako Ostrów Siedlecki, mówiono też o nim jako Ostrów koło Lubartowa. Mieszkańcy próbowali zmiany nazwy na Ostrów Królewski lecz została ona zakazana przez władze województwa. Ostatecznie 28 maja 1937 roku ustalono nazwę istniejącą po dziś dzień, Ostrów Lubelski.

Okres dwudziestolecia międzywojennego minął na intensywnym rozwoju miasta, nowej zabudowy oraz infrastruktury komunikacyjnej. W lipcu 1928 roku nastąpił kolejny pożar, który mógł wyrządzić znaczne szkody. Przed wybuchem II wojny światowej w 1939 roku w Ostrowie mieszkało ok. 4900 mieszkańców, w tym duży procent Żydów. Polacy głównie zajmowali się rolnictwem, zaś Żydzi rzemiosłem i handlem. Brak surowców umożliwiających rozwój przemysłu, spowodowało rozwój garbarstwa, kuśnierstwa, szewstwa, rymarstwa i krawiectwa.

W czasie II wojny światowej Ostrów znajdował się pod okupacją niemiecką. Mieszkańcy bardzo szybko odczuli wprowadzany terror. Już na początku 1940 roku rozpoczęto pobór podatków oraz wyznaczono przydział zbożowy i mięsny. Co więcej dokonywano masowych aresztowań (głównie inteligencji) w całej gminie, wysyłano na przymusowe roboty do Niemiec oraz organizowano pobór młodzieży do Służby Budowlanej. Jeszcze w grudniu 1942 roku liczba mieszkańców wynosiła 6705 osób (3409 Polaków, 3270 Żydów i 26 Ukraińców), zaś w marcu następnego roku liczba mieszkańców spadła o ponad połowę. Było to wynikiem działań przeciwko Polakom oraz wywiezienia Żydów do obozów zagłady.

Położenie z dala od ważnych szlaków komunikacyjnych, a także patriotyczna postawa mieszkańców pozwoliła na rozwijanie się działalności konspiracyjnej w Ostrowie i okolicy. Ostrów podlegał obwodowi AK Radzyń Podlaski. Powstała tu też Straż Chłopska, przekształcona później na Bataliony Chłopskie. W 1943 roku włączone zostały do ostrowskiego garnizonu Armii Ludowej. Sytuacja mieszkańców poprawiła się w czerwcu 1944 roku kiedy w Ostrowie, Bójkach i okolicy zakwaterowano żołnierzy z 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej. Zapanował wtedy czas określany mianem Rzeczypospolitej Partyzanckiej, względny spokój między dwiema okupacjami, niemiecką i radziecką. W wyniku II wojny światowej liczba ludności Ostrowa Lubelskiego zmniejszyła się o 65%.

6.1.2. Architektura

Architektura sakralna

Na terenie gminy Ostrów Lubelski znajduje się cenny przykład barokowej architektury sakralnej z połowy XVIII wieku. W skład zespołu wchodzi:

- *Murowany parafialny kościół rzymskokatolicki p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP i św. Wawrzyńca*
Zaprojektowany przez Pawła Antoniego Fontanę kościół został wniesiony w 1755 roku. Przechodził restauracje w latach 1877, 1950, 1974 i 1988, w którym został otynkowany. Jest przykładem późnobarokowej architektury, wybudowany na planie krzyża łacińskiego ze sklepieniem kopulastym z lunetami w części centralnej i kolebkowo-krzyżowymi na gurtach w pozostałych częściach.
- *Murowana brama – dzwonnica*
Zaprojektowana przez Pawła Antoniego Fontanę ok. 1760 roku w stylu późnobarokowym. W latach 30-tych XX wieku dobudowano boczne składziki, odrestaurowana w 1950 roku. Budowla złożona z kwadratowej dwukondygnacyjnej części środkowej z bramą w przyziemiu i dwóch niskich części bocznych.
- *Ogrodzenie z bramkami i kapliczkami*
Pochodzące z II połowy XVIII wieku, murowano-drewniane ogrodzenie składa się z wysokiego cokołu i ogzemsowanych słupów z ozdobnymi wnękami od strony wewnętrznej oraz szerszych kapliczek. Między słupami i kapliczkami drewniany „płot sztachetowy”.
- *Drzewostan w granicach cmentarza kościelnego*

Kaplice i kapliczki

Na terenie gminy Ostrów Lubelski znajduje się wiele kapliczek przydrożnych, z których większość wpisana jest do Gminnej Ewidencji Zabytków. Na wyróżnienie zasługuje figura przydrożna przy ul. Partyzantów pochodząca z 1684 roku. Wzniesiona na cmentarzu dawnego kościoła św. Krzyża. Na zwieńczeniu znajduje się żelazny, kuty z hierogramem Marii oraz tabliczka fundacyjna z nazwiskiem Krzysztofa Krzymuskiego i datą 1684 rok.

Cmentarze

Na terenie gminy Ostrów Lubelski znajduje się kilka zabytkowych cmentarzy ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków. Są to:

- Cmentarz parafialny rzymskokatolicki w Ostrowie Lubelskim przy ulicy Lubartowskiej (droga wojewódzka nr 821),
- Cmentarz unicki następnie cmentarz prawosławny, obok terenu Zespołu Szkół w Ostrowie Lubelskim,
- Cmentarz żydowski w Ostrowie Lubelskim, znajduje się przy obecnej ul. Batalionów Chłopskich, po jej zachodniej stronie na wysokości ul. Unickiej,
- Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Kaznów Kolonii,
- Cmentarz prawosławny w Kolechowicach,
- Cmentarz parafialny rzymskokatolicki w Rozkopaczewie,
- Cmentarz polskokatolicki w Rozkopaczewie.

6.1.3. Obiekty wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Lubelskiego położonych na obszarze miasta i gminy Ostrów Lubelski, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 15 Obiekty wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków

Lp.	Obiekt	Adres	Numer rejestru
1	zespół cmentarza prawosławnego wraz z kaplicą, w gran. działek wskazanych w dec., wg zał. planu	Kolechowice Ostrów Lubelski	A/982
2	kościół paraf. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP i św. Wawrzyńca z wyposażeniem w zabytki ruchome, dzwonnica, ogrodzenie, drzewostan w gran. cmentarza kościelnego	Ostrów Lubelski	A/118
3	kapliczka przydrożna, na działce wskazanej w dec., w granicach wg zał. mapy	Ostrów Lubelski ul. Partyzantów	A/796

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie

6.1.4. Obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta i gminy Ostrów Lubelski, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 16 Obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Lp.	Obiekt	Adres
1	Kapliczka	Kaznów
2	Cmentarz wojenny z I wojny światowej	Kaznów
3	Dawny ogród dworski	Kolechowice
4	Cmentarz wojenny z I wojny światowej	Ostrów Lubelski d. Kolechowice
5	Cmentarz żydowski	Ostrów Lubelski

6	Cmentarz prawosławny	Ostrów Lubelski
7	Cmentarz parafialny	Ostrów Lubelski
8	Cmentarz przykościelny	Ostrów Lubelski
9	Kaplica cmentarna	Ostrów Lubelski
10	Plebania, ob. dom parafialny	Ostrów Lubelski
11	Dom mieszkalny (chałupa)	Ostrów Lubelski ul. Partyzantów 19
12	Dom mieszkalny (chałupa)	Ostrów Lubelski ul. Partyzantów 21
13	Dom mieszkalny (chałupa)	Ostrów Lubelski ul. Partyzantów 29
14	Dom mieszkalny (chałupa)	Ostrów Lubelski ul. Partyzantów 48
15	Kapliczka przydrożna z figurą MB Niepokalanie Poczętej	Ostrów Lubelski
16	Dom mieszkalny	Ostrów Lubelski ul. Jana Pawła 35 (d. ul. Lubelska 51)
17	Kapliczka	Ostrów Lubelski ul. Mickiewicza
18	Cmentarz parafialny	Rozkopaczew
19	Cmentarz polskokatolicki	Rozkopaczew

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie (stan na 31.12.2020r.)

6.1.5. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomości ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (przyjętej Zarządzeniem nr 84/12 Burmistrza Ostrowa Lubelskiego z dnia 20 lutego 2012 r. w sprawie: przyjęcia gminnej ewidencji zabytków Gminy Ostrów Lubelski) położonych na obszarze miasta i gminy Ostrów Lubelski, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 17 Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr działki ew.
1	Kościół parafialny rzymskokatolicki p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP i św. Wawrzyńca	Ostrów Lubelski	955
2	Brama-dzwonnica w zespole kościoła parafialnego	Ostrów Lubelski	955
3	Ogrodzenie w zespole kościoła parafialnego	Ostrów Lubelski	955
4	Organistówka przy kościele parafialnym	Ostrów Lubelski	902

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr działki ew.
5	Kapliczka na placu miejskim (dawniej przy kościele szpitalnym, obecnie nie istniejącym)	Ostrów Lubelski	533
6	Kapliczka przydrożna	Ostrów Lubelski	259
7	Kapliczka przydrożna	Ostrów Lubelski	287
8	Kapliczka przydrożna	Ostrów Lubelski	909
9	Kapliczka przydrożna	Ostrów Lubelski	257
10	Kapliczka przydrożna	Ostrów Lubelski	683
11	Kapliczka przydrożna	Ostrów Lubelski	1173
12	Cmentarz parafialny rzymskokatolicki	Ostrów Lubelski	1169
13	Kaplica cmentarna	Ostrów Lubelski	1169
14	Kapliczka na cmentarzu parafialnym	Ostrów Lubelski	1169
15	Cmentarz unicki nieistniejący cmentarz prawosławny, obecnie Teren Zespołu Szkół w Ostrowie Lubelskim	Ostrów Lubelski	1394/4
16	Cmentarz żydowski	Ostrów Lubelski	141
17	Kapliczka przydrożna	Bójki	84
18	Cmentarz wojenny z I wojny światowej	Kaznów Kolonia	178
19	Kapliczka przydrożna	Kaznów	441
20	Cmentarz prawosławny	Kolechowice	472, 471/2
21	Kaplica cmentarna, ob. Cerkiew filialna pw. Św. Św. Kosmy i Damiana	Kolechowice	472
22	Park podworski (pozostałości, w tym aleja lipowa)	Kolechowice Folwark	177, 795, 226
23	Kapliczka przydrożna	Kolechowice Folwark	166
24	Cmentarz parafialny rzymskokatolicki	Rozkopaczew	665
25	Cmentarz polskokatolicki	Rozkopaczew	1734
26	Kapliczka przydrożna	Rozkopaczew	961
27	Kapliczka przydrożna	Rudka Kijańska	800/1
28	Kapliczka przydrożna	Rudka Kijańska	-
29	Krzyż (epidemiczny – tzw. karawaka)	Rudka Kijańska	185/3
30	Dom mieszkalny	Ostrów Lubelski, ul. Jana Pawła 35 (d. ul. Lubelska 51)	
31	Dom mieszkalny (chałupa),	Ostrów Lubelski, ul. Partyzantów 19	

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr działki ew.
32	Dom mieszkalny (chałupa),	Ostrów Lubelski, ul. Partyzantów 21	
33	Dom mieszkalny (chałupa),	Ostrów Lubelski, ul. Partyzantów 29	
34	Dom mieszkalny (chałupa)	Ostrów Lubelski, ul. Partyzantów 48	

Źródło: Dane UM Ostrów Lubelski

6.1.6. Archeologia

Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta i gminy Ostrów Lubelski, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 18 Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na terenie gminy Ostrów Lubelski

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Nr stan. na obszarze
1	Bójki	71-84	5
2	Bójki	71-84	7
3	Bójki	71-84	8
4	Jamy	72-84	22
5	Jamy	72-84	23
6	Jamy	72-84	24
7	Jamy	72-84	25
8	Jamy	72-83	11
9	Jamy	72-83	12
10	Kazanów	72-84	21
11	Kazanów	72-84	22
12	Kazanów	72-84	23
13	Kolechowice-Folwark	73-84	38
14	Kolechowice-Folwark	73-84	39
15	Kolechowice-Folwark	73-84	40
16	Kolechowice-Folwark	73-84	41
17	Kolechowice-Kolonia	73-84	29
18	Kolechowice-Kolonia	73-84	30

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Nr stan. na obszarze
19	Kolechowice-Kolonia	73-84	31
20	Kolechowice-Kolonia	73-84	32
21	Kolechowice-Kolonia	73-84	33
22	Kolechowice-Kolonia	73-84	34
23	Kolechowice-Kolonia	73-84	35
24	Kolechowice-Kolonia	73-84	36
25	Kolechowice-Kolonia	73-84	37
26	Kolechowice I	73-84	1
27	Kolechowice I	73-84	2
28	Kolechowice I	73-84	3
29	Kolechowice I	73-84	4
30	Kolechowice I	73-84	5
31	Kolechowice I	73-84	6
32	Kolechowice I	73-84	7
33	Kolechowice I	73-84	8
34	Kolechowice I	73-84	9
35	Kolechowice I	73-84	10
36	Kolechowice I	73-84	11

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Nr stan. na obszarze
37	Kolechowice I	73-84	12
38	Kolechowice I	73-84	43
39	Kolechowice I	73-84	44
40	Kolechowice I	73-84	45
41	Kolechowice I	73-84	16
42	Kolechowice II	73-84	17
43	Kolechowice II	73-84	18
44	Kolechowice II	73-84	19
45	Kolechowice II	73-84	20
46	Kolechowice II	73-84	21
47	Kolechowice II	73-84	22
48	Kolechowice II	73-84	23
49	Kolechowice II	73-84	24
50	Kolechowice II	73-84	25
51	Kolechowice II	73-84	26
52	Kolechowice II	73-84	27
53	Kolechowice II	73-84	28
54	Kolonia Kazanów	72-83	13
55	Kolonia Kazanów	72-83	14
56	Kolonia Kazanów	72-83	15
57	Kolonia Kazanów	72-83	16
58	Kolonia Kazanów	72-83	17
59	Kolonia Kazanów	72-83	18
60	Kolonia Kazanów	72-83	19
61	Kolonia Kazanów	72-83	20
62	Ostrów Lubelski	73-84	61
63	Ostrów Lubelski	73-84	62
64	Ostrów Lubelski	72-84	2

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Nr stan. na obszarze
65	Ostrów Lubelski	72-84	8
66	Ostrów Lubelski	72-84	9
67	Ostrów Lubelski	72-84	10
68	Ostrów Lubelski	72-84	11
69	Ostrów Lubelski	72-84	12
70	Ostrów Lubelski	72-84	13
71	Ostrów Lubelski	72-84	14
72	Ostrów Lubelski	72-84	15
73	Ostrów Lubelski	72-84	16
74	Ostrów Lubelski	72-84	17
75	Ostrów Lubelski	72-84	18
76	Ostrów Lubelski	72-84	19
77	Ostrów Lubelski	72-84	20
78	Ostrów Lubelski	72-84	21
79	Rozkopaczew	73-84	52
80	Rozkopaczew	73-84	53
81	Rozkopaczew	73-84	54
82	Rozkopaczew	73-84	55
83	Rozkopaczew	73-84	56
84	Rozkopaczew	73-84	57
85	Rozkopaczew	73-84	58
86	Rozkopaczew	73-84	59
87	Rozkopaczew	73-84	60
88	Rozkopaczew I	74-84	1
89	Rozkopaczew I	74-84	2
90	Rozkopaczew I	74-84	4
91	Rozkopaczew I	74-84	6
92	Rudka Kijańska	73-84	42

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Nr stan. na obszarze
93	Rudka Kijańska	73-84	43
94	Rudka Kijańska	73-84	44
95	Rudka Kijańska	73-84	45
96	Rudka Kijańska	73-84	46
97	Rudka Kijańska	73-84	47

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Nr stan. na obszarze
98	Rudka Kijańska	73-84	48
99	Rudka Kijańska	73-84	49
100	Rudka Kijańska	73-84	50
101	Rudka Kijańska	73-84	51
102	OSTRÓW LUBELSKI	72-84	28

Źródło: Dane Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie (grudzień 2018)

Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest zbiorem zamkniętym – nadchodzące lata mogą przynieść nowe odkrycia lub negatywną weryfikację obecnie zaewidencjonowanych stanowisk.

6.2. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Obiekty zabytkowe stanowią zawsze walor atrakcyjności turystycznej gminy.

Nie można jednak pominąć zagrożeń, jakie dla historycznych elementów struktury przestrzennej stanowi: w dużym stopniu zły stan techniczny zabudowy historycznej (często niedoinwestowanej przez długie lata), powodujący jej dekapitalizację, presja związana z rozwojem społeczno – gospodarczym (wprowadzanie nowych funkcji wymagających dostosowania zabudowy), presja związana z usprawnieniem układu komunikacyjnego i pozostałych elementów infrastruktury technicznej. Stąd powstają różnorodne napięcia i konflikty w stanie zabudowy i zagospodarowania przestrzeni, stanowiące bariery rozwoju.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

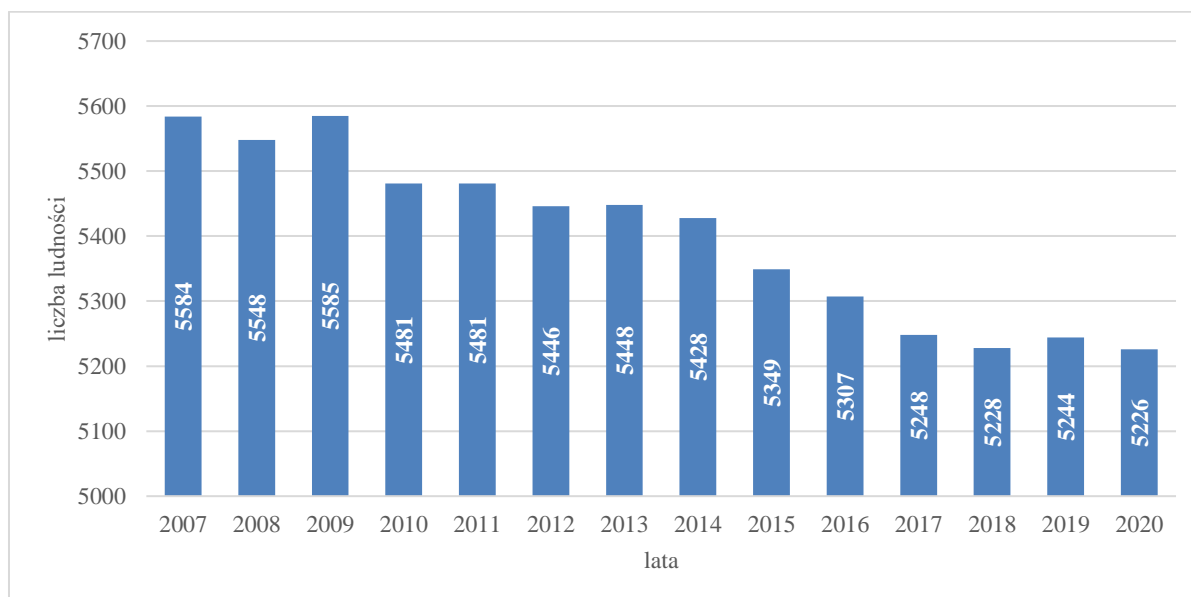
W związku z brakiem opracowanego audytu krajobrazowego, na terenie gminy Ostrów Lubelski nie obowiązują rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Gminę Ostrów Lubelski w 2020 r. zamieszkiwało 5 226 osób, co w odniesieniu do ludności powiatu lubartowskiego stanowiło zaledwie ok. 6%. Teren gminy podzielony jest na 15 sołectw, przy czym 3 stanowią dzielnice miasta Ostrowa Lubelskiego, a pozostałe 12 obejmuje tereny wiejskie (są to: Bójki, Jamy, Kaznów, Kaznów Kolonia, Kolechowice I, Kolechowice II, Kolechowice Folwark, Kolechowice

Kolonia, Rozkopaczew I, Rozkopaczew II, Rudka Kijańska i Wólka Stara Kijańska). Analizowaną jednostkę cechuje w zasadzie stały spadek liczby ludności w ostatnich latach. Od 2007 r. roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 358 osób. Dokładne zmiany obrazuje Wykres 13. Obserwowana tendencja jest przede wszystkim wynikiem niekorzystnych zmian obserwowanych dla wskaźnika przyrostu naturalnego i sytuacji migracyjnej.

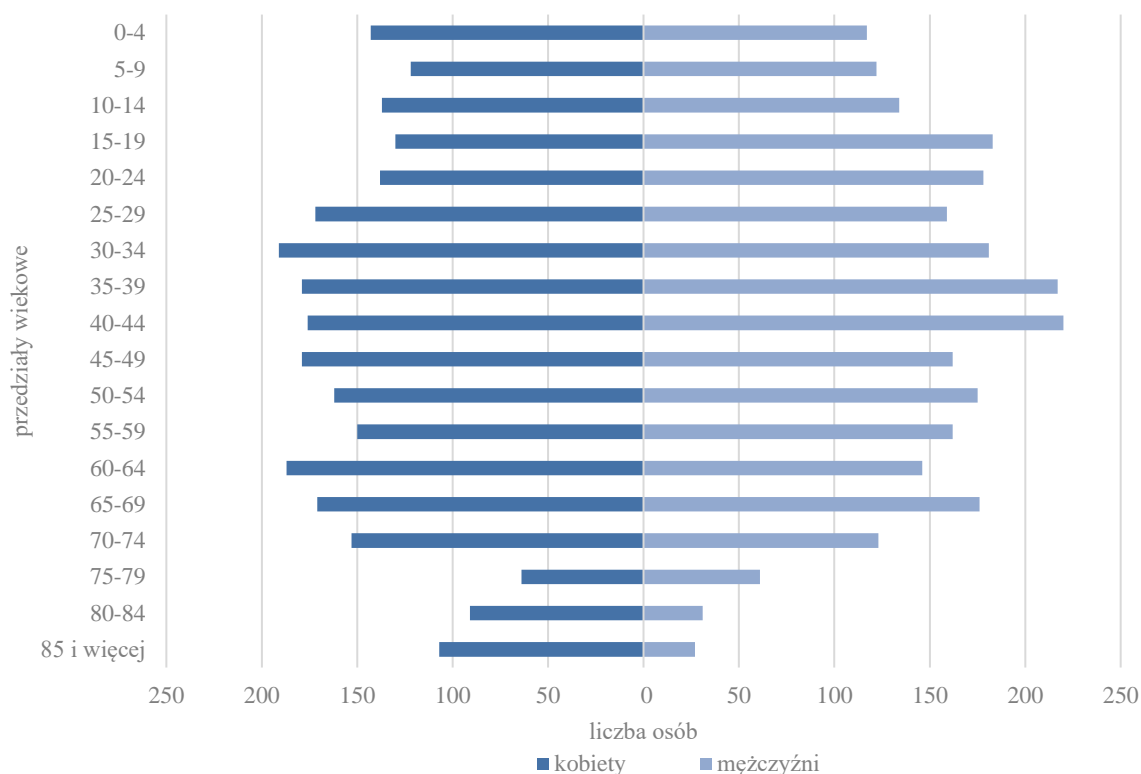

Wykres 13 Zmiana liczby ludności w latach 2007-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Sytuację adekwatną do zmian w liczbie ludności można zaobserwować również w przypadku gęstości zaludnienia. Wartość tego wskaźnika dla gminy Ostrów Lubelski w 2020 r. wyniosła 43 os./km². Była to wartość zdecydowanie niższa niż w przypadku powiatu lubartowskiego (68 os./km²), czy województwa lubelskiego (83 os./km²). Warto jednak zaznaczyć, że wśród gmin miejsko-wiejskich położonych w województwie lubelskim, dla aż 22 na 27, wskaźnik gęstości zaludnienia mieścił się poniżej 99 os./km², przy czym 7 z nich cechowała gęstość zaludnienia między 25-49 os./km². Rozpatrując osobno gęstość zaludnienia miasta i terenów wiejskich wchodzących w skład gminy widoczne jest zdecydowane zróżnicowanie. Analizowany wskaźnik dla ośrodka miejskiego gminy – Ostrowa Lubelskiego wyniósł 70 os./km². Natomiast dla terenów wiejskich gminy wskaźnik ten uplasował się na poziomie 34 os./km². To oznacza dysproporcje w przestrzennym rozmieszczeniu ludności na terenie gminy w postaci koncentracji mieszkańców w ośrodku miejskim.

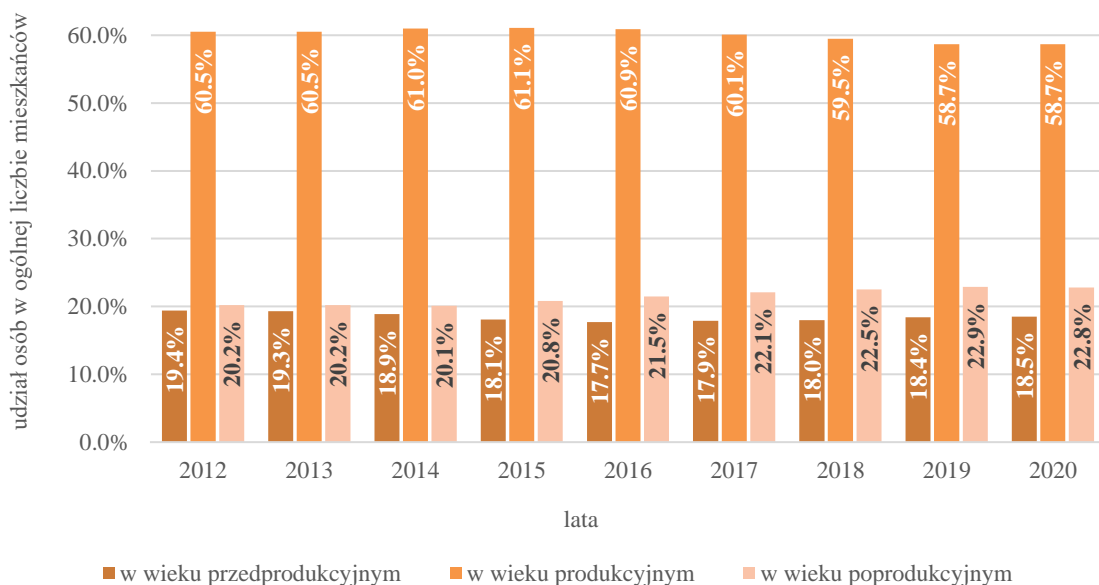
Struktura wieku mieszkańców gminy Ostrów Lubelski według płci została przedstawiona na Wykresie 14. Rozpatrując ogólną liczbę kobiet i mężczyzn można zauważyć, że w 2020 r. kobiety stanowiły 50,74% wszystkich mieszkańców. W takim ujęciu liczba kobiet i mężczyzn w gminie jest wyrównana (przewaga kobiet o 72 osoby). Sytuacja wygląda inaczej w poszczególnych przedziałach wiekowych. Znaczna przewaga kobiet występuje w najstarszych grupach wiekowych – 75-79 lat, 80-84 lata i powyżej 85 roku życia. Łącznie w tych 3 kategoriach mężczyzn jest ponad dwukrotnie mniej niż kobiet. Taka sytuacja jest jednak charakterystyczna dla większości gmin, a nawet kraju. Większa liczba kobiet występuje również w takich przedziałach wiekowych jak: 0-4 lata, 25-29 lat, 30-34 lata, 45-49 lat, 60-64 lata oraz 70-74 lata (w każdej z tych grup kobiet jest więcej o około 20 osób). Więcej mężczyzn w 2020 r. było natomiast wśród młodzieży (przedziały wiekowe 15-19 lat), osób w młodym i średnim wieku (przedziały wiekowe 20-24 lata, 35-39 lat, 40-44 lata, 45-49 lat oraz 55-59 lat). Najbardziej wyrównana sytuacja dotyczyła dzieci w wieku od 5 do 9 lat oraz 10-14 lat, osób między 50, a 54 rokiem życia oraz osób starszych w dwóch grupach wiekowych – 65-69 lat oraz 75-79 lat. Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego strukturę mieszkańców gminy Ostrów Lubelski pod względem płci można uznać za stosunkowo ustabilizowaną.

Wykres 14 Struktura wieku według płci mieszkańców w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

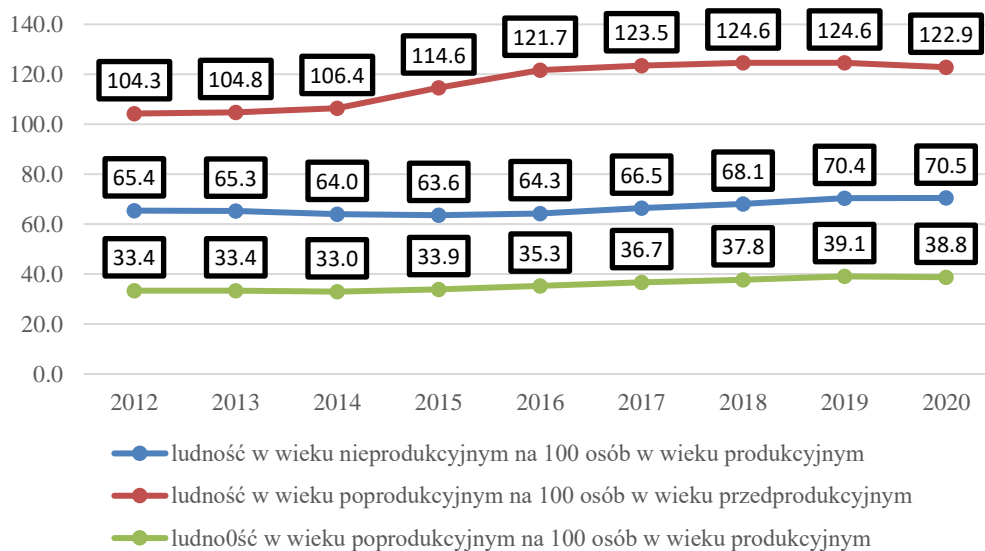
Kolejnym wskaźnikiem obrazującym sytuację demograficzną gminy Ostrów Lubelski jest udział procentowy osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych. Największą liczebnie grupą są osoby w wieku produkcyjnym. W przypadku analizowanej gminy udział osób w tej grupie ekonomicznej plasował się w okresie ostatnich 8 lat na poziomie 58-61% i wykazywał najmniejsze zróżnicowanie. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2012-2020 charakteryzował niewielki wzrost. W ostatnim badanym okresie osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 22,8% wszystkich mieszkańców, czyli o 2,6 punkty procentowe więcej niż w roku 2012. Na przełomie badanych lat zmniejszył się natomiast udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Od 2012 r. udział osób w tej ekonomicznej grupie wiekowej zmniejszył się o 0,9 punktu procentowego, do poziomu 18,5% w 2020 r. Jest to przede wszystkim związane z ujemnymi wartościami przyrostu naturalnego, które zostały przeanalizowane w dalszej części tego rozdziału. Dokładne dane zostały przedstawione na Wykresie 15. Mimo iż widoczne zmiany nie są duże, zauważalna utrzymująca się charakterystyka zmian ma charakter negatywny i może niekorzystnie wpływać na potencjał demograficzny gminy w dłuższej perspektywie czasowej.

Wykres 15 Zmiany udziału liczby ludności według grup ekonomicznych w latach 2012-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

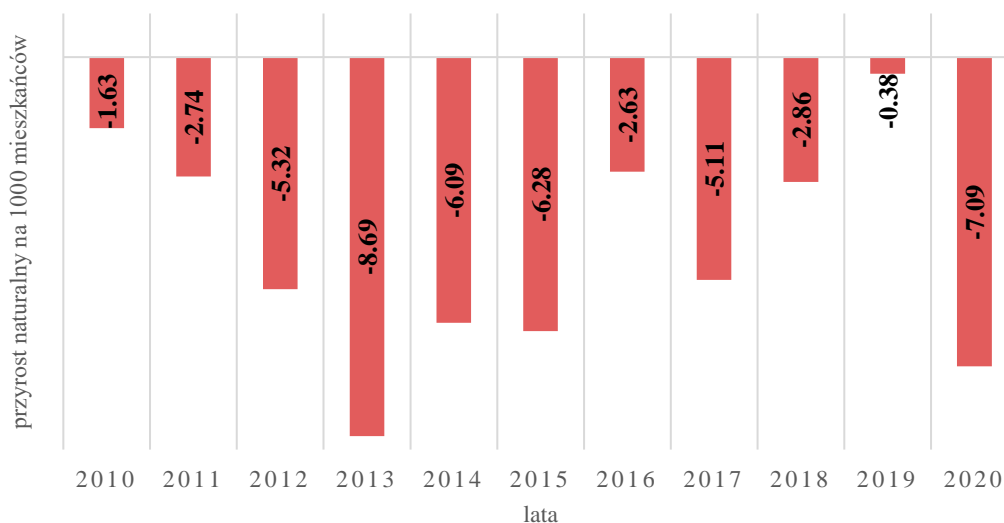
Analizując wskaźniki obciążenia demograficznego można zaobserwować, że na przełomie lat 2012-2020 wszystkie z nich charakteryzował wzrost. Nieznacznie wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, co można uznać za tendencję niekorzystną z punktu widzenia potencjału demograficznego gminy Ostrów Lubelski. Podobna tendencja uwidoczniła się w stosunku liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, co także może mieć wydzźwięk negatywny w dłuższej perspektywie czasowej. Największy wzrost miał miejsce w przypadku wskaźnika liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Dokładne dane zostały przedstawione na poniższym wykresie. Charakterystyki wszystkich wskaźników z badanego okresu uwidaczniają tendencję powolnego starzenia się społeczeństwa gminy Ostrów Lubelski. Mogą one być także wskazówką dla decydentów przy planowaniu wydatków publicznych – m.in. związanych z kreowaniem przyszłej podaży rynku pracy, czy realizacji polityki społecznej.

Wykres 16 Zmiana wskaźników obciążenia demograficznego w latach 2012-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

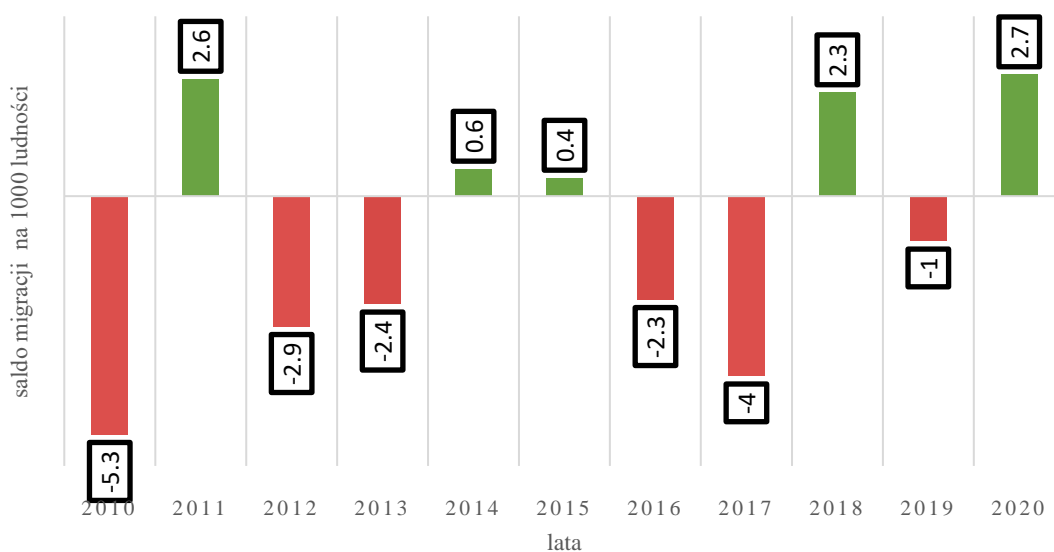
W przypadku gminy Ostrów Lubelski wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w okresie od 2010 r. do 2020 r. osiągał zawsze wartość ujemną. Na przestrzeni badanego okresu nie ujawniła się jednostajna tendencja analizowanego wskaźnika, jego wartości były bardzo zróżnicowane. Dokładne dane przedstawione zostały na wykresie poniżej. Najniższą wartość przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców na poziomie -8,69 odnotowano w 2013 r. Najwyższą wartość wskaźnika miała miejsce w 2019 r. i wynosiła -0,38. W ostatnim badanym okresie wartość przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców była bardzo niska i wynosiła -7,09, co było zdecydowanie poniżej wartości tego wskaźnika dla powiatu lubartowskiego (wartość wskaźnika: -4,81), województwa lubelskiego (wartość wskaźnika: -4,38), a nawet kraju (wartość wskaźnika: -3,18). Tendencja odnotowana na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia miała bezpośredni wpływ na obecną sytuację demograficzną gminy, a także zdecydowanie negatywnie oddziałuje na jej potencjał demograficzny.

Wykres 17 Wartość przyrostu naturalnego na 1000 ludności w latach 2010-2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

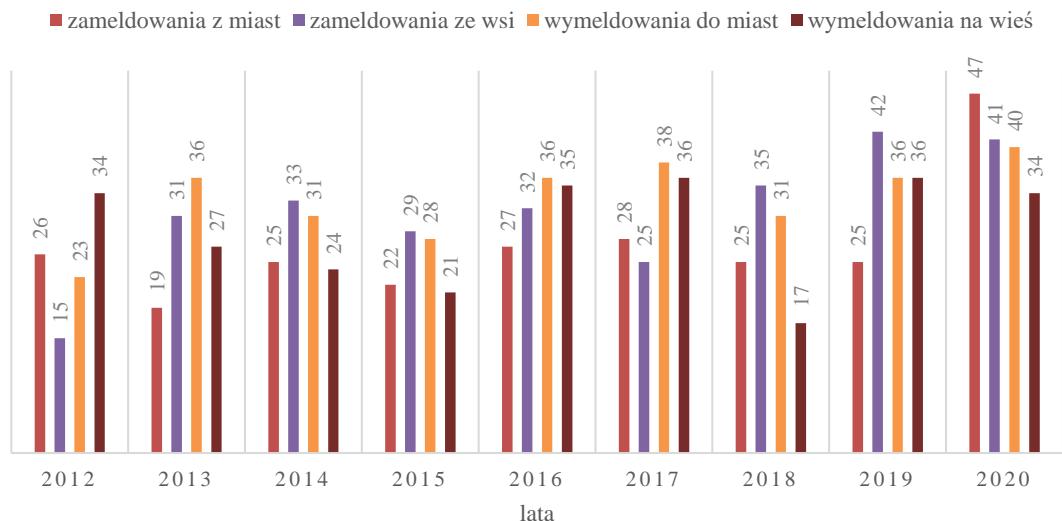
Kolejny analizowany wskaźnik charakteryzował się zróżnicowanymi wartościami w badanym dziesięcioleciu. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w latach 2010-2020 osiągało zarówno wartości dodatnie, jak i ujemne. Najbardziej korzystna sytuacja migracyjna miała miejsce w 2020 r., podobny poziom salda migracji został odnotowany w 2011 r. Od 2012 r. sytuacja uległa pogorszeniu. Ujemne saldo migracji od tego momentu odnotowano w 2012 r., 2013 r., 2016 r. i 2017 r. i 2019 r. Poszczególne wartości wskaźnika zostały przedstawione na Wykresie 18. W odniesieniu do migracji zagranicznych, miały one wymiar pojedynczych przypadków. Od 2012 r. odnotowano cztery przypadki imigracji oraz siedem przypadków emigracji zagranicznych. Okres ostatniego roku (2020) charakteryzowało natomiast dodatnie saldo migracji wewnętrznych i wynosiło 14 osób. Na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych, Głównego Urzędu Statystycznego można zaobserwować, że sytuacja migracyjna dotyczyła w podobnym wymiarze zarówno kobiet, jaki i mężczyzn.

Wykres 18 Poziom salda migracji na 1000 mieszkańców w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Poddając analizie kierunki migracji ludności w gminie Ostrów Lubelski na przestrzeni lat 2012 - 2020 można zaobserwować, że większość osób opuszczających gminę decyduje się na przeniesienie się do miast. Inna sytuacja miała miejsce wyłącznie w 2012 r., kiedy 11 osób więcej wymeldowało się na tereny wiejskie poza obszarem gminy. Natomiast w 2019 r. tyle samo osób wymeldowało się zarówno do miasta jak i na tereny wiejskie poza obszarem gminy. W przypadku zameldowań trudno mówić o wyznaczeniu dominującego kierunku zmiany miejsca zamieszkania. Większa liczba osób z miast, niż z obszarów wiejskich przeniosła się do gminy Ostrów Lubelski w latach: 2012, 2017 oraz 2020. W okresie od 2013 r. do 2016 r. oraz w latach 2018 - 2019 sytuacja była odwrotna. Dokładne dane liczbowe zostały przedstawione na Wykresie 19.

Wykres 19 Zmiany w liczbie zameldowań i wymeldowań dla gminy z uwzględnieniem kierunków migracji w latach 2012-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Większość badanych wskaźników charakteryzujących sytuację demograficzną gminy Ostrów Lubelski wykazuje tendencje niekorzystnie wpływające na potencjał demograficzny. Ich nałożenie się powoduje spadek liczby mieszkańców, a także pejoratywny wpływ na strukturę ludności gminy głównie pod względem ekonomicznych grup wieku. Obecnie utrzymujące się tendencje mogą negatywnie skutkować zwłaszcza w długookresowej perspektywie, dlatego powinno się realizować działania mające na celu zahamowanie tych procesów.

8.2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Sytuację na rynku pracy obrazują dwie główne kwestie powiązane ze sobą. Struktura podmiotów gospodarczych warunkuje bowiem poniekąd aktywność zawodową mieszkańców. Warto zaznaczyć, że aktywny rynek pracy przekłada się na poprawę jakości życia mieszkańców.

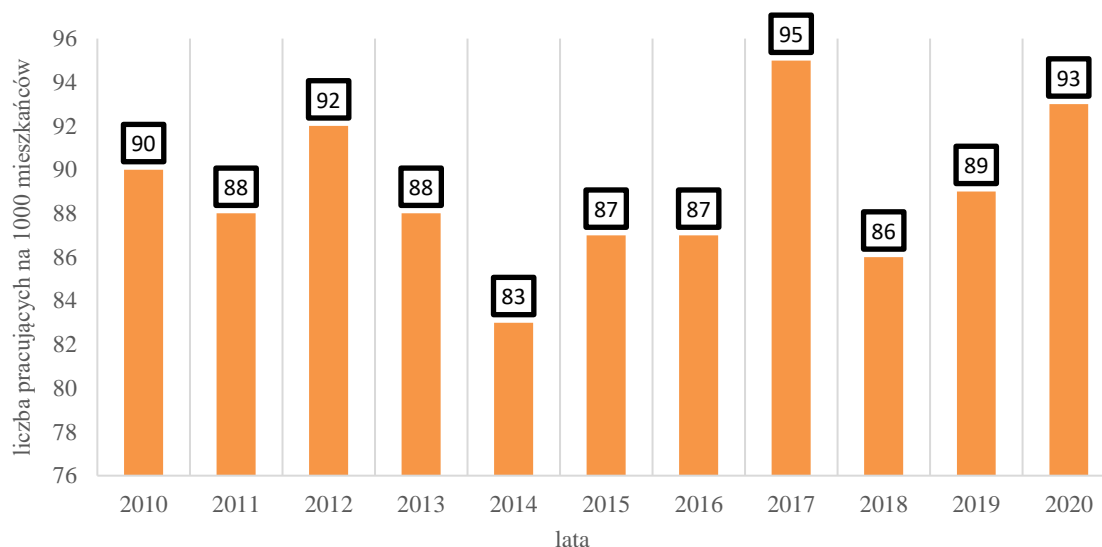
8.2.1. Aktywność zawodowa

Najlepiej obrazującymi aktywność zawodową mieszkańców gminy Ostrów Lubelski są takie wskaźniki jak: liczba osób pracujących, poziom bezrobocia i udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie mieszkańców.

Analizując pierwszy z tych wskaźników można zaobserwować podobne tendencje w okresach 2014-2017 oraz 2018-2020. W obu tych okresach wskaźnik liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców wykazywał wzrost wartości do poziomu 93-95 osób. W latach 2010, 2012, 2017 i 2020 wartość wskaźnika wynosiła ponad 90 osób pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W roku 2017 odnotowano najwyższą wartość wskaźnika w okresie ostatniego dziesięciolecia. W pozostałych latach wartość wskaźnika wynosiła poniżej 90 osób na pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W roku 2014 wartość tego wskaźnika osiągnęła najniższy poziom w badanym dziesięcioleciu (83 osoby pracujące w przeliczeniu na 1000 mieszkańców). Taka sytuacja może wynikać z charakteru analizowanej jednostki osadniczej. W gminach miejsko-wiejskich część mieszkańców może bowiem podejmować się pracy sezonowej oraz większość gospodarstw domowych utrzymuje się z rolnictwa (1104 – ponad 82%).

Zgodnie z definicją GUS pracujący na 1000 ludności to osoby pracujące z wyłączeniem: pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, **osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie**, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących

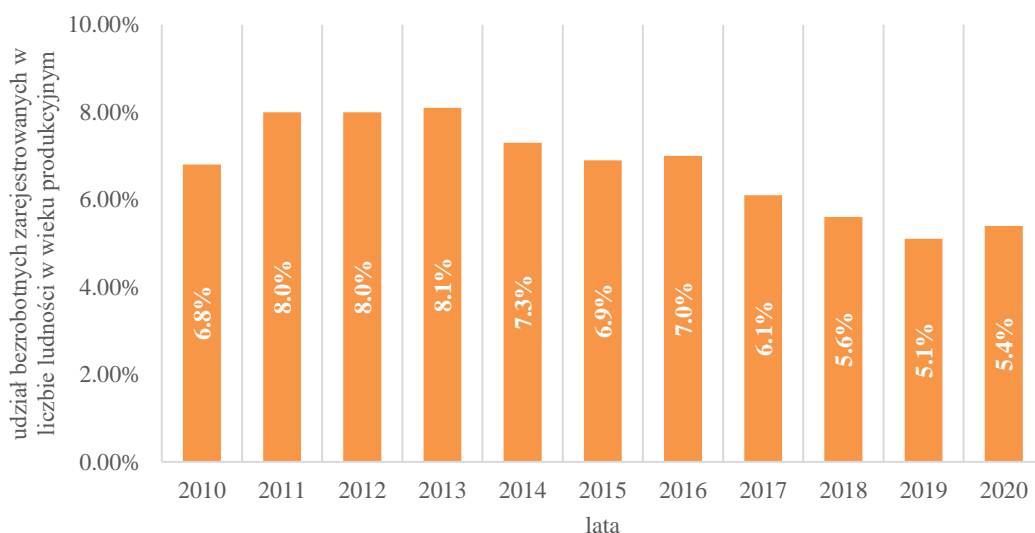
do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Tłumaczy to tak niską liczbę pracujących na 1000 ludności.

Wykres 20 Zmiana liczby osób pracujących na 1000 ludności w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

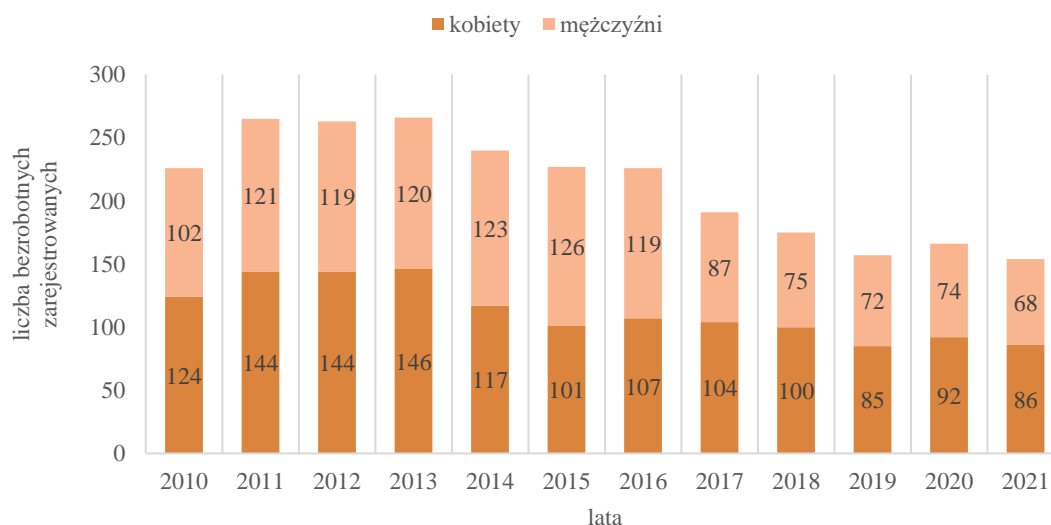
Istotnym czynnikiem wpływającym na kształt rynku pracy, a także ogólnej kondycji gospodarczej gminy, jest wskaźnik bezrobocia. Liczba osób bezrobotnych wzrastała w latach 2010-2013, osiągając najwyższą wartość w 2013 r. Analizując sytuację bezrobocia w grupie mieszkańców w wieku zdolności do aktywności zawodowej można zauważyć, że w latach 2014 -2019 widoczna jest jej systematyczna poprawa. Najniższy poziom odnotowano w 2019 r. (5,1% osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym). W ostatnim badanym okresie ponownie można zauważyć wzrost wskaźnika bezrobocia do poziomu 5,4%. W 2013 r. udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w liczbie osób w wieku produkcyjnym wynosił 8,1%. Do 2020 r. udział ten spadł o 2,7 punktu procentowego, do poziomu 5,4%.

Wykres 21 Zmiana udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Do roku 2013 wśród bezrobotnych zarejestrowanych więcej było kobiet (średnio o około 30 osób). Tendencja ta zmieniała się w okresie kolejnych trzech lat (2014-2016). W ostatnim okresie 2017-2021 ponownie wśród osób zarejestrowanych więcej było kobiet. Dokładne dane zostały przedstawione na poniższym wykresie.

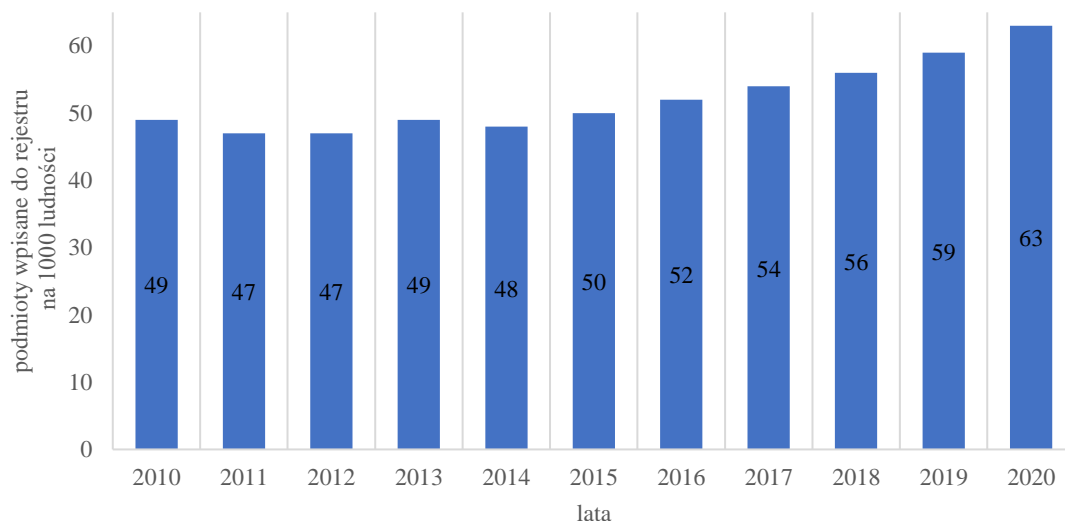
Wykres 22 Zmiana liczby bezrobotnych z podziałem na płeć w latach 2010-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Obserwowane w ostatnim pięcioleciu zmiany wskaźników obrazujących sytuację na rynku pracy w gminie Ostrów Lubelski mogą świadczyć o polepszających się na nim warunkach. Jednak warto pamiętać, że wskaźniki związane z bezrobociem uwzględniają wyłącznie osoby zarejestrowane jako nieposiadające pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy.

8.2.2. Podmioty gospodarcze

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego dla gminy Ostrów Lubelski na przełomie lat 2010-2020 widoczna była ogólna, ale niewielka tendencja wzrostowa liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. W badanym dziesięcioleciu wskaźnik liczby przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców utrzymywał się na poziomie około 50. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 osób zwiększyła się jedynie o 14. W 2020 r. na 1000 osób były zarejestrowane 63 podmioty gospodarcze. Zmiany liczby podmiotów w analizowanym okresie przedstawia Wykres 23.

Wykres 23 Zmiana liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Rozpatrując stosunek liczby nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON do jednostek wykreślonych można zaobserwować, że od 2012 r. w każdym z badanych lat bilans był dodatni (Tabela 19). To potwierdza obserwowaną tendencję corocznego zwiększania się liczby podmiotów gospodarczych w gminie. Najbardziej korzystny bilans został odnotowany w dwóch ostatnich latach. Na 10 tys. ludności w 2019 r. zarejestrowano 43 podmiotów więcej, niż tych, które zostały wykreślone z rejestru REGON. Podobna sytuacja miała miejsce w roku 2020, kiedy nowo zarejestrowanych podmiotów było o 40 więcej, niż wykreślonych.

Tabela 19 Jednostki nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2012-2020

lata	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	bilans
2012	33	31	2
2013	43	33	10
2014	46	39	7
2015	37	33	4
2016	51	23	28
2017	55	30	25
2018	74	44	30
2019	79	36	43
2020	50	10	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych zdecydowanie dominują małe firmy, zatrudniające do 9 osób, które w 2020 r. stanowiły blisko 95% wszystkich podmiotów (Tabela 20). W gminie Ostrów Lubelski, na przełomie lat 2012-2020, liczba podmiotów gospodarczych w tej klasie wielkości niemal stale rosła (wyjątek rok 2014). Nie zmieniła się natomiast liczba firm zatrudniających od 10-49 pracowników. Od 2012 r. takich podmiotów jest w gminie 15. W latach 2017-2018 można zauważyć zmianę w ilości większych firm, zatrudniających od 50-249 osób. W ostatnim badanym roku

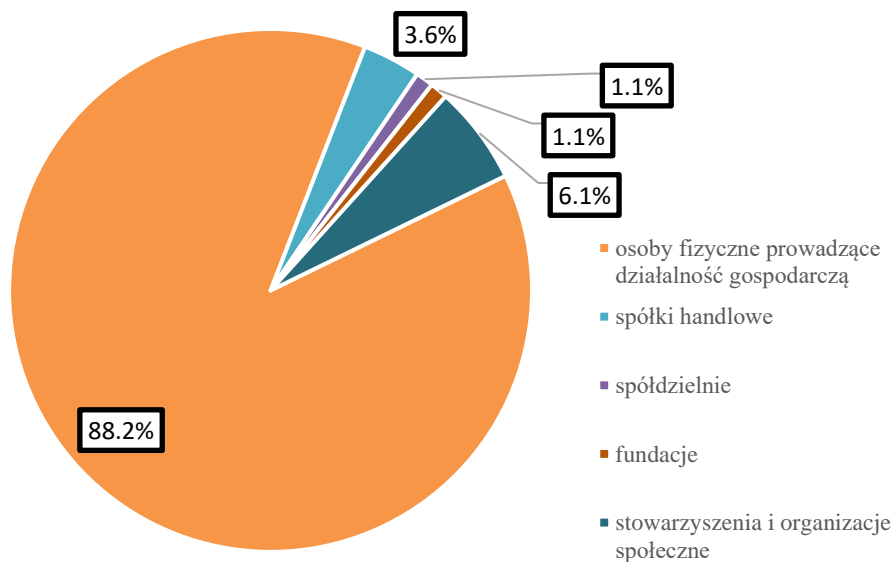
ilość ta spadła do poziomu z lat poprzednich. Do tej pory w gminie funkcjonowały 2 takie przedsiębiorstwa, natomiast w ostatnim roku pojawiło się kolejne. Na terenie gminy nie jest zarejestrowane natomiast żadne przedsiębiorstwo zatrudniające powyżej 249 osób.

Tabela 20 Zmiana ilości podmiotów gospodarczych według klas wielkości w latach 2012-2020

klasa wielkości podmiotu	lata								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0 - 9	239	249	246	250	259	267	277	293	313
10 - 49	15	15	15	15	15	15	15	15	15
50 - 249	2	2	2	2	2	3	3	3	2
ogółem	256	266	263	267	276	285	295	311	330

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Wśród sektorów własnościowych podmiotów gospodarczych w gminie, podmioty sektora publicznego stanowią około 6%. W 2020 r. takich jednostek było 20, z czego 16 stanowiły państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. W ostatnich latach obserwuje się natomiast wzrost podmiotów gospodarczych należących do sektora prywatnego (83 nowe podmioty względem roku 2012). W sektorze tym, wśród form prawnych zdecydowanie dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Stanowią one około 88% ogółu wszystkich prywatnych podmiotów (w 2020 r. działalność prowadziło 246 osób fizycznych). Spółki handlowe stanowiły ok. 3,6% podmiotów prywatnych (w 2020 r. działało 10 spółek handlowych). Nie została natomiast zarejestrowana żadna spółka z udziałem kapitału zagranicznego. W gminie zostało zarejestrowanych również 17 stowarzyszeń i organizacji społecznych (ok 6% podmiotów prywatnych), 3 spółdzielnie (ok. 1% podmiotów prywatnych) oraz 3 fundacje (ok 1% podmiotów prywatnych). Udział poszczególnych form działalności w sektorze prywatnym przedstawia poniższy wykres.

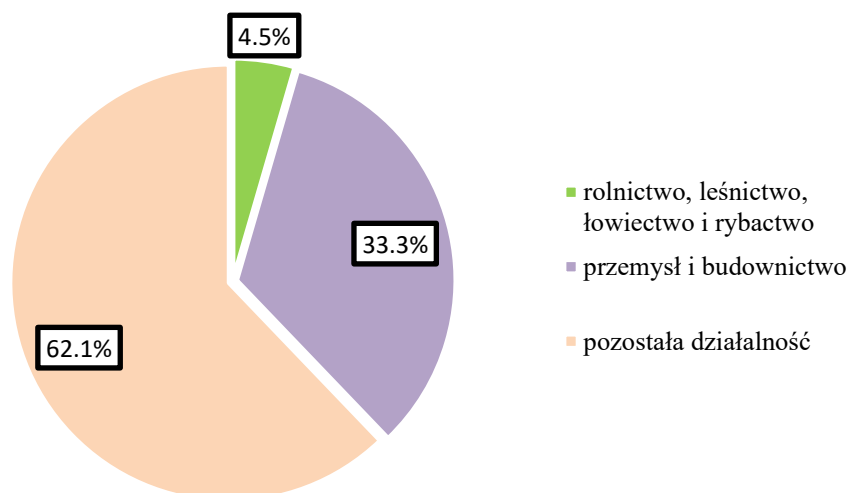

Wykres 24 Struktura podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących grup rodzajów działalności PKD 2007 wynika, że jedynie 4,5% firm zarejestrowanych na terenie gminy Ostrów Lubelski można zakwalifikować do działalności zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem.

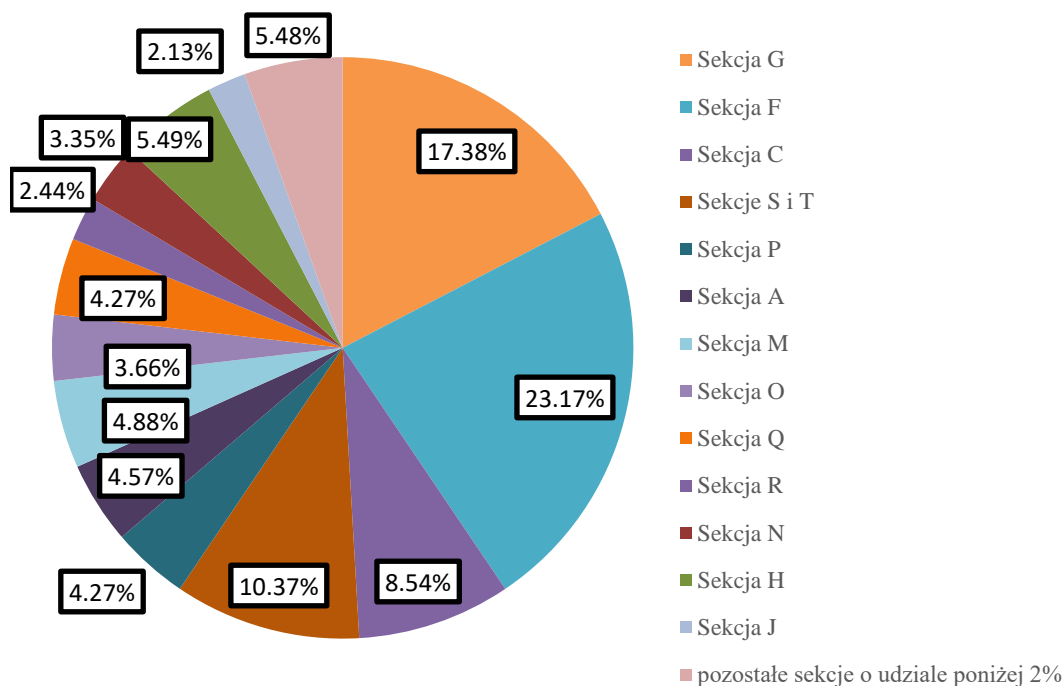
Okolo 33% firm specjalizuje się w przemyśle i budownictwie. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych klasyfikowana jest w grupie pozostałej działalności, co widać na poniższym wykresie.

Wykres 25 Struktura podmiotów gospodarczych wg grup rodzajów działalności PKD w 2020r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Na podstawie analizy struktury podmiotów gospodarki narodowej sektora prywatnego zarejestrowanych w systemie REGON w podziale na sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007*, stwierdzono, że wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w gminie Ostrów Lubelski największy udział miała sekcja F – budownictwo (ok 23%), w której zarejestrowanych było 76 podmiotów. Podobny udział miała sekcja G, czyli handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, w której w 2020 r. zarejestrowanych było ok. 17% wszystkich podmiotów (57 podmiotów). W pozostałych sekcjach odnotowano zdecydowanie mniejszy odsetek zarejestrowanych firm. Ponad 10% wszystkich firm sektora prywatnego stanowiły przypisane do sekcji S wraz z T – pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (34 podmioty). Ponad 8,5% stanowiły podmioty z sekcji C - przetwórstwo przemysłowe (28 podmiotów). Wśród sekcji, w których zarejestrowanych było od 11 do 18 podmiotów (udział 3,35-5,49%), znalazły się takie sekcje jak: P – edukacja, A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, H – transport i gospodarka magazynowa, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, a także Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Dokładne udziały poszczególnych sekcji przedstawia Wykres 26. W 8 sekcjach znalazło się natomiast poniżej 10 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Znalazły się wśród nich takie sekcje jak: R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa, E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, J – informacja i komunikacja, D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, B – górnictwo i wydobywanie.

Wykres 26 Struktura udziału poszczególnych przedsiębiorstw wg sekcjach PKD w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

(Pozostałe - o udziale niższym niż 2%: sekcja L – 1,83%, sekcja K – 0,91%, sekcja E – 0,91%, Sekcja I – 0,91%, Sekcja D – 0,61%, Sekcja B – 0,30%)

*Podział na sekcje PKD 2007:

A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; B – Górnictwo i wydobywanie; C – Przetwórstwo przemysłowe;
D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
F – Budownictwo; G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;
H – Transport i gospodarka magazynowa; I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi;
J – Informacja i komunikacja; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;
N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; P – Edukacja;
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
S – Pozostała działalność usługowa;
T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

8.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Infrastruktura społeczna jest jednym z podstawowych elementów zapewniających prawidłowe funkcjonowanie układu społeczno-gospodarczego gminy, a tym samym dostęp do niej współdecyduje o warunkach i jakości życia mieszkańców. Na infrastrukturę społeczną składają się między innymi instytucje oświaty i wychowania, służby zdrowia i opieki społecznej, porządku publicznego, kultury i sztuki oraz sportu i rekreacji.

8.3.1. Oświata i kultura

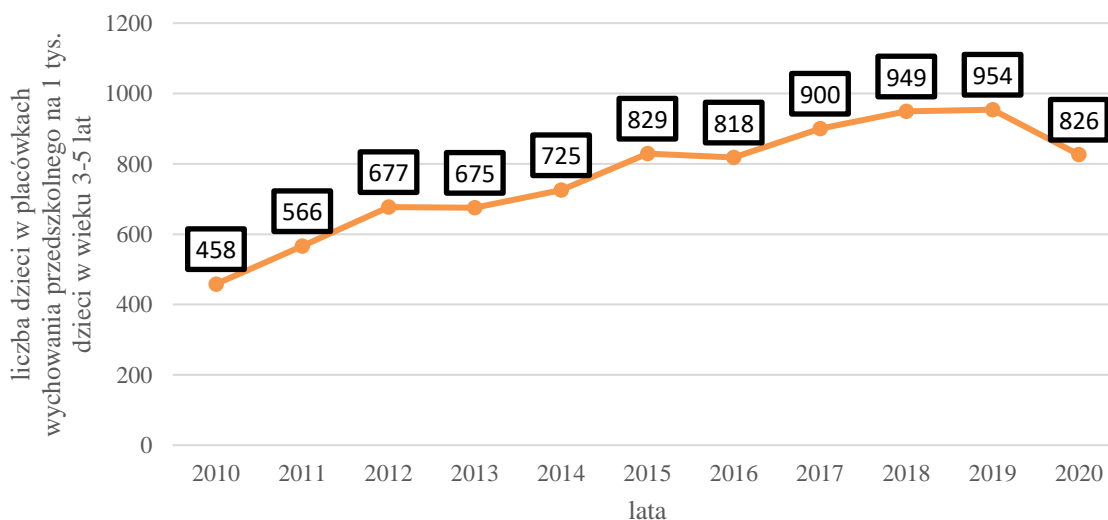
Na terenie gminy Ostrów Lubelski dostęp do podstawowej edukacji zapewniają następujące placówki oświatowe:

- Szkoła podstawowa w Ostrowie Lubelskim im. Jana Pawła II,
- Szkoła podstawowa w Kaznowie im. ks. Jana Twardowskiego,
- Szkoła podstawowa w Rozkopaczewie im. św. Jana Pawła II,
- Szkoła podstawowa w Kolechowicach im. ks. Jerzego Popiełuszki.

Szkolnictwo ponadpodstawowe w gminie jest realizowane przez jedną placówkę – Zespół Szkół w Ostrowie Lubelskim. W placówce funkcjonują technikum, liceum ogólnokształcące, szkoła branżowa I stopnia oraz szkoła dla dorosłych. W ofercie wykształcenia technicznego dostępne są następujące profile: technik kopalni stałych, technik mechanik, technik informatyk, technik handlowiec oraz technik górnictwa podziemnego. Liceum oferuje natomiast naukę w dwóch klasach o profilach mundurowym i językowym. Szkoła branżowa I stopnia oferuje natomiast kształcenie zawodowe w 11 specjalizacjach, natomiast szkoły dla dorosłych oferują kształcenie w trybie zaocznym w postaci: kwalifikowanych kursów zawodowych, policealnej szkoły dla dorosłych – kształcenie techniczne, oraz liceum ogólnokształcącego dla dorosłych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 r. współczynnik skolaryzacji brutto rozumiany jako relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania wynosił 99,02% dla szkół podstawowych. Takie wartości wskaźnika oznaczają, że w 2020 r. do szkół podstawowych uczęszczało nieznacznie mniej dzieci, niż w odpowiednich przedziałach wiekowych mieszkało w obszarze gminy.

Usługi edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym są realizowane w gminie przez jedną publiczną placówkę – przedszkole samorządowe zlokalizowane w Ostrowie Lubelskim. W 2020 r. funkcjonowały 4 oddziały przedszkolne. W okresie 2010-2019 widoczna jest poprawa w ilości dzieci w wieku od 3-5 lat, kształcących się w placówkach wychowania przedszkolnego. W 2010 r. jedynie 458 na 1000 dzieci w tym przedziale wiekowym korzystało z placówek edukacyjno-wychowawczych dla nich przeznaczonych. Oznacza to, że w tamtym okresie z usług placówek przedszkolnych korzystało jedynie około 46% dzieci do tego uprawnionych. Na przestrzeni badanego dziesięciolecia sytuacja diametralnie się zmieniała. W 2019 r. na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat już 954 kształciło się w placówkach wychowania przedszkolnego, czyli 95% wszystkich dzieci w tej grupie wiekowej. W ostatnim badanym okresie (2020 r.) nastąpił spadek, na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego kształciło się 826.

Wykres 27 Zmiana liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Działalność kulturowa w gminie jest realizowana Centrum Kultury w Ostrowie Lubelskim. Jest to samorządowa jednostka organizacyjna działająca w formie samodzielnej instytucji kultury. Jednostka to oferuje rozmaite imprezy cykliczne oraz zajęcia taneczne, muzyczne i teatralne. Centrum kultury prowadzi zespół tańca ludowego dla najmłodszych oraz zajęcia tańca towarzyskiego dla młodzieży. Funkcjonuje również grupa teatralna dla dzieci i młodzieży – zespół Przecinek. Przy Centrum Kultury

działa orkiestra dęta, na której potrzeby prowadzone są zajęcia muzyczne. Ponadto działa również świetlica socjoterapeutyczna, w której dzieci mogą spędzać wolny czas oraz korzystać z różnych zajęć.

Na terenie gminy funkcjonuje również Orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej w Ostrowie. Dodatkowo działają również trzy zespoły ludowe szerzące i promujące lokalny folklor. Są to: zespół wokalny z Kaznowa – „Kaznowianki”, zespół śpiewaczy „Ostrowianki-Polesianki” oraz zespół śpiewaczy z Rozkopaczewa – „Rozkopaczewianki”.

Na terenie gminy funkcjonuje gminna biblioteka, podlegająca pod działalność Centrum Kultury. O najważniejszych wydarzeniach z życia gminy mieszkańcy mogą dowiedzieć się w lokalnej prasie – Głosie Ostrowa.

8.3.2. Ochrona zdrowia

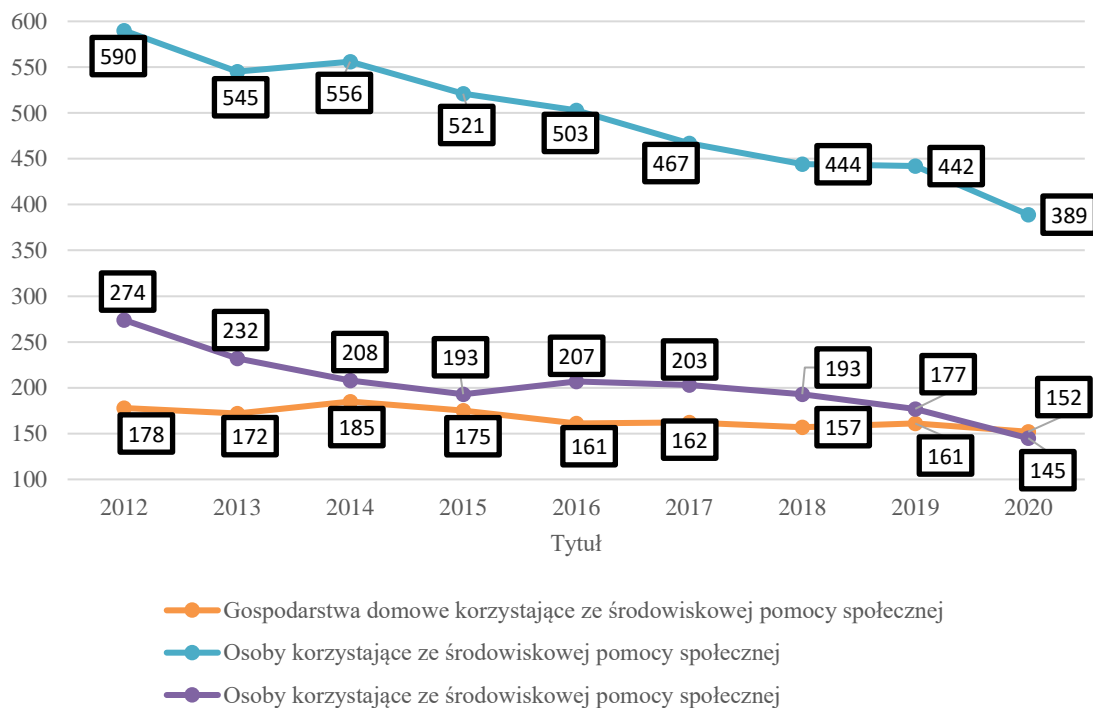
Na terenie gminy funkcjonuje jedna przychodnia podstawowej opieki zdrowotnej. W Centrum Medycyny Rodzinnej dostępna jest opieka lekarza rodzinnego, pielęgniarki oraz położnej.

Nocna i świąteczna opieka zdrowotna dostępna jest poza granicami gminy Parczewie, Łęcznej i Lubartowie. Podobna sytuacja dotyczy Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych, które znajdują się również poza gminą, mianowicie w Parczewie, Łęcznej oraz Lublinie.

8.3.3. Opieka Społeczna

Realizacją zadań zleconych i własnych z zakresu pomocy społecznej zajmują się specjalne ośrodki. W gminie Ostrów Lubelski takie zadania realizowane są przez gminny ośrodek pomocy społecznej – MGOPS Ostrów Lubelski. Do zadań takich należy m.in.: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, stałych i celowych, tworzenie gminnego systemu profilaktyki nad dzieckiem i rodziną.

W okresie od 2012 do 2020 r. zmniejszyła się liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób, które otrzymały takie wsparcie spadła z poziomu 590 osób do 389. Porównując to do liczby mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej stanowiły odpowiednio około 17% takich mieszkańców w 2012 r. i około 13% w roku 2020. Taka tendencja przełożyła się również na spadek liczby gospodarstw domowych, które korzystały w badanym okresie z pomocy społecznej. Badany okres charakteryzował również spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci. Do 2020 r. liczba takich rodzin wynosiła 145, co oznaczało spadek o 33 rodziny względem roku 2012. Szczegółowe dane dotyczące liczby korzystających z pomocy społecznej przedstawia Wykres 28.

Wykres 28 Zmiany w ilości osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

8.3.4. Sport i rekreacja

Ostrów Lubelski jest gminą o wysokich walorach przyrodniczych. Potwierdzeniem tego mogą być obszary objęte formami ochrony przyrody. Najcenniejsze tereny stanowią obszar parku krajobrazowego „Pojezierze Łęczyńskie”. Ponadto w obszarze gminy występują również użytki ekologiczne – jeziora: Czarne Gościńskie, Miejskie, Kleszczów i Mytycze. Walory przyrodnicze gminy tworzą jeziora oraz kompleksy leśne, a także łąki i pastwiska w dolinie rzeki Tyśmienicy.

Gmina Ostów Lubelski posiada również duże walory krajobrazu kulturowego. Dotyczy to głównie wsi Jamy, Rudka Kijańska i Bójki oraz miasta Ostrowa Lubelskiego. W miejscowościach tych występuje wiele zachowanych chat z 2 połowy XIX w., ciekawych murowanych i drewnianych budynków gospodarczych takich jak chociażby stodoły z bali, czy elementów małej architektury charakterystycznych dla tradycyjnej polskiej wsi jak studnie z żurawiami czy wygrodenia płotami z dranic.

Dzięki posiadanym walorom gmina posiada stosunkowo wysoki potencjał turystyczny zwłaszcza dla turystyki kwalifikowanej – pieszej, korzystającej z wartości przyrodniczych i kulturowych oraz agroturystyki. Przez teren gminy przebiegają dwa piesze szlaki turystyczne:

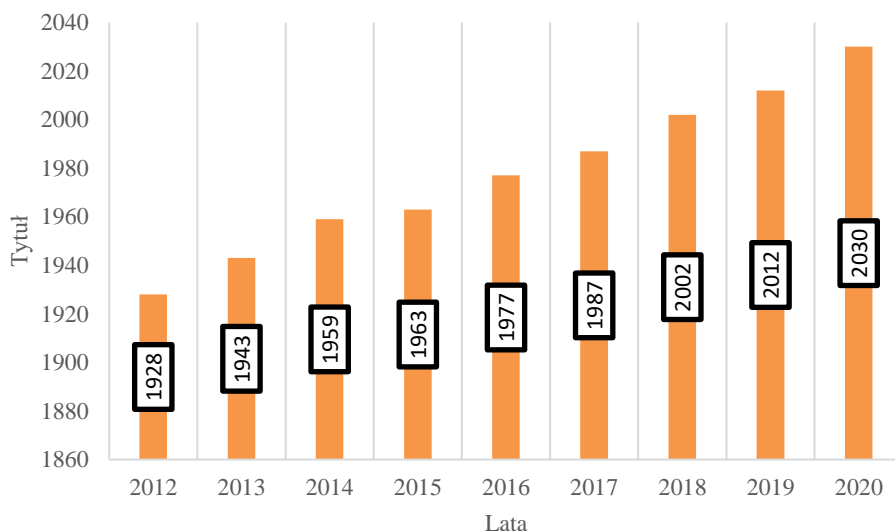
- „Szlak Partyzancki” – oznakowany kolorem niebieskim, o długości 77km, prowadzący z Rąbłowa przez Łopatki, Markuszów, Kozłówkę, Lubartów, Serniki, Kaznów do Ostrowa Lubelskiego;
- Szlak pieszy oznakowany kolorem czerwonym prowadzący z Urszulina przez Wołę Wereszczyńską, Jamniki, Zawadówkę, Załucze Stare, Kaniwołę, Rogóźno, Krasne, Jedlankę, Ostrow Lubelski do Parczewa.

Ze względu na wysokie walory przyrodnicze i potrzebę ich ochrony część jezior zlokalizowanych w obszarze gminy nie jest dostępna do celów rekreacyjnych. Jeziorem, które jest dostępne do rekreacji mieszkańców jest jezioro Miejskie. Posiada ono cztery przystępy wodne. Na pierwszym z nich zlokalizowany jest Ośrodek Sportów Wodnych, przy którym działa Szkolna Drużyna Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz sekcja żeglarska. Znajduje się tu również zaplecze

sanitarne – toaleta i prysznic, zaplecze gastronomiczne, w postaci kilku lokali i punktów gastronomicznych, a także zaplecze techniczne w postaci parkingu oraz pola namiotowego z dostępem do energii elektrycznej. Teren jest ogrodzony i oświetlony, a w jego obrębie znajdują się plac zabaw dla dzieci, boisko do piłki siatkowej, a także miejsce wyznaczone do kąpieli. Kolejne przystępy różnią się specyfiką, stanowią je plaże wraz z zapleczem turystycznym w postaci pól namiotowych z sanitariatami, wolnostojącymi ogólnodostępnymi stołami i ławkami i parkingami.

8.3.5. Warunki mieszkaniowe

W 2020 r. zasób mieszkaniowy gminy Ostrów Lubelski stanowiło 2030 budynków mieszkalnych (Wykres 29). Na przestrzeni ostatnich ośmiu lat zasób budynków mieszkalnych gminy nieznacznie, ale systematycznie się zwiększał. Od 2012 r. przybyło 102 nowe obiekty budowlane o funkcji mieszkalnej.

Wykres 29 Zmiana liczby budynków mieszkalnych w latach 2012-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Jakość zasobu mieszkaniowego w gminie można ocenić również na podstawie kilku wskaźników odnoszących się do powierzchni użytkowej mieszkań, czy liczby osób w nich zamieszkujących (Tabela 21). Trzy z badanych wskaźników charakteryzował wzrost wartości na przestrzeni lat 2012-2020. Zwiększała się przeciętna powierzchnia użytkowa pojedynczego mieszkania, która w 2012 roku wynosiła 78,7 m², natomiast w 2020 r., 81,4 m². Wzrost odnotowano, również dla drugiego wskaźnika związanego z powierzchnią użytkową. Na jedną osobę w 2012 r. przypadało 27,9 m² powierzchni użytkowej mieszkania. Osiem lat później było to o 3,7 m² więcej. Ostatnim wskaźnikiem charakteryzującym się wzrostem była liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców. Według danych Głównego urzędu Statystycznego na 1000 mieszkańców gminy Ostrów Lubelski przypadały w 2012 r. 354 mieszkania, zaś w 2020 r. było to 388,4 mieszkań. Jedyny wskaźnik dla którego odnotowano tendencją spadkową to przeciętna liczba osób przypadająca na jedno mieszkanie. Jej wartość utrzymywała się jednak na poziomie powyżej 2,5 osoby na jedno mieszkanie, co może być wynikiem stale popularnego modelu rodziny w postaci 2+1. Tendencje odnotowane wśród wszystkich wskaźników wskazują na poprawę warunków w jakości zasobu mieszkaniowego dostępnego w gminie.

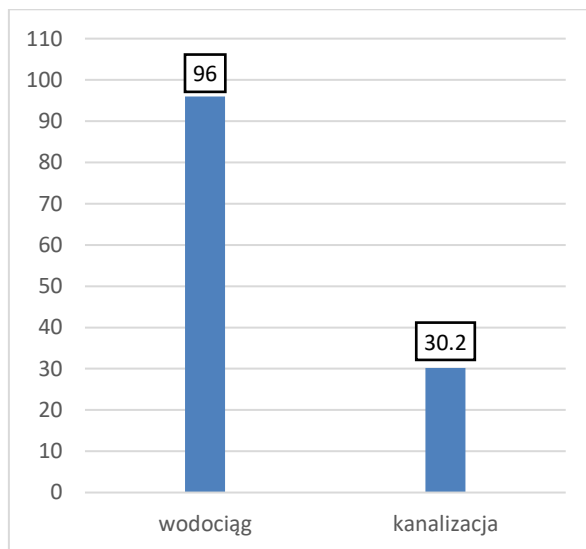
Tabela 21 Wskaźniki dotyczące warunków mieszkaniowych w gminie Ostrów Lubelski w latach 2012-2020

rok	przeciętna powierzchnia użytkowa 1-go mieszkania [m ²]	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie
2012	78,7	27,9	354	2,82
2013	79,1	28,2	356,6	2,80

2014	79,5	28,7	360,9	2,77
2015	79,6	29,2	367	2,72
2016	80,0	29,8	372,5	2,68
2017	80,3	30,4	378,6	2,64
2018	80,7	30,9	382,9	2,61
2019	80,9	31,0	383,7	2,61
2020	81,4	31,6	388,4	2,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Zasób mieszkaniowy gminy Ostrów Lubelski charakteryzuje się średnim stopniem wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne. Korzystna sytuacja dotyczy sieci wodociągowej, do której w 2020 r. podłączonych było 96%, spośród wszystkich budynków mieszkalnych. Niższy udział dotyczy natomiast podłączenia budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej- w 2020 roku było to 30,2% budynków mieszkalnych spośród wszystkich. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się niewielki wzrost wskaźników skanalizowania i zwodociągowania budynków mieszkalnych w gminie. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy ma 32,9 km długości i znajduje się wyłącznie na terenie miasta Ostrowa Lubelskiego. Jest to przede wszystkim uwarunkowane przestrzennym rozmieszczeniem terenów zabudowanych. Wiąże się to głównie z kosztownością realizacji takiej infrastruktury na oddalonych od siebie terenach małych wsi. W 2020 r. sieć kanalizacyjna obsługiwała 1738 mieszkańców, czyli około 33% wszystkich mieszkańców gminy.

Wykres 30 Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

9. UWARUNKOWANA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

9.1. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ I STANU BEZPIECZEŃSTWA

Na terenie gminy Ostrów Lubelski znajdują się pojedyncze zakłady przemysłowe, nie stwarzające ryzyka poważnej awarii przemysłowej. Występujące w granicach gminy cieki nie stwarzają znacznego zagrożenia powodziowego. Dlatego za możliwe zagrożenia uznaje się sytuacje związane z pożarami, zdarzeniami drogowymi, a także związane z przestępczością kryminalną.

Zagrożenia pożarowe

Na terenie gminy Ostrów Lubelski funkcjonuje 10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej mające swoje siedziby w takich miejscowościach jak: Bójki, Rudka Kijańska, Rozkopaczew II, Rozkopaczew I, Ostrów Lubelski, Kolechowice-Folwark, Kolechowice-Kolonia, Kaznów, Jamy i Wólka Stara. Jednostka z Ostrowa Lubelskiego, należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Na ich wyposażeniu znajduje się podstawowy i specjalistyczny sprzęt gaśniczy. We wszystkich jednostkach zrzeszonych jest ponad 340 członków.

9.2. JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNE ZA ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Ostrów Lubelski odpowiedzialne są takie jednostki, jak:

- Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, Komisariat w Ostrowie Lubelskim - do których obowiązków należy zapewnianie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez utrzymanie niskiego poziomu przestępczości, współpraca ze społecznością oraz prowadzenie prelekcji dla uczniów mających na celu zwiększanie ich świadomości na temat występujących zagrożeń oraz kształtowanie właściwych postaw;
- Jednostki ochotniczej straży pożarnej:
 - Ochotnicza Straż Pożarna Bójki,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Rudka Kijańska,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Rozkopaczew II,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Rozkopaczew I,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Ostrów Lubelski,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Kolechowice-Folwark,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Kolechowice-Kolonia,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Kaznów,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Jamy,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Wólka Stara.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY OSTRÓW LUBELSKI

10.1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO I POWIATOWEGO

10.1.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) przyjęty został uchwałą Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.

w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (Dz. U. Woj. Lub. Poz. 5441).

W ramach koordynacji krajowej, regionalnej i lokalnej polityki zagospodarowania przestrzennego określono następujący sposób uwzględniania zapisów PZPWL w dokumentach planistycznych gmin:

- część obligatoryjna PZPWL – wiąże organy gmin i jest podstawą opiniowania i uzgodnień w zakresie zgodności z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa, tj.: zasadami, kierunkami rozwoju, działaniami, przestrzennymi warunkami realizacji regionalnej polityki rozwoju, a także uwzględnienia wskazanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym,
- część rekomendacyjna PZPWL – wyraża preferencje w zakresie sposobu realizacji kierunków działań oraz wybranych rozwiązań przestrzennych dla podmiotów realizujących politykę przestrzenną w regionie.

Poniżej przedstawiono najważniejsze zapisy PZPWL istotne w kontekście określenia znaczenia gminy miejsko-wiejskiej Ostrów Lubelski w strukturze przestrzennej województwa oraz wskazania kierunków jej rozwoju.

Miejsce gminy miejsko-wiejskiej Ostrów Lubelski w strukturze przestrzennej województwa:

- Gmina zaliczona została do obszaru funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym:
 - po pierwsze do **wiejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym** (obszar funkcjonalny o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej kraju) **uczestniczących w procesach rozwojowych**. Główne cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego stawianego tym jednostkom związane są ze stworzeniem warunków dla integracji funkcjonalnej obszarów wiejskich poprzez włączenie ich w procesy rozwojowe, dywersyfikację sektorową gospodarki rolnej oraz stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej. Jako najważniejszą zasadę zagospodarowania przestrzennego przyjęto dostosowanie zagospodarowania do potrzeb zwiększenia towarowości i wydajności w rolnictwie.
 - Dodatkowo gmina miejsko-wiejska Ostrów Lubelski znalazła się w grupie obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym:
 - **Obszar funkcjonalny Polesie ze strefą oddziaływania Kanału Wieprz-Krzna**. Duże zróżnicowanie glebowe, dość duża powierzchnia gleb lekkich, a także znaczna powierzchnia użytków zielonych, to czynniki, które sprzyjają rozwojowi gospodarki hodowlanej. Największe zagrożenie dla środowiska stwarza presja zabudowy lotniskowej na obszary przyrodniczo cenne. Na terenie obszaru najpoważniejsze konflikty na linii środowisko przyrodnicze – gospodarka powstały w związku z eksploatacją węgla kamiennego w Lubelskim Zagłębiu Węglowym. Odkształcenia powierzchni ziemi przyczyniają się do negatywnych zmian w ekosystemach Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. W strefie oddziaływania KWK, ze względu na pełnioną rolę kanału w rozrządzie wody, wyodrębniają się trzy rejonny – południowy, do którego należy Ostrów Lubelski – zasilania, ujmowanie wód Wieprza dla potrzeb systemu KWK. Priorytetem rozwojowym jest aktywizacja gospodarcza poprzez wykorzystanie potencjału rolniczego i turystycznego, a funkcją rozwojową w części południowej są: podstawową: retencyjna, rolnicza, a towarzyszącą: turystyczna. Istotnymi dla studium zasadami i warunkami zagospodarowania są m.in. zapewnienie właściwej izolacji systemu wodnego KWK dla potrzeb ochrony ekosystemów wodno-torfowiskowych Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego oraz ochrona kompleksów użytków zielonych przed zmianą użytkowania.
 - **Łęczyńsko-chełmski okręg górniczo-energetyczny** jest obszarem funkcjonalnym obejmującym udokumentowane złoża węgla kamiennego w obrębie lubelskiego basenu karbońskiego, położone w środkowej i południowej części Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Rozwój zagospodarowania obszaru funkcjonalnego w dużym stopniu determinowany jest występowaniem terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych objętych różnymi formami ochrony przyrody, tj.: Poleski PN, Chełmski PK, Poleski PK, PK Pojezierze Łęczyńskie, Nadwieprzański PK, Poleski OCK, Chełmski OCK, Pawłowski OCK oraz obszary Natura 2000. Łęczyńsko-chełmski okręg górniczo-energetyczny

jest obszarem o zróżnicowanej strukturze gospodarczej. Do gmin najbardziej uprzemysłowionych należą: Chełm, Łęczna, Puchaczów i Rejowiec Fabryczny. Są tutaj zlokalizowane zakłady przemysłu wydobywczego (eksploatacja węgla kamiennego, surowców węglanowych) oraz cementowego. W kontekście rozwoju tego obszaru funkcjonalnego zwracają uwagę takie elementy infrastruktury społecznej jak: Zespół Szkół Górniczych w Łęcznej oraz technikum zawodowe o profilu górniczym w Ostrowie Lubelskim, a także SPZOZ w Łęcznej ze Wschodnim Centrum Leczenia Oparzeń i Chirurgii Rekonstrukcyjnej. Priorytet rozwojowy jest rozwój energetyki w oparciu o miejscowe zasoby surowcowe (zapewnienie przestrzennych warunków rozwoju i zagospodarowania regionu przemysłowego opartego na zasobach węgla kamiennego). Podstawową funkcją rozwojową jest funkcja przemysłowa (górnictwo, energetyka, produkcja cementu), a towarzysząca – rolnicza (wielokierunkowa), turystyczna. Zasady i warunki zagospodarowania zakładają m.in.: kontrolowanie procesu powstawania szkód górniczych, zapewnienie drożności powiązań ekologicznych, realizacja powierzchniowej infrastruktury wydobywczej poza granicami obszarów prawnie chronionych, prowadzenie eksploatacji z zastosowaniem technik i technologii minimalizujących jej wpływ na powierzchnię terenu.

Kierunki rozwoju przestrzennego – Rozwój zagospodarowania przestrzennego województwa:

- **Sieć osadnicza i infrastruktura społeczna** - w ramach struktury systemu osadniczego województwa miasto Ostrów Lubelski zaliczona jest do głównych elementów sieci osadniczej, jako ośrodek gminny oraz do miast koncentracji funkcji podstawowych i rozwoju ponadlokalnych funkcji specjalistycznych.
- **Jakość środowiska** – Do ochrony planistycznej wskazuje się zlewnie górnej Tyśmienicy. Gospodarowanie na terenie zlewni powinno uwzględniać ochronę mokradeł, w tym dolin rzecznych oraz pozadolinnych podmokłości, bagien i torfowisk przed odwodnieniem, ochronę meandrujących odcinków rzek przed regulacją, konieczność uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, eliminację ognisk zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych, wykluczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które mogą spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, racjonalne stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin. Projektowany jest Parczewski PK.
- **Dziedzictwo kulturowe** – w ramach kształtowania i utrwalania tożsamości regionalnej oraz turystycznego wykorzystania potencjału kulturowego PZPWL wskazuje tzw. pasma kulturowe, traktowane jako wielkoprzestrzenne struktury wyznaczone na obszarach koncentracji potencjału kulturowego pozwalającego na ukierunkowanie rozwoju turystyki i zintegrowany rozwój infrastruktury turystycznej. Gmina Ostrów Lubelski zaliczana jest do pasma pogranicza kulturowego wyznaczonego przez obiekty sakralne 3 religii, tj.: chrześcijaństwa (greckokatolickie, rzymsko-katolickie, prawosławne), judaizmu i islamu, rozciągające się od Haczowa (woj. podkarpackie) po Drohiczyn (woj. podlaskie). W odniesieniu do obiektów i przestrzeni publicznych o wybitnych walorach kulturowych wskazuje się obowiązek dostosowania użytkowania oraz zagospodarowania otoczenia zapewniających ich zachowanie, eksponowanie i udostępnianie odpowiednio do statusu (światowego, europejskiego, krajowego). Należą do nich m.in. obiekty proponowane do wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO - Kaplica Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim, Szlak Jagielloński („Via Jagiellonica”). W celu podkreślenia tradycji i tożsamości regionalnej wskazuje się eksponowanie sanktuariów i miejsc pielgrzymkowych m.in. w Ostrowie Lubelskim.
- **Turystyka** - W ramach wykorzystania turystycznego walorów regionu w zakresie turystyki wypoczynkowej wskazuje się rozwój infrastruktury turystycznej w strefach znaczących w skali kraju, w tym Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim, a także kształtowanie ośrodków rekreacyjno-wypoczynkowych m.in. w Ostrowie Lubelskim. W kształtowaniu zagospodarowania obszarów turystycznych należy: uzależnić rozwój nowych terenów

budownictwa lotniskowego od pełnego ich wyposażenia w infrastrukturę sozotechniczną, zapewnić dostępność strefy brzegowej zbiorników wodnych wykorzystywanych turystycznie poprzez traktowanie jej jako przestrzeni publicznej, wykluczyć z zabudowy rekreacyjnej (lotniskowej) tereny łąkowo-torfowiskowe, podnosić estetykę zabudowy oraz zachowywać naturalne elementy krajobrazu (ukształtowanie terenu, zadrzewienia, oczka wodne itp.). Przez teren gminy przebiega szlak wodny, „Wileńska Trasa Rowerowa” oraz szlak kulturowy „Via Jagiellonic”a.

- **Gospodarka rybacka** - Rozwój gospodarki rybackiej w województwie lubelskim opiera się na utrzymaniu produkcji w istniejących stawach hodowlanych, modernizacji, odbudowie i budowie nowych stawów oraz budowie obiektów małej retencji z funkcją hodowli ryb. W ramach rozwoju gospodarki rybackiej uznaje się za niezbędne utrzymanie w użytkowaniu istniejących obiektów stawowych m.in. w gminie Ostrów Lubelski: Ostrów Lubelski – Wielki Bagien oraz modernizację i odbudowę obiektów stawowych (ochronę terenów ogroblowanych przed zmianą ich przeznaczenia na cele inne, niż zbiorniki wodne) – Staw Rybny Kolechowice. A także budowę obiektów stawowych: Staw Rybny Ostrów Lubelski – Rolny).
- **Transport drogowy** – uwzględnienie projektowanych elementów infrastruktury drogowej, istotnych pod względem funkcjonowania układu docelowego powiązań drogowych województwa. W ramach poprawy sprawności i bezpieczeństwa ruchu w obszarach miejskich i zurbanizowanych rekomenduje się wprowadzanie lub utrzymywanie rezerw terenowych w lokalnych dokumentach planistycznych umożliwiających realizację w przyszłości obwodnic (lub uzupełnienia istniejącego układu obwodnicowego).
- **Elektroenergetyka** - Rozwój elektroenergetyki w województwie obejmuje przede wszystkim budowę nowych źródeł energii konwencjonalnej, rozwój energetyki na bazie odnawialnych źródeł oraz rozbudowę systemu elektroenergetycznego przesyłowego i dystrybucyjnego zapewniającego odbiorcom pewność zasilania w energię elektryczną o wymaganych parametrach. Za kluczowe zamierzenia inwestycyjne (obok zadań określonych w wykazie inwestycji celu publicznego) wpływające na poprawę funkcjonowania układu podstawowych powiązań elektroenergetycznych na obszarze województwa lubelskiego uznaje się m.in. budowę linii 110 kV: stacja Ostrów – wpięcie w linię 110 kV relacji Lublin Systemowa – Parczew; budowę stacji 110/15 kV Ostrów.
- **Gazownictwo** - Rozwój infrastruktury gazowej sieci dystrybucyjnej w województwie lubelskim obejmuje budowę nowych odcinków sieci wraz ze stacjami wysokiego ciśnienia (Tarnawatka – Dołhobyczów – Mircze, Izbica – Turobin – Zakrzew, Małochwiej – Wojsławice, Stryjów – Skierbieszów, Miączyn – Uchanie, Stary Dzików – Obsza – Borki, Modliborzyce – Batorz, Chodel – Zadole, Fajslawice – Bychawa – Zakrzówek, Lubartów – Ostrów Lubelski, Trawniki – Siedliszcze, Kamień – Białopole, Biała Podlaska – Tuczna, Radzyń Podlaski – Komarówka Podlaska, Ulan Duży – Świdry, Rossosz – Hanna).
- **Gospodarka odpadami** - Kierunki rozwoju przestrzennego województwa w zakresie gospodarki odpadami obejmują działania służące zwiększaniu zakresu ich utylizacji, co w konsekwencji zmniejsza ilość odpadów składowanych i ogranicza ich negatywny wpływ na środowisko. Gmina Ostrów Lubelski zaliczona została do Regionu Centralnego¹⁰, gdzie instalacja w ramach RIPOK ma być zlokalizowana na terenie miasta Lublin oraz Rokitna. Dodatkowo w kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego uznano za niezbędne uwzględnianie uciążliwości oddziaływania istniejących i planowanych obiektów składowania, zbierania i utylizacji materiałów niebezpiecznych. Zgodnie z PZPWL na terenie gm. Ostrów Lubelski nie ma aktualnie takich obiektów.
- **Bezpieczeństwo publiczne** – Na obszarze gminy Ostrów Lubelski występują obszary zagrożone suszą. W ramach przeciwdziałania skutkom suszy w zakresie przebudowy systemu

¹⁰ Zgodnie z aktualnym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 z dnia 30 października 2015 r.

melioracji szczegółowych w kierunku zwiększenia funkcji nawadniających, jako priorytetowe uznaje się realizację systemów nawodnień w obszarze Kanału Wieprz – Krzna (tj. na terenie gminy Ostrów Lubelski). Dodatkowo za elementy systemu melioracyjnego istotne dla celów ochrony przeciwpowodziowej i wymagające działań naprawczych uznaje się doprowadzalnik Dratów – Mytycze (gminy: Ludwin, Ostrów Lubelski). Gmina należy do obszaru priorytetowego pod względem budowy oraz rozbudowy i modernizacji urządzeń melioracyjnych, obejmujących obiekty o powierzchni co najmniej 500 ha.

Wskazane w PZPWL inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, przebiegające przez obszar gminy miejsko-wiejskiej Ostrów Lubelski:

- Budowa ropociągu surowcowego relacji Brody – Płock, jako rozwijanie sieci TEN-E, rozbudowa systemu przesyłu surowców naftowych – (Inter Mare) Odessa – Brody – Gdańsk (podmiot odpowiedzialny Sarmatia Sp. z o.o.);
- Odbudowa zbiornika Mytycze wraz z budowlami (lista 1, poz. 729).

10.1.2. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku przyjęta została uchwałą Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r. Jest to dokument programowy, który określa wizję oraz cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego.

Dokument ten określa wizję rozwoju województwa „Województwo lubelskie racjonalnie wykorzystując specyfikę społeczno-gospodarczą, zasoby środowiska, a także policentryczność sieci ośrodków miejskich rozwija się w sposób zrównoważony. Kreatywność i otwartość mieszkańców, aktywność naukowo-badawcza, tworzenie i stosowanie rozwiązań innowacyjnych oraz partnerstwo w zarządzaniu kształtują nowoczesny charakter regionu. Wzrasta jego znaczenie jako strategicznego producenta finalnych wyrobów bazujących na surowcach rolniczych, dostarczyciela usług prozdrowotnych i czasu wolnego. W efekcie region oferuje atrakcyjną przestrzeń do życia, pracy i inwestowania w zdrowym i bezpiecznym otoczeniu.”

W Strategii wyróżniono cztery najważniejsze strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego:

- Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych;
- Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych;
- Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu;
- Wzmacnianie kapitału społecznego.

Strukturę celów rozwojowych i kierunków działań, istotnych dla gminy Ostrów Lubelski przedstawiono w Tabeli 22.

Tabela 22 Cele i kierunki działań określone w SRWL do 2030

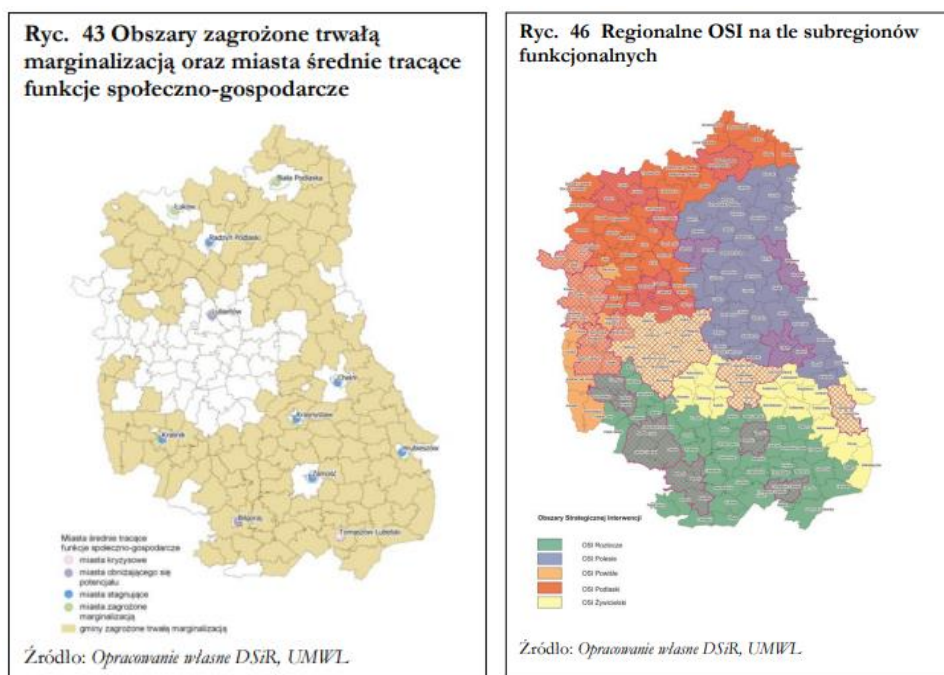
Źródło: opracowanie własne na podstawie SRWL do 2030 r.

SEKTOR ROLNO-SPOŻYWCZY Cel Strategiczny „Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych”	
Cele operacyjne	1.1 Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych
	1.2 Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne
	1.3. Rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym
	1.4. Umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych
PRZESTRZEŃ Cel Strategiczny „Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych”	
Cele operacyjne	2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej
	2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych)
	2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
	2.4. Ochrona walorów środowiska

GOSPODARKA Cel Strategiczny „Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu”	
Cele operacyjne	3.1. Wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii
	3.2. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw
	3.3. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej
	3.4. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu
SPOŁECZEŃSTWO Cel Strategiczny „Wzmacnianie kapitału społecznego”	
Cele operacyjne	4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego
	4.2. Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych
	4.3. Włączenie i integracja społeczna
	4.4. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej
	4.5. Bezpieczeństwo publiczne
	4.6. Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania

W Strategii wskazano obszary wymagające wsparcia z poziomu krajowego, obejmujące tereny o niekorzystnych uwarunkowaniach, dla których niezbędne jest wykształcenie zasobów służących eliminowaniu barier rozwojowych i pobudzeniu trwałego wzrostu. Są to obszary zagrożone trwałą marginalizacją (dotyczy 140 spośród 213 JST) oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (11 spośród 48 ośrodków miejskich w województwie). Gmina Ostrów Lubelski położona jest poza obszarami wskazanymi w SRWL.

W Strategii wskazano także obszary strategicznej interwencji o znaczeniu regionalnym, które stanowią wyraz podjętej decyzji dotyczącej potrzeby szczególnego wsparcia realizacji wybranych kierunków działań SRWL na określonych obszarach województwa. Obejmują one obszary współpracy w strefach silnego oddziaływania miast (MOF) oraz strefy funkcjonalne, charakteryzujące się wspólnymi uwarunkowaniami i celami rozwojowymi, na których przewiduje się współpracę w układach ponadlokalnych. Gmina Ostrów Lubelski została zaliczona do OSI Polesie.

Rysunek 10 Obszary strategicznej interwencji wymagające wsparcia z poziomu kraju (po lewej) oraz o znaczeniu regionalnym (z prawej).

Źródło: SRWL do 2030 r.

Tabela 23 Obszar strategicznej interwencji, w którym znalazła się gmina Ostrów Lubelski

Źródło: opracowanie własne na podstawie SRWL do 2030 r.

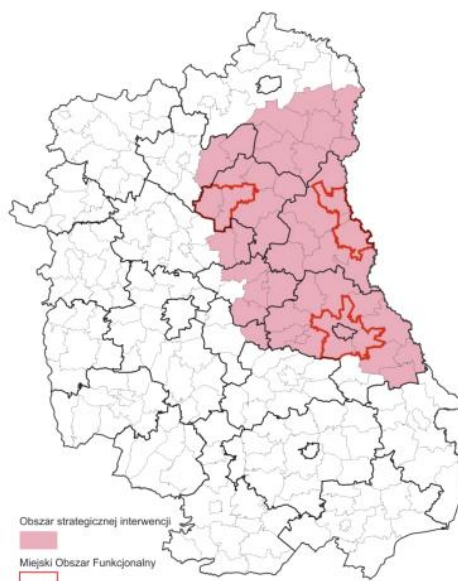
OSI POLESIE

Priorytet rozwoju:

Społeczno-gospodarcze wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego oraz terenów nadbużańskich.

Podstawy delimitacji:

- zasięg Obszaru Funkcjonalnego Polesie ze strefą oddziaływania Kanału Wieprz-Krzna (waloryzacja w PZPW2015),
- obszar Transgranicznego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie
- obszar Systemu Kanału Wieprz-Krzna.

KIERUNKI INTERWENCJI/ TEMATYCZNE OBSZARY WSPARCIA OSI POLESIE:

1.1 Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych

- Poprawa warunków wodnych, w tym retencjonowanie, melioracje i nawodnienia, ochrona i lepsze wykorzystanie wód
Przedsięwzięcia flagowe: – Rewitalizacja Systemu Kanału Wieprz – Krzna.
- Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej jako istotnego elementu regionalnej oferty turystycznej oraz ważnego czynnika poprawy ekonomicznej gospodarstw rolnych.

2.1 Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej

- Poprawa regionalnych i międzyregionalnych powiązań komunikacyjnych z uwzględnieniem szkieletowego układu dróg ekspresowych (S19, S17 i S12) oraz planowanej autostrady A2, w tym budowa obwodnic miast

Przedsięwzięcia flagowe:

- Realizacja drogi ekspresowej S12, w tym budowa obwodnicy Chełma;
- Przebudowa i rozbudowa dróg wojewódzkich nr: DW812, DW816, DW820, DW838 (w tym rozbudowa mostu na Rzece Wieprz), DW843, DW844.
- Poprawa regionalnych i międzyregionalnych połączeń kolejowych z uwzględnieniem Programu Kolejowego CPK Centralny Port Komunikacyjny

Przedsięwzięcia flagowe:

- Modernizacja linii kolejowej nr 7 relacji Warszawa – Lublin – Dorohusk;
- Rewitalizacja linii kolejowej nr 81 (Chełm – Włodawa) wraz z poprawą dostępności transportu kolejowego w m. Włodawa;
- Budowa linii kolejowej nr 631 (Milanów – Biała Podlaska – Białystok);
- Budowa linii kolejowej nr 54 (Trawniki – Krasnystaw Miasto);
- Przebudowa kolejowego przejścia granicznego Dorohusk – Jagodin;
- Przebudowa dworców kolejowych w Chełmie i Trawnikach;
- Budowa dworca kolejowego w m. Kanie (gm. Rejowiec Fabryczny)

2.4 Ochrona walorów środowiska

- Wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie małej retencji i renaturyzacji rzek
- Ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności

Przedsięwzięcia flagowe:

- Opracowanie planów ochrony oraz planów zadań ochronnych dla obszarów objętych prawną formą ochrony przyrody;
- Aktualizacja lokalnych dokumentów planistycznych w zakresie uwzględnienia działań i warunków zagospodarowania wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych.

3.4 Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu

- Wspieranie tworzenia kompleksowej oferty turystycznej w oparciu o marki regionalne i terytorialne – pakietowanie i sieciowanie
- Rozwijanie produktów i oferty wydarzeń wykorzystujących unikalne zasoby lokalne (np. kuchnię, wydarzenia historyczne, tradycje, materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, walory środowiskowe, wydarzenia związane z przejawami współczesnej twórczości artystycznej, wydarzenia sportowe)
- Organizacja punktów usług i obsługi turystycznej dla turystyki zmotoryzowanej (np. caravanning, turystyka motocyklowa)
- Rozwój infrastruktury sprzyjającej tworzeniu zróżnicowanej oferty opartej o różne formy turystyki (np. kajakową, rowerową, nordic walking, konną, kulturową, historyczną, przyrodniczą, kulinarną itp.)

Przedsięwzięcia flagowe:

- *Organizacja szlaku Architektury Drewnianej Województwa Lubelskiego;*
- *Promocja oraz rozwój bazy i infrastruktury turystycznej Szlaku Jagiellońskiego.*
- Wspieranie rozwoju przemysłów kreatywnych oraz przemysłów kultury, przedsiębiorczości bazującej na lokalnych zasobach, dziedzictwie kulturowym i usługach edukacyjnych
- Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez rozwijanie funkcji użytkowej obiektów kulturowych

4.4 Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej

- Wspieranie działań i współpraca z właściwymi podmiotami na rzecz realizacji inwestycji sprzyjających pogłębianiu kontaktów międzyregionalnych, w tym w zakresie infrastruktury granicznej (budowa i rozbudowa przejść granicznych oraz dostosowanie ich do obsługi ruchu turystycznego) oraz poprawiającej dostępność do przejść granicznych (drogi, linie kolejowe, parkingi buforowe, infrastruktura turystyczna)

Przedsięwzięcia flagowe:

- *Wspieranie rozbudowy istniejącej oraz budowy nowej infrastruktury poprawiającej dostępność do przejść granicznych (drogi, linie kolejowe, parkingi buforowe, infrastruktura turystyczna).*
- Wspieranie działań na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych na obszarach przygranicznych oraz rozwój zintegrowanej turystyki transgranicznej

10.1.3 Program Rozwoju Powiatu Lubartowskiego na lata 2015-2022

W opracowaniu na lata 2018-2023

Program Rozwoju Powiatu Lubartowskiego na lata 2015-2022 został przyjęty Uchwałą nr XII/85/15 Rady Powiatu w Lubartowie z dnia 29 grudnia 2015 roku. Ma on na celu przedstawienie przyjętych planów rozwojowych powiatu w oparciu o jego zweryfikowany potencjał, zasoby oraz możliwości rozwojowe, w szczególności w kontekście uwarunkowań nowego okresu programowania środków z Funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Wizja rozwoju powiatu lubartowskiego zgodnie z Programem brzmi następująco:

Powiat lubartowski miejscem atrakcyjnym, przyjaznym i bezpiecznym dla mieszkańców i inwestorów. To region efektywnie wykorzystujący zasoby turystyczne, promujący lokalną kulturę, tradycje i historię, posiadający dobrze rozwiniętą infrastrukturę, w którym otwarta na współpracę i sprawna administracja publiczna zapewnia wysoką jakość życia i rozwój gospodarki.

Misja i wynikające z niej cele strategiczne powiatu lubartowskiego zostały wypracowane w trakcie procesu konsultacji strategicznych i są kontynuacją ustalonych kierunków rozwoju powiatu zawartych w Strategii Rozwoju Powiatu Lubartowskiego na lata 2007-2015:

Misją Powiatu Lubartowskiego do 2022 roku jest kreowanie zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego zapewniającego odpowiedni poziom i jakość życia mieszkańców w oparciu o potencjał rozwojowy, zasoby i walory powiatu, rozwój infrastruktury oraz partnerską współpracę i efektywną promocję.

Wizja Gminy będzie realizowana w podziale na obszary priorytetowe. W celu jej urzeczywistnienia określono cel generalny, wymagający podjęcia działań w ramach celów strategicznych, a następnie kierunków działań.

Celem generalnym powiatu lubartowskiego jest: *kreowanie zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego zapewniającego odpowiedni poziom i jakość życia mieszkańców w oparciu o potencjał rozwojowy, zasoby i walory powiatu, rozwój infrastruktury oraz partnerską współpracę i efektywną promocję.*

Cel generalny osiągnięty zostanie poprzez realizację następujących celów strategicznych:

Tabela 24 Cele strategiczne wyznaczone w Programie Rozwoju Powiatu Lubartowskiego na lata 2015-2022

Cel strategiczny 1:	Rozwój edukacji publicznej
Cel strategiczny 2:	Podniesienie jakości usług medycznych oraz poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu
Cel strategiczny 3:	Zapewnienie efektywnej opieki społecznej dla potrzebujących mieszkańców powiatu, w tym osób niepełnosprawnych oraz rozwój skutecznej polityki prorodzinnej
Cel strategiczny 4:	Rozwój infrastruktury technicznej
Cel strategiczny 5:	Zwiększenie atrakcyjnych powiatu
Cel strategiczny 6:	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu
Cel strategiczny 7:	Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy
Cel strategiczny 8:	Budowa społeczeństwa obywatelskiego i zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie PRPL na lata 2015-2022

10.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO

10.2.1. Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Lubelski na lata 2015-2025

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XIII/87/15 z dnia 29 grudnia 2015 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Lubelski na lata 2015-2025.

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Lubelski na lata 2015-2025 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Ostrów Lubelski. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia Rozwoju Gminy to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Wizja stanowi jeden z podstawowych elementów wpływających na kierunek rozwoju lokalnego na danym terenie. Wyznacza pożądaną stan docelowy w określonym momencie czasu - od roku opracowania strategii do roku 2025, do którego należy dążyć podporządkowując mu wszelkie działania podejmowane na obszarze gminy. Wizja rozwoju brzmi następująco:

Gmina Ostrów Lubelski miejscem dobrze zarządzanym, przyjaznym dla mieszkańców, otwartym na rozwój i współpracę oraz zapewniającym atrakcyjne warunki życia.

Misja zawiera ogólny kierunek dalszego rozwoju gminy w planowanym horyzoncie czasowym strategii. Stanowi deklarowany sposób osiągnięcia stanu docelowego - wyrażonego w wizji rozwoju. Misja umożliwi skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej grupie celów zadań realizacyjnych. Misja rozwoju brzmi następująco:

Misją Gminy Ostrów Lubelski jest tworzenie warunków do poprawy jakości życia mieszkańców, rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa oraz aktywności mieszkańców.

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego pozwoliły na określenie trzech strategicznych celów rozwoju Gminy Ostrów Lubelski wyznaczonych w ramach trzech priorytetów. Priorytety określają najważniejsze sfery, które najpilniej potrzebują interwencji na terenie Gminy Ostrów Lubelski. Wyznaczonym celem strategicznym przyporządkowano odpowiednio cele operacyjne zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 25 Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Lubelski na lata 2015-2025

Cel strategiczny I ----- Rozwój przedsiębiorczości i nowoczesnego rolnictwa	Cel operacyjny I.1. Rozwój przedsiębiorczości i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy
	Cel operacyjny I.2. Podniesienie efektywności sektora rolnego i rolno-spożywczego
	Cel operacyjny I.3. Pozyskanie inwestorów
	Cel operacyjny I.4. Rozwój turystyki i rekreacji
Cel strategiczny II ----- Rozwinięta infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska	Cel operacyjny II.1. Rozwój i poprawa stanu infrastruktury technicznej
	Cel operacyjny II.2. Ograniczenie zanieczyszczenia środowiska
	Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki przestrzennej
Cel strategiczny III ----- Poprawa warunków życia mieszkańców	Cel operacyjny III.1. Rozwój i dostosowanie infrastruktury publicznej, w szczególności na cele opiekuńcze, edukacyjne i sportowe
	Cel operacyjny III.2. Zwiększenie aktywności społecznej i wzrost integracji mieszkańców
	Cel operacyjny III.3. Poszerzenie oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie SRG Ostrów Lubelski na lata 2015-2025

Szczegółowa forma realizacji założeń Strategii została określona w Planie Operacyjnym, gdzie planowane jest wdrożenie i realizacja konkretnych przedsięwzięć, przede wszystkim o charakterze inwestycyjnym.

10.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM

W związku trwaniem procedury sporządzania studium do Urzędu Miejskiego składano, na podstawie art. 11 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wnioski do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ostrów Lubelski.

W terminach określonych w obwieszczeniu oraz zawiadomieniach o przystąpieniu do sporządzenia studium złożono łącznie 106 wniosków, z czego:

- 11 – od instytucji uzgadniających i opiniujących;
- 95 – od osób fizycznych (w tym 4 po terminie).

10.3.1. Wnioski instytucji uzgadniających i opiniujących

Tabela 26 Wykaz wniosków instytucji uzgadniających i opiniujących złożonych do studium

Lp.	Wnioskodawca	Treść wniosku
1	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie ul. Leszka Czarnego 3, 20-610 Lublin	Gmina i Miasto Ostrów Lubelski częściowo znajdują się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Tyśmienicy, dla której nie opracowano map zagrożenia powodziowego, natomiast określono je w „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – rzeka Tyśmienica”. Zgodnie z art. 549 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.) – studia ochrony przeciwpowodziowej opracowane dla rzek lub ich odcinków zachowują ważność do czasu sporządzenia i przekazania map zagrożenia i ryzyka powodziowego dla tych odcinków rzek.
2	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lubartowie ul/ Lubelska 103, 21-100 Lubartów	Brak wniosków.
3	Wojewódzki Sztab Wojskowy w Lublinie ul. Spadochroniarzy 5, 20-400 Lublin	Wniosek o uwzględnienie w treści projektowanego dokumentu planistycznego wymogu zgłaszania do Szefostwa Służby Ruchu Rolniczego Sił Zbrojnych RP, przed wydaniem decyzji o pozwolenie na budowę, wszelkich projektowanych obiektów stałych oraz tymczasowych, o wysokości równej i wyższej od 50 m n.p.t., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie sposobu zgłaszania oraz oznakowania przeszkód lotniczych.
4	Lubelski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie ul. Strażacka 7 20-012 Lublin	1. Uwzględnienie wymogów określonych normą art. 73 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, która w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi zabrania budowy zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Rozbudowa takich zakładów jest dopuszczona pod warunkiem, że doprowadzi ona do ograniczenia zagrożenia dla zdrowia ludzi, w tym ograniczenia wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. 2. Zajęcie stanowiska w zakresie lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi na obszarach określanych w mpzp, jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania – art. 73 ust. 3 a ww. ustawy. 3. W przypadku wprowadzenia możliwości lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (bez zakazu lokalizacji zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku), należy określić bezpieczną odległość tych terenów, od wielorodzinnych budynków mieszkalnych, od budynków mieszkalnych powstałych na nieruchomościach pochodzących z Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2017 r., poz. 1529), od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od dróg krajowych oraz linii kolejowych o znaczeniu państwowym – art. 73 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska. 4. Lokalizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków powstałych na nieruchomościach pochodzących z Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości, obiektów użyteczności publicznej, budynków zamieszkania zbiorowego, o których mowa w art. 73 ust. 1 pkt. 1 i 3 Prawa ochrony środowiska, dróg krajowych oraz linii kolejowych o znaczeniu państwowym tylko w bezpiecznej odległości od zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – art. 73 ust. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska.
5	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. ul. Żeromskiego 75, 26-600 Radom	Przez obszar gminy nie przebiegają przesyłowe linie elektroenergetyczne administrowane przez PSE S.A. w Radomiu.
6	Zarząd Dróg Powiatowych w Lubartowie ul. Krańcowa 6, 21-100 Lubartów	Wnioskuje o pozostawienie przebiegu dróg powiatowych na terenie miasta i gminy Ostrów Lubelski: zgodnie z ich istniejącym przebiegiem wraz z utrzymaniem rezerwacji terenu pod pas drogowy dla dróg powiatowych o parametrach technicznych i użytkowanych odpowiadających właściwej klasie drogi, stosownie do Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. poz. 430 w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi i ich usytuowanie (...) zgodnie z załącznikiem oraz zgodnie z załączonymi mapami sieci dróg.
7	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	W strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa lubelskiego gmina Ostrów Lubelski położona jest na obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej w strefie gospodarki hodowlanej (podstrefa mozaikowa łąkowo-lesno-polna). Miasto Ostrów Lubelski stanowi natomiast ośrodek koncentracji funkcji podstawowych i rozwoju ponadlokalnych funkcji specjalistycznych.

Lp.	Wnioskodawca	Treść wniosku
	ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin	<p>Gmina Ostrów Lubelski położona jest w wiejskim obszarze funkcjonalnym. Dla tego obszaru wskazuje się następujące cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami – włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe; 2) zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej; 3) stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości; 4) dywersyfikacja sektorowa gospodarki rolnej. <p>Gmina Ostrów Lubelski położona jest również w obszarach funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym: „Polesie ze strefą oddziaływania Kanału Wieprz-Krzna” oraz „Łęczyńsko-chełmskim okręgu górniczo-energetycznym”. Dla tych obszarów jako wiodące kierunki zagospodarowania PZPWL wskazuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) modernizację (remieliorację) Kanału Wieprz-Krzna (poprzez uszczelnienie koryta kanału i udrożnienie sieci rowów nawadniających); 2) rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej; 3) budowę i modernizację obiektów stawowych dla potrzeb gospodarki rybackiej; 4) rozwój bazy przetwórstwa rolno-spożywczego; 5) rozwój energetyki odnawialnej z wykorzystaniem biomasy, zasobów wodnych i instalacji fotowoltaicznych; 6) zasilanie stref wododziałowych; 7) rozwój infrastruktury kopalni węgla kamiennego oraz transportowej dla potrzeb dystrybucji surowca; 8) rozwój zaplecza badawczo-wdrożeniowego kopalni. <p>W obszarze gminy identyfikuje się zadania inwestycyjne celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) budowę ropociągu surowcowego relacji Brody-Płock, jako rozwijanie sieci TEN-E, rozbudowa systemu przesyła surowców naftowych – (Inter Mare) Odessa-Brody-Gdańsk; 2) odbudowę zbiornika Mytycze wraz z budowlami. <p>Zarząd Województwa Lubelskiego przystąpił do sporządzenia audytu krajobrazowego. W związku z tym do sukupz nie formułuje się wniosków i rekomendacji (...) do czasu uchwalenia przez Sejmik Województwa Lubelskiego przedmiotowego dokumentu.</p>
8	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lubartowie ul. Jana Pawła II 14, 21-100 Lubartów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwzględnienie wymogów określonych normą art. 73 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, która w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi zabrania budowy zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Rozbudowa takich zakładów jest dopuszczona pod warunkiem, że doprowadzi ona do ograniczenia zagrożenia dla zdrowia ludzi, w tym ograniczenia wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. 2. Zajęcie stanowiska w zakresie lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi na obszarach określanych w mpzp, jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania – art. 73 ust. 3 a ww. ustawy. 3. W przypadku wprowadzenia możliwości lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (bez zakazu lokalizacji zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku), należy określić bezpieczną odległość tych terenów, od wielorodzinnych budynków mieszkalnych, od budynków mieszkalnych powstałych na nieruchomościach pochodzących z Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2017 r., poz. 1529), od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od dróg krajowych oraz linii kolejowych o znaczeniu państwowym – art. 73 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska. 4. Lokalizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków powstałych na nieruchomościach pochodzących z Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości, obiektów użyteczności publicznej, budynków zamieszkania zbiorowego, obszarów, o których mowa w art. 73 ust. 1 pkt. 1 i 3 Prawa ochrony środowiska, dróg krajowych oraz linii kolejowych o znaczeniu państwowym tylko w bezpiecznej odległości od zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – art. 73 ust. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska.
9	Zarząd Dróg Wojewódzkich ul. Turystyczna 7a, 20-207 Lublin	Wnosi o zapewnienie dla dróg wojewódzkich nr 813 i 821 parametrów technicznych i użytkowych jako dla dróg klasy G (główna), w tym szerokość w liniach rozgraniczających min. 25 m zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.
10	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie	Należy wziąć pod uwagę zagadnienia z wymienionych aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska. W opracowaniu należy uwzględnić także:

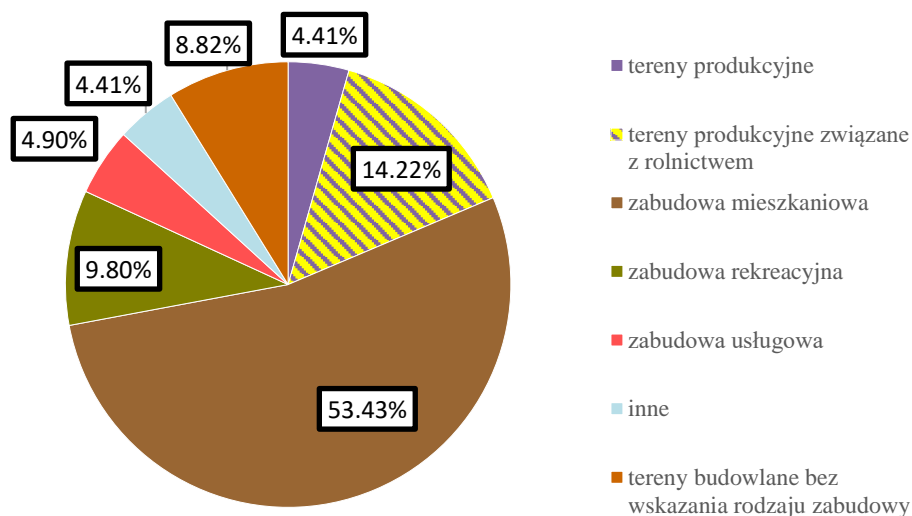
Lp.	Wnioskodawca	Treść wniosku
	ul. Bazylianówka 46, 20-144 Lublin	- aktualne zakazy i ograniczenia wynikające z występowania na obszarze gminy istniejących i projektowanych obszarów chronionych dot. w szczególności Parku Krajobrazowego Pojezierze Łęczyńskie, obszarów Natura 2000: Lasy Parczewskie PLB060006, Ostoja Parczewska PLH060107 oraz użytków ekologicznych; - udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 407 Niecka Lubelska (Chełm-Zamość).
11	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków ul. Archidiakońska 4, 20-113 Lublin	Na terenie miasta i gminy Ostrów Lubelski występują następujące zabytki: 1. zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków nieruchomych „A”; 2. zabytki nieruchome ujęte w gminnej ewidencji zabytków, nie wpisane do rejestru zabytków woj. lubelskiego; 3. zabytki archeologiczne, nie wpisane do rejestru zabytków woj. lubelskiego. Projektowane zmiany w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów nie mogą kolidować z ochroną krajobrazu kulturowego i zabytków zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Ostrów Lubelski. Skorygowania wymagają dotychczas obowiązujące ustalenia planistyczne dot. zasad ochrony konserwatorskiej dziedzictwa kulturowego – zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z danych z Urzędu Miejskiego w Ostrowie Lubelskim

10.3.2. Wnioski mieszkańców i właścicieli nieruchomości zainteresowanych zmianą przeznaczenia na obszarze gminy

Analizom poddano 93 wnioski obejmujące 204 działki ewidencyjne.¹¹

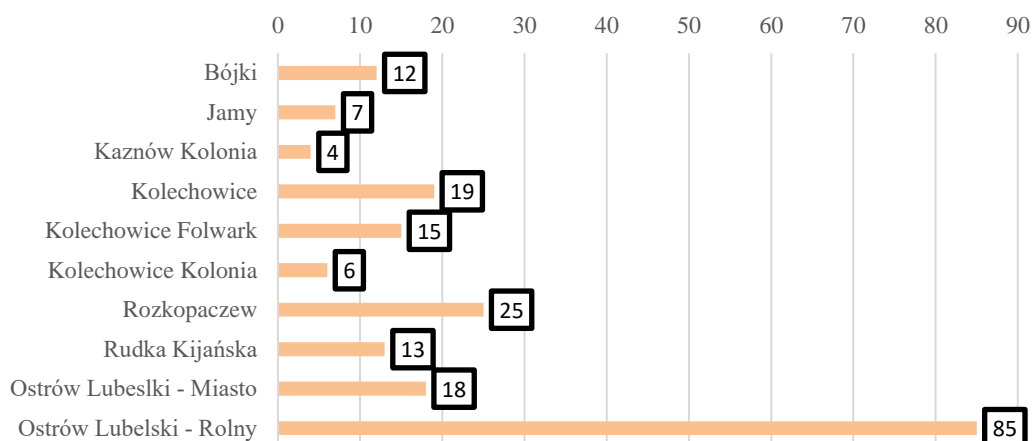
Największa ilość działek objętych wnioskami dotyczyła przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową (53,43%). W tej kategorii najwięcej wniosków dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (41,28%) oraz zabudowy zagrodowej (40,37%). 14,22% wniosków dotyczyło zabudowy produkcyjnej związanej z rolnictwem, natomiast 9,80% dotyczyło zabudowy rekreacyjnej (największa ich ilość dotyczyła obrębu Rozkopaczew). Blisko 9% wniosków dotyczyło terenów budowlanych bez wskazania rodzaju zabudowy.

Wykres 31 Udział procentowy wnioskowanych funkcji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Ostrowie Lubelskim

¹¹ 2 wnioski złożone przez MPR „Sarmatia” sp. z o.o. dotyczą uwzględnienia obowiązujących dokumentów planistycznych w zakresie budowy rurociągu naftowego Brody-Plock.

Wykres 32 Liczba działek objętych wnioskami na terenie Miasta i Gminy Ostrów Lubelski w rozbiciu na poszczególne obręby geodezyjne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Ostrowie Lubelskim

Największa ilość działek objętych wnioskami znajduje się w obrębie Ostrów Lubelski – Rolny (41,7% wszystkich działek). Natomiast najmniej w obrębach Kaznów Kolonia (4 działki), Kolechowice Kolonia (6 działek) oraz Jamy (7 działek). W dwóch obrębach nie złożony został żaden wniosek osób fizycznych oraz prawnych (Kaznów i Wólka Stara Kijańska).

10.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EKONOMICZNO-ŚRODOWISKOWO-SPOŁECZNEJ GMINY OSTRÓW LUBELSKI

10.4.1. Analizy społeczne, w tym prognoza demograficzna

Uwarunkowania demograficzne, w tym analizy potencjału przedsiębiorczości mieszkańców, pozwalają na określenie wielkości przyszłych potrzeb społeczno-gospodarczych, opracowanie koncepcji rozwoju edukacji, zatrudnienia, zdrowia, wypoczynku i ograniczania zagrożeń społecznych, a w niniejszym Studium stanowią one podstawę do oszacowania zapotrzebowania na nową zabudowę (rozdział 10.4.4). Analizy społeczne przedstawione w rozdziale 8 stanowią podstawę do określenia prognozy demograficznej gminy.

Prognoza demograficzna dla gminy Ostrów Lubelski została opracowana dla ludności faktycznie zamieszkałej w gminie (ogół osób zameldowanych na pobyt stały i rzeczywiście tam zamieszkałych). Podstawę do sporządzenia prognozy demograficznej stanowią dane zawarte w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego o liczbie i strukturze ludności według płci i wieku, prognozy demograficzne GUS w układzie powiatowym oraz dane Urzędu Miasta i Gminy w Ostrowie Lubelskim. Prognozę sporządzono w jednym, najbardziej realistycznym wariantcie. Wyniki w zakresie liczby i struktury ludności zostały przedstawione w siedmiu przekrojach czasowych, tj. dla lat: 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050 r.

Na podstawie danych statystycznych opracowanych w rozdziale 8.1. niniejszego Studium, określono, iż procesy demograficzne w gminie Ostrów Lubelski do 2050 r. będą charakteryzowały się następującymi zjawiskami:

- ujemnym przyrostem naturalnym;
- spadkiem przyrostu rzeczywistego ludności.

Tabela 27 Prognozowana liczba ludności w gminie Ostrów Lubelski do 2050 r.¹²

Rok	liczba ludności ogółem					
	powiat lubartowski (ogółem)	obszar miast	obszar wiejski	miasto Ostrów Lubelski	obszar wiejski gminy	Gmina Ostrów Lubelski
2020	87 850	26 963	60 887	2 089	3 137	5 226
2025	87 464	26 582	60 882	2 061 (-28)	3 137 (0)	5 198 (-28)
2030	85 958	25 658	60 300	1 992 (-69)	3 108 (-29)	5 100 (-98)
2035	84 072	24 584	59 488	1 912 (-80)	3 067 (-41)	4 979 (-121)
2040	81 862	23 396	58 466	1 823 (-89)	3 015 (-52)	4 838 (-141)
2045	79 429	22 149	57 280	1 730 (-93)	2 955 (-60)	4 685 (-153)
2050	76 819	20 880	55 939	1 635 (-95)	2 887 (-68)	4 522 (-163)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prognozy demograficznej GUS

W związku z utrwaleniem się głównie niekorzystnych wskaźników demograficznych (m.in. spadku przyrostu naturalnego), należy spodziewać się pogorszenia struktury wiekowej ludności, charakteryzującej się wzrostem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym i spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym. Zmiany te wskazują na kilka wniosków dotyczących polityki społeczno - gospodarczej gminy, m.in.:

- zmniejszenie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym może ułatwić powszechne objęcie dzieci w wieku przedszkolnym opieką przedszkolną oraz polepszyć jakość i warunki nauczania młodzieży szkolnej. Wzrost liczebności młodzieży wchodzącej na rynek pracy wymaga szczególnej uwagi ze strony lokalnych władz w kontekście zapewniania warunków przyjaznych osiedlaniu się na terenie gminy;
- wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym wymaga działań na rzecz ochrony zdrowia i opieki społecznej.

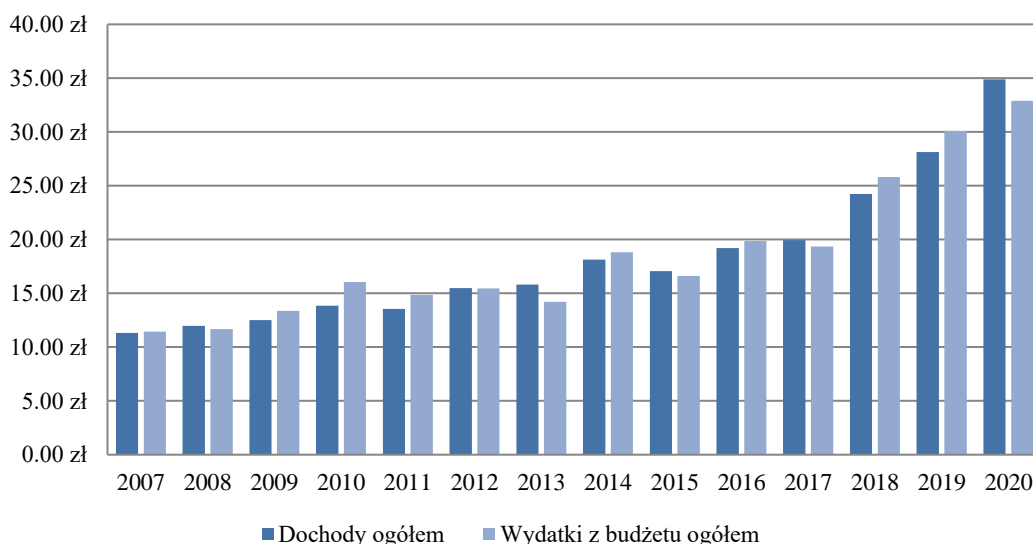
Przedstawiona prognoza demograficzna dla gminy Ostrów Lubelski może ulec pewnym zmianom - wzięte pod uwagę założenia do prognozy charakteryzują się wysoką niepewnością. Duży wpływ na wzrost lub spadek liczby mieszkańców będzie miała sytuacja gospodarcza gminy, przy czym:

- w sytuacji istotnego ożywienia gospodarczego gminy (związanego m.in. z nowymi inwestycjami) może nastąpić ograniczenie emigracji i wzrost liczby mieszkańców;
- w sytuacji stabilizacji gospodarczej gminy demografia będzie podobna do prognozy określonej w niniejszym Studium;
- w sytuacji regresu gospodarczego może nastąpić intensywny odpływ ludności, w szczególności w grupie ludności od 19 do 24 lat.

10.4.2. Analiza budżetu gminy, w tym analiza możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej i społecznej

W niniejszym rozdziale przeanalizowano poziom i strukturę dochodów budżetowych stanowiących źródło finansowania działalności inwestycyjnej gminy. Poddano ocenie uwarunkowania budżetu gminy na podstawie danych w latach 2007-2020.

¹² Gmina Ostrów Lubelski jest gminą miejsko-wiejską, w związku z czym przy prognozowaniu liczby ludności wykorzystano zarówno prognozę demograficzną dla obszarów miast (dla obszaru miasta Ostrów Lubelski) jak i dla obszarów wiejskich powiatu lubartowskiego.

Wykres 33 Dochody i wydatki budżetu gminy Ostrów Lubelski w latach 2007-2020 (w mln złotych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dochody budżetu gminy Ostrów Lubelski w 2020 r. wyniosły 34 896 237 zł i systematycznie rosły w stosunku do lat poprzednich. Od 2007 r. nastąpił wzrost o ponad 23 mln złotych co stanowi wzrost o ok. 76% (Tabela 28, Wykres 33). W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetu gminy w 2017 r. wyniosły 3 776 zł, czyli w stosunku do 2007 r., gdy dochód na mieszkańca wynosił 2035 zł, nastąpił wzrost o ponad 1700 zł. Znaczącym czynnikiem tego wzrostu jest z pewnością polityka uzyskiwania środków zewnętrznych, w tym środków unijnych.

Wydatki budżetu gminy Ostrów Lubelski w 2017 r. wyniosły 19 351 345 zł, ich wzrost w stosunku do 2007 r. wyniósł ponad 7,9 mln złotych. Wydatki na jednego mieszkańca gminy w 2017 r. wyniosły 3 664 zł, czyli wzrosły od 2007 r. o ok. 1 600 zł. Średnioroczne wydatki na jednego mieszkańca gminy w latach 2007-2017 wyniosły 2 872 złote.

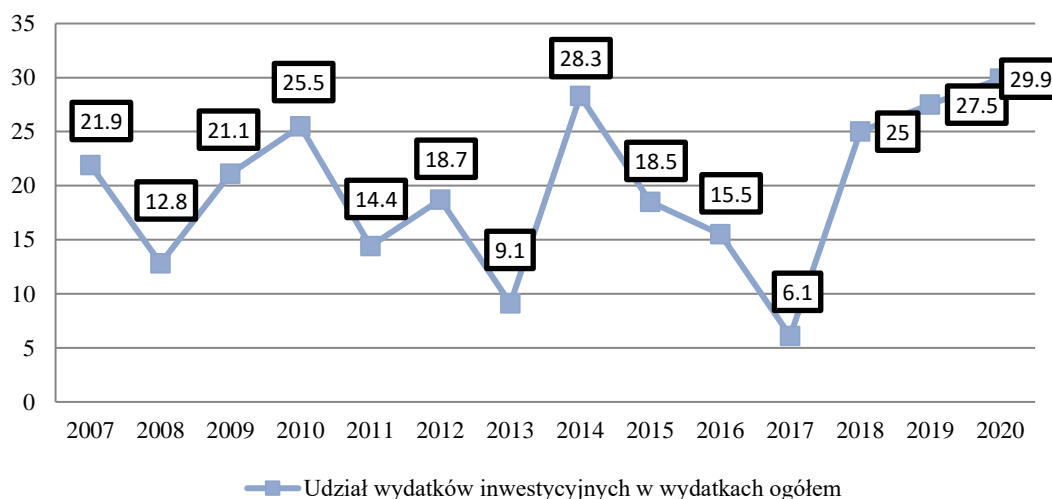
Tabela 28 Dochody i wydatki gminy Ostrów Lubelski w latach 2007-2017

Rok	Dochody gminy ogółem (zł)	Wydatki gminy ogółem (zł)	Dochody gminy na 1 mieszkańca (zł)	Wydatki gminy na 1 mieszkańca (zł)	udział % wydatków na drogi gminne w wydatkach ogółem	% udział wydatków inwestycyjnych majątkowych w wydatkach ogółem
2007	11 320 619	11 436 960	2 035	2 056	-	21,9
2008	11 989 041	11 690 874	2 155	2 101	10,2	12,8
2009	12 498 145	13 382 309	2 258	2 418	9,4	21,1
2010	13 839 830	16 049 695	2 512	2 913	23,8	25,5
2011	13 540 399	14 861 045	2 472	2 713	4,0	14,4
2012	15 470 470	15 450 032	2 836	2 832	2,1	18,7
2013	15 797 654	14 214 151	2 920	2 627	3,8	9,1
2014	18 129 749	18 808 934	3 344	3 469	8,6	28,3

Rok	Dochody gminy ogółem (zł)	Wydatki gminy ogółem (zł)	Dochody gminy na 1 mieszkańca (zł)	Wydatki gminy na 1 mieszkańca (zł)	udział % wydatków na drogi gminne w wydatkach ogółem	% udział wydatków inwestycyjnych majątkowych w wydatkach ogółem
2015	17 076 139	16 613 818	3 156	3 071	6,2	18,5
2016	19 201 964	19 868 976	3 603	3 728	13,8	15,5
2017	19 946 491	19 351 345	3 776	3 664	4,7	6,1
2018	24 231 566	25 806 714	4 616	4 916	14,2	25,0
2019	28 124 873	30 099 590	5 394	5 773	3,1	27,5
2020	34 896 237	32 879 712	6 686	6 300	19,1	29,9
Średniorocznie	18 290 226	18 608 153	3 412	3 470	9,5	19,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2007-2020 udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetu gminy Ostrów Lubelski ogółem miał zróżnicowany poziom (Wykres 34). Najwyższy ich poziom wyniósł 29,9% w 2020 r., a najniższy – 6,1% w 2017 r. Średnioroczne wydatki inwestycyjne stanowiły ok. 19,6 % ogółu wydatków gminy w badanym okresie. Wskaźnik ten jest mocno skorelowany z realizowanymi inwestycjami, co oznacza, że jedna duża realizowana inwestycja w zasadniczy sposób kształtuje wysokość tego wskaźnika, oraz determinuje możliwości wydatkowania w latach kolejnych.

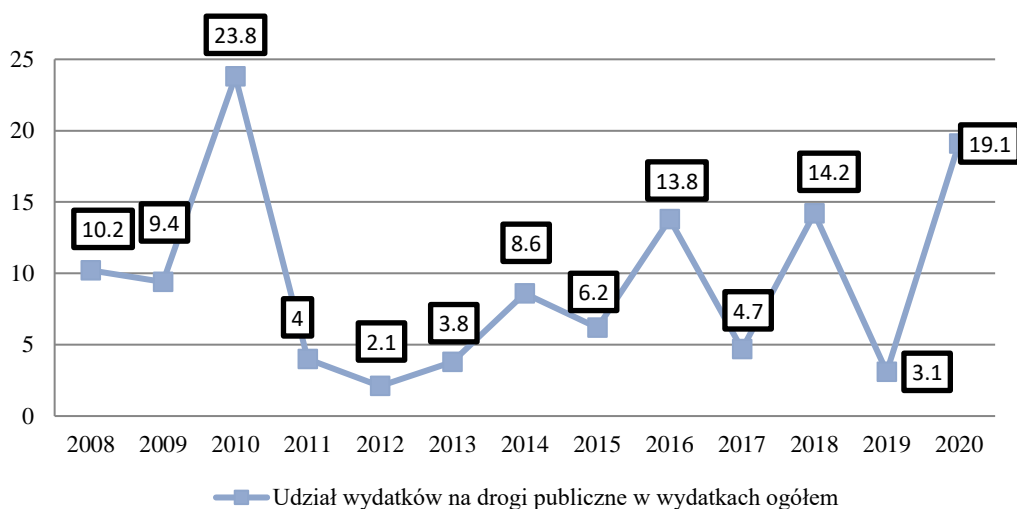

Wykres 34 Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach budżetu gminy Ostrów Lubelski ogółem w latach 2007-2020 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W kontekście kształtowania nowej zabudowy duże znaczenie mają wydatki inwestycyjne poniesione na budowę, przebudowę lub remonty dróg publicznych (Wykres 35). Wydatki na drogi

publiczne gminne w gminie Ostrów Lubelski w latach 2008-2020 obejmowały średnio ok. 9,5 % rocznych wydatków budżetu gminy, przy czym najwyższą wartość osiągnęły w latach 2010, 2016, 2018 i 2020 r.

Wykres 35 Udział wydatków (%) na drogi publiczne gminne w wydatkach budżetu ogółem w latach 2008 -2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Potencjał finansowy gminy Ostrów Lubelski, mierzony wielkością jego dochodów i możliwością finansowania bieżących zadań gminy, nie odbiega w znaczący sposób od potencjałów innych podobnych gmin o charakterze rolniczym w województwie lubelskim.

Dotychczasowe wydatkowanie środków zgromadzonych w budżecie gminy na zadania związane z budową i utrzymaniem dróg publicznych oraz sieci infrastruktury technicznej, przy uwzględnieniu rozwoju terenów zainwestowanych, pozwala na stwierdzenie, że gmina jest w stanie jedynie w ograniczonym stopniu uzbrajać kolejne tereny zabudowane. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy mogą być fundusze rządowe przeznaczone na budowę, przebudowę i remonty dróg gminnych (Fundusz Dróg Samorządowych).

Szczegółowe prognozy możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy oraz potrzeb inwestycyjnych gminy wynikających z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy zostały określone w rozdziale 10.4.4 w kroku V.

10.4.3. Waloryzacja środowiska przyrodniczego

Dla wskazania obszarów najbardziej predysponowanych do rozwoju zabudowy w gminie Ostrów Lubelski wykonano waloryzację przyrodniczą, która umożliwiła skategoryzowanie obszaru pod względem wartości przyrodniczej. Waloryzacja ta została przeprowadzona na podstawie uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska przyrodniczego (rozdział 2.1), uwarunkowań wynikających z występowania obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych (rozdział 12.1) oraz uwarunkowań wynikających z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej (rozdział 5.2). Na tej podstawie wyznaczono:

- Tereny wyłączone z możliwości rozwoju nowej zabudowy,
- Tereny o ograniczonej możliwości rozwoju nowej zabudowy,
- Tereny bez znacznych ograniczeń w rozwoju nowej zabudowy.

Tereny wyłączone z możliwości rozwoju zabudowy obejmują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat – zajmujące łącznie ok. 1,97% powierzchni.

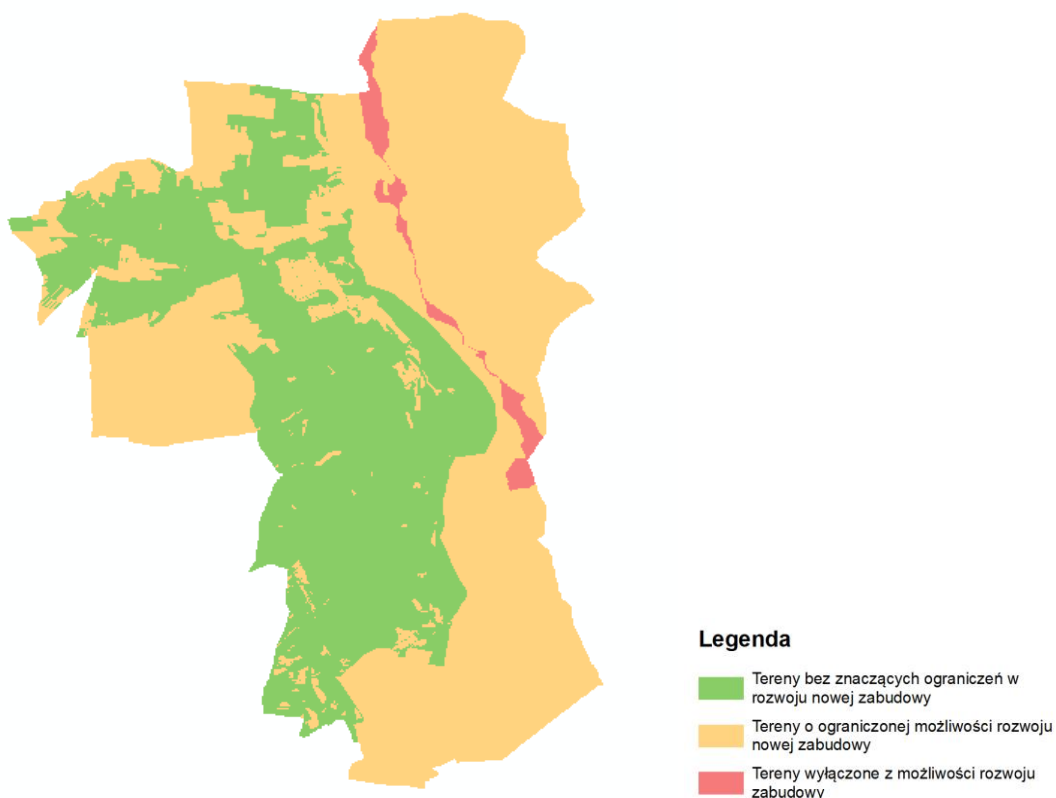
Tereny o ograniczonej możliwości rozwoju nowej zabudowy obejmują:

- tereny objęte formami ochrony przyrody: park krajobrazowy wraz z otuliną, obszary Natura 2000 i użytki ekologiczne,
- gleby III, IIIa i IIIb klasy bonitacyjnej i grunty organiczne,
- tereny lasów, w tym lasów ochronnych,
- tereny predysponowane do występowania ruchów masowych.

Tereny te zajmują łącznie ok. 58,6% powierzchni gminy.

Wskazania i postulaty do kierunków rozwoju gminy: Na obszarach o ograniczonej możliwości rozwoju nowej zabudowy istnieją ograniczenia środowiskowe i prawne w tworzeniu nowych, terenów przeznaczonych do zabudowy. Ograniczenia te należy uwzględnić przy wyznaczaniu i weryfikacji kierunków rozwoju gminy. Postuluje się o zachowanie drożności istniejących ciągów przyrodniczych, poprzez utrzymanie aktualnego zagospodarowania terenu np. w formie mozaiki łąk, pól i lasów bez możliwości zabudowy kubaturowej.

Tereny bez znaczących ograniczeń w rozwoju nowej zabudowy obejmują tereny, na których brak jest środowiskowych przeciwwskazań do tworzenia nowych i uzupełniania istniejących obszarów zwartej zabudowy. Tereny te obejmują ok. 39,43% powierzchni gminy, obejmując pozostałą część obszaru gminy poza terenami o ograniczonej możliwości rozwoju nowej zabudowy.

Rysunek 11 Waloryzacja środowiska przyrodniczego

Źródło: Opracowanie własne

10.4.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Potrzeby i możliwości rozwoju przestrzennego gminy dotyczą głównie rozwoju jakościowego i przestrzennego obszarów zurbanizowanych, związanego z zapotrzebowaniem na nową zabudowę o różnych funkcjach. W celu określenia możliwości dokonania zmian w bilansie terenów dotychczas przeznaczonych pod zabudowę, uzasadniających potrzebę wyznaczenia nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 977, z późn. zm.):

- a) określa się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- b) określa się możliwość lokalizowania nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz na obszarach przeznaczonych w planie miejscowym pod zabudowę (chłonność obszarów), wyrażoną w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- c) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę z sumą powierzchni, na której możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy, a następnie określa się możliwość lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w punkcie b);
- d) określa się możliwości finansowania przez gminę potrzeb inwestycyjnych związanych z lokalizowaniem nowej zabudowy, a następnie dokonuje się ewentualnych zmian w wyliczonym bilansie terenu w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dopuszcza się więc wyznaczenie nowych obszarów pod zabudowę tylko wówczas, gdy planowana nowa zabudowa wynikająca z zapotrzebowania nie znajduje pokrycia w obszarach dotychczas przeznaczonych pod zabudowę.

Oszacowanie zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie Ostrów Lubelski zostało określone na podstawie następujących uwarunkowań:

- demograficznych (m.in. prognozy demograficzne);
- społecznych (warunki i jakość życia mieszkańców);
- ekonomicznych (analiza budżetu gminy, w tym możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej i społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy);
- środowiskowych (m.in. ograniczeń wynikających z potrzeb ochrony przyrody i środowiska).

KROK I. Określenie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę, wyrażoną w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy (zgodnie z art. 10 ust. 5 pkt. 1. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)

Zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przy określaniu zapotrzebowania na nową zabudowę należy wziąć pod uwagę perspektywę czasową nie dłuższą niż 30 lat. W związku z prognozą demograficzną (rozdział 10.4.1) wykonaną w interwałach 5-cio letnich do roku 2050 zapotrzebowanie na nową zabudowę określono w perspektywie 30-letniej¹³. Przeprowadzona prognoza demograficzna wykazała, że do 2050 r. liczba ludności w gminie Ostrów Lubelski zmniejszy się o 704 osoby i wyniesie łącznie 4 522 osób. W gminie Ostrów Lubelski nie wystąpi więc wzrost zapotrzebowania na nową zabudowę w związku z prognozowanym przyrostem

¹³ Na dzień przekazania projektu Studium do uzgodnienia i opiniowania, aktualne dane dotyczące liczby mieszkańców oraz wskaźniki demograficzne dotyczyły 2020 r. w związku z czym prognoza demograficzna sporządzona została w perspektywie 30 lat (dla lat 2020-2050).

liczby mieszkańców. Należy jednak wziąć pod uwagę, iż wzrost tego zapotrzebowania może wynikać z takich czynników jak polepszanie się warunków i jakości życia mieszkańców gminy.

Przy wyznaczaniu maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę przyjęto następujące założenia:

- liczba mieszkańców gminy będzie się zmniejszać – w 2050 r. wyniesie ona 4 522 osoby;
- w związku z poprawiającymi się warunkami i jakością życia mieszkańców gminy, zwiększeniu ulegnie wartość średniej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę – zwiększy się ona o ok. 50% w odniesieniu do wartości z 2020 r. - z ok. 31,6 m² na osobę w 2020 r. na ok. 47,4 m² na osobę w 2050 r.¹⁴, a liczba osób przypadających na 1 mieszkanie zmniejszy się z ok. 2,57 w 2020 r. na 2,0 w 2050 r. Tym samym zwiększy się średnia powierzchnia mieszkania – z 81,4 m² w 2020 r. na 94,8 m² w 2050 r.

Zabudowa mieszkaniowa (w tym zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa mieszkaniowa w zabudowie zagrodowej), z wyłączeniem zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
* – Tabela 29.

*W wyliczeniach dotyczących zabudowy mieszkaniowej (dotyczących zarówno zapotrzebowania na nową zabudowę, jak i chłonności terenów czy porównania zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością terenów) nie rozgranicza się zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy mieszkaniowej w zabudowie zagrodowej, ponieważ istniejący stan zabudowań w terenie (funkcjonalno-przestrzenny zabudowań i fizjonomiczny) bardzo często różni się od stanu prawnego (działka wyglądająca w terenie na działkę z zabudową zagrodową może w rzeczywistości należeć do osoby nie prowadzącej działalności rolniczej). W celu zapewnienia porównywalności wyliczeń zapotrzebowanie określono dla zabudowy mieszkaniowej z wyłączeniem wielorodzinnej.

Na podstawie danych o liczbie ludności w gminie (5 226 oraz liczbie osób przypadających na 1 mieszkanie (2,57) wyliczono, że aktualnie w gminie Ostrów Lubelski istnieje 2 033 mieszkań (5 226 mieszkańców / 2,57 osoby/mieszkanie) o łącznej powierzchni użytkowej ok. 165 486,2 m² (2 033 mieszkań x 81,4 m²/mieszkanie). W związku ze spadkiem liczby ludności oraz z poprawą wskaźników dotyczących warunków i jakości życia mieszkańców, w 2050 r. liczba mieszkań w gminie powinna wynieść 2 261 (4 522 mieszkańców / 2,0 osoby/mieszkanie), a ich łączna powierzchnia użytkowa – 214 342,8 m² (2 261 mieszkań x 94,8 m²/mieszkanie). Z powyższego wynika, że zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w perspektywie 30 lat w gminie Ostrów Lubelski wyniesie 48 856,6 m² powierzchni użytkowej (515 nowych mieszkań).

Tabela 29 Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową – obliczenia

Rok	Liczba mieszkańców w gminie	Liczba osób/mieszkanie	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania [m ²]	Liczba mieszkań	Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]
2020	5 226	2,57	81,4	2 033	165 486,2
2050	4 522	2	94,8	2 261	214 342,8
RÓŻNICA	- 704	-0,57	+13,4	+ 228	48 856,6

Źródło: Opracowanie własne

¹⁴ Zwiększenie wartości wskaźnika prognozuje się na podstawie analizy wskaźników przedstawionych w rozdziale 8.3.6 niniejszego Studium.

Zabudowa wielorodzinna

Wśród mieszkańców gminy oraz inwestorów zewnętrznych brak jest zainteresowania rozwojem zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. W związku z powyższym zapotrzebowania na nową zabudowę tego typu nie ma.

Zabudowa usługowa i produkcyjna

Zabudowa usługowa związana z istnieniem i rozwojem terenów mieszkaniowych

Zabudowa mieszkaniowa bezsprzecznie generuje zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową o charakterze obsługującym mieszkańców i ich potrzeby. Należałoby tu w pierwszym rzędzie wymienić usługi podstawowe dla ludności oraz handel, rzemiosło i usługi publiczne oraz usługi rekreacji i turystyki.

W związku z powyższym, zapotrzebowanie na zabudowę usługową powiązaną z mieszkalnictwem określono proporcjonalnie do zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową. Na podstawie analizy aktualnej struktury funkcjonalnej zabudowy określono, że powierzchnia usługowa terenów związanych z mieszkalnictwem (w tym usług sportu i rekreacji) stanowi aktualnie ok. 5,1% w stosunku do zabudowy mieszkaniowej. W związku z koniecznością wyrównania niedoborów zabudowy usługowej i produkcyjnej, głównie w zakresie wyposażenia wsi w różnego rodzaju usługi, prognozuje się, że w perspektywie 30 lat zabudowa ta stanowić będzie 15% w stosunku do powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej, w związku z czym zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową związaną z mieszkalnictwem wynosi więc ok. 7 328,49 m² powierzchni użytkowej. Należy uznać że 20% wyliczonej powyżej wartości powierzchni użytkowej zabudowy usługowej realizowane będzie w ramach terenów o funkcji mieszkaniowej (gdzie dopuszczono usługi), co oznacza, że **ok. 5 862,79 m² powierzchni użytkowej należy zapewnić jako usługi wyodrębnione na załączniku graficznym oddzielnym oznaczeniem planistycznym U** (tereny usług).

Zabudowa usługowa i produkcyjna niezależna od istnienia i rozwoju terenów mieszkaniowych

Nie można pomijać konieczności zapewnienia terenów dla rozwoju zabudowy usługowej i produkcyjnej, niezależnej od istnienia i rozwoju terenów mieszkaniowych (nowe tereny inwestycyjne gminy zapewniające nowe miejsca pracy). Wśród przesłanek do wyznaczenia takich terenów należy wymienić m.in. trend wzrostowy liczby podmiotów gospodarczych (rozdział 8.2.2) oraz trend wzrostu popytu na usługi. Na podstawie analizy wielkości i stopnia wykorzystania aktualnie istniejących terenów inwestycyjnych oraz przedmiotu wniosków inwestorskich, w kontekście istnienia danej usługi na obszarze gminy lub najbliższego otoczenia gminy określono, iż zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową niezależną od istnienia i rozwoju terenów mieszkaniowych wynosi ok. 10 000 m² powierzchni użytkowej, natomiast zabudowy produkcyjnej: ok. 20 000 m² powierzchni użytkowej.

Usługi publiczne

Istniejące usługi publiczne zlokalizowane na obszarze gminy Ostrów Lubelski zaspokajają obecne potrzeby mieszkańców oraz przewiduje się, że będą zaspokajać także przyszłe potrzeby mieszkańców. Zamierzenia inwestycyjne gminy w zakresie usług publicznych dotyczą infrastruktury technicznej i społecznej i będą realizowane na terenach własnych wskazanych pod analogiczne funkcje w obowiązujących planach miejscowych.

Określone powyżej zamierzenia będą realizowane w ramach istniejących funkcji usług publicznych.

Łączne zapotrzebowanie na zabudowę usługową i produkcyjną, zgodnie z powyższymi wyliczeniami, przedstawiono w Tabeli 30.

Tabela 30 Zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową i produkcyjną

Rodzaj zabudowy	Zapotrzebowanie na tereny nowej zabudowy wyrażone w powierzchni użytkowej [m ²]
Zabudowa usługowa, w tym:	15 862,79
zabudowa usługowa związana z istnieniem i rozwojem zabudowy mieszkaniowej	5 862,79
zabudowa usługowa niezwiązana z istnieniem i rozwojem zabudowy mieszkaniowej	10 000
zabudowa usług publicznych	0
zabudowa produkcyjna	20 000

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie

Prognozowana poprawa zasobów i warunków mieszkaniowych, a także rozwój społeczno-gospodarczy gminy, w tym realizacja nowych inwestycji lokalnych zostały uwzględnione jako czynniki wpływające na stymulację procesów rozwojowych. Powyższe przekłada się na konieczność uwzględnienia ryzyka niedoszacowania i zwiększenia zapotrzebowania na nową zabudowę w stosunku do wyników powyższej analizy o 30% (zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). W wyniku tego otrzymano prognozowane zapotrzebowanie na tereny nowej zabudowy – Tabela 31.

Tabela 31 Prognozowane zapotrzebowanie na tereny nowej zabudowy w gminie Ostrów Lubelski

Rodzaj zabudowy	Zapotrzebowanie na tereny nowej zabudowy wyrażone w powierzchni użytkowej [m ²]	Zapotrzebowanie na tereny nowej zabudowy wyrażone w powierzchni użytkowej zwiększone o 30% [m ²]
zabudowa mieszkaniowa	48 856,6	63 513,58
zabudowa usługowa, w tym:	15 862,79	20 621,63
zabudowa usługowa w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej	5 862,79	7 621,63
zabudowa usługowa niezwiązana z istnieniem i	10 000	13 000

Rodzaj zabudowy	Zapotrzebowanie na tereny nowej zabudowy wyrażone w powierzchni użytkowej [m ²]	Zapotrzebowanie na tereny nowej zabudowy wyrażone w powierzchni użytkowej zwiększone o 30% [m ²]
rozwojem zabudowy mieszkaniowej		
zabudowa usług publicznych	0	0
zabudowa produkcyjna	20 000	26 000

Źródło: Opracowanie własne

KROK II. Oszacowanie chłonności położonych na terenie gminy obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianej jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy (zgodnie z art. 10 ust. 5 pkt. 2 i 3. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) – Tabela 32

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji założono, że tereny o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej to „obszary o skupionej zabudowie mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej mającej dostęp do dróg publicznych i wyposażonych w pełni lub częściowo w niezbędną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną (drogi, wodociąg oraz częściowo w kanalizację), z terenami tej infrastruktury, z terenami infrastruktury społecznej i innych usług o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym oraz przestrzeniami publicznymi, a także z terenami o funkcji produkcyjnej, magazynowej i składowej – z zastrzeżeniem, że wszystkie te tereny są położone w obrębie (wewnątrz) takiego obszaru, bądź bezpośrednio sąsiadują z terenami zabudowanymi wchodzącymi w jego skład. W obrębie tych obszarów mogą występować obiekty i tereny objęte ochroną lub wskazane do ochrony jako cenne zasoby dziedzictwa kulturowego i historycznego. Obszary te mogą obejmować niewielkie luki w zabudowie, jeśli mają dostęp do komunikacji i infrastruktury technicznej” [definicja ta pochodzi z opracowania pt. *Metoda wyznaczania w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obszarów zabudowanych, obszarów rozwoju zabudowy i obszarów o ograniczonej zabudowie (2015)*].

W oparciu o wyżej przytoczoną definicję na obszarze gminy Ostrów Lubelski wyznaczono obszary o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, charakteryzującą się wyposażeniem w infrastrukturę komunikacyjną i techniczną (w niezbędnym zakresie): miasto Ostrów Lubelski, tereny rekreacyjne przy Jeziorze Miejskim oraz wsie: Bójki, Jamy, Kaznów i Kaznów-Kolonia, Kolechowice, Kolechowice-Folwark i Kolechowice-Kolonia, Rudka Kijańska, Rozkopaczew, Kolonia Żuraw, Stara Wólka oraz Serbia. Obszary te zajmują łącznie 1009,95 ha, z czego aktualnie zainwestowanych jest 676,76 ha – pozostałe tereny stanowią „luki” w istniejącej zabudowie lub bezpośrednio do niej przylegają i mają dostęp do komunikacji i infrastruktury technicznej. W ramach zwartych struktur zabudowy pozostaje więc ok. 333,19 ha terenów stanowiących tzw. luki w zabudowie. Należy wziąć pod uwagę, że nie cała powierzchnia tych luk może się nadawać do wprowadzenia zabudowy lub, że bardziej racjonalnym sposobem ich wykorzystania może okazać się przeznaczenie części z nich na inne cele, np. uzupełnienie braków w zakresie usług, zieleni, powierzchni parkingowych itp. Związane jest to m.in. ze:

- różnicowaną fizjonomią tych obszarów, skutkującą różnymi warunkami sytuowania zabudowy, w tym brakiem możliwości sytuowania zabudowy (np. istnienie działek o parametrach nie pozwalających na powstanie budynku, warunki lokalizacji przy ścianie lasu, tereny zmeliorowane itp.),
- uwarunkowaniami prawnymi (np. przynależność sadu lub ogródka położonego na odrębnej działce ewidencyjnej do sąsiadującego gospodarstwa rolnego itp.).

W związku z powyższym oraz analizami przestrzennymi określonych powyżej ograniczeń, obszar wyliczonych luk należy pomniejszyć w przypadku gminy miejsko-wiejskiej Ostrów Lubelski o 20%, co daje ok. 266,55 ha terenów stanowiących luki możliwe w przyszłości do zabudowy.

W celu wyrażenia pomierzonych wartości w powierzchni użytkowej zabudowy, przyjęto następujące założenia:

- średnia powierzchnia nowej działki w zabudowie mieszkaniowej innej niż wielorodzinna – 2000 m²,
- średnia powierzchnia nowego budynku mieszkalnego jednorodzinnego (w tym w zabudowie zagrodowej) – 91,2 m²,
- w perspektywie 30 lat zabudowa usługowa stanowić będzie 15% w stosunku do powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej,
- średnia powierzchnia nowej działki w zabudowie usługowej – 2000 m²,
- średnia powierzchnia nowego budynku w zabudowie usługowej – 200 m².

Założono, że na jednej działce znajdować się będzie jeden budynek mieszkalny. Na tej podstawie obliczono, że w ramach zwartych struktur funkcjonalno-przestrzennych zabudowy możliwe jest zlokalizowanie 1 132 nowych budynków mieszkalnych (226,57 ha / 0,2 ha) o łącznej powierzchni użytkowej **103 238,4 m²** (1 132 budynki x 91,2 m²/budynek). Dodatkowo na tych obszarach możliwe jest zlokalizowanie 199 nowych budynków usługowych (39,98 ha / 0,2 ha) o łącznej powierzchni użytkowej 39 800 m² (199 budynków x 200 m²/budynek). Należy uznać że 20% wyliczonej powyżej wartości powierzchni użytkowej zabudowy usługowej realizowane będzie w ramach terenów o funkcji mieszkaniowej (gdzie dopuszczono usługi), co oznacza, że ok. **31 840 m²** powierzchni użytkowej jest możliwe do zrealizowania w ramach zwartych struktur funkcjonalno-przestrzennych zabudowy.

Tabela 32 Oszacowanie chłonności położonych na obszarze gminy Ostrów Lubelski obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – bez planów miejscowych

Funkcje zabudowy	Tereny możliwe do zainwestowania (ha)	Powierzchnia użytkowa do zagospodarowania [m ²]
zabudowa mieszkaniowa	226,57	103 238,4
zabudowa usługowa	39,98	31 840
SUMA	266,55	135 078,4

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zlokalizowane są „luki w zabudowie” na obszarach miejscowych planów zagospodarowania. Obszary te zajmują łącznie 194,73 ha. Należy wziąć pod uwagę, że nie całe powierzchnie tych luk mogą się nadawać do wprowadzenia zabudowy, lub że bardziej racjonalnym sposobem ich wykorzystania może okazać się przeznaczenie części z nich na inne cele, np. pozostawienie części z nich w użytkowaniu rolniczym lub leśnym celem zachowania lokalnych ciągów przyrodniczych, zielenie, powierzchni parkingowych itp. W związku z powyższym, obszar wyliczonych luk należy pomniejszyć o 20 %, co daje ok. 154,36 ha terenów stanowiących luki (w obszarach dla których obowiązuje plan miejscowy) możliwe w przyszłości do zabudowy, w tym:

- 135,09 ha dla nowej zabudowy mieszkaniowej,
- 10,95 ha dla nowej zabudowy usługowej,
- 1,35 ha dla nowej zabudowy usług publicznych,
- 6,97 ha dla nowej zabudowy produkcyjnej.

W celu wyrażenia wyliczonych wartości, w powierzchni użytkowej zabudowy, przyjęto średnią intensywność zabudowy, zgodnie z aktualnie obowiązującymi miejscowymi planami – Tabela 33.

Tabela 33 Maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy dla poszczególnych przeznaczeń¹⁵

Rodzaj zabudowy	Plan miejscowy - wskaźniki
zabudowa produkcyjna	
tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz usług i rzemiosła uciążliwego	2,0
tereny pod obiekty usług niepublicznych, mieszczące funkcje handlu, gastronomii oraz usług podstawowych nieuciążliwych, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz usług i rzemiosła uciążliwego oraz obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych	2,0
tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów	nie określono, przyjęto 1,2
zabudowa usługowa	
tereny usług niepublicznych	2,0
tereny stacji paliw	1,0
zabudowa mieszkaniowa	
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	1,7
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej	1,4
tereny zabudowy zagrodowej	0,3
tereny pod uprawy ogrodnicze z dopuszczeniem zabudowy służącej obsłudze działki	nie określono, przyjęto 0,2
tereny zabudowy letniskowej	0,2
tereny zabudowy letniskowej z usługami	0,2
tereny zabudowy letniskowej i zabudowy zagrodowej	0,25
terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami i rzemiosłem nieuciążliwym	0,75
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	0,55
zabudowa usług publicznych	

¹⁵ Średni maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy przyjęto zgodnie z zapisami obowiązujących planów miejscowych, jeśli dla jakiegoś obszaru nie został określony przyjęto średnią intensywność zabudowy na podstawie obecnego zagospodarowania

Rodzaj zabudowy	Plan miejscowy - wskaźniki
tereny usług sportu i rekreacji	1,0
tereny usług publicznych	2,0
tereny infrastruktury technicznej	1,0

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34 Oszacowanie chłonności położonych na obszarze gminy Ostrów Lubelski obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej dla których obowiązują plany miejscowe

Funkcje zabudowy	Tereny możliwe do zainwestowania		Średnia intensywność zabudowy	Powierzchnia użytkowa do zagospodarowania [m ²]
	ha	m ²		
zabudowa produkcyjna				
tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz usług i rzemiosła uciążliwego	5,22	52 246,77	2,0	104 493,54
tereny pod obiekty usług niepublicznych, mieszczące funkcje handlu, gastronomii oraz usług podstawowych nieuciążliwych, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz usług i rzemiosła uciążliwego oraz obiektów i urzędzeń telekomunikacyjnych	1,29	12 909,28	2,0	25 818,56
tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów	0,46	4 614,11	1,2	5 536,93
RAZEM	6,97	69 770,16	-	135 849,03
zabudowa usługowa				
tereny usług niepublicznych	10,67	106 728,4	2,0	213 456,8
tereny stacji paliw	0,28	2 792,87	1,0	2 792,87
RAZEM	10,95	109 521,27	-	216 249,67
zabudowa mieszkaniowa				
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	0,19	1 904,41	1,7	3 237,50
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej	0,35	3 517,89	1,4	4 925,05
tereny zabudowy zagrodowej	102,86	1 028 587,95	0,3	308 576,385
tereny pod uprawy ogrodnicze z dopuszczeniem zabudowy służącej obsłudze działki	0,39	3 976,39	nie określono, przyjęto 0,2	795,28
tereny zabudowy lotniskowej	6,31	63 181,20	0,2	12 636,24
tereny zabudowy lotniskowej z usługami	1,63	16 360,51	0,2	3 272,10

tereny zabudowy letniskowej i zabudowy zagrodowej	2,08	20 081,14	0,25	5 020,29
terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami i rzemiosłem nieuciążliwym	1,84	18 410,21	0,75	13 807,66
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	19,44	194 391,16	0,55	106 915,14
RAZEM	135,09	1 350 410,86	-	459 185,65
zabudowa usług publicznych				
tereny usług sportu i rekreacji	0,49	4 858,34	1,0	4 858,34
tereny usług publicznych	0,73	7 308,55	2,0	14 617,1
tereny infrastruktury technicznej	0,13	1 328,08	1,0	1 328,08
RAZEM	1,35	13 494,97	-	20 803,52
SUMA	154,36	1 543 197,26	-	832 087,87

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35 Oszacowanie całkowitej chłonności położonych na obszarze gminy Ostrów Lubelski obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Funkcje zabudowy	Tereny możliwe do zainwestowania (ha)	Powierzchnia użytkowa do zagospodarowania [m ²]
zabudowa mieszkaniowa		
obszary bez planu	226,57	103 238,4
obszary z planem miejscowym	135,09	459 185,65
RAZEM	361,66	562 424,05
zabudowa usługowa		
obszary bez planu	39,98	31 840
obszary z planem miejscowym	10,95	216 249,67
RAZEM	50,93	248 089,67
zabudowa usług publicznych		
obszary bez planu	-	-
obszary z planem miejscowym	1,35	20 803,52
RAZEM	1,35	20 803,52
zabudowa produkcyjna		

obszary bez planu	-	-
obszary z planem miejscowym	6,97	135 849,03
RAZEM	6,97	135 849,03
SUMA	420,91	967 166,27

Źródło: Opracowanie własne

KROK III. Oszacowanie chłonności położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w kroku II, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy (zgodnie z art. 10 ust. 5 pkt. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)

Określenie chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach miejscowych innych niż obszary o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zabudowy pozwoli na określenie, jaką część zapotrzebowania, o którym mowa w Kroku I, można będzie zaspokoić na terenach, na których aktualnie obowiązuje możliwość zabudowy poza zwartymi strukturami. Łączna powierzchnia terenów tych wynosi 97,12 ha, w tym:

- 69,07 ha dla zabudowy mieszkaniowej,
- 6,89 ha dla zabudowy usługowej,
- 10,74 ha dla zabudowy usług publicznych
- 10,42 ha dla zabudowy produkcyjnej.

Wykorzystując wartość maksymalnego wskaźnika intensywności zabudowy dla poszczególnych stref funkcjonalnych określonych w obowiązujących planach miejscowych, zgodnie z Tabelą 35 (Krok II), obliczono powierzchnię użytkową nowej zabudowy możliwej do zlokalizowania na tych terenach, jako iloczyn powierzchni terenu niezainwestowanego objętego obowiązującym planem miejscowym i odpowiedniego maksymalnego wskaźnika intensywności zabudowy w zależności od funkcji zabudowy (Tabela 36).

Tabela 36 Oszacowanie chłonności położonych w gminie Ostrów Lubelski obszarów poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Funkcje zabudowy	Tereny możliwe do zainwestowania		Średnia intensywność zabudowy	Powierzchnia użytkowa do zagospodarowania [m ²]
	ha	m ²		
zabudowa produkcyjna				
tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz usług i rzemiosła uciążliwego	9,45	94 451,02	2,0	188 902,04
tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów	0,97	9 748,25	1,2	11 697,9
RAZEM	10,42	104 199,27	-	200 599,94
zabudowa usługowa				
tereny usług niepublicznych	6,89	68 855,94	2,0	137 711,88
RAZEM	6,89	68 855,94	-	137 711,88
zabudowa usług publicznych				

tereny usług sportu i rekreacji	5,94	59 456,77	1,0	59 456,77
tereny infrastruktury technicznej	4,80	48 015,75	1,0	48 015,75
RAZEM	10,74	107 472,50	-	107 472,50
zabudowa mieszkaniowa				
tereny zabudowy letniskowej	26,15	261 501,29	0,2	52 300,26
tereny zabudowy letniskowej i zabudowy zagrodowej	3,69	36 951,96	0,25	9 237,99
terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami i rzemiosłem nieuciążliwym	5,06	50 646,18	0,75	37 984,64
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	24,84	248 426,1	0,55	136 634,36
tereny zabudowy zagrodowej	9,33	93 344,86	0,3	28 003,46
RAZEM	69,07	690 870,39	-	264 160,71
SUMA	97,12	971 398,10	-	709 945,03

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia użytkowa zabudowy wyrażająca chłonność obszarów, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy, o których mowa w Kroku II i III, wynosi łącznie 1 685 358,83 m² (Tabela 37).

Tabela 37 Oszacowanie chłonności położonych na obszarze gminy Ostrów Lubelski obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz innych obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę

Funkcje zabudowy	Powierzchnia użytkowa do zagospodarowania [m ²], określona w:		SUMA
	Kroku II	Kroku III	
Zabudowa mieszkaniowa	562 424,05	264 160,71	826 584,76
Zabudowa usługowa	248 089,67	137 711,88	385 801,55
Zabudowa usług publicznych	20 803,52	107 472,50	128 276,02
Zabudowa produkcyjna	135 849,03	200 599,94	336 448,97
SUMA	967 166,27	709 945,03	1 677 111,30

Źródło: Opracowanie własne

KROK IV. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę (określonego w Kroku I) z sumą powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy (określone w Krokach II i III) (zgodnie z art. 10 ust. 5 pkt. 4. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)

Po porównaniu maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę w podziale na funkcje zabudowy z możliwością lokalizacji tej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz innych obszarach przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych pod zainwestowanie, należy stwierdzić, że potrzeby lokalizacji nowej zabudowy znajdują pokrycie w chłonności terenów dotychczas przeznaczonych pod zabudowę w przypadku następujących funkcji (Tabela 38):

Powyższe oznacza brak możliwości wskazywania nowych obszarów przeznaczonych pod wyżej wymienione funkcje poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione wyżej (zgodnie z art. 10 ust. 5 pkt. 4 lit. a).

Tabela 38 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – podsumowanie

KROK	I. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę	II. Chłonność obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zabudowy	III. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym (innych niż w Kroku II)	IV. Końcowy bilans
zabudowa mieszkaniowa	63 513,58	562 424,05	264 160,71	763 071,18 NADPODAŻ
zabudowa usługowa, w tym:	20 621,63	248 089,67	137 711,88	365 179,92 NADPODAŻ
zabudowa usługowa związana z istnieniem i rozwojem zabudowy mieszkaniowej	7 621,63	31 840	-	24 218,37 NADPODAŻ
zabudowa usługowa niezwiązana z istnieniem i rozwojem zabudowy mieszkaniowej	13 000	216 249,67	137 711,88	340 961,55 NADPODAŻ
zabudowa usług publicznych	0	20 803,52	107 472,50	128276,02 NADPODAŻ
zabudowa produkcyjna	26 000	135 849,03	200 599,94	310 448,97 NADPODAŻ

Źródło: Opracowanie własne

KROK V. OKREŚLENIE MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY ORAZ POTRZEB INWESTYCYJNYCH GMINY WYNIKAJĄCYCH Z KONIECZNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH, ZWIĄZANYCH Z LOKALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY NA OBSZARACH, O KTÓRYCH MOWA W KROKU II I III (ZGODNIE Z ART. 10 UST. 5 PKT. 5. USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM)

Prognozę wykonuje się celem oszacowania możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy oraz potrzeb inwestycyjnych gminy wynikających z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy poprzez projekcję zmian dochodów i wydatków budżetu gminy w perspektywie lat: 2020-2050. Takie szacunki pozwalają oszacować wielkości wolnych środków, które samorząd będzie mógł bezpośrednio (z własnego budżetu) przeznaczyć na inwestycje w tym inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i społeczną wynikające z zadań własnych gminy i planowanej zabudowy.

Dane wyjściowe przyjęte w prognozach należy traktować jako dane przybliżone, oszacowane na podstawie dostępnych materiałów, w tym:

1. Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Ostrów Lubelski na lata 2021-2035,
2. Banku Danych Lokalnych GUS,
3. Materiałów informacyjnych o samorządzie gminnym.

Prognozy zostały wykonane w horyzoncie czasowym 30 lat (lata 2020-2050). Odległa perspektywa czasowa powoduje, że prognozowanie dochodów i wydatków gminy zawiera w sobie istotny element błędu z tytułu możliwych zmian koniunktury gospodarczej w skali lokalnej, regionalnej i ponadregionalnej, jak również możliwych zmian przepisów prawnych mających wpływ na badane zmienne. Informacje wynikające z szacunków, nawet obarczone błędem, są jednak istotne z punktu widzenia strategicznych decyzji dotyczących polityki przestrzennej gminy oraz mogą zobrazować możliwości podejmowania decyzji planistycznych (w tym działań inwestycyjnych) przy uwzględnieniu stanu finansów gminy.

Projekcja budżetu na lata przyszłe została oparta na trendach wynikających z przeszłych i aktualnych wyników finansowych budżetu gminy. Kalkulacje oparto przede wszystkim na aktualnej Wieloletniej Prognozie Finansowej gminy Ostrów Lubelski, która uwzględnia wskaźniki wzrostu gospodarczego oraz inne parametry definiowane indywidualnie dla poszczególnych kategorii klasyfikacji budżetowej akceptowanych przez Ministerstwo Finansów. Projekcja nie uwzględnia wskaźnika inflacji.

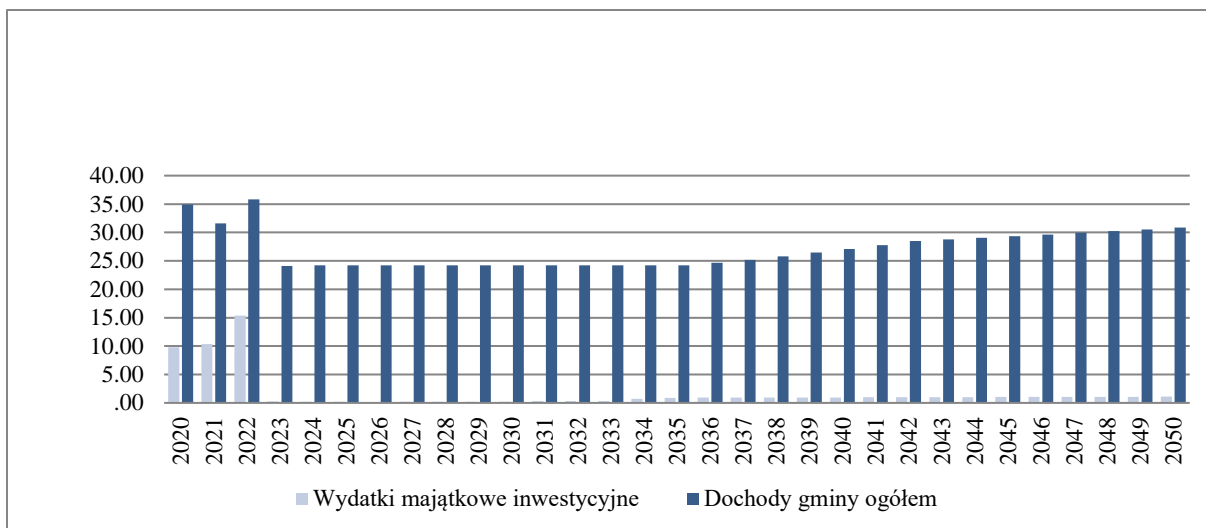
Tabela 39 Prognoza dochodów, wydatków i wyników budżetu dla gminy Ostrów Lubelski na lata 2020-2050 (w złotych)

Lata	Dochody gminy (ogółem)	Dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych	Dochody z tytułu podatku od nieruchomości	Dochody majątkowe (ogółem)	Wydatki gminy (ogółem)	Wydatki majątkowe inwestycyjne	Wynik budżetu (ogółem)
2020	34896237,42	2731101	880357	10715409	32879712	9814787	2016525
2021	31595435,58	2984497	935624	6126485	3471664	10328391	-3121209
2022	35808687	3250000	900000	11295145	37544447	15370102	-1735760
2023	24100000	3260000	905000	2723513	23135760	285760	964240
2024	24200000	3360000	935000	2120235	23235760	185760	964240
2025	24200000	3360000	935000	550000	23235764	185764	964236

Lata	Dochody gminy (ogółem)	Dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych	Dochody z tytułu podatku od nieruchomości	Dochody majątkowe (ogółem)	Wydatki gminy (ogółem)	Wydatki majątkowe inwestycyjne	Wynik budżetu (ogółem)
2026	24200000	3360000	935000	550000	23225000	175000	975000
2027	24200000	3360000	935000	550000	23245000	195000	955000
2028	24200000	3360000	935000	550000	23245000	195000	955000
2029	24200000	3360000	935000	550000	23245000	195000	955000
2030	24200000	3360000	935000	550000	23250000	200000	95000
2031	24200000	3360000	935000	550000	23350000	300000	85000
2032	24200000	3360000	935000	550000	23350000	300000	850000
2033	24200000	3360000	935000	550000	23350000	300000	850000
2034	24200000	3360000	935000	550000	23778900	728900	421000
2035	24200000	3360000	935000	550000	23963679	913679	236321
2036	24684000	3427200	953700	550000	24203316	922816	480684
2037	25177680	3495744	972774	550000	24445349	932044	732331
2038	25807122	3583138	997093	550000	24689803	941365	1117319
2039	26452300	3672716	1022021	550000	24936701	950778	1515599
2040	27113608	3764534	1047571	550000	25186068	960286	1927540
2041	27791448	3858647	1073760	550000	25563859	974691	2227589
2042	28486234	3955113	1100604	550000	26075136	994184	2411098
2043	28771096	3994665	1111611	550000	26596639	1014068	2174457
2044	29058807	4034611	1122727	550000	26862605	1024209	2196202
2045	29349395	4074957	1133954	550000	27131231	1034451	2218164
2046	29642889	4115707	1145293	550000	27402544	1044795	2240346
2047	29939318	4156864	1156746	550000	27676569	1055243	2262749
2048	30238711	4198433	1168314	550000	27953335	1065796	2285377
2049	30541098	4240417	1179997	550000	28232868	1076454	2308230
2050	30846509	4282821	1191797	550000	28515197	1087218	2331313
Razem	819010577	111401165	31218944	47280787	772976907	54751543	46033670

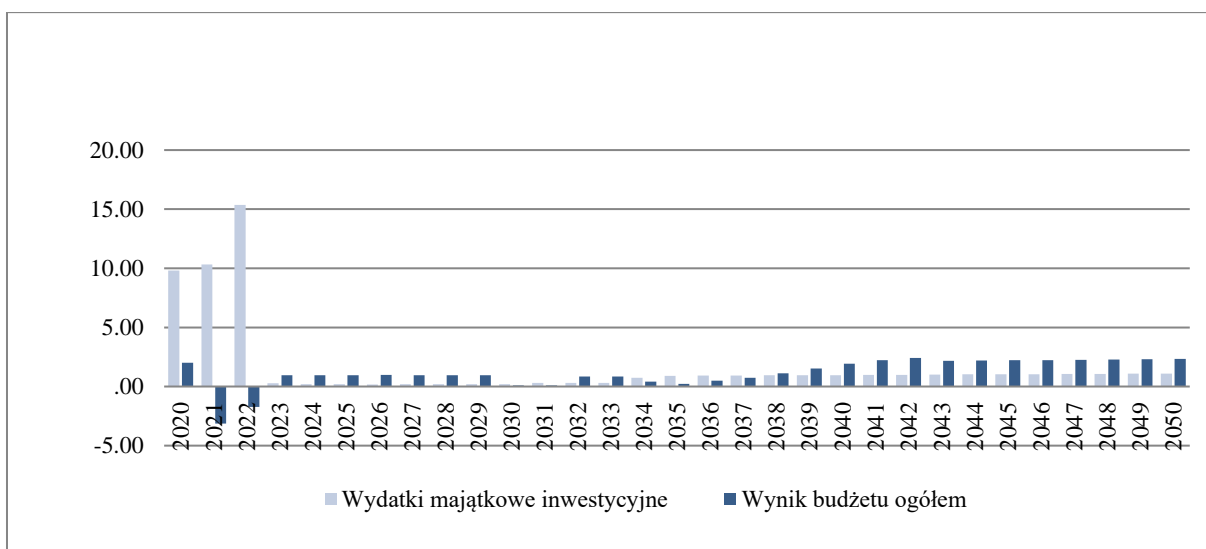
Źródło: opracowanie własne

W obliczeniach zastosowano metodę projekcji trendu dochodów i wydatków zwaną metodą najmniejszych kwadratów. Służy ona do analizy dotychczasowych, tj. historycznych trendów zmian dochodów i wydatków z poszczególnych źródeł, a następnie przedłużania ich w przyszłość. Określenie linii trendu pozwoliło po jego zbadaniu - prognozować przyszłe dochody i wydatki. Znajomość trendu jest punktem wyjścia przyszłościowej projekcji, ewentualnie dalszej kalkulacji.

Wykres 36 Prognoza wydatków majątkowych inwestycyjnych na tle dochodów ogółem w latach 2020-2050 (w mln złotych)

Źródło: opracowanie własne

Wykres 37 Prognoza wydatków majątkowych inwestycyjnych na tle wyniku budżetu ogółem w latach 2020-2050 (w mln złotych)

Źródło: opracowanie własne

Zaleca się coroczne uszczegóławianie i modyfikację kalkulacji w oparciu o różne założenia do projekcji prognostycznych. Podstawą niniejszej prognozy dochodów i wydatków gminy jest założenie stałego spadku liczby mieszkańców, w projekcji uwzględniono również zmniejszający się odsetek osób w wieku produkcyjnym. Drogą do uszczegółowionego prognozowania w kolejnych latach będzie przyrównywanie rzeczywistych danych do trendu i notowanie procentowych i wartościowych odstępstw.

Zakładając etapowe i sukcesywne zainwestowanie terenów rozwojowych gminy tj. położonych w zwartych strukturach zabudowy i na obszarach określonych w planach miejscowych, należy założyć, iż zainwestowane będą najpierw tereny pierwsze w kolejności, a następnie te drugie (także w etapach), co oznacza, że wydatki na infrastrukturę (stanowiące część wydatków majątkowych inwestycyjnych) będą rozłożone w czasie i dostosowane do zainteresowania inwestorów konkretnymi obszarami. Zgodnie z powyższymi założeniami, przyjęto że wydatki majątkowe inwestycyjne obejmujące głównie wydatki na infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i społeczną, służącą realizacji zadań własnych

gminy oraz potrzeb inwestycyjnych gminy wynikających z konieczności realizacji zadań własnych przyjmą do roku 2024 wartości zgodne z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Ostrów Lubelski, a następnie w latach 2024-2050 przyjętą wartość **8%** ogółu wydatków budżetowych (jako wypadkowa sytuacji dochodowej gminy, jej dynamiki oraz przyjętej przez gminę strategii rozwoju i zagospodarowania przestrzennego, w tym zrealizowanych i planowanych inwestycji lokalnych i ponadlokalnych). W rzeczywistości będą one zapewne ulegać dużym wahaniom rocznym. **Na tej podstawie obliczono, że wydatki inwestycyjne na infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i społeczną w gminie Ostrów Lubelski w latach 2020-2050 wyniosą łącznie ok. 56,328 mln zł.** Inwestycje dotyczące rozbudowy sieci komunikacyjnej dotyczyć będą przede wszystkim budowy nowych i modernizacji istniejących dróg i wynikać będą z bieżących potrzeb gminy. Zakłada się, że wydatki na drogi publiczne będą stanowić ok. 60 % wydatków na infrastrukturę.

W związku z faktem, że obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej obejmują przede wszystkim tereny o zrealizowanej sieci komunikacyjnej i podstawowej infrastrukturze technicznej nie będą one niosły za sobą dużych skutków finansowych związanych z ich wykonaniem (m. in. budową nowych dróg). Dodatkowo ze względu na rozproszony charakter zabudowy gminy i związany z tym brak ekonomicznego uzasadnienia inwestycji w budowę sieci kanalizacyjnej nie powstaną skutki finansowe w tym zakresie.

Środki na realizację inwestycji z zakresu komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej, pochodzić będą z budżetu oraz będą pozyskiwane m.in. w ramach strukturalnych funduszy na rozwój regionalny, pożyczek i kredytów preferencyjnych lub umów z innymi podmiotami (np. w formule PPP). Limity wydatków budżetowych oraz wieloletnie plany inwestycyjne są każdorazowo ujęte w budżecie gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie finansów publicznych. Starania o pozyskanie środków strukturalnych, funduszy na rozwój regionalny, pożyczek i kredytów preferencyjnych będą prowadzone przez gminę samodzielnie.

Realizacja inwestycji z zakresu komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej, należącej do zadań własnych gminy, prowadzona będzie również we współdziałaniu z innymi podmiotami publicznymi i prywatnymi działającymi i inwestującymi na terenie gminy, tak, aby zoptymalizować wydatki publiczne, np. koordynacja prac przy realizacji poszczególnych rodzajów uzbrojenia technicznego wraz z budową nawierzchni ulic.

Jako główne zasady realizacji inwestycji z zakresu komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej, należącej do zadań własnych gminy, przyjmuje się uwzględnianie szeroko pojętego **interesu publicznego mieszkańców** oraz **rachunku ekonomicznego uwzględniającego efektywność inwestycji**, czyli wysokość nakładów przypadających na jednego mieszkańca korzystającego z wybudowanej infrastruktury. Zgodnie z informacjami zawartymi w aktualnej Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Lubelski na lata 2015-2025 głównymi zadaniami inwestycyjnymi gminy w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i społecznej będą:

- modernizacja i remonty istniejących publicznych dróg gminnych;
- przebudowa i rozbudowa dróg lokalnych;
- budowa zbiornika retencyjnego „Pod Jamy”;
- budowa kanalizacji deszczowej w mieście Ostrów Lubelski;
- przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Ostrowie Lubelskim;
- budowa kanalizacji sanitarnej oraz przyłączy wodociągowych na osiedlu Gościniec w Ostrowie Lubelskim;
- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kolechowice;
- budowa kanalizacji sanitarnej do działek rekreacyjnych nad Jeziorem Miejskim i przy ul. Batalionów Chłopskich;
- rewitalizacja budynku Urzędu Miejskiego;
- remont placu oraz budynku OSP w Rozkopaczewie
- remont Przedszkola Samorządowego w Ostrowie Lubelskim;
- remont mola wraz z zagospodarowaniem plaży przy jeziorze Miejskim w Ostrowie Lubelskim;
- rozbudowa sieci wodociągowej w rejonie ulic Lubartowska i Żabia w Ostrowie Lubelskim;
- rewitalizacja ulicy Okopowej, Partyzantów i Czerwonego Krzyża w Ostrowie Lubelskim.

Szacunkowe koszty planowanych przez gminę inwestycji w zakresie komunikacji, infrastruktury technicznej oraz społecznej nie przekroczą możliwości finansowych gminy, jednak mogą wymagać znalezienia finansowania w formie dotacji lub kredytów i innych papierów dłużnych.

Celem ograniczenia rozpraszania inwestycji, a co za tym idzie racjonalizacji gospodarowania, należy rozważyć wprowadzanie ograniczeń zabudowy w opracowywanych w przyszłości miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenach przeznaczonych pod funkcje rolnicze.

Analiza możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy oraz potrzeb inwestycyjnych gminy wskazuje, że potrzeby inwestycyjne wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w Kroku II i III, **nie przekraczają możliwości finansowania gminy.**

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Miasto i gmina Ostrów Lubelski zajmują powierzchnię 12 158 ha (w tym miasto 2 977 ha co stanowi około 24,5% powierzchni).

Na obszarze miasta najliczniejszą grupę w strukturze własności stanowią osoby fizyczne (78,33%), Drugie miejsce, pod względem udziału procentowego, zajmują grunty Skarbu Państwa poza użytkowaniem wieczystym (8,87%). Wśród gruntów leśnych zadrzewionych i zakrzewionych lasy prywatne zajmują 247 ha (co stanowi 49% gruntów), zaś lasy publiczne 228 ha. Grunty gmin i związków międzygminnych lub metropolitalnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste stanowią 8,6% powierzchni miasta.

Na obszarze wiejskim, podobnie jak w mieście Ostrów Lubelski, najliczniejszą grupę w strukturze własności stanowią osoby fizyczne (75,96%). Podobnie jak w mieście drugie miejsce, pod względem udziału procentowego, zajmują grunty Skarbu Państwa poza użytkowaniem wieczystym (20,56%). Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione zajmują 2285 ha, w tym lasy państwowe stanowią 66,4%, a lasy prywatne 33,4%.

Szczegółowe zestawienia zawierają poniższe tabele.

Tabela 40 Struktura własności gruntów miasta Ostrów Lubelski stan na dzień 01 stycznia 2022 r.

Nazwa grupy rejestrowej	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział [%]
Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	264	8,87
Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	5	0,17
Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne	0	0,00
Gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	256	8,60
Gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	2	0,07
Jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego	0	0,00
Osoby fizyczne	2332	78,33

Nazwa grupy rejestrowej	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział [%]
Spółdzielnie	0	0,00
Kościóły i związki wyznaniowe	22	0,74
Wspólnoty gruntowe	0	0,00
Powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	22	0,74
Powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	0	0,00
Województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	15	0,50
Województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	2	0,07
Spółki prawa handlowego	55	1,85
Inne podmioty ewidencyjne niewymienione w grupach rejestrowych 1-15	2	0,07
RAZEM	2977	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów z Urzędu Miejskiego w Ostrowie Lubelskim, 1 stycznia 2022

Tabela 41 Struktura własności gruntów obszaru wiejskiego stan na dzień 1 stycznia 2022 r.

Nazwa grupy rejestrowej	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział [%]
Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	1888	20,56
Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	0	0,00
Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne	0	0,00
Gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	245	2,67
Gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	0	0,00
Jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego	0	0,00
Osoby fizyczne	6974	75,96
Spółdzielnie	11	0,12
Kościóły i związki wyznaniowe	5	0,05
Wspólnoty gruntowe	0	0,00
Powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	17	0,19

Nazwa grupy rejestrowej	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział [%]
Powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	0	0,00
Województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	29	0,32
Województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	0	0,00
Spółki prawa handlowego	8	0,09
Inne podmioty ewidencyjne niewymienione w grupach rejestrowych 1-15	4	0,04
RAZEM	9181	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów z Urzędu Miejskiego w Ostrowie Lubelskim, 1 stycznia 2022

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

12.1 OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Z wymienionych w Art. 6 Ustawy o ochronie przyrody – form ochrony przyrody (poza ochroną gatunkową) na terenie gminy Ostrow Lubelski występuje: park krajobrazowy wraz z otuliną, 3 obszary Natura 2000, 4 użytki ekologiczne oraz 9 pomników przyrody. Dodatkowo gmina Ostrow Lubelski zawiera się w Transgranicznym Rezerwacie Biosfery „Polesie Zachodnie”.

Region Polesia Zachodniego tworzy trójstronny Transgraniczny Rezerwat Biosfery. Polesie przecięte jest granicami państwowymi: jego zachodnia część należy do Polski, północno-wschodnia do Białorusi, a południowo-wschodnia do Ukrainy. Transgraniczny Rezerwat Biosfery Polesie Zachodnie łączy trzy cenne kompleksy przyrodnicze rezerwatów biosfery: Polesie Zachodnie (Rzeczpospolita Polska), Pribużskoje Polesie (Republika Białorusi) i Szacki (Ukraina). Dzięki nowej formie współpracy wzrosło międzynarodowe znaczenie tego obszaru, ułatwione będzie prowadzenie wspólnych projektów ekologicznych i pozyskiwanie pieniędzy na projekty. Wszystkie państwa, na których znajduje się rezerwat, zobowiązane są zachowania odpowiedniego poziomu jego ochrony prawnej.

Polesie Zachodnie położone jest po obu stronach Bugu i w dorzeczu górnej Prypeci i po polskiej stronie zajmuje prawie 5 tys. km² (dla porównania: to obszar nieco większy niż połowa województwa opolskiego). Cały Rezerwat Biosfery Polesie Zachodnie ma powierzchnię 140 tys. ha, której główną część stanowi Poleski Park Narodowy - obszar wodno-błotny o międzynarodowym znaczeniu. Obfituje w niespotykane gdzie indziej krajobrazy, co związane jest m.in. z faktem, że nakładają się tu na siebie trzy strefy biogeograficzne (borealna, kontynentalna i atlantycka). Ze względu na niezwykle warunki wodne w regionie, także jego przyroda jest unikalna. Jego znaczna różnorodność biologiczna w skali kontynentu oznacza wyjątkową mozaikę roślin, zwierząt i krajobrazu. Charakterystycznym elementem środowiska geograficznego Polesia Zachodniego są torfowiska i bezodpływowe naturalne jeziora.

12.1.1. Parki krajobrazowe

Park Krajobrazowy „Pojezierze Łęczyńskie” z otuliną znajduje się w obrębie dwóch subregionów Polesia Lubelskiego; Zachodniej części Pojezierza Łęczyńsko – Włodawskiego oraz Zachodniego fragmentu Równiny Parczewskiej. Park składa się z dwóch części połączonych wspólną otuliną. Część północna obejmuje Lasy Parczewskie wraz z przyległymi jeziorami, południowa

natomiast grupę jezior z niewielkimi rozproszonymi lasami w obrębie Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego.

Szczególnym celem ochrony Parku jest zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska ze szczególnym uwzględnieniem ekosystemów jeziornych i torfowiskowych.

Zajmuje on powierzchnię 11 816 ha (z czego 670,18 – 5,67% na obszarze Ostrowa Lubelskiego) i położony jest na obszarze następujących gmin: Sosnowica, Puchaczów, Ludwin, Uścimów, Ostrów Lubelski, Urszulin, Parczew, Dębowa Kłoda oraz Cyców. Natomiast otulina parku zajmuje powierzchnię 14 095 ha, z czego 4567,4 ha (32,4%) znajduje się na obszarze gminy Ostrów Lubelski.

Utworzony został 26 lutego 1990 r. na podstawie Uchwały Nr XI/56/90 WRN w Lublinie, następnie Rozporządzeniem Nr 7 Wojewody Lubelskiego z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Pojezierze Łęczyńskie (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 73, poz. 1528 z 2005 r.).

Warunki zagospodarowania terenu określa rozporządzenie powołujące.

12.1.2. Obszary Natura 2000

Na terenie gminy znajdują się 3 obszary Natura 2000:

PLH060107 – Ostoja Parczewska zajmuje powierzchnie 3591,53 ha, z czego prawie 1,3% (46,4 ha) leży na terenie gminy Ostrów Lubelski. Ostoja Parczewska położona jest w zachodniej części Polesia Lubelskiego w pobliżu północno zachodniej granicy Pojezierza Łęczyńsko -Włodawskiego. Obejmuje cały rozległy kompleks Lasów Parczewskich wraz z przylegającymi terenami łąkowymi. Obszar ten charakteryzuje się dużą mozaikowością siedlisk, uwarunkowaną znacznym zróżnicowaniem stosunków wodnych i gleb. Rzeźba terenu jest mało urozmaicona, z rozległymi równinami i niewielkimi wzgórzami oraz płytkimi, podmokłymi obniżeniami wypełnionymi torfem. Obszar położony jest w całości w zlewni Tyśmienicy. Największe ciekі odwadniające teren to Konotopa, Ochożanka oraz Bobrówka, której dolina miejscami zachowała jeszcze naturalny charakter. W obrębie ostoi znajdują się trzy niewielkie jeziora: Obradowskie, Czarne Gościeńskie i Kleszczów. Lasy Parczewskie tworzą wraz z Lasami Włodawskimi i Lasami Sobiborskimi największy kompleks leśny we wschodniej Polsce. Ma to istotne znaczenie dla populacji wilka zamieszkującej ten teren, ponieważ stwarza dogodne warunki (głównie migracyjne) dla właściwego jej funkcjonowania.

Głównym celem ochrony w obszarze jest populacja wilka. Na terenie ostoi bytuje 1 wataha wilków składająca się z 4-5 osobników. Populacja wilków w Lasach Parczewskich stanowi 0,7% populacji krajowej tego gatunku oraz 6,3% populacji woj. lubelskiego. Ostoja obejmuje najistotniejsze siedliska dla ochrony tego gatunku.

Na terenie obszaru stwierdzono 8 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej - zajmujących łącznie prawie 11% powierzchni oraz 10 gatunków zwierząt z Załącznika II DS. Na łąkach w dolinie Ochożanki znajduje się jedno z największych na Lubelszczyźnie stanowisk wielosiłu błękitnego, liczące ponad 1000 osobników.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12 stycznia 2015 r. ustanowiono „Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Parczewska PLH060107” (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2015 r. poz. 180).

PLB060004 – Dolina Tyśmienicy zajmuje powierzchnię 7363,66 ha, z czego prawie 3,6% (264,47 ha) leży na terenie gminy Ostrów Lubelski. Obszar obejmuje dolny odcinek doliny Tyśmienicy, od stawu Siemień do ujścia rzeki do Wieprza. Dolina jest zmeliorowana, zajmują ją wilgotne łąki z fragmentami turzycowisk, miejscami występują zarośla wierzbowe i olszyny. Znajduje się tu kilka niewielkich kompleksów stawów, liczne torfianki i starorzecza oraz kompleks stawów w Siemieniu (790 ha), który składa się z 2 dużych i 12 małych stawów. W tym kompleksie 20% powierzchni dużych stawów i 40-50% powierzchni wielu stawów małych zajęte jest przez szuwały trzcinowe i pałkowe. Otoczenie obszaru stanowią tereny rolnicze. Obszar obejmuje również krasowe zapadlisko wypełnione torfem, zajęte przez torfowisko przejściowe porośnięte łożą z osiką i brzozą oraz otaczający je Las

Wólczyński i skrawki pól uprawnych, a także doły potorfowe, zajęte obecnie przez kilkadziesiąt torfianek.

Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E 64. Występują tu co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: *batalion (PCK)*, *bączek (PCK)*, *bąk (PCK)*, *bielik (PCK)*, *blotniak łąkowy*, *blotniak stawowy*, *mewa czarnogłowa*, *mewa mała (PCK)*, *podróżniczek (PCK)*, *puchacz (PCK)*, *rybitwa czarna*, *rybitwa rzeczna*, *sowa błotna (PCK)*, *zielonka (PCK)*, *cyranka*, *gęgawa*, *krakwa*, *krwawodziób*, *kulik wielki (PCK)*, *perkoz rdzawoszyi*, *puszka*, *rybitwa białoskrzydła (PCK)*, *rycyk*; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje *bocian biały*, *dubelt (PCK)*, *derkacz* i *rybitwa białowąsa (PCK)*. W okresie wędrówek stosunkowo duże koncentracje osiąga *bielik (C7)*; stawy w Siemieniu są pierzowiskiem dla ok. 250-550 osobników łabędzia niemego. Jest to ważna ostoja wydry *Lutra lutra* i kilku zagrożonych gatunków ryb.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 30 grudnia 2014 r. ustanowiono „Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLB060004” (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2014 r. poz. 4685).

PLB060006 – Lasy Parczewskie zajmuje 14024,3 ha z czego prawie 0,3% (36,44 ha) leży na terenie gminy Ostrów Lubelski. Obszar obejmuje kompleks leśny Lasy Parczewskie, usytuowany pomiędzy Kanałem Wieprz-Krzna a rzeką Tyśmienicą, wraz z przecinającymi je łąkami "Ochoża". Od zachodu lasy przylegają do doliny Tyśmienicy, od wschodu, północy, a także częściowo od południa sąsiadują z polami uprawnymi. Cały kompleks leśny położony jest w zlewni rzeki Tyśmienicy, a odwadniają go jej dopływy Ochoża i Piwonia-Bobrówka oraz Konotopa. Bezpośrednio w sąsiedztwie lub w niewielkiej odległości od Lasów Parczewskich położonych jest kilka kompleksów stawów rybnych i jezior (Jez. Czarne Gościenieckie, Jez. Kleszczów i Jez. Miejskie). Przeważają bory sosnowe i bory mieszane, lokalnie występują olsy, grądy, łągi jesionowo-olchowe oraz zanikające obecnie bory bagienne i torfowiska przejściowe.

Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E 65. Występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Jest to jedno z nielicznych stanowisk lęgowych podgorzałki. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: *bielik (PCK)*, *podgorzałka (PCK)*, *puchacz (PCK)*, *trzmiełojad*; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje *bocian czarny* i *dzięcioł białogrzbiety (PCK)*.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 15 stycznia 2015 r. ustanowiono „Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Parczewskie PLB060006” (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2015 r. poz. 176).

12.1.3. Użytki ekologiczne

W gminie utworzono 4 użytki ekologiczne ustanowione Uchwałą Nr XXXVI/142/93 Rady Gminy i Miasta w Ostrowie Lubelskim z 21.07.1993 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych na jeziorach i wokół jezior na terenie gminy Ostrów Lubelski, zmienionej Uchwałą Nr XVI/94/96 Rady Miejskiej Ostrów Lubelski z 29 lutego 1996 r. obejmujące wymienione niżej jeziora oraz strefę brzegową wokół nich w granicach określonych na załącznikach graficznych do przedmiotowych uchwał:

- **Jeziro Miejskie** – jako miejsce występowania rzadkich gatunków roślin,
- **Jeziro Kleszczów wraz z przylegającym torfowiskiem** – jako miejsce występowania wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, a także jako interesujący obiekt hydrograficzny o osobliwych, naturalnych cechach jakościowych wody,
- **Jeziro Czarne Gościenieckie wraz z otaczającym torfowiskiem** – jako miejsce występowania wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt,

- **Jeziro Mytycze** - obejmujące bardzo cenną florystycznie spleję jako pływającą wyspę wraz ze stanowiskami wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków ptaków wodnych (kolonia czapli siwej).

12.1.4. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Ostrów Lubelski występuje 9 pomników przyrody, w tym 8 pojedynczych obiektów oraz 1 pomnik wieloobiektowy – aleja (szpaler drzew). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 42 Pomniki przyrody na terenie gminy Ostrów Lubelski

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (opis)	Data ustanowienia	Obowiązująca podstawa prawna	Lokalizacja	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wysokość [m]
1	Aleja (szpaler drzew) Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> 16 szt.	29.12.1979	Decyzja z upoważnienia Wojewody Lubelskiego z dnia 29 grudnia 1979 r. Zarządzenie Nr 42 Wojewody Lubelskiego z dnia 22 października 1987 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dnia 6 listopada 1987 r. Nr 12, poz. 211 zm. Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 1990 r. Nr 15 poz. 200)	siedlisko rolnicze wł. R. Gnypa Kolehowice Folwark 1, w pobliżu zabudowań K. Drozda	63	14
					97	21
					76	20
					93	21
					84	22
					101	24
					54	15
					38	19
					105	22
					68	19
					105	25
				68	23	
				55	19	
				55	19	
				55	19	
2	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3.07.1985	Decyzja Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii z dnia 3 lipca 1985 r. Zarządzenie Nr 42 Wojewody Lubelskiego z dnia 22 października 1987 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dnia 6 listopada 1987 r. Nr 12, poz. 211 zm. Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 1990 r. Nr 15 poz. 200)	rośnie w oddziale 169 d w Leśnictwie Brzostówka, Nadleśnictwo Lubartów	125	3
3	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3.07.1985	j.w.	oddział leśny 169 d w leśnictwie Brzostówka, Nadleśnictwo Lubartów	115	25
4	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	11.06.1992	Zarządzenie Nr 12 Wojewody Lubelskiego z dnia 11 czerwca 1992 r. (Dz. Urz. Woj.	przy kościele parafialnym	132	3

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (opis)	Data ustanowienia	Obowiązująca podstawa prawna	Lokalizacja	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wysokość [m]
			Lubelskiego z 1992 r. Nr 6 poz. 60)			
5	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	11.06.1992	j.w.	przy kościele parafialnym	129	22
6	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	11.06.1992	j.w.	przy kościele parafialnym	201	24
7	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	11.06.1992	j.w.	przy kościele parafialnym	144	24
8	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	11.06.1992	j.w.	przy kościele parafialnym	112	6
9	Kasztanowiec <i>Aesculus sp.</i>	11.06.1992	j.w.	przy kościele parafialnym	98	20

Źródło: <http://erfop.gdos.gov.pl>

W sąsiedztwie pomników przyrody obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z aktów ustanawiających, które są zgodne z obowiązującą ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (art. 45), natomiast nie obowiązują zakazy wynikające z aktu ustanawiającego pomnik przyrody, które nie są zgodne z ww. przepisami ustawy, jak również nie mają zastosowania zakazy wymienione w art. 45 ustawy, które nie figurują w akcie prawa miejscowego. Wskazano jest, aby Gmina dążyła do uregulowania stanu prawnego pomników przyrody w celu dostosowania do obowiązujących przepisów.

12.1.5. Obiekty i tereny proponowane do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody

Zgodnie z „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego” (z 2015 r.) fragment gminy Ostrów Lubelski został zaproponowany do objęcia ochroną prawną jako fragment Parczewskiego Parku Krajobrazowego (w tym północna część PK „Pojezierze Łęczyńskie”). Przedmiotem ochrony miały być zwarty kompleks leśny oraz śródleśne jeziora i bagna torfowisk wysokich oraz przejściowych, a także funkcjonalna ochrona krajobrazowa powiązań w otoczeniu rezerwatów przyrody („Jezioro Obradowskie”, „Królowa Droga” i „Lasy Parczewskie”).

Parczewski Park Krajobrazowy - PZPW

Obszar lasów Parczewskich oraz okolice Sosnowicy zostały wpisane na listę najważniejszych ostoi ptaków w Polsce i w Europie. Ochrona prawna obecnie realizowana jest poprzez objęcie części Lasów Parczewskich Parkiem Krajobrazowym „Pojezierze Łęczyńskie”, a pozostałego obszaru lasów - Parczewskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, który w przyszłości ma być przekształcony w Parczewski Park Krajobrazowy.

W opracowaniu ekofizjograficznym dla miasta i gminy Ostrów Lubelski z 2003 roku do objęcia ochroną wskazano:

- rezerwy: Jezioro Czarne Gościńskie wraz z otaczającymi torfowiskami wysokimi i przejściowymi, Jezioro Mytycze – jako rezerwat faunistyczno-florystyczny, fragment lasu koło wsi Żuraw – jako rezerwat leśny o proponowanej nazwie „Las Żuraw”, starodrzew dębu szypułkowego położony w centralnej części lasu Leśnictwa Brzostówka w oddziałach 169 i 177 jako rezerwat leśny „Brzostówka”

- użytek ekologiczny: zabagnioną łąkę położoną w dolinie Tyśmienicy pomiędzy Kolechowicami i Uścimowem Nowym. Orientacyjna powierzchnia projektowanego użytku ekologicznego wynosi 26 ha.

12.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na terenie gminy Ostrów Lubelski występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary te zostały opisane w rozdziale 5.2 niniejszego studium.

12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

12.3.1. Obiekty i obszary prawnej ochrony konserwatorskiej

W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich:

- Uzgadnianie zamierzeń i działań inwestycyjnych, w trybie przepisów odrębnych, z organem ds. ochrony zabytków;
- Uzyskanie pozwolenia organu ds. ochrony zabytków dla wszelkich działań inwestorskich realizowanych w obiektach i na nieruchomościach wpisanych do rejestru zabytków.

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków nieruchomych zamieszczono poniżej.

Tabela 43 Wykaz obiektów nieruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków położonych na obszarze gminy Ostrów Lubelski.

L.p.	Obiekt	Adres	Numer rejestru	Numer działki
1.	zespół cmentarza prawosławnego wraz z kaplicą, w gran. działek wskazanych w dec., wg zał.	Kolechowice Ostrów Lubelski	A/982 z dnia 11.01.2019 r.	472, 471/2
2.	kościół paraf. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP i św. Wawrzyńca z wyposażeniem w zabytki ruchome, dzwonnica, ogrodzenie, drzewostan w gran. cmentarza kościelnego	Ostrów Lubelski	A/118 z dnia 11.01.2019 r.	955
3.	kapliczka przydrożna, na działce wskazanej w dec., w granicach wg zał.	Ostrów Lubelski ul. Partyzantów	A/796 z dnia 11.01.2019 r.	

Na terenie gminy nie znajdują się stanowiska archeologiczne wpisane do Rejestru Zabytków.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z FUNKCJONOWANIA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

13.1.1. Układ drogowy

Układ drogowy gminy Ostrów Lubelski składa się około 503,5 km dróg publicznych, w tym:

- 25,191 km dróg wojewódzkich (w tym droga nr 821- 7,36 km, droga nr 813- 17,36 km);
- 22,299 km dróg powiatowych;
- 455,995 km dróg gminnych (w tym miasto 145,188 km, gmina 310,807 km).

Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie o numerach: 813 i 821.

Droga wojewódzka o numerze 813 przebiega południkowo łącząc Międzyrzec Podlaski z Podzamczem położonym 0,5 km na północ od Łęcznej, przez Parczew i Ostrów Lubelski. Droga ma długość 94,467 km i leży w powiatach ziemskich: bialskim, radzyńskim, parczewskim, lubartowskim oraz łęczyńskim. Droga wojewódzka 813 zaliczona jest do klasy G (główna).

Droga wojewódzka 821 ma długość 13,680 km i łączy Tarło położone 7 km na północ od Lubartowa z Ostrowem Lubelskim. Droga przebiega równoleżnikowo przez teren powiatu lubartowskiego, przez gminy: Niedźwiada i Ostrów Lubelski. Jest częścią szlaku komunikacyjnego relacji Lubartów - Ostrów Lubelski. Droga wojewódzka 821 zaliczona jest do klasy Z (zbiorcza).

Według Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012 – 2020 ich stan techniczny został oceniony jako dobry i zadawalający.

Do głównych problemów związanych z bezpieczeństwem ruchu na drogach wojewódzkich zaliczyć należy dużą ilość wypadków z udziałem niechronionych uczestników ruchu drogowego, a zwłaszcza pieszych, stwarzając zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego

W dalszej kolejności dla powiązań zewnętrznych, ale także i wewnętrznych gminy istotne są drogi powiatowe, wskazane w Tabeli 44. Zapewniają spójność sieci drogowej oraz służą głównie wewnętrznym potrzebom komunikacyjnym gminy. Drogi powiatowe z uwagi na ich obecne parametry techniczne i użytkowe oraz funkcje w sieci, mają klasę dróg zbiorczych (Z) i lokalnych (L). Odległości między skrzyżowaniami dróg zbiorczych i zakres obsługi zagospodarowania w większości odpowiadają wymaganiom dla tej klasy drogi. Większość tych dróg w stanie istniejącym posiada niedostatecznie szerokie pasy drogowe dla rozbudowy do wymaganych prawem parametrów oraz wyposażenia ich w chodniki i ścieżki rowerowe.

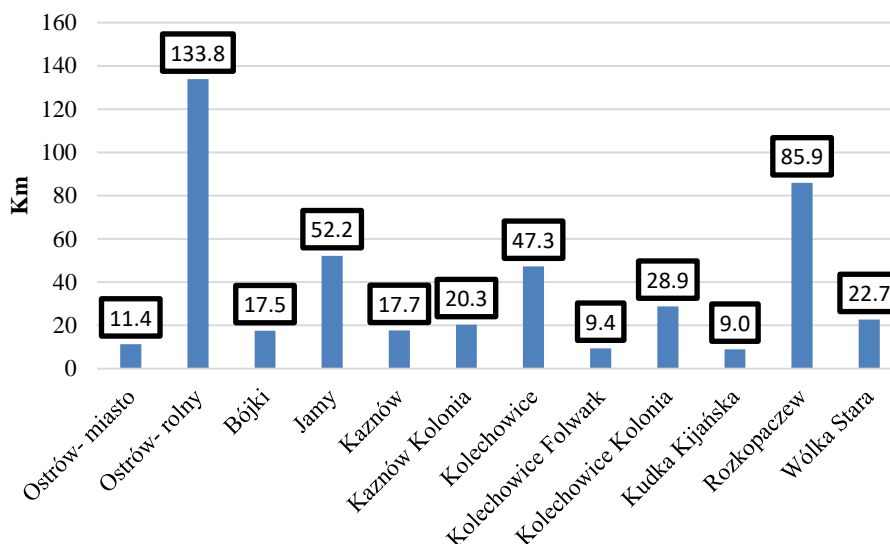
Tabela 44 Drogi powiatowe w gminie Ostrów Lubelski

L.P	Klasa drogi	Numer drogi	Nazwa drogi
1	L	1553 L	Od dr. woj. 815 - Niedźwiada - Brzeźnica Bych.- Kaznów- do drogi woj. Nr 821
2	L(Z)	1566 L	Od dr. woj. 813 - Ostrów Lub.- Stara Jedlanka- (Sosnowica)
3	L(Z)	1570 L	Od drogi woj. nr 813 - Ostrów Lub.- Głębokie - Drozdówka - Stara Jedlanka - do dr. pow. 1566L
4	Z	1557 L	Od dr. kraj.19 - Łucka - Kaznów – do drogi woj. nr 821
5	L	1559 L	Od drogi. pow. nr 1557L - Serniki - Nowa Wola - Brzostówka - Kolechowice - do dr. woj. nr 813
6	L	1563 L	Od dr. pow. 1559L - Brzostówka - Wólka Stara - Rozkopaczew - do drogi woj. nr 813
7	L	1565 L	(Wólka Nowa) - Wólka Stara - do dr. pow. nr 1563 L

Źródło: dane z UM Ostrów Lubelski

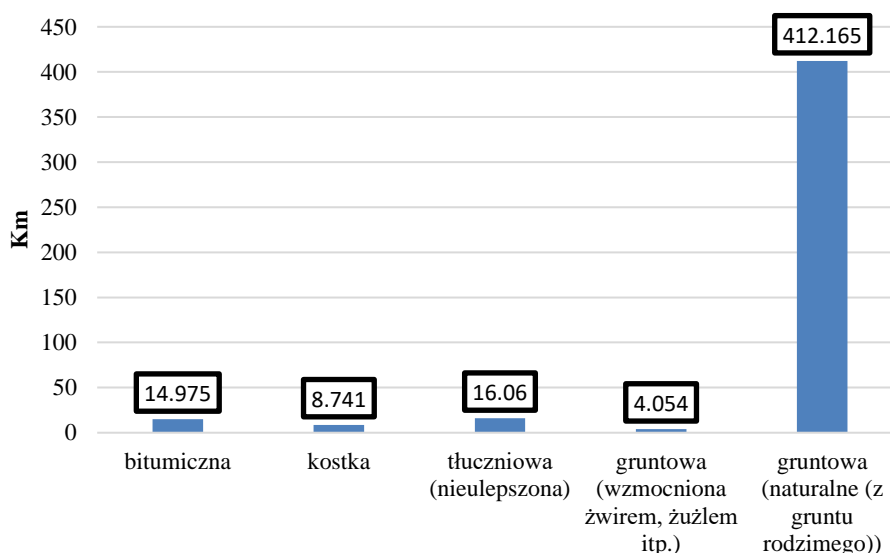
Drogi wojewódzkie i powiatowe łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy drodze.

Drogi gminne służą bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych kategorii i uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu. Istniejąca sieć dróg gminnych jest wystarczająca i zaspokaja potrzeby mieszkańców, jednak stan techniczny większości nawierzchni nie jest najlepszy i nie odpowiada wymaganym standardom. Wskazane jest przeprowadzanie systematycznych remontów, modernizacji i rozbudowy układu. Długość dróg gminnych w poszczególnych miejscowościach przedstawia Wykres 38. Wyposażenia układu drogowego w nawierzchnie przedstawiono na Wykresie 39.

Wykres 38 Długość dróg gminnych w poszczególnych miejscowościach

Źródło: dane z UM Ostrów Lubelski

Wykres 39 Długość dróg gminnych ze względu na rodzaj nawierzchni

Źródło: dane z UM Ostrów Lubelski

Część zagospodarowania gminy obsługiwana jest przez drogi niezaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne na terenach mieszkaniowych, rolnych i leśnych.

Dane dotyczące obecnego poziomu ruchu przedstawiono w Tabeli 45. Informacje pochodzą z Generalnego Pomiaru Ruchu przeprowadzonego w 2015 roku na drogach wojewódzkich, z wyłączeniem odcinków, dla których zarządcami są prezydenci miast na prawach powiatu. W czasie pomiaru rejestracji podlegały wszystkie pojazdy silnikowe korzystające z dróg publicznych w podziale na kategorie.

Tabela 45 Generalny pomiar ruchu 2015r.

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych				
			Motocykle	Sam. osób. mikrobusey	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe	Autobusy
813	Parczew- Ostrów Lub.	1155	33	956	99	55	2
813	Ostrów Lub.- Łęczna	2153	103	1769	166	67	22
821	Klementynów- Ostrów Lub.	1150	20	969	98	48	8

Źródło: dane z GPR z 2015 roku

13.1.2. Komunikacja kolejowa

Na obszarze gminy nie występuje komunikacja kolejowa.

13.1.3. Komunikacja publiczna autobusowa

Publiczny transport zbiorowy w gminie zapewniony jest przez przewozy autobusowe oraz prywatne firmy przewozowe, które są uzupełnieniem komunikacji głównie między mniejszymi miejscowościami. Aktualne połączenia autobusowe nie zaspokajają zapotrzebowania na tego rodzaju usługi. Układ linii i przystanków nie gwarantuje odpowiedniej dostępności dla wszystkich mieszkańców Gminy.

13.1.4. Transport ładunków

W gminie Ostrów Lubelski brak jest ważnych źródeł i celów ruchu towarowego. Obiekty handlowe, rolnicze i przetwórstwa, które wymagają tego typu transportu są rozproszone i nie generują znaczącego ruchu.

13.1.5. Ruch pieszki i rowerowy

Na terenie Gminy Ostrów Lubelski występuje sieć chodników i niewielka ilość ścieżek rowerowych. Dla zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego mieszkańcom Gminy, planuje się dalszą rozbudowę chodników i ścieżek rowerowych.

13.1.6. Parkowanie pojazdów

W gminie Ostrów Lubelski, poza obszarem miasta nie występują istotne problemy z parkowaniem pojazdów.

W mieście braki miejsc parkingowych występują głównie przy obiektach użyteczności publicznej tj. przedszkole, szkoła. Miasto jako obszar stanowiący główny ośrodek administracyjny, gospodarczy i kulturalny gminy charakteryzuje się znacznie większym zapotrzebowaniem na miejsca postojowe.

13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Dokument nie przewiduje budowy dróg ekspresowych, przebiegających przez obszar gminy Ostrów Lubelski.

Obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 czerwca 2016 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz.U. 2016 poz. 784) nie ustala przebiegu żadnej z dróg tych klas w obszarze gminy Ostrów Lubelski.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (przyjęty przez Sejmik Województwa Lubelskiego Uchwałą nr XI/162/2015 z dnia 30 października 2015 r.) w ramach poprawy sprawności i bezpieczeństwa ruchu w obszarach miejskich i zurbanizowanych PZPW rekomenduje wprowadzanie lub utrzymywanie rezerw terenowych w lokalnych dokumentach planistycznych umożliwiających realizację w przyszłości obwodnic między innymi miasta Ostrów Lubelski.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku przyjęta została uchwałą Nr XXXIV/559/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 czerwca 2013 r. Jest to dokument programowy, który określa wizję oraz cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego.

Dokument jako ograniczenie rozwoju wskazuje peryferyjne położenie w obszarze niskiego rozwoju, przy jednoczesnym słabym skomunikowaniu z lepiej rozwiniętym otoczeniem krajowym i z zagranicą, jak również przy niewystarczającej infrastrukturze integrującej przestrzeń regionu.

Celem strategicznym jest „Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu”. W ramach działań został postawiony cel operacyjny, który wskazuje na poprawę wewnętrznego skomunikowania regionu. Kierunkiem działań jest rozwijanie infrastruktury drogowej i modernizacja kluczowych dróg wojewódzkich mających na celu wzmacnianie powiązań wewnętrznych i rozwijanie funkcji gospodarczych, zwłaszcza związanych z wykorzystaniem endogenicznych potencjałów rozwojowych województwa. Dodatkowo wspieranie działań mających na celu poprawę powiązań komunikacyjnych między ośrodkami subregionalnymi oraz ich powiązań z Lublinem, jak również wspieranie działań na rzecz poprawy wybranych powiązań komunikacyjnych ośrodków mających funkcje ponadlokalne z ośrodkami subregionalnymi.

W ramach celu strategicznego „Restrukturyzacji rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich” wyznaczono cel operacyjny jako wyposażenie obszarów wiejskich w infrastrukturę transportową, komunalną i energetyczną. Kierunkiem działań jest wspieranie działań na rzecz uzupełnienia sieci dróg lokalnych o brakujące ogniwa lub ich modernizowanie.

Według Strategii obszar gminy Ostrów Lubelski został określony jako położony w strefie największego oddziaływania miasta Lublina. W związku z tym, na obszarze największego oddziaływania powinno podejmować się działań mających na celu zwiększenie zewnętrznej (kolejowej i drogowej) dostępności komunikacyjnej na kierunkach powiązań z Warszawą, Łodzią (Radomiem), Krakowem (Kielcami), Rzeszowem i Białymstokiem, wewnątrzregionalnej dostępności komunikacyjnej.

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Lubelski na lata 2015-2025 została przyjęta uchwałą Nr XIII/87/15 Rady Gminy Ostrów Lubelski z dnia 29 grudnia 2015 r. Określa ona priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki.

Strategia na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej oraz badania ankietowego dokonała analizy podstawowych problemów rozwojowych Gminy Ostrów Lubelski w odniesieniu do trzech sfer, między innymi strefy infrastrukturalnej.

Jednym z głównych problemów Gminy Ostrów Lubelski jest niska dostępność i jakość systemu komunikacyjnego. Podstawowym niedostatkiem w tym zakresie jest niska jakość dróg na terenie gminy, w szczególności na obszarach wiejskich, gdzie zauważalna jest wyraźna dysproporcja w ich jakości w porównaniu do obszaru miejskiego gminy.

Strategia określa trzy podstawowe, priorytetowe cele strategiczne rozwoju gminy Ostrów Lubelski. Jednym z celów jest rozwinięta infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska. Na ten cel strategiczny składają się cele operacyjne tj.:

- modernizacja i budowa nawierzchni dróg zlokalizowanych na terenie miasta i gminy oraz utwardzanie dróg gruntowych. W szczególności zakłada się realizację przedsięwzięć drogowych na terenach wiejskich gminy;
- zwiększenie dostępności infrastruktury towarzyszącej w zakresie: chodników, miejsc parkingowych i oświetlenia.

Dodatkowo Strategia wysuwa proponowane przedsięwzięcia tj.:

- budowa i przebudowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- budowa ścieżek rowerowych;
- budowa/modernizacja i remont chodników;
- budowa nowych miejsc parkingowych.

Program Rozwoju Powiatu Lubartowskiego na lata 2015-2022 został przyjęty uchwałą Nr XII/85/15 Rady Powiatu w Lubartowie z dnia 29 grudnia 2015 r.

Program wskazuje cele strategiczne, jednym z nich jest rozwój infrastruktury technicznej. W związku z określeniem celów, wyznaczono kierunki działań. Kierunkiem jest między innymi poprawa jakości dróg i komunikacji poprzez przebudowę i remonty wybranych odcinków dróg powiatowych zgodna z Planem rozwoju sieci dróg powiatowych na lata 2015-2020 z perspektywą do 2025 r. Kolejnym celem strategicznym związanym z rozwojem komunikacji jest poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej (chodniki, pobocza, sygnalizacja świetlna).

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ostrów Lubelski został przyjęty uchwałą Nr XVIII/108/16 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 31 maja 2016 r. Dokument wskazuje obszary problemowe w sektorze transportu jako: wysoką emisyjność spowodowaną złą jakością nawierzchni dróg, przestarzały tabor, słabą promocję transportu zbiorowego. Celem głównym dokumentu jest ograniczenie zużycia energii i surowców, a także zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym w perspektywie do roku 2020. Jednym z celów operacyjnych jest natomiast niskoemisyjny transport. Wyznaczone zostały kierunki działań, by osiągnąć zamierzony cel. Są nimi: poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej i budowa ścieżek rowerowych. Dokument wyznacza konkretne zadania jako przebudowy konkretnych dróg gminnych i budowy konkretnych odcinków ścieżek rowerowych.

Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Ostrów Lubelski przyjęte uchwałą Nr XIX/123/12 Rady Miejskiej w Ostrowie Lubelskim z dnia 14 września 2012 roku, w kierunkach rozwoju komunikacji wskazuje jako cel rozwoju stworzenie takiego układu powiązań, który byłby właściwie związany ze strukturą miejską oraz zapewniał sprawne połączenie z układem zewnętrznym. Cele rozwoju układu komunikacyjnego podzielone są na dotyczące miasta i obszarów wiejskich. W mieście należy:

- przyjąć standardy obsługi zależne od prognoz ilościowych i powiązań z obszarem przyległym;
- nadać funkcje i parametry adekwatne do potrzeb, wzajemnych relacji i kierunków zewnętrznych powiązań;
- dążyć do minimalizacji trudności przy realizacji ulic i skrzyżowań, bez szkody dla jakości rozwiązań;
- maksymalnie wykorzystać istniejący układ zgodnie z kierunkami planowanych przemian i strategii rozwoju miasta;
- zadbać o estetykę ulic, znaków, reklam itp., nadając im przy tym charakter regionalny;
- stworzyć system ciągów rowerowych i pieszych poprzez wyznaczenie ich jako wydzielone lub oznakowanie przebiegów w ramach istniejących ulic;
- dążyć do dogęszczania istniejącej zabudowy tak, by powstało ekonomiczne uzasadnienie podłączenia jej do sieci infrastruktury miejskiej (w tym realizacji powiązań komunikacyjnych).

Celem rozwoju układu komunikacyjnego gminy, podobnie jak miasta, jest zapewnienie sprawnej sieci powiązań z obszarem zainwestowania miejskiego oraz obszarami zewnętrznymi – stworzenie modelu (struktury) powiązań, który służyłby zarówno obsłudze bezpośredniej terenów zabudowy wsi, połączeń z obszarem gminy oraz dalekich – z powiatem, województwem i krajem. Osiągnięcie takiego celu wymaga:

- maksymalnego wykorzystania istniejących dróg o nawierzchni twardej, zwłaszcza wojewódzkich i powiatowych, podnosząc ich sprawność i bezpieczeństwo;

- projektowania nowych przebiegów śladami istniejących dróg gruntowych lub wzdłuż linii podziałów własnościowych, zachowując przy tym normatywne parametry techniczne dostosowane do aktualnych potrzeb ruchowych i bezpieczeństwa;
- zachowanie etapowania polegającego na realizacji w I etapie podbudowy, w II – warstwy ścieralnej, lecz również budowie krótszych odcinków o pełnej konstrukcji jezdni;
- przemyślanej realizacji uzbrojenia podziemnego (sieci wodne, gazowe, elektryczne, telefoniczne) tak, by umożliwić – bez przekładania – późniejszą budowę drogi;
- utrzymania w dobrym stanie technicznym dróg (zwłaszcza jezdni i elementów odwodnienia), przeznaczając większe środki na remonty.

13.3. OCENA FUNKCJONOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY

Do podstawowych problemów funkcjonowania systemu transportowego gminy należą:

- niska dostępność i jakość systemu komunikacyjnego;
- na obszarach wiejskich, zauważalna jest wyraźna dysproporcja w jakości dróg w porównaniu do obszaru miejskiego gminy;
- na obszarach wiejskich gminy większość dróg jest nieutwardzona i ma charakter gruntowy;
- zły stan infrastruktury towarzyszącej dróg w zakresie chodników, miejsc parkingowych oraz oświetlenia;
- brak obwodnicy zewnętrznej miasta, która wyprowadzała by ruch z miasta;
- bardzo mała ilość ścieżek rowerowych;
- niewystarczająco rozbudowany system komunikacji autobusowej;
- niski % wydatków na drogi ze środków budżetowych gminy.

Uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi gminy są:

- położenie gminy na szlaku dróg wojewódzkich: 813 i 821;
- możliwość uzyskania środków na rozwój infrastruktury z funduszy Unii Europejskiej;
- bezpośrednie oddziaływanie na teren gminy poprzez miasto Lublin.

Zagrożeniami dla rozwoju mogą być:

- nadmierny wzrost ruchu drogowego, za którym nie będzie nadążała rozbudowa układu drogowego;
- opóźnienia w rozbudowie i modernizacji układu drogowego;
- wydłużanie się procesów inwestycyjnych wynikające z przedłużających się procedur administracyjnych;
- rozpraszanie („rozlewanie”) zabudowy i dezintegracja przestrzenna gminy i gmin sąsiednich, powodujące wzrost zapotrzebowania na transport, szczególnie indywidualny;
- wzrost motoryzacji i tendencja do użytkowania samochodów do podróży wewnątrzgminnych, konsekwencją jest rosnące zatłoczenie ulic w godzinach szczytu w centralnym obszarze miasta i na niektórych drogach dojazdowych oraz wzrost negatywnych oddziaływań na środowisko;
- konflikty społeczne i ekologiczne, ujawniające się przy modernizacji i rozbudowie układu drogowego.

Wnioski

Obecny system transportowy gminy dość dobrze zaspakaja podstawowe potrzeby komunikacyjne mieszkańców i gospodarki.

Istotnym problemem są natomiast szeroko rozumiane standardy funkcjonowania tego systemu i obsługi jego użytkowników, obejmujące wyposażenie i stan infrastruktury, dostępność do dróg i przystanków oraz poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. Rozwiązanie tych problemów wymaga podjęcia szeregu działań modernizacyjnych i inwestycyjnych, zgodnie z właściwościami właścicieli i zarządców poszczególnych podsystemów poprzez ich rozbudowę i modernizację.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Miasto Ostrów Lubelski zaopatrywane jest w wodę z miejskiego ujęcia wody i stacji wodociągowej zlokalizowanego we wschodniej części miasta. Na terenie gminy Ostrów Lubelski istnieją 4 wiejskie wodociągi grupowe zasilane z ujęć wód podziemnych.

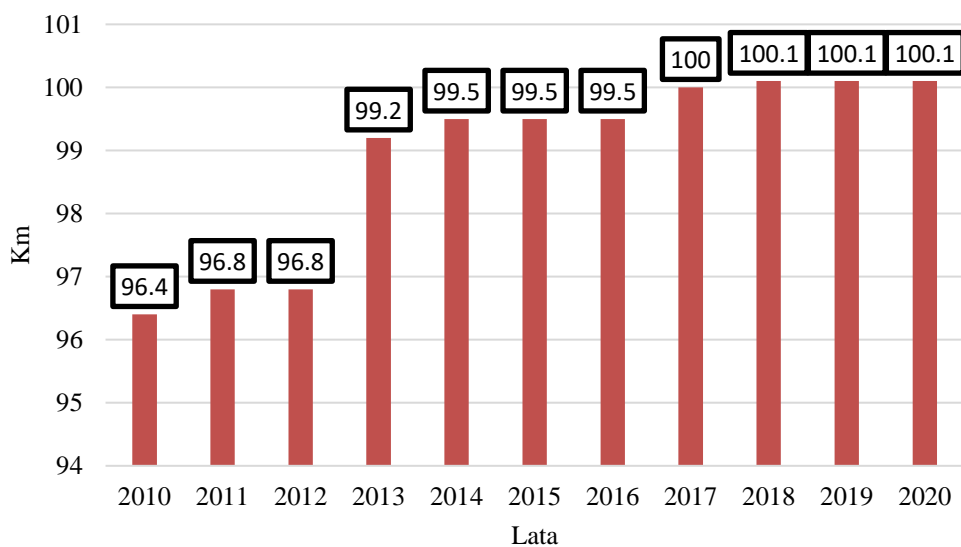
14.1.1. Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia w wodę miasta i gminy Ostrów Lubelski oparty jest na 5 ujęciach wód podziemnych. Pobór wód podziemnych odbywa się z ujęć wody zlokalizowanych w:

- miejscowości Jamy w ilościach nieprzekraczających: $Q_{hmax} = 11,0 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{d\text{sr}} = 50,0 \text{ m}^3/\text{d}$ przy zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych ujęcia w kat. 'B' w ilości: $Q = 48 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s = 0,4\text{m}$. Woda przeznaczona jest do celów zaopatrzenia ludności w wodę w miejscowości Jamy i Babianka. Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód obowiązuje do 24 września 2027 roku.
- miejscowości Kaznów w ilościach nieprzekraczających: $Q_{\text{sr d}} = 60,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max d}} = 85,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max h}} = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych ujęcia w kat. 'B' w ilości: $Q = 23 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s = 23,0 \text{ m}$. Pobór wód podziemnych następuje dla zabezpieczenia potrzeb wodociągu grupowego Kaznów- Kolonia Kaznów. Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód obowiązuje do 30 kwietnia 2026 roku.
- miejscowości Kolechowice Kolonia w ilościach nieprzekraczających: $Q_{\text{sr d}} = 300,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max sek}} = 0,0045 \text{ m}^3/\text{s}$, $Q_{\text{r dop h}} = 109500 \text{ m}^3/\text{rok}$ przy udokumentowanych zasobach wód podziemnych z utworów kredowych: $Q_e = 48 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s = 4,5\text{m}$. Ujęcie składa się z 1 studni wierconej wykonanej w roku 1988 o głębokości 60,0 m. Pozwolenie wodnoprawne obowiązuje do roku 2038.
- w Ostrowie Lubelskim – na działce nr 2435 w obrębie Ostrów Lubelski- Rolny, w ilościach nieprzekraczających $Q_{\text{sr d}} = 440,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max r}} = 160\ 660 \text{ m}^3/\text{rok}$, $Q_{\text{max h}} = 40 \text{ m}^3/\text{h}$ (przebiornie ze studni S-1 lub studni S-2), $Q_{\text{max h}} = 30 \text{ m}^3/\text{h}$ (ze studni awaryjnej S-3) przy zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych ujęcia w kat. 'B' w ilości: $Q = 100 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s = 3,0 \text{ m}$. Ujęcie składa się z trzech studni wierconych.
- miejscowości Rozkopaczew na działkach ewidencyjnych numer 1129 (studnia nr 1) i 855 (studnia nr 2) w ilościach nieprzekraczających $Q_{\text{max h}} = 20,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (studnia nr1), $Q_{\text{max h}} = 9,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (studnia nr 2), $Q_{\text{sr d}} = 320,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max r}} = 117\ 000,0 \text{ m}^3/\text{rok}$ przy zatwierdzonych zasobach wód podziemnych: $Q = 27,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 0,6\text{m}$ (studnia nr 1) i $Q = 42,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 3,0 \text{ m}$ (studnia nr 2). Ujęcie składa się z dwóch studni wierconych. Pozwolenie wodnoprawne obowiązuje do dnia 28.12.2027 roku.

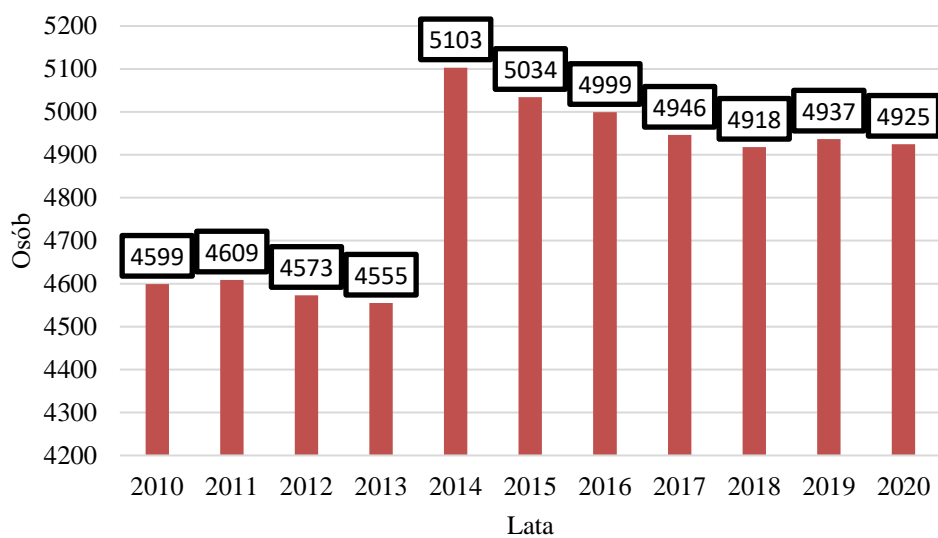
W gminie Ostrów Lubelski w 2020 roku, 96% budynków mieszkalnych podłączonych było do sieci wodociągowej. Liczba ta stopniowo wzrasta.

Ze względu na rozwój zabudowy jednorodzinnej sukcesywnie rozwija się infrastruktura techniczna. Sieć wodociągowa uzupełniana jest wraz z powstawaniem nowej zabudowy. Ogółem długość sieci wodociągowej w gminie w 2020 roku wynosiła 100,1 km, rozwój sieci na przestrzeni lat przedstawiono na Wykresie 40. Rozbudowa sieci wodociągowej istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne. W gminie występuje 1648 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W gminie Ostrów Lubelski z sieci wodociągowej korzysta 4925 osób, zmianę liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej na przestrzeni lat przedstawia Wykres 41. Systematycznie wzrasta zużycie wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca, przedstawia to Wykres 42.

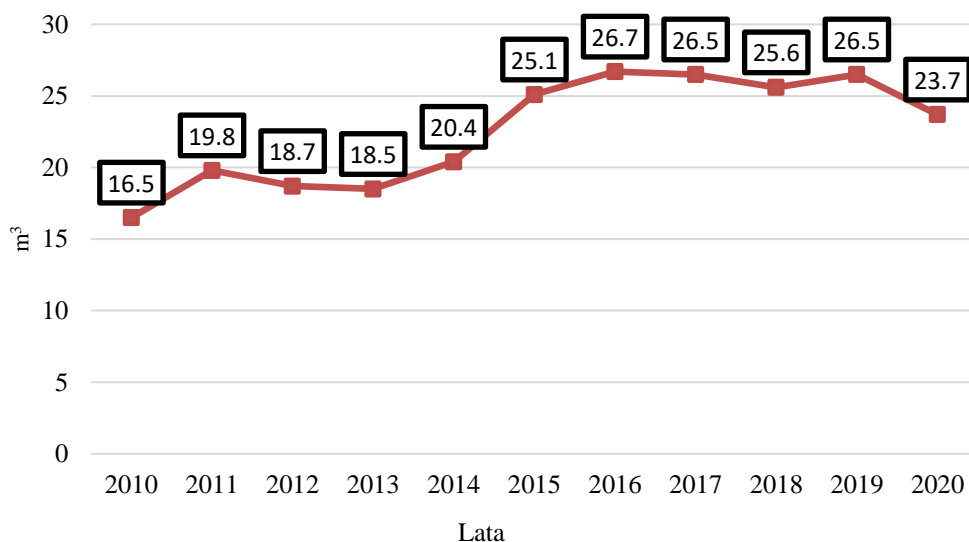
Wykres 40 Wodociągi- zmiany długości czynnej sieci rozdzielczej na obszarze gminy Ostrów Lubelski w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Wykres 41 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na przestrzeni lat 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

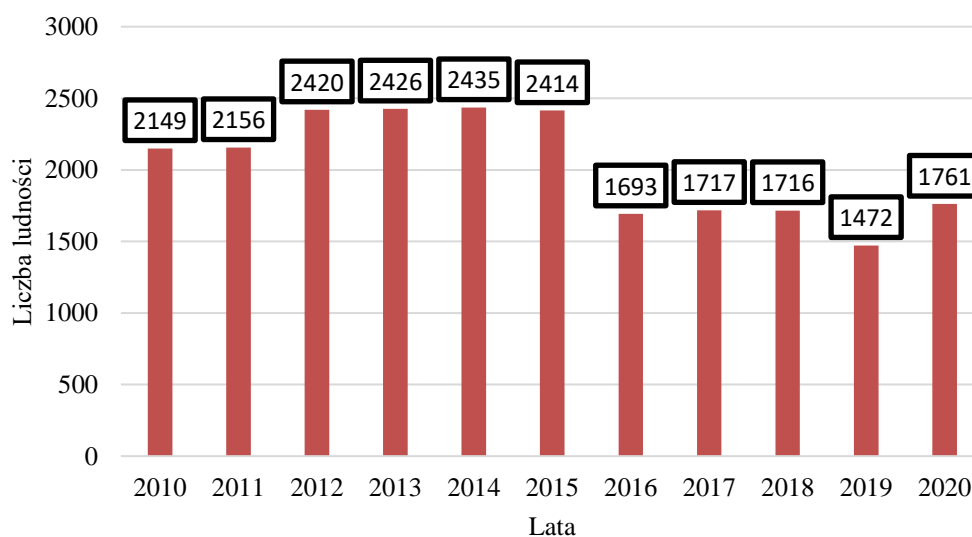

Wykres 42 Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

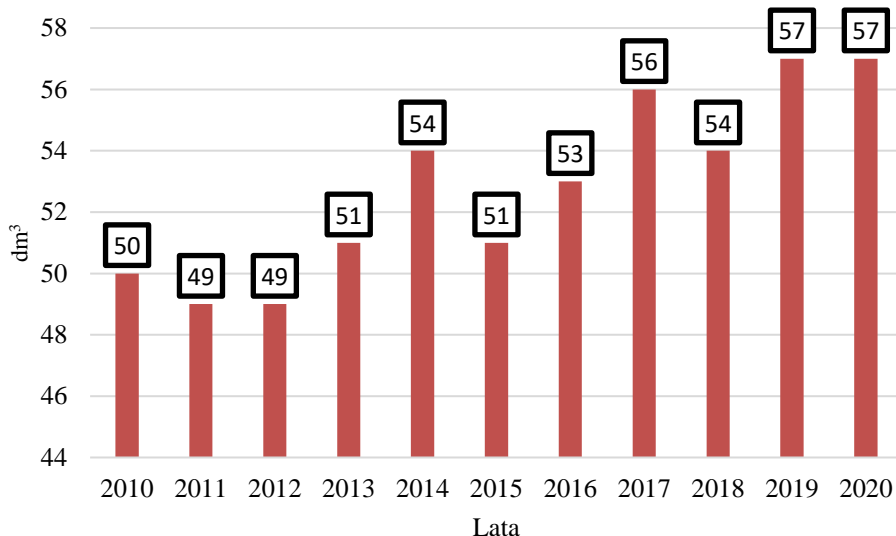
14.1.2. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków

Miasto Ostrów Lubelski posiada własną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków oraz wybudowaną część głównego układu sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i ciśnieniowej. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w północnej części miasta (działka nr 1643 obręb Ostrów Lubelski - Rolny). Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 roku wynosiła 1761 osób. Zmianę liczby ludności korzystającej z oczyszczalni na przestrzeni lat przedstawia Wykres 43. Przepustowość oczyszczalni wynosi 400 m³/dobę. Ilość ścieków oczyszczonych w latach 2010 - 2020 w oczyszczalni przedstawia Wykres 44.

Wykres 43 Liczba ludność korzystająca z oczyszczalni

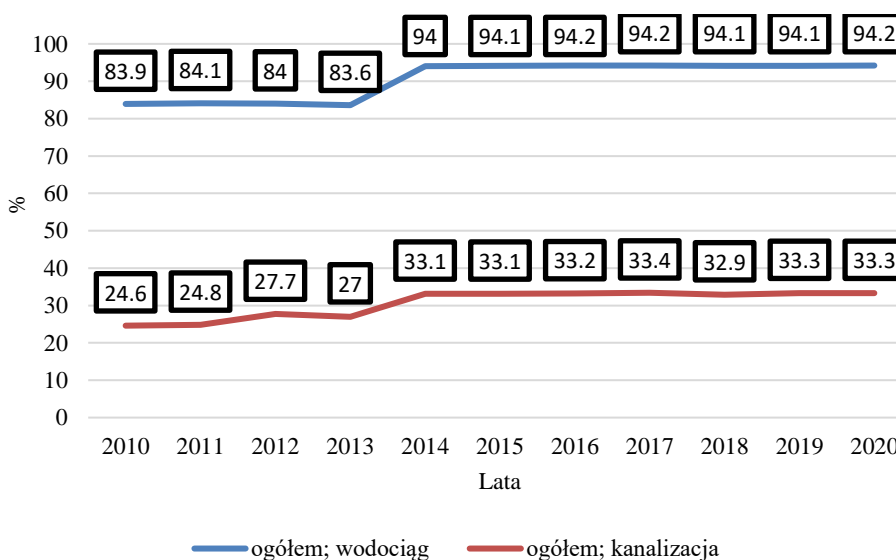
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Wykres 44 Ilość ścieków oczyszczonych w latach 2010 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie Ostrów Lubelski od roku 2018 wynosi 32,9 km i w ostatnim czasie nie zmienia się. Aktualnie sieć kanalizacji sanitarnej istnieje w Ostrowie Lubelskim oraz w miejscowościach Bójki i Jamy. Do 2020 roku planowana jest budowa w Kolechowicach i Kolechowicach Folwark. Procentową zmianę liczby ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji przedstawia poniższy Wykres 45. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w roku 2020 wyniosła 32,87%.

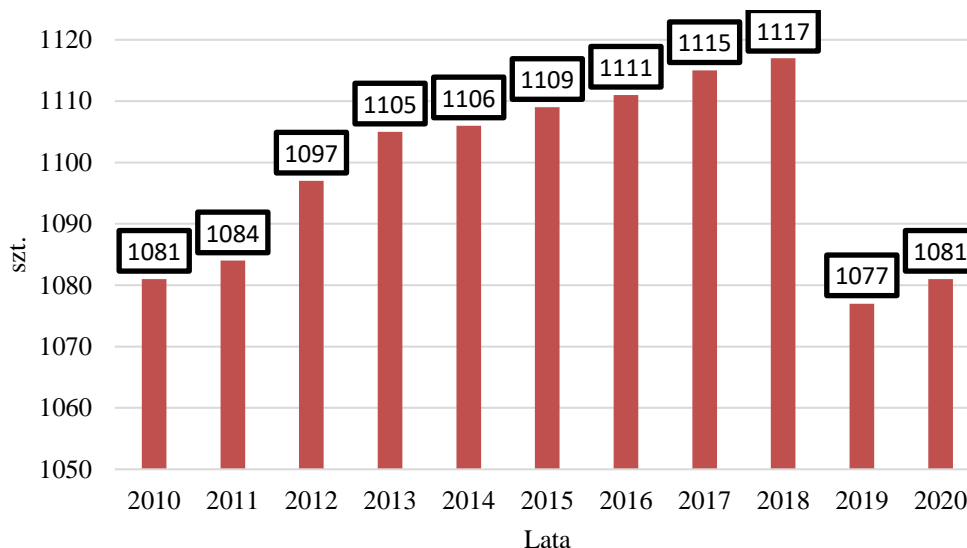

Wykres 45 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Na przestrzeni lat 2010-2018 systematycznie wzrasta liczba zbiorników bezodpływowych (Wykres 46) wykorzystywanych przede wszystkim w budownictwie mieszkaniowym. W roku 2018

odnotowano najwyższą ilość zbiorników bezodpływowych na obszarze gminy. W ostatnim badanym okresie (2020 r.) było ich 1081 – dokładnie tyle samo co w 2010 r. Z zbiorników nieczystości są wywożone przez tabor asenizacyjny bezpośrednio do punktów zlewnych. Zgodnie z przepisami odrębnymi zbiorniki bezodpływowe są stosowane tylko na działkach budowlanych niemających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej.

Wykres 46 Zbiorniki bezodpływowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Rozporządzeniem Nr 25 Wojewody Lubelskiego z dnia 19 lipca 2005 r. wyznaczona została aglomeracja Ostrów Lubelski obejmująca obszar miejscowości: Ostrów Lubelski, Jamy, Kolechowice Folwark, Kolechowice, Bójki. Pozostałe miejscowości gminy leżą poza obszarem aglomeracji.

14.2. GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Ostrów Lubelski należy do Związku Komunalnego Gmin Ziemi Lubartowskiej. W skład związku wchodzi 3 gminy, których celem jest wspólna i racjonalna gospodarka odpadami. Związek tworzą: Gmina i Miasto Ostrów Lubelski, Gmina Ostrówek, Gmina Serniki. Głównymi celami działania związku są:

- Opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu gospodarki odpadami;
- Utworzenie i prowadzenie Zakładu Zagospodarowania Odpadów;
- Edukacja ekologiczna;
- Rekultywacja starych, niespełniających norm składowisk w gminach członkowskich;
- Nadzór nad efektywnym wykorzystaniem majątku wniesionego przez gminy członkowskie Związku;
- Pozyskiwanie środków finansowych z UE i innych źródeł na realizację programu.

Na podstawie nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od dnia 1 lipca 2013 r. (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1469) Gminy zobowiązane są do utrzymania czystości i porządku na własnym obszarze administracyjnym. Gminy zobowiązane są do zorganizowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Gminy członkowskie w Związku Komunalnym Gmin Ziemi Lubartowskiej zdecydowały, że obowiązki tworzenia i nadzór nad nowym systemem gospodarki odpadami spoczywają na Związku. Na terenie Związku funkcjonują 4 Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Zlokalizowane są: w Lubartowie przy ul. Nowodworska 14, w Brzostówce w gminie Serniki - zlokalizowany na placu obok stacji paliw, w Luszawie w gminie Ostrówek, w Nowodworze w gminie

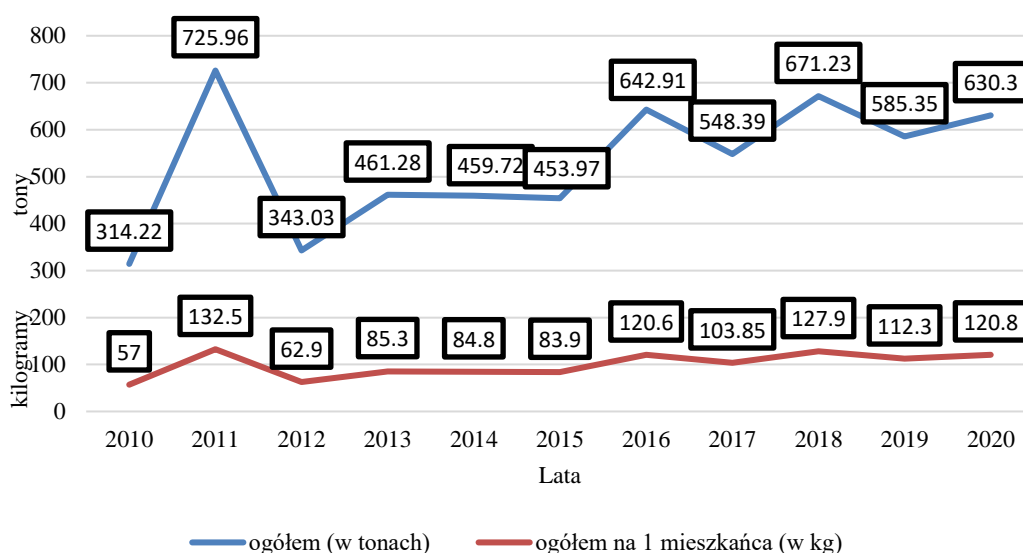
Lubartów- teren obok schroniska dla zwierząt. Mieszkańcy mogą oddać wszelkie wyprodukowane odpady, łącznie z odpadami problematycznymi (np. elektrośmieci, odpady wielkogabarytowe).

Zbiórką odpadów z obszaru gminy zajmuje się firma ATK Recykling.

Gmina Ostrów Lubelski jest zaliczona do regionu Centralno-Zachodniego¹⁶ dla którego wskazano następujące RIPOK MBP:

- 1) Zakład Zagospodarowania Odpadów KOM-EKO, ul. Metalurgiczna 17A, 20-234 Lublin; KOM-EKO S.A. ul. Wojenna 3, 0-424 Lublin
- 2) Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Bełżycach, ul. Przemysłowa 35A, 24-200 Bełżyce
- 3) Zakład Zagospodarowania Odpadów, Lasy ul. Jodłowa 70, 23-200 Kraśnik
- 4) Zakład Zagospodarowania odpadów w Wólce Rokickiej, 21-100 Lubartów, Związek Komunalny Gmin Ziemi Lubartowskiej, ul. Lubelska 68, 21-100 Lubartów, Samorząd Miasta Lublin.

Najbliżej gminy Ostrów Lubelski położony jest Zakład Zagospodarowania Odpadów w Wólce Rokickiej, w którym w roku 2016 została zrealizowana instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów o mocach przerobowych części mechanicznej: 37 000 Mg/rok, natomiast części biologicznej: 18 000 Mg/rok, w ramach której przetwarzane mogą być odpady z selektywnego zbierania w ilości 5 000 Mg/rok (RIPOK)(według Planu Gospodarki Odpadami dla województwa Lubelskiego).

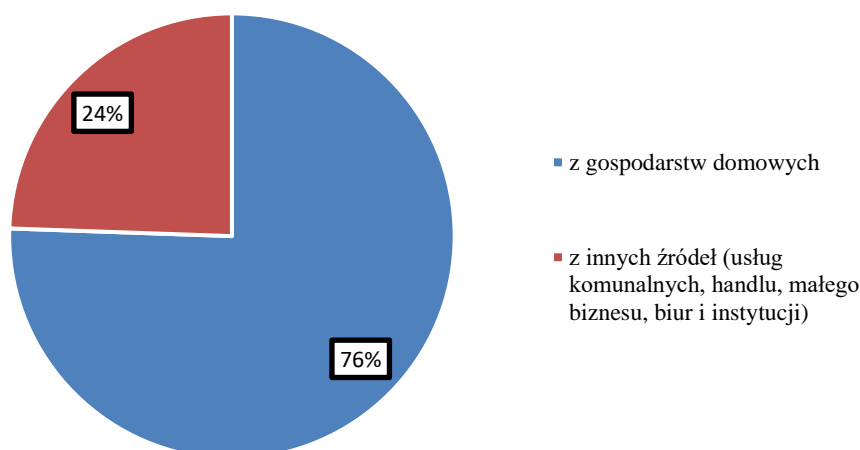

Wykres 47 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Ogółem w ciągu roku 2020 zebrano 1 150,93 ton odpadów, z czego 869,53 pochodzi z gospodarstw domowych, a pozostałe 281,40 z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji). Procentowy rozkład przedstawia Wykres 48.

¹⁶ Wg. Planu Gospodarki Odpadami Dla Województwa Lubelskiego 2022 (Zaktualizowany Uchwałą nr IV/98/2019 z dnia 11 marca 2019r.)

Wykres 48 Odpady zebrane w ciągu roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Tabela 46 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku 2020

Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku (2020)	Tony
ogółem	520.63
z gospodarstw domowych	451.17
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	69.46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

14.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Przez obszar gminy przebiega linia wysokiego napięcia 110kV relacji Lublin 400– Parczew.

Obszar terytorialny Gminy Ostrów Lubelski jest zasilany z:

- GPZ 110/15 kV Ostrów Lubelski;
- GPZ 110/15 kV Lubartów;
- GPZ 110/30/15 kV Łęczna.

Na terenie gminy Ostrów Lubelski zlokalizowany jest GPZ 110/15 kV „Ostrów Lubelski”, który jest położony w północno-zachodniej części gminy, na zachód od miasta.

Na terenie gminy planowana jest budowa linii wysokiego napięcia 110kV pomiędzy GPZ „Lubartów Południe”- GPZ „Ostrów Lubelski” oraz GPZ „Zawieprzycze”- GPZ „Ostrów Lubelski”.

Istniejąca linia wysokiego napięcia 110 kV na odcinku od GPZ „Ostrów Lubelski” w kierunku stacji Lublin Systemowa planowana jest do przebudowy na linię dwutorową, której trasa przebiegać będzie po trasie istniejącej linii napowietrznej.

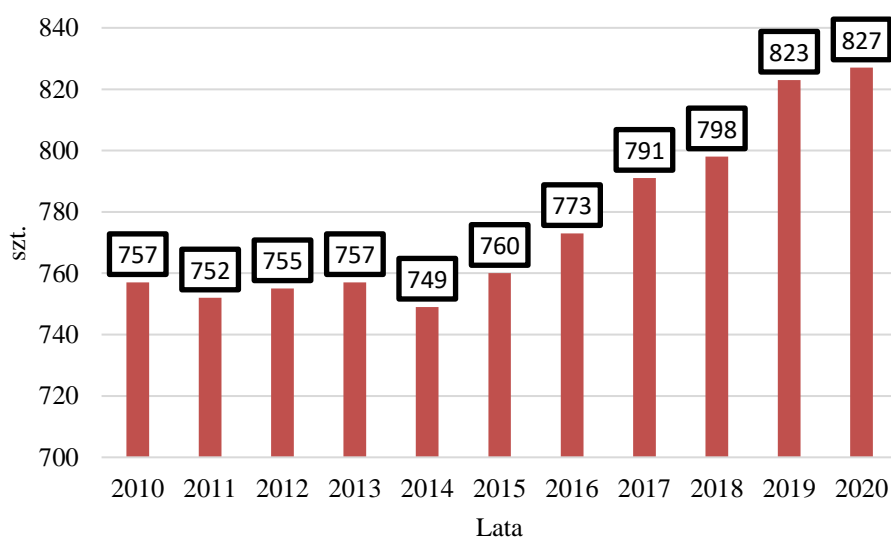
Aktualnie występującą infrastrukturę energetyczną na obszarze gminy przedstawia poniższa Tabela 47. Rozmieszczenie linii energetycznych w gminie przedstawia Rysunek 12.

Tabela 47. Infrastruktura elektroenergetyczna pod zarządem PGE

Typ urządzeń PGE	dł./szt.
Linie napowietrzne nN 0,4kV	20.284 km
Linie kablowe nN 0,4kV	23.748 km
Linie napowietrzne SN 15kV	97.948 km
Linie kablowe Sn 15kV	8.292 km
Stacje napowietrzne 15/4kV	63 szt.

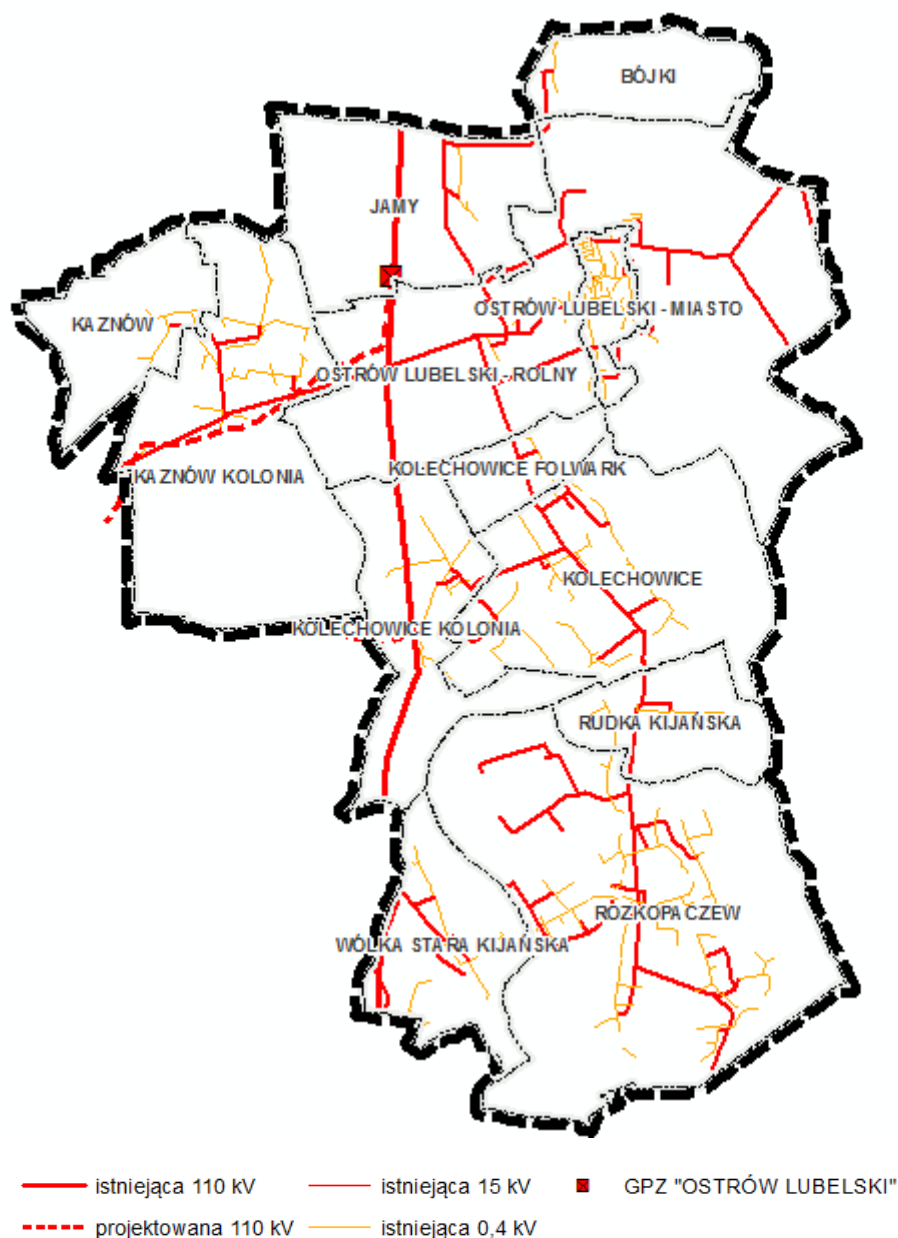
Źródło: na podstawie danych PGE Dystrybucja

Wzrasta liczba odbiorców energii elektrycznej w gminie Ostrów Lubelski na przestrzeni lat, przedstawia to poniższy Wykres 49.

Wykres 49 Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Rysunek 12 Rozmieszczenie sieci elektroenergetycznej w gminie Ostrów Lubelski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

14.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Aktualnie przez teren gminy Ostrów Lubelski nie przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia.

Gazyfikację miasta i gminy Ostrów Lubelski przewiduje się z projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia, planowanej w rejonie wsi Kaznów, zgodnie z „Programem gazyfikacji dla miasta i gminy Ostrów Lubelski”. Gazyfikację przewidziano z możliwością wykorzystania gazu do celów socjalno-bytowych i grzewczych. Trasa projektowanego gazociągu w/c pozwala na bezkolizyjne zachowanie strefy uciążliwości o szer. pasa 30 m, a trasa sieci gazowej dosyłowej ś/c przebiega wzdłuż układów komunikacyjnych. Jako wariantowe rozwiązanie dopuszcza się doprowadzenie gazu do gminy i miasta Ostrów Lubelskim od strony Parczewa.

14.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

W mieście Ostrów Lubelski nie istnieje zorganizowany system zaopatrzenia w ciepło. Obecnie funkcjonują lokalne kotłownie opalane węglem, olejem opałowym lub koksem, które są do dyspozycji mieszkańców. Z punktu widzenia gospodarczego, ekonomicznego i ochrony środowiska wskazanym jest utworzenie systemu ciepłowniczego na terenie miasta.

14.6. TELEKOMUNIKACJA

Telefonia przewodowa obejmuje obszar całej gminy Ostrów Lubelski, zaspokajając potrzeby mieszkańców w zakresie łączności. Wszystkie miejscowości gminy są podłączone do sieci telefonicznej. Usługi telekomunikacyjne zapewnia również system telefonii bezprzewodowej wszystkich operatorów sieci komórkowej. Istnieją tu także dobre możliwości odbierania programów radiowych i telewizyjnych. Na obszarze gminy zapewniony jest ogólny dostęp do Internetu.